DE

DICHTWERKEN

VAN

J. J. L. TEN KATE.

AMSTERDAM. — 1872. — K. H. SCHADD.

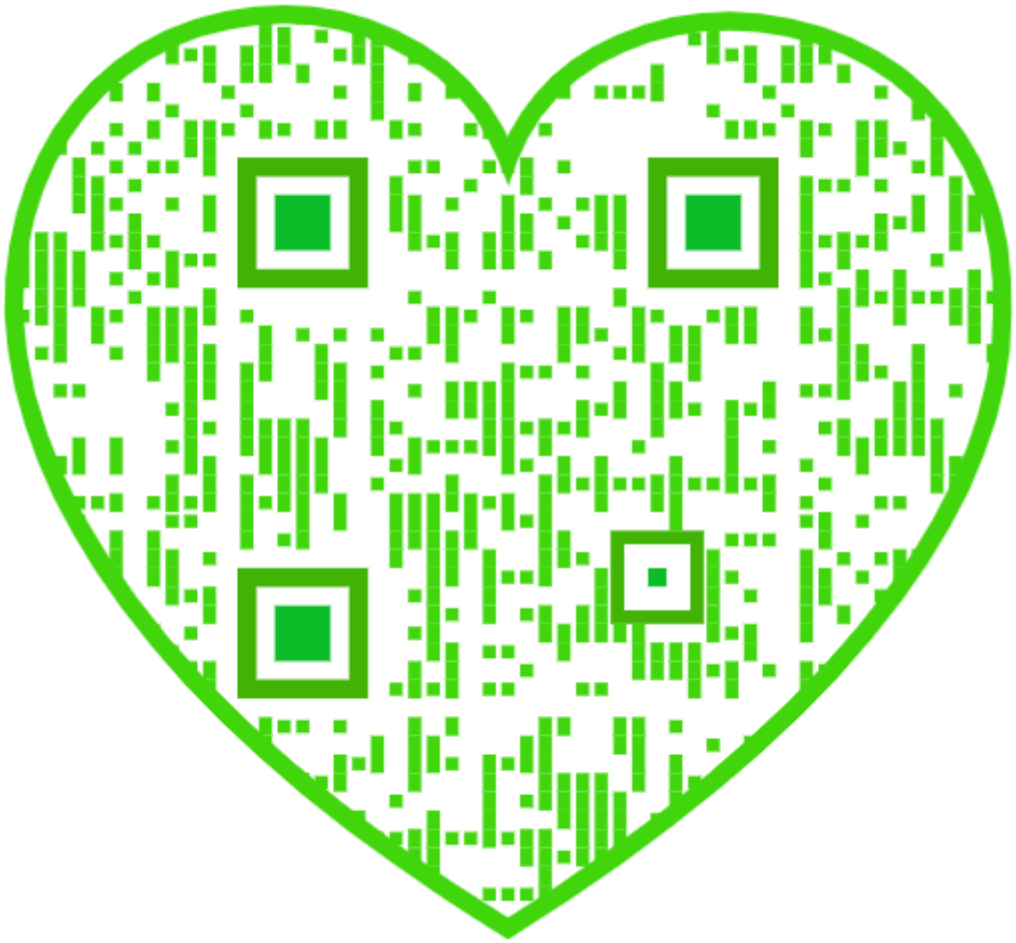

AAN ZIJNE MAJESTEIT

WILLEM III,

KONING DER NEDERLANDEN,

GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG,

PRINS VAN ORANJE-NASSAU,

ENZ., ENZ., ENZ.

WORDEN

DEZE KOMPLEETE DICHTWERKEN,

TER DERTIGSTE VERJARING VAN DES DICHTERS
EERSTE OPENLIJKE OPTREDING,

EERBIEDIG OPGEDRAGEN.

J. J. L. TEN KATE.

INHOUD.

KINDEREN EN MOEDERS.

Bladz.

VOOR MIJNE ANNA . . . . . 3.
DE VERVULLING . . . . . 5.
I. BIJ DE HERSTELLING VAN ONS KIND . . . . . 5.
II. VERJAARGROET. . . . . 7.
III. BIJ HENRIETTES WIEG . . . . . 10.
IV. OP HENRIETTES TROUWDAG . . . . . 11.
EENE MOEDER. (EEN LIED VOOR DE MOEDER MIJNER KINDEREN) . . . . . 12.
AAN MARIA. (GESCHREVEN OP DEN HUWELIJKSDAG VAN EEN MEISJEN, WIER MOEDER IN HARE KINDSCHHEID GESTORVEN WAS) . . . . . 18.
HET DROOMENDE KIND . . . . . 21.
DE BLINDE KNAAP . . . . . 22.
FABRIEKKINDEREN. . . . . 24.
AAN MIJNE MOEDER. (NA EENE LANGE AFWEZIGHEID) . . . . . 27.
AAN MIJNE OUDERS . . . . . 29.
EEN KERSTAVOND-VERTELLING. . . . . 31.
EEN LIEDEKEN VAN DEN OIEVAAR . . . . . 36.
VROUWENLIEFDE EN VROUWENLEVEN. . . . . 37.
I. JONG MEISJEN. . . . . 37.
II. VERLOOFDE EN BRUID . . . . . 39.
III. VROUW EN MOEDER. . . . . 42.
HET KIND IN HET GRAF. . . . . 46.
KINDEREN. . . . . 55.
O, ZALIG MOET HET ZIJN . . . . . 60.
HET DROOMENDE KIND . . . . . 61.
KINDERZIEKBED. . . . . 61.
KINDERSTERFBED. . . . . 64.
TOEN WE KINDEREN WAREN. . . . . 66.
DE HAVELOZE. . . . . 68.

INHOUD.

Bladz.

AAN EEN KIND ..... 70.
AAN EEN JONG MEISJEN ..... 72.
DE MOEDER BIJ DE WIEG VAN HAAR KIND. ..... 74.
DE ENGEL EN HET KIND. ..... 75.
DE MOEDER AAN HAAR KIND IN DEN HEMEL. ..... 77.
JONGE DOODEN. (TER GEDACHTENIS MIJNER TWEE VROEGGESTORVEN BROEDERS). 80.
AAN MIJNE MOEDER ..... 81.
ALS IK DIE BLOEMEN ZIE ..... 82.
EENS GEESTES WIEGELIED ..... 83.
VROEGGESTORVEN KINDEREN. (AAN EEN TREURENDE MOEDER). ..... 85.
EMILIA ..... 92.
JEUGD. ..... 94.
HET KIND EN DE GRIJSAARD ..... 95.

BUITEN.

NAAR BUITEN ..... 99.
IN GELDERLAND ..... 101.
MONNIKHUYZEN. (OP KLARENBEEK, BIJ ARNHEM) ..... 106.
ROZENDAAL BIJ ARNHEM ..... 108.
VERGEET-MIJ-NIET. ..... 110.
ZOMERAVOND ..... 111.
AAN MIJNE ZANGSTER. ..... 112.
DE PRIESTERS DER NATUUR ..... 114.
GELIJK DE ZON ..... 116.
MEMENTO ..... 117.
AVOND ..... 119.
DE ROZENSTRUIK. ..... 122.
GRAFBLOEMEN EN BLOEMGRAVEN ..... 122.
O, TOEN IK NOG JONG WAS. ..... 126.
ZOMERNACHT ..... 129.
GEESTENCHOOR BOVEN DE WATEREN. ..... 133.
ALS 'T LAATSTE LICHT ..... 135.
STERRE-KERS. ..... 136.
HET ROOSJEN EN HET GRAF. ..... 137.
MIJMERIJ ..... 137.
NAAR BUITEN. ..... 138.
VOORJAARSGEVOEL ..... 140.
LENTEVREUGD. ..... 140.
DE STERVENDE BLOEM. ..... 141.
DE NATUUR ..... 144.
BERGEENZAAMHEID ..... 146.
DE VIER TIJDPERKEN VAN DEN DAG ..... 148.
DE VLINDER ..... 149.

INHOUD.

Bladz.

AVONDMIJMERING ..... 150.
HERFSTGEDACHTEN ..... 151.
AVOND ..... 152.
STARRENHEMEL ..... 155.
'S AVONDS ..... 156.
NACHT ..... 157.
DE DUIVEN ..... 158.
HET VERDORDE BLAADTJEN ..... 159.
HET AFVALLEN DER BLADEREN ..... 160.
HET MEIR ..... 162.
DE ONSTANDVASTIGHEID DER NATUUR ..... 164.
'T VIOLIERTJEN. EEN LIEDEKEN VAN WALTER SCOTT ..... 167.
DE WINTERRUIKER. AAN ANNA ..... 168.
BIJ EEN GEVELD POPULIERBOSCHJEN ..... 169.
DE ROOS ..... 170.
DE BLOEM EN DE VLINDER ..... 171.
DE NACHTEGALEN ..... 172.
IN 'T BOSCH ..... 174.
AAN DE MAAN ..... 175.
DE VOGELS ..... 176.
DE DICHTER EN DE NATUUR ..... 177.
HET LENTEFEEST DES KRANKEN ..... 179.
EEN VLINDER IN DE GEVANGENIS ..... 181.
VERGEET-MIJ-NIET ..... 184.
NAJAARSLIEDEKEN ..... 186.
TUSSCHEN TWEE BUIEN ..... 187.
'T VERDORDE BLAD ..... 188.
NA EEN ZOMERBUI ..... 190.
DE TAAL DER KLEUREN ..... 192.
NAJAARSKLACHT ..... 193.
IN DE HERFST ..... 194.
'S MORGENS ..... 195.
AVONDMAAL DER SCHEPPING ..... 195.
DE STROOMEN EN DE ZEE. AVONDLIED ..... 196.
IN DEN NACHT ..... 198.
STEMMEN DER NACHT ..... 199.
IN 'T WOUD ..... 200.
STARRENHEMEL ..... 203.
DE LELIËN VAN 'T MUMMELMEIR ..... 204.
ZIELZUCHT ..... 206.
ZANGEN EN ZUCHTEN ONDER DEN BLAAUWEN HEMEL ..... 207.
I. RHIJNVAART ..... 207.
II. DE TAAL DER SCHARPEN ..... 208.
III. OP VLEUGLEN DES LIEDS ..... 209.

INHOUD.

Bladz.

IV. EEN ROOSJEN DER VALLEIEN ..... 210.
V. AVOND AAN ZEE ..... 210.
DE OIEVAAR. LIED VAN DEN HONGAAR ..... 212.
ZIE, HOE NATUUR ..... 216.
TEN BESLUITE ..... 218.

AAN ZEE.

AAN 'T SCHEVENINGER STRAND ..... 221.
DE SCHATTEN DER ZEE ..... 224.
DE ZEE IS MACHTIG ..... 226.
FANTAZIE ..... 229.
EEN LEVENSBEELD ..... 231.
MIJMERING ..... 232.
CHILDE HAROLD AAN DE ZEE ..... 235.
AAN DE ZEE ..... 237.

OP HET KERKHOF.

HET KERKHOF ..... 243.
STEMMEN DER LEVENDEN ..... 243.
STEMMEN DER DOODEN ..... 248.
STEMMEN DER LEVENDEN ..... 251.
WEEKLACHT ..... 257.
WAAROM? ..... 262.
DE SLEUTEL VAN DEN GRAFKELDER ..... 263.
KERKHOFMIJMERING ..... 264.
HET VORSTENGRAF ..... 269.
EEN JONGE DOODE ..... 273.
BIJ EENS CHRISTENS GRAF ..... 275.
IN MEMORIAM ..... 281.

IN DEN VREEMDE.

VER VAN HUIS ..... 287.
AAN EENE NAPOLITANE ..... 288.
DE PELGRIM IN HET GEZICHT VAN KORINTHE ..... 291.
OP DE STOLZENFELS ..... 292.
DE GODESBERG ..... 294.
GEZEGENDE TIJD! ..... 295.
EEN AVOND NABIJ HET ZEVENGEBERGTE ..... 296.
BIJ EEN BURGHTRUÏNE ..... 298.
OP DEN ROSSEL ..... 301.
GERO VAN MONTFOORT ..... 302.
DE RHIJN ..... 305.

INHOUD.

Bladz.

HERFSTAVOND AAN DEN RHIJN. . . . . 306.
DE BERGEN. . . . . 307.
DE RHIJNVAL. (SCHAFFHAUSEN) . . . . . 310.
DE DUITSCHE RHIJN. NAAR HET BEKENDE VOLKSLIED VAN NICOLAUS BECKER . . 311.
REISHERINNERINGEN. . . . . 312.
I. BIJ EENE MADONNA VAN RAFAEL . . . . . 312.
II. OP DEN CALVARIENBERG, BIJ ISUHL (IN TYROL). . . . . 313.
III. DE REIS NAAR ROME. . . . . 315.
IV. AAN EENE DOCHTER VAN HET ZUIDEN. . . . . 318.
UIT AMERIKA. . . . . 320.
I. DE PRAIRIËN. . . . . 320.
II. HET BEEKJEN. . . . . 326.
ITALIËN. . . . . 329.
DE BERGEN. . . . . 333.
REIZENDE ENGELSCHEN. (AFGELUISTERDE KLACHT VAN EEN ENGELSCHMANZELVEN). . . . . 338.
ZWEDEN. . . . . 340.
PARIJS. . . . . 342.

INDISCHE ROZEN.

I. SMARA, DE MINNEGOD. . . . . 347.
II. TROUWE LIEFDE . . . . . 348.
III. BOEDDHAAS HEMELHOF . . . . . 350.
IV. KARIÇTSCHANDRA, OF DE INDISCHE JOB-SAGE . . . . . 351.
V. MORGENLIED. . . . . 357.
VI. DE ZOMER. . . . . 358.
VII. HET VORSTELIJK RUSTUUR. . . . . 362.
VIII. ELEGIE OP DEN DOOD DER GELIEFDE. . . . . 363.

SONNETTEN.

HET SONNET. . . . . 369.
STARRENHEMEL. . . . . 370.
HET EILAND MARKEN. . . . . 371.
VRIJHEID. . . . . 372.
BIJ EEN TEEKENING IN SEPIA, VOORSTELLENDE EEN TIJGERNEST. . . . . 373.
RAFAEL SANZIO D'URBINO. . . . . 374.
DE GEBOORTEPLAATS DES HEILANDS. . . . . 375.
OP MIJN DRIE-EN-TWINTIGSTEN VERJAARDAG. . . . . 376.
ADAM EN EVA. . . . . 377.
ZIELZUCHT. . . . . 378.
LIEFDE. . . . . 379.
BIJ DE BEVALLING VAN H. K. H. MEVROUW DE PRINSES FREDERIK DER NEDERLANDEN . . . . . 380.

INHOUD.

Bladz.

AAN MARIA ..... 381.
BIJ EEN LANDSCHAP, GESCHILDERD DOOR J. EN A. BOTH..... 383.
ONTWAKEN..... 384.
DER VROEG EN VROOM GESTORVENE MARIA..... 385.
BLOEMKRANS..... 386.
LAURA VAN NOVES. SONNETTENKRANS VAN FRANCESCO PETRARCA..... 387.
MODERNE POETRYE..... 396.

MINNEDICHTJENS EN ANAKREONTIKA.

OCHTENDLIEDTJEN..... 399.
DRINKLIED..... 401.
BLIJGEESTIGHEID..... 403.
AMORS SLAVERNIJ..... 407.
WENSCHEN. AAN * * *..... 407.
DE GONDEL. VENETIAANSCHE MINNEZANG..... 410.
SERENADE. AAN ELVIRE..... 412.
KUSJENS..... 414.
ZETEL DER LIEFDE..... 416.
ANDERE TEKST..... 417.
AAN EEN LIEF MEISJEN..... 418.
AAN LAURETTA..... 418.
AAN EEN BIETJEN..... 419.
O HOE TEÊR KLINKT DE HARP. LIED VAN TOM MOORE..... 421.
LIEDEKENS VAN ROBERT BURNS..... 422.
HARE OOGEN..... 424.
AAN HAAR..... 426.
AAN DE AFWEZIGE..... 427.
LAURETTA. VENETIAANSCHE GLOSSE..... 428.
AAN CHLOË..... 431.
HET MINNEGOODTJEN..... 432.
AAN DE EENIGE..... 433.
AAN DE LIEFSTE..... 434.
DE MORGENSTER..... 435.
AANTEEKENINGEN..... 439.

KINDEREN EN MOEDERS.

VOOR MIJNE ANNA.

DE PROFECY.

ZUCHT.

Zoete wenschen! blijde droomen!
  Zijt gij meer dan vlindervlucht?
Witte bloesems aan mijn boomen!
  Zegt mij, rijpt gij ooit tot vrucht?

Toch begeer ik mij geen schatten,
  Al te hoog voor 't aardsche slijk:
't Harte kan zoo veel omvatten,
  En Gods goedheid is zoo rijk!

't Zijn wat bloemekens der dalen,
  In mijn eigen hof gepoot,
Vrijheid, lucht, en zonnestralen,
  En een handvol daaglijksch brood.

't Zijn twee zachte vrouwenoogen,
  Vuur en water, gloed en licht,
Tweelingsstarren uit den hoogen,
  Koestrend op mijn ziel gericht.

't Is een lief, aanminnig wichtjen,
Dartlende aan zijns vaders voet,
Met een hemelsch aangezichtjen,
Als een Engel hebben moet.

't Is de schaâuw der lindeboomen,
Uit wier schommlend groen mijn oog
't Blanke kerkjen op ziet doomen,
Als een vinger naar Omhoog.

't Zijn niet veel' maar groene paden;
't Is een kudde, vroom en kleen,
Met dat ééne in hart en daden:
„Christus Jezus, anders geen!" –

Zonder Liefde is zonder vrede,
Zonder vrede leeft men niet:
Liefde heet mijn morgenbede,
Liefde heet mijn avondlied.

'k Zie bij nacht één beeld me omzweven,
En ik hoor één stem bij dag:
Laat mij lieven, dat ik leven,
Leven dat ik lieven mag!...

Gods geloof woont in ons midden;
'k Zwijg en wacht het morgenrood:
Dikwijls wat wij wakend bidden,
Valt ons slapend in den schoot!

Utrecht, 1842.

DE VERVULLING.

I.

BIJ DE HERSTELLING VAN ONS KIND.

(14 AUGUSTUS 1846.)

Ja, zij is ons weêrgegeven,
't Eenigst pandtje', ons liefste goed,
't Innigst leven van ons leven,
Ach, ons eigen vleesch en bloed!
God zag neder uit den Hoogen,
Op den kreet, ons hart ontsneld, -
Zag ons spraakloos neêrgebogen,
De armen om de wieg gekneld:
En Hij heeft mijn angst gewogen,
En uw tranen opgeteld!
Neen, Hij wilde niet, de Algoede!
Dat zoo zware last van rouw
Nu ons hoofd al buigen zou;
En Zijn hand weêrhield de roede,
En de hagel smolt tot daauw!

't Is vernieuwd, wij blijven 't smaken,
Wat uw ziel zoo zoet deed blaken,

Wat mijn borst zoo diep bewoog:
't Lachjen van die rozenkaken,
't Lonkjen van dat englenoog.
Zie er 't geestje' op nieuw ontwaken,
Drijven, spelen, af en aan!
't Hield de wiekjens uitgeslagen;
't Was geen sterven wat wij zagen:
't Was een kort ten-hemel-gaan,
Om met nieuwe kracht des Heeren
Tot dit leven weêr te keeren!...
En nu tiert ze, dubbel vlug!
Englenlachjens, englenkusjens,
Vadervreugdtjens, Moederlustjens,
Alles hebben wij te rug!

't Hoofd omhoog dan! 't hart naar Boven!
Lieve! kom, aan 's Heeren voet
Laat ons bidden, danken, loven;
O, wat is die God toch goed!
Vrees niet voor de korte scheiding:
't Kleine geeft die 't groote gaf!
Wijsheid met den afstand af...
Is niet àlles voorbereiding
Voor dat Weêrzien na het graf?...
't Kind is ons te-rug-gegeven,
Dank den Koning onzer vreê!
Hij zal zorgen... Wel en wee,
Licht en duister, dood en leven,
Alles werkt ten goede meê!

Eiland Marken.

II.

VERJAARGROET.

(24 APRIL 1847.)

De Lente kwam met loome schreden:
    En niet één bloemtjen brachtze mij,
    Waarmeê ik op uw feestgetij',
U, Dierbre! te gemoet mag treden.
    Toch draagtge een kroon van hooger glans
Dan broos gebloemte en ijle blaâren:
    U ciert – uw groene Levenskrans
Van één-en-twintig lentejaren,
    Uw lachjen dat mij zeegnend groet,
    Uw vriendlijk oog vol teedren gloed,
Uw hart vol liefde en lofgezangen,
    En 't kind dat aan uw boezem speelt, –
    Uw zielverrukkend evenbeeld,
Onze Engel, uit Gods hand ontfangen!...

    O heil u, heil u, liefste mijn,
Die mij het leven leven maakte!
    Des Heeren oog zal op u zijn.
Ik bad voor u eer gij ontwaakte;
    Maar als ze alléén ten Hoogen gaan,
Verdwalen mijn gebroken klanken:
Zoo laat ons samen, sámen danken,
    Al zij het in een stommen traan!

Want woorden... ach, ik vindze niet,
Waar bloeiende herinneringen
't Verleden strenglen aan 't Verschiet,
En 't oog een Hemel open ziet
Van meer dan duizend zegeningen!

Herinnert ge u den dag, de stond,
Die onze sidderende handen
Met onverbreekbre zielebanden
Voor eeuwig aan elkander bond?
Al wat in blinkende Idealen
Ons toen nog vóórgespiegeld werd,
Is sints bewaarheid voor ons hart,
En bleef de werklijkheid doorstralen.
Gij streekt mijn somber voorhoofd glad,
Gij, al mijn harterimpels effen:
Ja, sints gij aan mijn zijde tradt,
Leerde ik eerst recht mij-zelv' beseffen.
Gij hebt mij bij de hand gevat,
Mijn gordel naauwer aangebonden;
Gij wierdt een lampe voor mijn pad:
Wij zochten samen naar den Schat,
En samen hebben wij gevonden.
Wij leefden voor en door elkaâr:
't Genot verdubbelde ons zijn weelden;
En woog somtijds ons kruis ook zwaar,
Wij werden 't klemmen niet gewaar,
Omdat wij vreeze en hope deelden.
Wij waren eenzaam, niet alléén:
Ook ù was de eernaam voorbehouên,

Die altijd u de schoonste scheen:
Die van: „Gezegende der Vrouwen!"
En was ons waereldsch deel al kleen,
We ontfingen schatten bóven bidden:
Want Jezus-zelf woonde in ons midden,
En legerde Englen rond ons heen!...

O Huwlijkslente! o Tweetal Jaren!
Groen Eiland op mijn Levensstroom!
Al zijt gij als een droom ontvaren,
Gij waart ons méérder dan een droom:
Gij leeft, herleeft, en telkens weder
Stort ge al uw heil verjeugdigd neder!

Mijn liefste Pand! mijn zoetste Zoet!
Voor u mijn hart, mijn goed en bloed!
Mijn jeugd zou zonder u verflensen.
Voor u val ik mijn God te voet;
En wat een ziel een ziel kan wenschen,
Vliegt de uwe brandend te gemoet.
Mijn Levenshelft! mijn Wedergade!
Gods gunst behoude u wat Hij schonk:
En geve waar Zijn bloesem blonk,
De volle vrucht van Zijn genade!
Voor u, voor mij, Zijn zegekroon!
Hij trekke ons dichter tot den Zoon,
Hij loutere ons door vreugde en smarte,
En make ons alzoo rein van harte,
Dat we ons hervinden – voor Zijn throon!

III.

BIJ HENRIËTTES WIEG.

(1 NOVEMBER 1847.)

O gij Kind des Gebeds! tegen hope gehoopt,
  Boven bidden en wenschen gegeven,
Allereerst door het bad mijner tranen gedoopt,
  Aan den deinzenden oever van 't leven!
Sluimer zacht!... Rond uw wieg wuiven palmen der vrêe,
Want uw moederlief waakt, en Gods Englen doen 't meê.

Sints ik vader en moeder en alles verliet
  Voor den man die mijn ziel had gewonnen,
Is mijn heden geknoopt aan een blijvend verschiet,
  Is mijn loopbaan eerst waarlijk begonnen:
Toch ontbrak er mij iets, en wij wisten niet wat,
Tot gij-zelve verscheent, als de ontbrekende schat.

Toen ontfing mijn geloove de kracht voor elk kruis,
  En het goud mijner vreugde gehalte:
Want toen daalde de Hemel ter neêr in ons huis,
  In de lieflijkste kindergestalte;
En het woord ging mij op: „Word den kleinen gelijk,
Want de zulken-alleen erven plaatse in Gods Rijk!"

O mijn Heiland en Heer, die geen Moeder versmaadt!
Die de moederborst ook hebt gezogen!
Mij het kruim van den disch, waar Gij de Uwen verzaadt!
Vinde Uw dienstmaagd genade in Uwe oogen!
Wees Gij-zelf dan de band die Drie Levens verbindt,
En 't Waarachtige Leven van Ouders en Kind!

Eiland Marken.

IV.

OP HENRIËTTES TROUWDAG.

(29 SEPTEMBER 1864.)

Trouwe Vader, vol genade!
God des Levens, enkel licht!
Sla dit dierbaar Tweetal gade
Met Uw vriendlijkst aangezicht!
Leg Gij-zelf hun handen samen!
Smelt hun zielen in elkaâr!
Heilig door Uw godlijk Amen
Huwlijks-eed en Echt-altaar!

Leger englen op hun wegen!
Strengel bloemen rond hun kruis!
Maak hun àlles tot een zegen!
Sterk hun Hart, en bouw hun Huis!
Wil hen leeren, loutren, leiden,
Waar de Liefde een hemel schept!
Dan zal ook de Dood niet scheiden
Wat Gij-zelf vereenigd hebt.

Amsterdam.

EENE MOEDER.

(EEN LIED VOOR DE MOEDER MIJNER KINDEREN.)

I.

Ik zag een jonge Moeder – mij niet vreemd –
Te midden van haar kindren: als een zon,
Van wie elk bloemtje', en zonder dat de bron
Voor de andren armer wordt, zijn aandeel neemt.
Ik zag haar, en ik zegende, en begon
Te mijmren – tot een wondre teederheid
Vol van weemoedige ernst en zachte kracht,
Dien traan verwekte, dien men lachend schreit...
Die Traan werd tot een Lied: hoor wat ik dacht!

De Moederliefde is van Gods liefde 't beeld:
Een adem Gods, die onverganklijk leeft
En levenskracht aan 't harte mededeelt,
Te rijker immer naar zij meerder geeft;
Voorkomend, trouw, lankmoedig, onvermoeid,
Zich-zelf verloochnend, en bij wel en wee
Zich-zelf gelijk; een vlam, die eeuwig gloeit,
Onbluschbaar door al 't water van de zee! –
Eer 't kind nog is geboren, wordt de schat
Geliefd, gepleegd; en alles is bereid

Op zijn ontfangst, tot zij vol teederheid
Het dierbaar pand met zeegnende' arm omvat,
En – de eerste tranen der verrukking schreit!
De Moeder leeft in 't afgebeden kind,
Zoolang het onder 't ouderdak vertoeft;
't Is 't middenpunt van al wat zij bemint,
Begeert en hoopt; van al wat haar bedroeft
Of zalig maakt; in zwakheid al haar kracht,
En al haar vreugde ook midden in 't verdriet;
Haar staâg gebed, haar waken dag en nacht,
Haar zoetste Erinring en haar schoonst Verschiet!
En komt eenmaal de dag – met zorg gewacht! –
Als eindlijk 't kind, volwassen op haar beurt,
Den Man zal volgen dien haar hart zich koos,
En weenend zich uit moeders armen scheurt,
O, dan nog blijft die Moeder – kinderloos
Ten tweeden maal! – toch moeder als altijd.
Haar liefde is aan de afwezende gewijd,
Als aan de aanwezige eens! Zij volgt haar na
Met oog en hart, gedachte en smeekgebeên.
Zij slaat haar uit de verte zeegnend gâ,
En in den geest nabij, zweeft ze om haar heen.
Wie in 't bezit der dochter zich verheugt,
Zij blijft toch onverdeeld haar eigendom;
Ja, 't is als keerde op nieuw haar eigen jeugd
In 't bloeien van haar dierbaar kind weêrom.
Wat vreugd, als nu en dan de lieve voet
Den welbekenden drempel overschrijdt,
En de eigen stem uit d' onvergeetbren tijd
Weêr, als weleer, de lieve moeder groet!...

Wat zegen, als, in 't eind, ter jongste rust
Het dierbaar kind al zacht haar peluw schudt,
Nog eens haar hoofd liefkozend onderstut,
En dankend haar verbleekte lippen kust;
Zachtfluistrend van dien Hemel, waar de pijn
Der scheiding met alle andre smart verdween,
Door Hem, van beide als Heiland aangebeên,
En kind en moeder eeuwig samen zijn!

II.

'k Stond in de Lieve-Vrouwe-Kerk, bij 't choor, [1])
En hoorde – in 't Priesterkleed een mensch, een kind,
Die van zijn moeder sprak, wel teêrbemind! –
– Of hij haar ál te vroeg, als ik, verloor? . . .
Nog, goede zoon! trilt mij op d' avondwind
Uw stem, zoo zielvol zilverrein, in 't oor!

Wanneer het harte spreekt voor d' eersten maal,
Dan zegt het „Moeder!" – Dat volzoet geluid
Drukt onzer ziele eerste ademhaling uit
In aller volken en geslachten taal.
't Kan wezen dat de mensch geen naam meer hoort,
Dat hem geen klank meer zoet of dierbaar klinkt, –
Daar is één naam dien hij verstaat, één woord

---

[1]) Zinspeling op eene der laatste conférences van Père Felix in de Notre-Dame-de-Paris.

Dat àltijd hem ontroert en 't hart doordringt:
„Mijn moeder!"
Tooverwoord vol zielsgenot!
De mensch kan 't Al vergeten, zelfs zijn God,
Zijn moeder ooit vergeten, kan hij niet!
Wat in zijns harten tempel zij vergaan,
Háár beeld blijft overeind op 't voetstuk staan:
't Moog schuilen achter 't klimop van den Tijd,
Het is er toch, bedekt, maar onontwijd!...
Vaak in de schaaûw, die de avondzonneglans
Vooruit werpt op steeds korter Levensbaan,
Lacht plotsling, als een Heilge met een krans
Van stralen, ons een vriendlijk wezen aan,
Verheerlijkt door de jaren, jong en frisch
Voor immer, en: „Mijn moeder!" juichen wij.
't Is wijl de Moedernaam voor u en mij
De uitdrukking van iets onvergeetlijks is,
Dat met zijn balsemkracht dien klank doorgeurt,
En - Liefde heet!
De Moeder openbaart
De hemelreine Liefde 't reinst op aard.
Heur wangen zijn met Liefdes blos gekleurd,
Omdat zij Liefdes kern in 't hart bewaart.
Het Moederhart is Liefdes Vaderland!
Gelijk de boom, in malschen grond geplant,
De sappen uit zijn wortel mededeelt
Aan al zijn takken en dus bloesems beeldt
En vruchten vormt: - zóó voelt van stonden aan
De Moeder, dat haars harten teederheid
In onverdroogbre stroomen moet verspreid,

Als, onverstoord, de ontwikkling voort zal gaan
Van dat verruklijk wezen, 't kindekijn,
– Hoe hulpbehoevend blikt het tot haar op! –
Dat eerst haars Levens schoonste bloesemknop,
Straks harer Liefde schoonste vrucht moet zijn.
„Hoe innig," spreekt ze, „moet ik 't lieve wicht
„Beminnen!" – Haar verstand zegt: „'t Is een plicht!"
Haar ziel: „'t Is een behoefte!" en binnen haar
Trilt alles: „'t Is een zaligheid!"
Voorwaar,
Al blaakt de mannenborst van grover vuur,
'k Raad iets van die geheimnis der Natuur –
Maar 'k zoek vergeefs de letters bij elkaâr,
Waarin ik haar vertolke, of – 't moest al weêr
Dat woord zijn, eeuwig-heilig, éénig-teêr:
„Mijn moeder, lieve moeder!"
Maar die schat
Van teêrheid, dien het moederhart bevat,
Is daar verborgen met een hooger doel
Dan de enkle heerlijkheid van 't Zelfgevoel,
De vreugde van 't bezit!
De liefdedorst
Is levens-neiging in de moederborst;
Maar, hooger dan 't Instinkt, is haar een wet
Des levens in het leven-zelf gezet,
Verheven, vruchtbaar, zwaar, en nooit betracht
Dan dóór de Liefde, in volheid van haar kracht.
Die wet heet – zelfverloochning! sterk en vrij,
Die 't eigen Ik verliest in 't dierbaarst Gij,
Die zelf het altaar bouwt, en 't dankbaar kust,

Waarop zij 't al ten beste geeft, haar rust,
Haar lust, geheel haar zorgeloze jeugd!
Het Moederschap wordt minder in haar vreugd
Dan in haar eigen smart zich-zelf bewust.
En in die wondre mengling van geneucht
En lijden, wordt de Moeder t' ééner tijd
Tot minnen en - ontbeeren ingewijd!
Tot groote Liefde weet zich 't moederhart
Geroepen, juist omdat zij van omhoog
Tot groote Dienstbaarheid geroepen werd.
De Moeder is Priestresse! En met het oog
Op de offers, die zij rustloos brengen moet,
Vermengde God de Liefde met haar bloed!
Dat geeft der Moeder in het Huisgezin
En in de Menschheid zulk een gloriekroon,
Zoo ongelijkbaar-heerlijk, hemelsch-schoon,
Want daar zijn stralen van Gods lichtkrans in!
De Man is Veel, de Moeder één Geheel:
De zelfverloochning is haar levensdeel
En levensdoel, haar keus gelijk haar lot,
Haar wezen-zelf! Den Vader deelde God
't Gezag toe om te heerschen, maar der Vrouw
De Liefde, opdat zij zich verloochnen zou:
Een roeping, aller hulde en eerbied waard,
De heiligste en - de moeielijkste op aard!

1859/1862.

AAN MARIA.

(GESCHREVEN OP DEN HUWELIJKSDAG VAN EEN MEISJEN, WIER MOEDER IN HARE KINDSCHHEID GESTORVEN WAS.)

En op die bleekgeschreide kaken
Blinkt niet één enkle traan, die Engel nagestort,
Die eens uw jonkheid mocht bewaken,
En nu, helaas! vergeten wordt?
Geen knopjen, d' eigen plek doorgeurend waar zoo even
De Roos ontbladerde aan heur zij',
Kan onbedachter zijn dan gij,
Of meerder blijk van koelheid geven!

En toch, al drinkt uw oor de vurigste eeden in,
Al lacht de toekomst u in daauw en glansen tegen,
Al schenken allen u hun zegen, -
Geen liefde is als de Moedermin!
En wie 't van hen die nader treden
Ook 't zuiverst en het hartlijkst meent,
Daar is niet één die bidt en weent,
Zoo als zij voor haar kind geweend hadde en gebeden!

Gij zijt gevierd en schoon en in uws levens uchtend, –
Welnu, zij was wat Gij nu zijt,
Toen ze in verrukking zich uw jeugd heeft toegewijd,
De waereld en haar vreugde ontvluchtend!
Wel ruischte 't feestmuziek haar tegen op den wind,
Wel poogde de Aarde op nieuw haar jonkheid te bekoren,
Maar elke vleitoon ging verloren
In 't lief gekozel van haar kind!

O, met wat geestdrift heeft ze, in uw blaauw oog zich spieglend,
Niet elke ontwikkling, die uw geest bemerken liet,
Niet elke ontwakende gedachte in u bespied,
Zich in azuren droomen wieglend!
Met wat vervoering, met wat teederheid van hart,
Kon ze u heur kussen toe doen glippen,
Totge, uw kleen rozenmondtje' ontsteelend aan haar lippen,
Die lange omhelzing moede werd!

En toen de krankte, als een profetische verschijning,
Ons haar aanstaanden dood bedreigend had verkond,
En smart en weemoed bij heur langzame verkwijning
Het lachje' ons wegwiesch van den mond:
Zelfs toen nog deed ons niets de doodende angst ontwaren,
Waaronder 't kwijnend hart der lijderes zich boog,
Dan 't weenend, zieldoorsnijdend oog,
Waarmeê zij ù placht aan te staren.

Geen eigen pijn die 't bloed haar vloeien deed en ebben,
Geen zelfzucht die één beê haar op de lippen bracht!
Ach, dàn slechts beefde zij als ze aan de ellende dacht

Van alle die geen moeder hebben!
En toen haar kille blik, maar vruchtloos! had gezocht
U toch nog eens te zien vóór 't scheuren van haar banden,
Toen tastte zij nog rond met sidderende handen,
Opdat ze u tot op 't laatst voor 't minste voelen mocht!

Zóó, zóó was Zij, die gij gevoelloos kondt vergeten,
Vergeten, zelfs op dézen dag!
Ga! kniel voor Hem die u als teedre zuigling zag,
Naast Wien ze in heerlijkheid weldra is aangezeten.
Bruid! buig u schreiend naast de lage zode neêr,
Waaronder de Engel rust van d' arbeid van dit leven!
Smeek daar vergeving van den Heer!...
Uw lieve Moeder – heeft vergeven.

1839.

HET DROOMENDE KIND.

De vogels doen hun nachtgroet hooren;
Op zilvren wolkjens slaapt de maan.
Ook moeders lust, de jongstgeboren,
Is in zijn wieg ter rust gegaan.

Al droomend vouwt het vriendlijk wichtjen
De kleine, reine handtjens saam';
Een glimlach speelt op 't aangezichtjen,
Zijn lipjens fluistren Jezus' naam.

Waar droomt hij van? Van 't zalig Eden
Der Onschuld, dat voor ons verdween.
Gods Englen dalen naar beneden
En blikken door het venster heen.

(Gevolgd.)

1857.

DE BLINDE KNAAP.

Lieve moeder! reik me uw hand,
Zeg mij hoe het bloemtjen bloeit,
Zeg mij hoe de lustwarand
In den glans der zonne gloeit!

't Bloemtjen, zegt men, is zoo schoon,
Wijl het al Gods wondren ziet:
't Roosjen met heur koningskroon,
En den vogel met zijn lied!

Op mijne oogen ligt een band:
'k Dwaal alom door 't donker heen.
Lieve moeder! reik me uw hand -
Ach, ik ben zoo bang alleen!

'k Zag zoo gaarne 't groene dal
En de gouden zonnestraal!
Maar ik zag het liefst van al
Moeder! ù, een enklen maal!

'k Hoor uw stem, die zoeter klinkt
Dan de zang van 't vogelkijn:
Kan het bloemtjen, dat daar blinkt,
Kan de zon wel schooner zijn?

Als gij zingt op englenwijz',
Is het of mijn blinddoek scheurt:
'k Zie een heerlijk Paradijs,
Waar de zón de bloemen kleurt...

'k Zag zoo gaarne 't groene dal
En de gouden zonnestraal:
Maar ik zag het liefst van al,
Moeder! ù, een enklen maal!

(Gevolgd.)

1857.

FABRIEKKINDEREN.

Ach, wat heeft dit kroost misdaan,
Dat het dus, met fletsche wangen,
In een grafspelonk gevangen,
Langzaam-stervend moet vergaan?
Buiten - tieren veld en dreven,
Bloeit de lente, gloeit het leven:
Schoon is alles wat men ziet -
Slechts die bleeke kindren niet!

't Knaapjen rolt in 't groene kruid,
't Meisjen zit bij moeder neder;
Zelfs de zuigling, zwak en teeder,
Kraait zijn vreugd in 't wiegjen uit.
't Vinkjen schettert in de abeelen,
Duizend bonte vlinders spelen:
Alles juicht in 't blij verschiet -
Slechts die bleeke kindren niet!

't Hart des jonglings zwelt van moed;
't Hart der jonkvrouw zweeft in droomen,
Waar haar Englen tegenkomen,
Bloemen strooiend voor haar voet;
Allen wenschen, allen hopen,

Allen zien een toekomst open,
Die een aardschen hemel biedt –
Slechts die bleeke kindren niet!

Door hun vingren vliegt de draad,
Of hij eeuwig voort zal duren:
Hoe eentonig wentlen de uren,
Waar het rad in 't ronde gaat!
Zwartgeroeste tralies sluiten
Licht en lucht en lente buiten,
En een halfbedorven sfeer
Drukt de harten loodzwaar neêr!

Als hun mond soms spreken mag,
Doet hij doffe klanken glippen;
Om die vroegverflenschte lippen
Kwijnt een ziekelijke lach.
Hoe een stem zoo zoet kan klinken,
Hoe een oog zoo schoon kan blinken,
Als het hart den glimlach plooit –
Ach, zij ondervonden 't nooit!

In dat somber slavenhuis
Geen vereenigde gebeden,
Geen geloof, met vreugd beleden,
Geen verheffend psalmgeruisch!
Ingekerkerd tusschen steenen,
Kruipt er 't leven eenzaam henen,
In zijn eerste jeugd geknot,
Zonder Heiland, zonder God!

Zoekt die kindren der ellend,
Buigt u tot die levend-dooden,
Vurige Evangelieboden,
Die u tot de Heidnen wendt!
Laat Gods lichtstraal 't eerst van allen
In die christenholen vallen!
Die u roepen zijn nabij:
Nàâst u wachten, smachten zij!

(Vrij gevolgd naar het Hoogduitsch.)

1857.

AAN MIJNE MOEDER.

(NA LANGE AFWEZIGHEID.)

Geloofd zij God na zooveel smart!
Een Moeder mocht mij welkom heeten;
Ik heb u weêr, o Moederhart!
Nu kan ik rusten en – vergeten.

Mijn jeugd ontvloog; de droom verdween,
Dien eerste Liefde en Vriendschap weven:
Van al wat eens het mijne scheen,
Is slechts mijn Moeder trouw gebleven.

Gij hebt mij aan uw borst gelaafd;
Gij hebt met mij gehoopt, gestreden:
Gij gaaft me – als gij mij álles gaaft –
Uw laatste tranen en gebeden.

Gij deeldet in mijn wel en wee;
Gij hebt, bij 't ùw', mijn kruis gedragen:
Gij voeldet al mijn wonden meê,
Maar zonder, zoo als ik, te klagen.

Vergeef me, o God! Wel menig keer
Vergalde ik haar de vreugd van 't leven:
Vergeef me, dat zij 't duldde, o Heer!
Vergeef, dat zij mij heeft vergeven!

Zie, Moeder! zie, daar hebt ge mij!
Veel harten klopten luid bij 't scheiden:
Één hart was me overal nabij,
En bleef mij jaar aan jaar verbeiden.

Nu legt uw zoon het moede hoofd
Al weenende op uw schouder neder –
Wat hem de waereld heeft ontroofd,
In ù vindt hij het alles weder!

(Van verre gevolgd.)

1857.

AAN MIJNE OUDERS.

Leeft, dierbre Twee! en draagt Gods vrede
Altijd, alom, daar binnen mede,
  Gerijpt, gelouterd, meer en meer!
Het waakzaam oog der Englen strale,
De zegen van den Hemel dale
  Tot op uw jongsten morgen neêr!

Op u, mijn Vader! die, met grijsbesneeuwde hairen,
Nog d' eenvoud van een kind in 't harte bleeft bewaren;
  Die 't kruis met kalmte draagt en ongebogen hoofd;
Die 't huis doet blinken van de heerlijkheid des Heeren;
Die door uw weg en werk den twijflaar zoudt bekeeren,
    Die aan geen Deugd gelooft!

Op u, mijn Moeder! die het beste van uw leven,
Uw bloed, uw blos, uw rust - uw' kindren hebt gegeven;
  Die al hun schreden volgt sints d' allereersten tred;
Die onverouderd zijt in moederlijk erbarmen;
En ze allen daaglijks nog, als vroeger in uwe armen,
    Omhelst in uw gebed!

O, zijt gij beide mij gezegend! die mij wenkte
Naar 't Licht der Waarheid, met de melk der Hoop mij drenkte,

En, gidsen mijner jeugd, u saamdrongt aan mijn zij'!
Waar immer zon of maan mijn pelgrimstent beschijne,
Zijt mij gezegend, Gij!... Uw hart verzelt het mijne:
Ik voel, het klopt in mij!

En 'k hef mijn smeekstem op: „Almachtige en Algoede!
Neem, in hunne eenzaamheid, die dierbren in Uw hoede!
Wees Gij hun steun, hun kracht, hun avondzonneschijn!
Ai, laat de bleeke zorg hun stille deur vergeten!
Kon ooit een handvol stof Uw liefde wáárdig heeten,
Niet ik – zij zouden 't zijn!"

O Vader, kon uw zoon met meer dan enkel klanken,
O Moeder, mocht uw kind met heilige offers danken,
Hoe gaarne loste ik van mijn groote schuld iets af!
Mocht door mijn eigen hand ons erfdeel uitgekozen,
'k Behield de doornen zelf en strooide u al de rozen,
Tot op den rand van 't graf!

Leeft, dierbre Twee! en draagt Gods vrede
Altijd, alom, daar binnen mede,
Gerijpt, gelouterd, meer en meer!
Het waakzaam oog der Englen strale,
De zegen van den Hemel dale
Tot op uw jongsten morgen neêr!

(Vrij gevolgd.)

1857.

EEN KERSTAVOND-VERTELLING.

Ik kreeg van avond, in den schemerhoek
Der boekencel, een vriendelijk bezoek:
Het blonde Kerstmis-starretjen keek door
Het venster heen: een snelle flikkergloor
Vloog dartlende over 't wit papier, en 't was
Als schreef een straal er neder wat ik las:

– „'k Heb veel gezien, veel, sints den schoonen nacht,
Toen 'k wandelde naar Bethlêm-Efrata,
En op den beurtzang van het gloria
De Wijzen naar des Heilands krebbe bracht.
Dáár leidde ik sedert menig Wijze heen,
En menig schaamle hut en naakte stal
Zag 't heerlijk Licht des Heeren; want het scheen
Voor elk, voor arme herders bovenal.
Dees avond nog... Maar hoor, wat ik verhaal!

'k Had door 't geschilderd glas der Kathedraal
De schaar begroet, die 't Danklied rijzen deê,
Doormengd met Englen: want in 't Lofchoraal
Van 't Kerstfeest zingt nog steeds de Hemel meê.
'k Had zachtkens met mijn fijnsten zilverstraal

Het voorhoofd van de kinderkens gekust,
Die rond den Kerstboom dansten, met zijn schat
Verrassingen en lichtjens – straks gebluscht,
Want vreugd vermoeit: het volkjen ging ter rust.
Toen zwierf mijn straal ver van de drokke stad
Naar buiten, naar het dorpjen, slapende ook,
Behalven waar de kronkelende rook
Nog even wegflaauwde over 't rieten dak,
Dat huivrig in de witte sneeuwpels dook.
'k Gleed neder van den naakten lindetak
En gluurde, tusschen de ijspluim, door de ruit
Van 't huisvertrek der Pastorij. - Daar scheen
Een lampjen, kwijnend levensteeken uit
Die doodspelonk! en schaduwde aan den wand
De schim des grijzen Leeraars, gants alléén,
Het rimplig hoofd gebogen in de hand,
Staroogende in den haard, waar 't stervend vuur
Zijn laatste vonken onder de asch begroef.
Hoe was die mond zoo bleek, die blik zoo droef?
Had hij niet zelf in 't eigen avonduur
't Kerst-Evangelie meê verkondigd? - Ach,
Terwijl hij zielen troostte, miste hij
Den troost, als een, die andren drenken mag,
Zelf dorstend; en, in sombre mijmerij
Verzonken, droomt hij in zijn eenzaamheid
Zijn ouden droom.
Wat droomt hij? – Van een kind,
Een Engel, hem door God aan 't hart geleîd,
Zijn eerste en éénige, ál te teêr bemind,
Die ook eens – maar dat was al lang geleên! –

Gedanst had rond den groenen Kerstboom heen,
En nu, als zoovele andren, lang getrouwd
En blijde moeders, ook haar eigen wicht
Op d' arm had kunnen dragen naar het licht
Der Kerstnacht!...
Maar de droeve Grijze aanschouwt
Haar niet, aanschouwde haar sints lang niet meer.
Waar was zij?... Ach, te snel had zij gebloeid,
De Roos der Pastorij, die onbesnoeid
Haar wilde loten uitschoot. Ras ontgloeid
En vroeg verleid, had zij het pad der eer
Verlaten.... In den Kerstnacht, voor één jaar,
Ontvlood ze 't vaderhuis en kwam niet weêr -
Ondankbre! 's vaders vreugde vlood met haar!...
En weken, maanden - ach, hoe eindloos duurt
Het wachten! - had die vader 't graauwe hair
Zien grijzen, en door 't venster heengetuurd,
Of eindelijk zijn arm verloren lam
Niet boetend tot den herder wederkwam.
Vergeefs! Toen werd allengs de bitterheid
Der wanhoop - valsche vriend die ons bezoekt
Als de andren weken! - door zijn hart verspreid,
En - raadloos had hij 't wufte kind gevloekt,
Dat hij, als had ze nooit voor hem bestaan,
Vergeten zou.... Vergeefs! Natuur behoudt
Haar macht, en zelfs de vadervloek, hoe koud,
Dooit weg in d' eersten, warmen vadertraan,
Gesmolten tot een zegen!
Nu vooral,
Dees avond vol herinnring, stond het beeld

Van 't kind hem voor den geest, zijn éénig Al,
Na Moeders dood zijn éénling, toebedeeld
Met al den glans der Lent', den blos der Jeugd,
Den blik der Liefde, al 't zonnelicht der Vreugd;
En diep geroerd vouwt hij de handen saam!
– En zie! daar zweeft een schaduw langs het raam,
En hoor! daar tikt, maar schuw, een vingertop
Daar buiten op de deur – de klink springt op –
Wie treedt daar binnen in des kluiznaars cel?
Wie staat daar, dubbel bleek bij 't scheemrend licht,
Gebogen, uitgeteerd?... God! heeft hij 't wèl,
Ziet hij zijn dierbaar kind in 't aangezicht?
Of is 't schim der doode, die in 't graf
Geen rust vindt eer heur vader haar vergaf?
Zij spreekt geen woord, maar met een stillen vloed
Van tranen, valt zij neder aan zijn voet,
Zooals de Magdaleensche nederboog
Voor Hem die heden werd geboren.... Ziet
Dien grijzaard! Als een dreigend onweêr schiet
Een wolk hem over 't voorhoofd. Naar omhoog
Heft hij de hand; maar, eer hij wenkt: „Keer weêr,
„Ik ken u niet," valt ze aan zijn voeten neêr...
Hem duizelt – ieder zintuig schijnt verdoofd,
Een huivring rilt door ieder zwellende' aâr
Hem naar het hart – stom, roerloos zit hij daar!
Een oogenblik, – daar ligt die hand op 't hoofd
Der boeteling! daar is de wolk voorbij,
En 't fluistert, luider dan haar angstgesnik:
„Hebt Gij in menschen welbehagen! Gij,
De Vader in den Hemel? Wat zou ik,

Arme, aardsche vader? ... Mijn verloren kind!
Gij, dochter mijner liefde, mijner smart,
Wees welkom! Altijd heb ik u bemind:
Sta op, hier is uw plaats!"....
Daar zinkt ze aan 't hart
Des vaders, weenende als een zuigeling
Aan moeders borst....
't Was in de Pastorij
Doodstil; maar 't scheen dat oogenblik als ging
Een Engel langs dat eenzaam huis voorbij;
En bij die stille omhelzing blonk zijn glans
Om beider hoofd gelijk een stralenkrans.
En hoor! daar speelde 't plotsling middernacht
Op de oude dorpsklok, en met wondre kracht
Weêrklonk het in heur sidderende slagen:
„Aan God zij de eer! In menschen welbehagen!"

Tweede Kerstavond, 1862.

EEN LIEDEKEN VAN DEN OIEVAAR.

Oievaar, lepelaar!
Waar heb-je zoo lang gezeten?
Dreef-je den grooten Nijlstroom af?
Heb-je gewandeld om Farôos graf?
En ben-je mij niet vergeten?

Oievaar, lepelaar!
Wie of er je rokjen knipte?
Zijn er je kousen nog altijd rood?
En waarom mis ik-je rechterpoot?
Of liet-je die in Egypte?

Oievaar, lepelaar!
Och, kon ik je spreken leeren!
Olijkert, draag-je wat nieuws hier heen?
Berg-je dat met jou eene been
Zoo stillekens onder je veêren?

Oievaar, lepelaar!
Zeg, heb-je wat voor mamaatjen?
Breng jij een Zusjen? Dan is het goed:
Maar liefst een Broêrtjen van melk en bloed -
Dan heb ik een kameraadtjen!

1848.

VROUWENLIEFDE EN VROUWENLEVEN.

I.

JONG MEISJEN.

1.

Sints ik zijn oog zag stralen,
  Ga ik als blind daarheen.
Waar ook mijn blikken dwalen,
  'k Zie hem en hem-alleen.
Hij zweeft mij wakend voor den geest,
  Met zalig droomgefluister;
  En in het diepste duister
Weêrblinkt zijn beeld het meest.

De kleuren zijn verschoten,
  't Is donker heinde en veer';
't Gejuich der speelgenoten
  Verlokt mijn hart niet meer.
'k Zit liever eenzaam neêr en ween,
  Ver' van de groene dalen....
  Sints ik zijn oog zag stralen,
Ga ik als blind daarheen.

2.

Hij-alléén houdt me opgetogen,
Boven allen zacht en goed:
Op die lippen, in die oogen,
Welk een geestdrift! welk een moed!

Als in 't blaauwend wolkgewemel,
Rein en heerlijk, gindsche ster,
Alzoo blinkt hij aan mijn hemel,
Rein en heerlijk, hoog en ver.

Loop uw baan met vast vertrouwen!
Laat me uw schoonen zilverschijn
In oodmoedigheid aanschouwen,
Diep bedroefd en – zalig zijn!

Stoor de beê niet, die, verstolen,
Voor uw heil tot God zich richt!
Blijve u 't roemloos kind verholen,
Dat zich koestert in uw licht!

Moge een Engel u bejeegnen,
Waar ge u-zelf in wedervindt!
De uitverkoorne zal ik zeegnen,
Minnen zal ik die Gij mint!

Zalig, zal 'k haar zalig spreken,
Ook met tranen in mijn stem....
En al moest het hart mij breken,
Breek, mijn harte!... 't Is voor hèm.

II.

VERLOOFDE EN BRUID.

1.

Ik mag het noch durf het gelooven –
  Een droom zweeft begoochlend voorbij...
Hoe ver gaan mij de andren te boven!
  En mij zou hij kiezen, juist mij?

Toch dacht ik zijn stemme te hooren:
  „Voor eeuwig, ik de uwe, gij mijn!"
Toch dacht ik... maar 'k droomde als te voren:
  Zoo heerlijk! neen, 't kàn zoo niet zijn!

O, laat in zijn armen mij zinken,
  En 'k sterve in dien droom mijner jeugd!
Den zaligsten dood wil ik drinken
  In tranen van eindloze vreugd!

2.

Goud ringetje' aan mijn vinger,
  Hoe heerlijk straalt ge nu!
Ik druk u aan mijn boezem,
  Ik kus en zegen u.

Het heil der kinderjaren
  Vloog als een schaduw heen:
Daar stond ik in de waereld
  Verloren en alleen....

Goud ringetje' aan mijn vinger,
  Uw gloed verklaarde mij
Het leven in zijn roeping
  En eeuwige waardij!

'k Wil hem mij-zelve geven,
  Om zóó, de zijne gants,
Mij-zelve weêr te vinden
  Gelouterd in zijn glans.

Goud ringetje' aan mijn vinger,
  Hoe heerlijk straalt ge nu!
Ik druk u aan mijn boezem,
  Ik kus en zegen u!

3.

Helpt, o Zusters,
  Meê mij tooien!
    Leent me uw vriendlijk
      Dienstbetoon!
Laat me uw vingren
  't Hoofd omslingren
    Met de groene
      Myrthenkroon!

Als ik zalig
  En bevredigd
    Aan des dierbren
      Boezem lag,

Riep hij smachtend,
Noode wachtend,
Om den morgen
Van dées dag.

Helpt me, o Zusters,
Meê verjagen
't Angstig wolkjen
Van 't gelaat!
Dat mijn oogen
Stralen mogen,
Als de Bruîgom
Voor mij staat!....

Zijt gij, Liefste,
Mij verschenen?
Zonne, straalt gij
Op mij neêr?
'k Snel u tegen
Met een zegen,
'k Buig me oodmoedig
Voor mijn' Heer!...

Strooit, o Zusters,
Strooit hem bloemen,
Roos en lelie
Door elkaâr!
Schoon dan schreiend
Van u scheîend,
Dankbaar treed ik
Uit uw schaar!

III.

VROUW EN MOEDER.

1.

Met een stil verbazen
  Brengt gij mij uw groet:
Gij begrijpt niet, Beste!
  Wat mij weenen doet.
Laat die paereldroppen,
  Die gij zelden ziet,
Aan mijn wimpers beven,
  En - misduid ze niet!

Wonderzoete vreugde,
  Die mijn borst beknelt -
Kon ik u vertolken
  Wat ze mij voorspelt!
Kom, en aan mijn boezem
  Berg uw aangezicht:
'k Zal in 't oor u fluistren
  Wat me op 't harte ligt!

Moederoogen raden
  Wat het kind verheelt;
'k Heb mijn lieve moeder
  Alles meêgedeeld:
Moeder profeteerde,
  Dat... naar allen schijn
Ras een vriendlijk wiegjen
  Toebereid moet zijn!

Kunt ge nu begrijpen
  Hoe ik weenen kan?
Zie niet naar mijn tranen,
  Liefste, beste man!
Gun dat ik u vaster
  Aan het harte druk:
Hoor het luide kloppen
  Van het reinst geluk!

Naast mij is een plaatsjen,
  Waar het wiegjen koom',
Kleine tabernakel
  Voor mijn zoeten droom!
Dagen zal de morgen,
  Dat de droom ontwaakt,
En, in 't leven tredend,
  Beide ons zalig maakt.

2.

  Kom aan mijn harte,
    Mijn vriendlijk wicht!
  Mijn lentemorgen!
    Mijn zonnelicht!

„De liefde is 't leven,"
  Zong ik weleer:
En 'k blijf het zingen,
  Wel duizend keer.

Wat noemde ik vroeger
  Mijn heil volmaakt?
Ik heb 't Volmaakte
  Pas nú gesmaakt!

Alleen de vrouwe
  Door God verhoogd,
Die aan heur boezem
  Een engel zoogt:

Alleen een moeder
  Gevoelt en weet
Wat lieven, loven
  En leven heet!

O, hoe beklaag ik
  Den armen man,
Die moederweelde
  Niet smaken kan!

Gij lacht mij tegen,
  Mijn heerlijk kind!
Gij raadt hoe teeder
  Een moeder mint!

Kom aan mijn harte,
  Mijn vriendlijk wicht!
Mijn lentemorgen,
  Mijn lust, mijn licht!

IV.

WEDUWE.

Dat is nu de eerste smart, door u mij aangedaan!
Maar 't hart wist zij te raken!
Gij, wreede! zijt alléén ter lange rust gegaan,
Om hier niet meer te ontwaken!

Jong, werd ik eensklaps oud – 'k begon pas, en gevoel
Mij plotsling moêgezworven.
Ik heb geliefd, geleefd: mijn liefde mist haar doel,
'k Ben levende gestorven!

Dood is de waereld – tot mijn binnenst' keer ik in –
De sluier valt ter neder.
Dáár heb ik u, mijn heil, de zaligheid der min,
Mijn eigen waereld weder!

Naar het Hoogduitsch van ADALBART VON CHAMISSO.
1862.

HET KIND IN HET GRAF.

De treurigheid vervulde huis en hart:
't Vierjarig kind, der oudren hoop, was dood;
En schoon een dochtrenpaar hun overschoot,
— Twee rozen in de doornen hunner smart! —
Ach, 't kind dat men verloor, is 't liefste altijd.
En hier nog was 't een zoon, de Benjamin!
Heeft élk vaarwel een leven lijdens in,
Dit scheiden kostte een meer dan dubblen strijd!
De zusters treurden, als de Jonkheid doet,
Het meest nog om der oudren droefenis;
De vader boog met diepgeschokt gemoëd
Het hoofd voor Hem Wiens slaan genezen is:
Maar troosteloos en raadloos, half ontzind
Van weedom, was de moeder. Dag en nacht
Had ze ook bij 't ziekbed wakend doorgebracht,
Hoe lang? ze wist het niet! het arme kind
Aan 't hart gewiegd, zijn brandend hoofd verkoeld,
Zijn dorst gelaafd, gebeden en geweend,
En meer dan ooit d' onbreekbren band gevoeld,
Die 't hart der moeder met haar kind vereent.
Haar lievling dood, haar schat, haar trots, haar lust?
Die blosjens nu voor immer weggewischt,

Die heldre starrenoogjens uitgebluscht,
Haar engel sluimrende in de zwarte kist,
Om straks daar ginds in de eenzame woestijn
In 't graf te zinken?... Zij begreep het niet.
Hem rooven? neen! zoo wreed kòn God niet zijn!
Zoo had zij steeds gemeend. 't Was tóch geschied!
En toen de laatste onzekerheid verdween,
De wanhoop zelfs haar niet meer hopen liet,
Toen sloeg ze een woesten blik ten hemel heen,
En sprak: „God heeft het niet geweten! Hij
„Regeert door dienaars zonder medelij',
„Wier willekeur met moedertranen spot!"
Toen liet zij in haar droefheid af van God,
En drong zich op in sombre mijmerij:
„Uit stof genomen is de sterveling,
„Hij keert tot stof en alles is voorbij:
„O Eeuwigheid, gij heet — Vernietiging!"

Maar bij die schrikgedachte vond haar ziel,
Wáár ze om zich greep, geen enkel rustpunt meer.
Haar vleuglen werden machtloos, en zij viel
In d' eindloze' afgrond der vertwijfling neêr.
Als dan de storm der hartstocht zich verhief,
Onthielden zelfs de tranen haar hun troost;
Zij dacht niet aan haar ander bloeiend kroost;
Zij had heur dierbren gâ niet langer lief –
Zij dacht slechts aan den dooden lieveling!
Haar ziel en zinnen waren hém gewijd!
Elk woordtje', elk lachje', elk wenkje', uit blijder tijd,
Weêrklonk, weêrblonk in haar herinnering,

Die, onvermoeid, de korte levensbaan
Van 't knaapjen weêr en straks weêr overvloog. -

Zoo brak de schrikdag der begraafnis aan.
Den laatsten nachten look geen slaap heur oog,
Maar nu, bij 't krieken van den morgenstraal,
Viel ze uitgeput in sluimring; en terwijl
Zij rustte, bracht men 't lijkjen in der ijl
Naar binnen in een afgelegen zaal,
Waar haar geen hamerslag door 't hart kon gaan.
En als zij, weldra, de oogen opensloeg,
En haastig naar het doode kindtjen vroeg,
Daar sprak haar man, en onderdrukte een traan:
„Het kistjen is gesloten, liefste mijn!
„Ons kindtjen moet ter lange rust geleid!" —
— „Is God zóó hard," sprak zij vol bitterheid:
„Hoe zouden dan de menschen beter zijn?"

Toen borg men 't kistjen onder 't zooden dek:
De moeder, in heur troosteloos verdriet,
Zat zwijgend in 't verlaten doodsvertrek.
Zij zag heur dochtren aan, en zag ze niet;
Nu had haar ziele langer niets gemeen
Met eigen huis en haard, nu gaf zij 't hart
Geheel en al gevangen aan de smart,
En 't dobberde op haar wilde golf daarheen
Gelijk een mastloos scheepje' op d' oceaan.
Zoo kroop die dag voorbij, door menig dag
Niet minder droef gevolgd; en treurig zag
De vader met zijn kroost de moeder aan,

Die, als bedrukte Rachel van weleer,
Geen troost begeerde! En waarmeê ook een leed
Getemperd, dat de beste troost vergeet,
De stille bede: „Zie Uw dienstmaagd, Heer!"

Nu was 't, als kende zij den slaap niet meer;
Die was tot heden toch haar vriend geweest,
Die 't lichaam sterkte en rust gaf aan den geest.
Men wist haar te overreden nu niet weêr
Te waken, en zoo leî ze roereloos
Op 't leger als tot sluimeren zich neêr.
Eens op een nacht had, even als altoos,
Haar echtgenoot de lijderes bespied,
Heur ademtocht beluisterd; en hem dacht,
Heur boezem joeg zoo ongeregeld niet
Als straks, een vriendlijke Engel had haar zacht
Het oog gekust: zij sliep – hoe kalm, hoe vast!
Hij dankte God die eindlijk uitkomst bood,
En werd straks zelf door diepen slaap verrast,
En merkte niet hoe zij de sponde ontvlood,
Voorzichtig in de zwarte kleêren schoot,
En 't huis verliet voor 't plekjen, nacht en dag
Haar droom: het kerkhof, waar heur kindtjen lag!
Zij ijlde door den moeshof, door de heg,
Den vonder over, naar het veld der doôn –
Zij hoorde niets, zij zag niets op haar weg,
Staroogend, als een hinde voortgevloôn.

Het was een schoone Oktobernacht. De maan
Dreef statig langs heur blaauwe wandelbaan,

En goot heur stralen over d' akker Gods.
Daar stond ze, bij het grafjen, laag en kleen,
Dat slechts een vriendlijk rozenperkjen scheen.
De moeder boog heur hoofd in 't vochtig mosch,
Als kon ze door de donkere aardkorst heen
Heur wichtjen zien, wiens lachjen vol van geest,
Wiens oog, zelfs in zijn krankte een lentezon
Vol liefde en licht, zij nooit vergeten kon!
Hoe sprekend was die lieve blik geweest,
Als ze over hem zich heenboog, om zijn hand
Te grijpen, ach, dat handtjen, uitgerekt
En blank als wasch, met kussen overdekt!
En zoo als ze eens bij 't veege ledikant
Gezeten had, zóó zat ze nu bij 't graf,
En plukte daar een sneeuwwit roosjen af, –
Al wat zij dáár nog kussen kon!...
Maar hoor!
„Gij moeder!" ruischte haar een stem in 't oor:
„Gij wenschte u bij uw kindtjen daar beneên?"

Die vraag ging haar op eens door merg en been –
Verbaasd zag ze om....

Daar stond in 't starrenlicht
Een donkere gedaante nevens haar,
Verhuld, en de armen kruislings op elkaâr.
De moeder blikte haar in 't aangezicht:
't Was ernstig, maar verheven-schoon en zacht,
Weemoedig, met een tint van reine vreugd,
En de oogen schittrend van den glans der jeugd.

„Beneden bij mijn kind!" weêrklonk de klacht
Der moeder, wie het hart onstuimig joeg
En 't oog op eens vol heete tranen schoot.

„Zoudt gij mij waarlijk durven volgen?" vroeg
De donkere gedaante: „Ik ben de Dood."

Toestemmend boog de moeder 't hoofd, en ziet!
Daar was het haar als sidderde de grond,
Als zonk zij langzaam neder waar zij stond –
Nog eens zag zij de sterren in 't verschiet,
Nog eens, voor 't laatst, het maantjen in zijn pracht.
De Dood wierp haar zijn mantel om – 't werd nacht,
De hemellichten schenen uitgedoofd.
Zij daalde dieper dan ooit spade stak,
En 't kerkhof rees gelijk een zooden dak
Omhoog.

Daar gleed de mantel haar van 't hoofd:
Zij stond in 't midden van een zaal, zóó groot
En schemerachtig dat zij 't eind niet zag.
En ziet! ze wist niet hoe, maar eensklaps sloot
Zij 't kind aan 't hart, dat, frisch en rozenrood,
En stralend van een zalig blijden lach,
Verheerlijkt in heur armen vloog. Zij gaf
Een kreet van vreugd; maar die werd niet gehoord –
Want dichtebij en dan weêr verder af,
Nog nader straks, weêrklonk een lofakkoord,
Een stroom van melodiën, hemelzoet,
Als nimmer haar op aarde had begroet.

Die klanken kwamen achter wolken voort,
't Gordijn, dat deze Zaal der Dooden scheidt
Van 't binnenst' Heiligdom der Eeuwigheid.

„Mijn zoete moeder!" koosde 't kindekijn.
Ja, 't was de lieve, welbekende stem!
De moeder, overzalig, kuste hem,
En 't knaapjen wees naar 't donker wolkgordijn:
„Hoe schoon, niet waar? Zoo schoon is de Aarde niet!
Hoe heerlijk is die Paradijslandouw!
Ziet ge al die zielen, weemlende in 't verschiet?
O, dàt is zaligheid!"....
Maar de arme vrouw
Zag niets, waar 't kind haar heenwees, dan een diep,
Doodsch, raadselachtig duister: zij was blind
Voor 't Hemelsche, aardsch van blik, niet als dit kind,
Dat alles zag, wijl God het tot zich riep.
Ook hoorde zij van 't Hemelsche muziek
Den klank, maar niet de woorden die den toon
Bezielden. –

„Moederlief! nu kan uw zoon,
Als de andre kinderkens, op englenwiek
Uitvliegen, ginder, naar Gods hoogen throon.
Ik wilde 't, o zoo graag! Maar als gij schreit
Gelijk gij heden schreit, zoudt gij misschien
Uw kind, wie weet het? nimmer wederzien...
Mij trekt, mij lokt de glans der zaligheid.
Ik woû zoo gaarne gaan: ik mag, niet waar?

Na korten tijd hervinden wij elkaâr,
Dan komt gij bij me, en niets meer dat ons scheidt!"

– „Blijf!" riep de moeder: „Blijf! Nog even maar!"
En smeekend vouwde zij de handen saam':
„Één kus nog, éène omhelzing, eer gij gaat!"
En zij omhelsde 't kind.

Daar klonk heur naam
Van boven, maar gelijk een kreet van smart.
„Wat mag dit zijn?"
– „O moeder, dat weet ik: –
't Is vader!" lispte 't knaapjen aan haar hart,
„Hij roept om u!"
Het volgend oogenblik,
Daar nokte op eens een kinderlijk gesnik:
„Mijn zusters!" riep het knaapje': „O, al te goed
Herken ik haar. Wat dus haar klagen doet?
Och, moederlief! vergat ge uw kindren niet?"

Nu keerde op eens in 't moederlijk gemoed
De erinnering aan wat zij achterliet.
Een diep gevoel van nameloze ellend
Vervulde haar – zij zag in 't rond – een rij
Van schaduwen trok scheemrend haar voorbij,
En menig aangezicht scheen haar bekend.
Zij zweefden door de Doodzaal naar 't gordijn
Der donkre wolken: dáár verdwenen zij.
Zou onder hen haar man, haar dochters zijn?
Maar neen! van bóven klonk hun klaaggeluid

Nog altijd voort - haar lievling had gelijk:
Vergeten!....

– „Moeder!" riep het knaapjen uit:
„Daar klinkt de sabbatsklok van 't Hemelrijk!
Nu gaat de zon des Levens op!"....
Daar scheen
Op eens een heldre lichtglans haar in 't oog,
Geheel een vloed van stralen. 't Kind verdween –
En zacht gedragen voer zij naar omhoog.
Zij voelde 't snerpen van een kouden wind,
Zag op, en ziet!...

Daar lag zij op het mosch
Van 't kerkhof, bij het grafjen van haar kind!

Maar in haar droom was de eeuwge liefde Gods
Een steun geworden voor haar voet, een licht
Voor haar verstand. Zij boog ter neêr, en bad:
„Vergeef me, o God! dat ik een zalig wicht
Belemmerde in zijn opvaart, en mijn plicht
Omtrent de levenden zoo snood vergat!"
- En bij die woorden was het haar, als drong
Een nameloze vrede tot haar door.
Daar wierp de zon heur eersten purpergloor
Op d' akker Gods; een blijde vogel zong
Nabij haar op den groenen wilgentak;
En plechtig rolden over 't tempeldak
De kerkklokgalmen, roepend ten gebeên.
De heilige Sabbat huiverde om haar heen

En trilde door haar binnenste. Alles sprak
Van God: ze erkende Hem, die ook het kruis
Met bloemen tooit. Zij vond zich-zelve weêr,
En – ijlde op vleuglen des gebeds naar huis.

Stil boog zij tot den slapende zich neêr,
En kuste hem. Verrast ontsloot hij 't oog:
Nu vloten woord en tranen door elkaâr;
De zwakste werd de sterkste – naar omhoog
Ging 't Amen! maar het Abba! kwam van háár.

En de egâ, na een wijle, vroeg haar zacht:
„Hoe kwaamt gij aan die troost, die hemelkracht?"
Zij wischte met een glimlach de oogen af,
En kuste hem en 't kroost: „'k Vond ze onverwacht,
Ik heb ze van mijn God, door 't kind in 't graf!"

(Uit de „Sprookjens" van ANDERSEN.)

1862.

KINDEREN.

De kinderen zijn het erfdeel des Heeren.

SALOMO.

Neen! geheel de bloeiende Aarde
Heeft geen heil van hooger waarde,
Dan wat Gods barmhartigheid
In de kinderkens bereidt!

Van fluweelen Maagdelippen
Ruischt dat lieflijk wonderwoord
Als een hemelsch harpakkoord,
En de zoetste droomen glippen
Op de vleugelen der Min
Heur ontroerden boezem in.
In zijn laatste levensstonde,
Rijzende op de veêge sponde,
Legt de Grijzaart, kalm en zacht,
Nog zijn sidderende handen
Op het hoofd der dierbre panden
Met een: „Kindren, goeden nacht!"
Als de langgewenschte banden
Van den Echt
Zijn saam' gehecht,
Wordt de Bruid tot Vrouw verheven;
Maar een schooner naam begint,
Heeft haar God een Kind
Gegeven:
„Moeder!" hoortze, roerend zoet,
Uit het kleine mondtjen zweven;
„Moeder!" juicht, uit vol gemoed,
Zelfs de blijde Vadergroet!...
Om den wille van ons Morgen,
Houdenwe over 't Heden wacht:
Al ons zwoegen, al ons zorgen,
Geldt een dierbaar nageslacht,
Geldt een volk van nieuwe menschen,
Die we ons vrij en bloeiend wenschen,
In een nieuwgeboren kracht.

Ons te vormen, ons te leiden,
  Was der oudren lust en troost:
Wij verlangen, wij verbeiden
  D'eigen werkkring bij óns kroost.
  Zóó bevruchtigt overal
En met altijd nieuwe baren,
Golvende op den stroom der jaren,
  De eeuwge Liefde 't levensdal;
En wij zouden 't schier vergeten,
Dat wij stof en stervling heeten,
  Wandlaars op een korte baan, –
Ja, het wordt een halve logen,
  Door een kroost dat blijft bestaan,
Waar wij in herleven mogen,
  Als wij reeds zijn weg gegaan!...
  Daarom biedt de pelikaan
  't Hartebloed zijn jongen aan;
Daarom staat de woudleeuwinne
  Voor heur wulp ter dood gereed: –
Want het is dezelfde Minne,
  In een duizendvoudig kleed.
Al 't Verganklijke is een spiegel,
  Die het Eeuwige weêrkaatst,
Als het meir het lichtgewiegel,
  Wen geen storend windtjen blaast:
Wien de hoogste heemlen roemen,
  Heeft van eeuwigheid een Zoon;
  En wie naadren tot zijn troon
Wil Hij weêr zijn Kindren noemen.
  Trekken van zijn heilig beeld

Worden d' aardklomp meêgedeeld,
Als zijn wondre Vaderteêrheid
Kindren in onze armen neêrleit!
Niemand smaakt er grooter vreugd,
Dan het zorgloos Kind verheugt:
Hoe daar ginds de nevel dwaerelt,
En de hartstocht woeden mag,
Louter Liefde is hem de waereld,
En – zij straalt in Moeders lach!
Zonneschijf en maan verwisslen
Aan het welvend hemelsblaauw;
Lente- en najaarsadem ritslen...
Roert het hem? hij ziet het naauw,
Want hij jubelt en geniet,
En zijn waereld wisselt niet!
Half van Vaders arm omvangen,
Kozende met Moeders wangen,
Of, den kleinen rozenmond
Tot een glimlachje' opgetrokken,
Spelende met Zusters lokken,
Dartelt hij zijn daagjens rond,
Heeft hij alles wat nádezen
Nooit zóó 't zijne meer kan wezen!...

Menig Jongling waagt zijn tred
Op een ijdel bloemenbed,
Op een blinkend nest van slangen;
Menig argloze onschuld viel,
Als de tederheid der ziel
Opsloeg tot een wild verlangen...

Mocht hij eens, ach, éénmaal maar!
Een der kinderkens aanschouwen,
Die de wijze Alzegenaar
Later hem zal toebetrouwen!
Mocht een knaapjen, lief en teêr,
Eensklaps voor zijn oog verrezen,
Tot hem fluistren: „Zucht niet meer:
„Spoedig zal ik de uwe wezen!"
Kon hij zien, wat zaligheid
Hem een eeuwig Albehoeder
In 't verschiet heeft weg geleid,
Hij hield aan en zocht — de Moeder!...
Wie, als hij aan kindren dacht,
Heeft een zwarte daad volbracht?...
Ach! en nu de kinderloze,
De eenig-arme hier beneên!...
Of de hemel bleeke of bloze,
Alles wintert om hem heen.
Kleurloos zijn ze en broos geweven,
De enkle banden van genot,
Die hem binden aan dit leven,
Aan de waereld, aan zijn God.
Hij heeft lief noch leed te deelen:
Droomende op zijn dorenstaf,
Zwerft hij naar een eenzaam graf,
Waar de wind door 't gras zal spelen,
Als op andrer lijkgesteent'
Immer jonge bloemen bloeien,
Wijl zij uit de tranen groeien,
Die hun eigen bloed er weent!

1844.

O, ZALIG MOET HET ZIJN.

O, zalig moet het zijn, een kind aan 't hart te wieglen,
Waarin we ons eigen beeld en dat der echtgenoot,
Wier liefde ons reeds op aard het Paradijs ontsloot,
In volle frischheid weêr zien spieglen,
Maar schooner, maar omgloeid van onschulds morgenrood!
Een kind, een tweede Zijn, waarin wij-zelf herleven,
Dat lenteglansen schenkt aan onzen zomerdag,
Dat bloesemgeuren langs ons dorrend pad doet zweven,
En onze tranen-zelfs doet smelten in een lach!
Dat steeds, hoe zwak het schijne, aan onze zwakheid krachten,
Ons donker starrenlicht, ons lijden laafnis schenkt,
Ons hart met hemelbalsem drenkt,
En, als een Engeltjen, schoon zonder de Englenschachten,
Ons met de kleene hand naar 't dal des Vredes wenkt! –
Doodsch, eenzaam Huis, waar nooit die kleene vogels kweelden!
De onvruchtbare echt heeft slechts een hàlven zegen in;
En zelfs de Hemel telde een heerlijkheid te min,
Als dáár geen zaalge kindren speelden!

1839.

HET DROOMENDE KIND.

De vogels doen hun nachtgroet hooren;
Op zilvren wolkjens slaapt de maan.
Ook moeders lust, de jongstgeboren,
Is in zijn wieg ter rust gegaan.

Al droomend vouwt het vriendlijk wichtjen
De kleine, reine handtjens saam';
Een glimlach speelt op 't aangezichtjen,
Zijn lipjens fluistren Jezus' naam.

Waar droomt hij van? Van 't zalig Eden
Der Onschuld, dat voor ons verdween:
Gods Englen dalen naar beneden
En blikken door het venster heen.

(Naar JULIUS SCHANZ.)

KINDERZIEKBED.

Neen! gij moet nog niet vertrekken,
U dreigt hier nog geen gevaar,
Jeugdig zieltjen zonder vlekken!
Kindeke' in uw tweede jaar!

Staar met uw beschreid gezichtjen
  Niet zoo droef den hemel aan:
Wie als gij zijn, troostend wichtjen!
  Mógen niet zoo spoedig gaan.
Wáárom zoudt gij 't? Is u 't leven,
  Is de lieve zon niet zoet?
  Kan ze tot uw morgengroet
Zorgelozer stralen geven,
  Jonger bloemen voor uw voet?
Hoe zou ù toch de Aard verschrikken?
  Gij strekt de armtjens, blank en kleen,
  Niet naar 't ooft der Kennis heen:
Moeders lachjes, Vaders blikken,
  Jezus' zegen, kent ge alleen!
En al toefden duizend lustjens
  U in 't eeuwig palmengroen,
Wat toch, ver' van ouders kusjens,
  Zoudt gij in den Hemel doen?

Zie, daar is nog zoo veel smarte,
  Die gij hier verzoeten zult:
Moet de beê van menig harte
  Door ùw toekomst niet vervuld?
Zie, daar is nog zoo veel vreugde,
  Die u God te deelen liet:
Twee, wie pas uw wiegjen heugde,
  Willen nog uw grafjen niet!...
  Daar 's een grijsheid in 't verschiet,
Wie uw jeugd ten staf moet strekken:
Wat zou d'armen boomstam dekken,

Als het klim gestorven waar'?...
Neen, gij moet nog niet vertrekken,
Kindeke' in uw tweede jaar! —

't Eerste Vader, 't eerste Moeder,
O, wat houdt dit heilwoord in!
't Hoogst geschenk van d' Albehoeder:
Ouderliefde en Kindermin!
Ziet, wanneer de rozenverven
Van zoo menig zoeten waan
Als een regenboog vergaan,
Als we al de oude driften derven,
Als alle andre droomen sterven,
Rijzen ze uit dier dorre blaân,
Slaan heur bloemen om de smarten,
En zij vullen 't leêg' des harten
Met een geur des hemels aan!...
O die lachjens, o die lonkjens
Tot en uit een kinderoog!
Lange kusjens, zoete vonkjens,
Waar de ziel in overvloog!
O die hope en vreeze tevens,
Tintlend tot in 't ingewand!
O dat hangen van twee levens
Aan eens wiegjens smallen rand!
O dat waken, o dat wachten!
't Eerste woordtjen, de eerste tred!
Blijde zorgen, zoete klachten,
Weken, maanden, — dagen, nachten,
Smeltende tot één gebed!...

Zoo veel heils, Kind! móógt gij 't rooven?...
Vlied de kranke legersteê!
Zaalgen zijn genoeg daar Boven:
Laat er óns ten minsten twee!

1842.

KINDERSTERFBED.

't Kwijnend oogjen half geloken,
Ligt het wichtjen, zwak en teêr,
Duiveke' in heur dons gedoken,
Stervende op de peluw neêr:
Zoete koontjens, witte rozen,
Gouden lokjens, dof geweekt,
Handekens die niet meer kozen,
Lieve lipjens, bleek bevrozen,
Alles zegt: „Mijn hartjen breekt!"
Tobt uw geestjen om te ontsnappen?
Is dat zuchtjen, lang en zacht,
Reeds uw zieltjens vleugelklappen?...
Wordende Engel, goeden nacht! –

Neen! ik mag ù niet beklagen,
Zoo als ik uw Moeder doe,
Jonge Bloem van zestig dagen,
Al zoo vroeg de waereld moê!

Hebben we uw herstel gebeden,
U verbeidde een beter lot:
Kort geleefd is kort geleden,
Vroeg gestorven, vroeg bij God!
Wél die in hun jonkheid sterven,
Eer de bittre kiem van 't Kwaad,
Dien wij in ons wiegjen erven,
Rijpt en vruchten achterlaat:
Eer ons Hoop en Waan bedriegen,
Rozen uit het Paradijs,
Die een frisschen bloemtuin liegen
Boven dooiend winterijs:
Eer we nacht zien aan de kimmen,
Slangen op ons bloemtapeet:
Eer hem de afgrond op doet klimmen,
Heel dien sleep van doodsche schimmen,
Dien de waereld leven heet:
Blinkende Armoê, trotsche Ellende,
Koude Zelfzucht, booze Lust,
Wroeging die geen boete kende,
Smart die glimlacht, Haat die kust,
Valsche Vriendschap, wufte Liefde,
Dorte, leêgte, woestenij,
Alles, ach! wat allen griefde,
Die niet gingen, zoo als gij! —
En dáár ginter... zalig droomen!
„Laat de kindren tot Mij komen,"
Heeft het Jezus niet gezeîd?
Zien we niet, God lof, wij weten
Wat Hij u heeft weggeleîd!

Och, ik zou hier haast vergeten,
  Dat men bij een sterfbed schreit!
In uw korfjen uit de stroomen
Tot de Aanschouwing opgenomen,
  Zonder 't worstlen des Geloofs,
't Zalig licht der uitverkoornen,
Zonder onze martlaarsdoornen,
  Tot het glorietje' uwes hoofds!
Bloemekens die nooit verbleeken,
  Wiekjens van het morgenrood,
  Serafijntjens-speelgenoot,
Die u van een moeder spreken,
  Die ge juichend tot u noodt;
Eeuwge lachjens op de wangen,
Tot uw slaaplied englenzangen,
  Tot uw wiegjen Jezus' schoot!...

  Driewerf zaalge kinderdood,
Och, of ik ze had' ontfangen!

1842.

TOEN WE KINDEREN WAREN.

Mijn kind, wij waren kinderen,
  Niet hooger, kijk! dan zóó;
Wij slopen in 't hoenderhuisjen,
  En kropen onder 't stroo.

We speelden samen kippetjen,
  En kwam er iemand aan,
Dan deden we door ons kraaien
  Hem hooren en zien vergaan.

We richtten vaders broeikas
  Tot een paleisjen in,
En heerschten daar in vrede
  Als koning en koningin.

Daar bracht ons de oude kater
  Bij wijlen een bezoek:
Wij bogen als een knipmes,
  En voerden hem zoeten koek.

Wij vroegen naar zijn gezondheid;
  En later vroegen wij dat
Aan menig ouden kater
  En menig oude kat.

Wij klaagden als oude luidtjens
  Elkaâr met grooten spijt,
Dat alles veel beter toeging
  In d' ouden gouden tijd;

Dat liefde en trouw verdwenen,
  De waereld zoo barbaarsch,
De suikerij zoo duur werd,
  En – 't lieve geld zoo schaarsch! - -

Daarheen zijn de kinderspelen!
En àlles vliegt daarheen,
Het geld en de jeugd en de jaren,
En – liefde en trouw metéén!

Naar HEINRICH HEINE.

1840.

DE HAVELOZE.

O God! hebt Gij uw bloeiende Aard
Aan àl Uw kindren niet gegeven?
Ik – word elks drempel afgedreven,
Ik – heb geen eigen hof en haard.
Wèl is de waereld ongenadig:
„De haveloze!" noemt ze mij...
Dat brandmerk dooft het medelij' –
Ach, is dan de Armoê zoo misdadig?

Ik zoek de schaduw van een boom:
Dáár schijnt me althands de rust beschoren;
Maar 'k meen des drijvers stem te hooren,
Te midden van mijn korten droom.
De aard heeft een plek voor al haar bloemen,
Een nestjen voor elk vogelkijn:
Mocht ik een bloemtje', een vogel zijn!
Thands kan ik niets het mijne noemen.

't Is àl voor mij verboden grond:
Ik zou geen zode durven steken,
Ofschoon ik ook in woeste streken
Een lapjen dorre heide vond.
„Voort!" zou het in mijn ooren krassen:
„Gij moogt gaan beedlen om uw brood!
Voor havelozen en den dood
Is hier op aard geen kruid gewassen!"

Zoo moet ik zwerven, vroeg en laat,
Met onrust buiten, angst hier binnen.
'k Zou willen toeven en beminnen,
En - vind slechts ballingschap en haat.
God weet, hoe ik mij aan wil gorden!
'k Zou gaarne trouw en eerlijk zijn:
Maar och, de honger doet zoo'n pijn -
De honger zal me een dief doen worden!

Mijn vader bleef bewaard voor schand -
Men vond hem in een wak bevrozen:
Hij heeft des Heeren hand verkozen
Voor 't vallen in der menschen hand.
In 't gasthuis brak mijn moeders harte -
Dat was een dag van dubblen rouw!
Ik erfde van de dierbe vrouw
Al wat zij achterliet: haar smarte!

Gij, die op donzen peluw rust,
Beschut voor wind en sneeuw en regen!
Kwam in den droom mijn beeld u tegen,

U tegen, als ge uw kindren kust!
Denk u aan huis en haard onttogen,
Van gade en kroost en brood beroofd,
Denk u de misdaad boven 't hoofd;
En - kunt ge 't - luik dan zorgloos de oogen!

Ik droomde laatstmaal van een Huis,
Gesticht, voltrokken door Gods zegen,
Waar ze armen zoo als ik verplegen
En voeren tot des Heilands kruis...
Bestaat die wijkplaats? O dan bouwden
Gods Englen ze, op der moeders beê!
O Menschenvrienden, neemt mij meê!
Gij hebt een ziel te meer behouden!

Naar het Hoogduitsch.

1856.

AAN EEN KIND.

Gij, wie een ieder nog bemint,
Speel voort! verruk ons door uw lachjen!
Zing, dartel, wees voor ons een kind,
Een bloemenknop, een lentedagjen!

Denk niet aan 't leven! 't is bedrog;
't Verschiet is droef en zonder luister:
Ach, wat is hier de stervling toch?
Een zucht, die wegwaait in het duister!

Kind! de aarde is meest een dorre tronk,
Al moogt gij haar een bloembed wanen,
En 't oog, dat eens het meeste blonk,
Vergiet ook vaak de meeste tranen.

Maar gij – nog is u alles zoet:
Nog hebt gij alles – lust en vreugde,
De onwetendheid, die droomen doet,
En de onschuld, wie slechts lachjens heugde!

Nog is voor 't woest geweld des winds,
Blank lelietjen! u de eik een hoeder.
Gij smaakt dat kalm geluk des Kinds,
Weêrspiegling van 't geluk der Moeder!

Hoe schoon maakt u die zedigheid!
Geen glans kan zoeter weelde geven
Dan 't zonlicht dat uw blik verspreidt,
Waarin uw zieltjen schijnt te leven.

Door droefenis noch zorg bezwaard,
Wordt ge aangebeên door wie u nadert.
Des winters dartelt ge aan den haard,
Des zomers in het frisch gebladert'.

De Poëzy is van omhoog
Tot u, lief kindtjen! afgestegen:
U straalt ze uw moeder uit het oog,
Uw vader van het voorhoofd tegen.

Leef, smaak dien tijd, gelukkig wicht!
De vreugd heeft zulke snelle wieken,
En zelfs het somberst aangezicht
Kende eens een heerlijk morgenkrieken!...

U zegen ik! – De Alzegenaar
Moge u met Zijn genade omgorden,
Gij Engel, die een martelaar,
Gij Kind, die eens een vrouw zult worden!

Naar VICTOR HUGO.

1840.

AAN EEN JONG MEISJEN.

Is mij ooit de wensch verrezen
In het vruchtlooos smachtend hart,
Om op nieuw een kind te wezen,
Zonder euvlen, zonder smart,
't Was, o zielverrukkend Wichtjen!
Toen me ù w oogjen tegenblonk,
Toen me ù w blozend aangezichtjen
d'Aanblik van den Hemel schonk!

Ja, ons zijt ge iets uit den hoogen,
  Vlindertje' in ons loof gevlucht,
Zwaluwtje' op ons dak gevlogen,
  Starrelichtje' aan onze lucht!
Slechts de vleugeltjens ontbreken,
  Om een Engeltje' ons te zijn,
Speelziek 't Paradijs ontweken,
  Voor deze aardsche zandwoestijn!
Even als het balsemwindtjen
  Van een lentedageraad,
Strooit uw handtjen, zeegnend Kindtjen!
  Geur en bloemen, waar gij gaat.
Waar uw kleene voetjens hupplen,
  Hupplen vrede en vreugde u voor,
En een daauw van malsche drupplen
  Dringt het dorste harte door...
Hoe uw uurtjens zalig snellen!
  Knopjens, die de jeugd ontvouwt,
Diege, zoo gij ze al kondt tellen,
  Bij geneuchten tellen zoudt!
Niets begrijpt ge nog van 't leven,
  Schijnbedrog noch droefenis,
Door die ééne zucht gedreven,
  Die des levens Leven is!
Dat is Liefde! – in zoete klankjens
  Spreektze, als gij te staamlen tracht,
Ach, in lonkjens, straaltjens, sprankjens,
  Als uw blaauwend oogjen lacht,
Alsge juicht in Vaders armen,
  Alsge aan Moeders boezem kleeft,

Als uw blikjens ons verwarmen,
Alsge ons allen kusjens geeft!

O, indien mijn zielebede
Tot uw welzijn iets vermag,
Dan draagt gij die Liefde mede
Tot den laatsten levensdag!
Dàt 's de kruik nooit leêg gevloten!
Dàt, de bron nooit opgedroogd!
Daar is àlles in besloten
Watge u-zelve wenschen moogt!
Leef en lief dan! leer Hem loven,
Die door u deze aard verblijdt,
En – word eens voor God daar boven
Watge ons nu beneden zijt!

1841.

DE MOEDER BIJ DE WIEG VAN HAAR KIND.

Slaap zacht, mijn kind! naar moeders bede;
Droom zorgloos voort bij moeders lied!
Nog kent gij 's waerelds stormen niet:
Uw onschuld heeft met alles vrede.

Uw wiegjen drijft op 's levens stroom,
Door 't dansend golfjen voortgedragen:
Uw oogjens, vrolijk opgeslagen,
Zien enkel bloemen aan zijn zoom.

Mijn wenschen zweven u ter zijde,
Mijn hoop snelt u vooruit, lief kind!
En leent haar vleuglen aan den wind,
En regelt springvloed en getijde.

Een „Overzij" vol zonnegloed,
Vol kinderliefde en ouderzegen,
Een gantsche Toekomst, lacht mij tegen
In 't schomlend wiegjen aan mijn voet.

O, werdt gij harder nooit bejegend
Dan door uw moeder, dierbaar wicht!
Groette u op ieder aangezicht
Het lachjen, daar gij haar meê zegent!

En bluscht de dood mijn lampjen uit,
Dan moge uw kus mijn tranen droogen:
Dan luike uw lieve hand mijne oogen,
Gelijk mijn lied uwe oogjens sluit!

Naar J. PETIT-SENN.

1850.

DE ENGEL EN HET KIND.

Een Engel boog zich over 't wichtjen,
Dat sluimrend in zijn wiegjen lag:
't Was of hij in dat aangezichtjen
Zijn eigen reine beeldtnis zag.

„Lief kind!" zoo klonk zijn stille bede:
„Gij zijt te teeder voor deze aard
Ga naar den blijden Hemel mede!
Dáár is u beter lot bewaard.

„Hier is de blijdschap onvolkomen,
Hier duurt elk heil een korte poos:
De bloesems welken aan de boomen,
En dorens groeien aan de roos.

„Hier zitten in de weidsche zalen
De zorgen met de gasten aan:
De morgen blinkt van goud en stralen,
En 's avonds woedt de noordorkaan.

„Moet dan dat blonde hoofd gebogen,
Die kalme kinderziel ontrust?
De zonneschijn dier blaauwende oogen
In wrange tranen uitgebluscht?

„Neen, opgezweefd naar reiner sfeeren,
In 't Onverganklijk Licht gebaad,
Nu de alvoorzienigheid des Heeren
Van d' aardschen proeftijd u ontslaat!

„Men moet om u geen rouwkleed dragen,
Geen huis vervullen met geklag:
Men vier' den laatsten uwer dagen
Zoo feestlijk als uw eersten dag!

„Vroegtijdig wordt gij weggenomen,
Toch gaat ge ontijdig niet voorbij:
Het gaan is zaliger dan 't komen,
Wanneer men schuldloos gaat als gij!"

En pas heeft de Engel 't woord gesproken,
Of zie, in 't verre morgenrood
Heeft hij de blanke wiek ontploken...
Ach, moeder, ach! uw kind is dood!

Naar 't fransch van JEAN REBOUL.

1856.

DE MOEDER AAN HAAR KIND IN DEN HEMEL.

Gij, dierbaar kind, zoo spoedig mij ontvlogen!
Verlaat voor mij de blijde Hemelboogen
Een oogenblik!
Och, of mijn ziel nog eenmaal u ontmoette!
Vergoed mij door een eerste vredegroete
Uw laatsten snik!

Zoo 't mooglijk is, in zalige Englenchooren
Het klaaggeschrei der sterflijken te hooren,
Dan hoort gij nu,
Dan ziet gij nu, mijn moederlijke smarte; -
En ik, mijn kind? in dit mijn moederharte
Hoor, zie ik u!

Neem eenmaal nog uw schuilplaats in mijn armen,
Laat mij nog eens die maagre hand verwarmen,
Die leest omvaân!
Uw lokkig hoofd zij in mijn schoot gebogen,
En zie nog eens met die verteedrende oogen
Uw moeder aan!

Des winters, als de storm daar buiten loeide,
Vertelde ik u, daar 't knappend haardvuur gloeide,
Van God den Heer;
Wilde ik in 't eind u dan in 't wiegjen leggen,
Dan kost ge soms zoo zacht, zoo vleiend zeggen:
„Vertel nog meer!"

Uw moeder, ach! zij kan u niets meer leeren;
Gij weet nu van de heerlijkheid des Heeren
Veel meer dan zij.
Gij zult voortaan uw moeder onderrichten.
Blijf, Engel! haar in 't strijdperk harer plichten
Beschermend bij!

Verhaal mij van de majesteit der Heemlen,
Hoe voor Gods throon de goede Geesten weemlen,
Waar 't wierook geurt,
En 't „Heilig! driemaal heilig!" wordt gezongen!
Vertel nog meer, vertel nog meer, mijn jongen!
't Is thands uw beurt!

O, houd mijn ziel met zoete droomen bezig
Des wederziens!... Gij waart zoo lang afwezig,
Ik leed zóóveel:

Gods vredelicht wijkt uit mijn schreiende oogen:
Mijn hoop is niet gebroken, maar gebogen
Op d' armen steel!

Ontsluier mij, die neêrkniel op de zoden,
De wondren van 't geheimvol Rijk der Dooden,
Waar 't Graf van zwijgt!
Zeg me, of de ziel, waar zooveel Zaalgen wenken,
De ballingen der aarde blijft gedenken
En tegenhijgt!

Versterk gij mij in 't kinderlijk Gelooven!
Troost door de vreugd, die gij geniet daar Boven,
Mijn aardsch verdriet!
Heeft Jezus bij uw aankomst u gezegend?
Hebt gij omhoog mijn moeder niet bejegend,
Uw zuster niet?

Gij spreekt! Ik hoor! Ik raad! Ik ken de meening
Dier geestenstem: zij fluistert van hereening
Voor 's Heeren throon:
Zij spreekt van banden, nimmer losgereten:
De Hemel kan geen Moeder doen vergeten!...
Heb dank, mijn zoon!

Vrij gevolgd naar MARIE LOUISE GUINARD.

1859.

JONGE DOODEN.

(TER GEDACHTENIS MIJNER TWEE VROEGGESTORVEN BROEDERS.)

Van uit de dichte rijen
  Der Zaligen omhoog,
Der blanke Kinderzieltjens,
  Die opgaan voor Gods oog;

Die God in Zijn genade
  Niet voor de waereld schiep,
Maar na één nacht beneden
  Voor altijd Boven riep;

Die met hun rozenlipjens
  Meê stemmen in den lof,
En voor hunne ouders bidden,
  Nog zuchtende in het stof;

Die huppelen en zweven
  In 't Hemelsch morgenrood,
En bij den Heiland leven,
  En spelen bij Zijn schoot: -

Zeg, ziet Gij soms niet neder,
  Gij Tweetal, jong en schoon!
Te vroeg aan moeders kussen
  En broeders arm ontvloôn?

Of – heb ik mij bedrogen,
  Wanneer ik in den gloed
Der starren aan den hemel
  Uwe Englenoogjens groet?

1842.

AAN MIJNE MOEDER.

Gij hebt me als kind aan 't kloppend hart gekoesterd;
  Gij spraakt mij 't eerst van d' altijd-goeden God;
Gij hebt mij met uw eigen bloed gevoedsterd,
  En weest me al vroeg op 's Heeren hoog gebod.
'k Breng elken dag uw goedheên mij te binnen:
  Rampzalig die zijn moeder ooit vergat!
  'k Weet, niemand heeft als Gij mij liefgehad,
    En 'k zal u tot mijn dood beminnen!

Als later ooit mijn star ter kim zal rijzen,
  Bij 't zwellen van mijn zwakken cithertoon,
Dan zal mijn zang wat Schoon en Goed is prijzen,
  En geuren als een wierook naar Gods throon.
Dan zal de vreugd uw moederhart verjongen,
  Als gij mijn vlucht ten hemel stijgen ziet!
  Dan zingt uw zoon voor u zijn avondlied –
    Gij hebt zoo vaak voor hem gezongen!

Wat bloemen ik vergader op mijn wegen,
Gij, Moeder! gij zijt de Engel die ze brengt:
Al wat ik smaak, is onverdiende zegen,
Dien Gods genâ om uwentwil mij schenkt.
Gij dacht aan mij zoo menig nacht, te midden
Van strijd en zorg – en zorgloos sliep ik voort.
Gij badt voor mij met tranen... God verhoort,
Waar moeders voor haar kindren bidden!

(Naar het Deensch van ANDERSEN.)

1856.

ALS IK DIE BLOEMEN ZIE.

Als ik die bloemen zie, in d' opgang harer dagen,
Met d' eersten blos getooid,
Door dolle winden van heur stengels afgeslagen,
En in het zand verstrooid:

Dan is het, of mijn geest uw schimmen om ziet zweven,
O Kindren wit en rood!
O jeugdige offers, op den drempel-zelf van 't Leven
Door beulenhand gedood!

Onnoozlen die gij waart! met frissche rozenkoone
Tradt ge aan des outaars voet,
En speelde er met de palm en groene martlaarskroone,
Straks druipend van uw bloed!

Maar pas ontsliept gij, of daar ruischte door uw droomen
Der Englen harpmuzijk;
Daar wekte u Jezus: „Laat de kleinen tot mij komen!
„Want hunner is mijn Rijk!"

(Gevolgd.)

1849.

EENS GEESTES WIEGELIED.

Slaap zacht, mijn lief Kindtjen! en jammer zoo niet:
Uw moeder beschermt u, en zingt u haar lied.
Ver droeg ze u, door angsten en vreezen bezwaard,
Om weêr u te laven aan 't koeltjen der aard.
Straks frischt zich uw voorhoofdtjen op in den daauw,
En 't zuchtjen der nacht blaast uw wangetjens laauw.
Reeds glimlacht het boschjen ons toe in 't verschiet -
Slaap zacht, mijn lief Kindtjen! en jammer zoo niet:
Voor u slechts doorzwierf ik, met tranen in 't oog,
De waereld omlaag en de waereld omhoog.
Ach! zwak was mijn hart, en het viel in den strik:
Uw vader was wreed, maar liefkozend uw blik.
Ik zondigde, ik leed, en ik stierf zoo als gij -
Een kusjen, lief Kindtjen! een kusjen voor mij.

Zie ginter die wolk, die den hemel doordwaalt,
Die star, die zoo zacht uit haar venstertjen straalt!
Hoog boven die wolk, die daar wandelt van ver,
Hoog boven die kleene, naauw zichtbare ster,
Dáár wacht u een woning, die vrede zal biên,
En dáár is 't, mijn kind! dat ge uw vader zult zien.
De bloemen der waereld ontstaan en vergaan,
't Geboomte der wouden verwelkt in d' orkaan –
Maar dáár lacht een eeuwige bloeitijd u aan ...
Eens volg ik u dáár, door geen vonnis gestuit;
Maar lang, ach! zoo lang, blijft die morgen nog uit! ...
O, ween gij toch niet om uw moeders verdriet.
Slaap zacht, mijn lief Kindtjen! en jammer zoo niet.

Uit het Engelsch.

1841.

VROEGGESTORVEN KINDEREN.

(AAN EEN TREURENDE MOEDER.)

Zijn er ooit zulke kinderen geweest? Ja, er zijn er zoo geweest; maar hunne namen staan alleen op grafsteenen, en hunne lieve lachjens, hunne hemelsche blikken, hunne vreemde manieren en uitdrukkingen, leven, als dierbare, verlorene schatten, in het geheugen der rouwende harten. Het is alsof de Hemel een uitgelezen schaar Engelen had, wier bestemming het was, voor een korten tijd op aarde te verblijven, om het zelfzuchtige menschenhart te lokken en te winnen, opdat zij het, bij hunne terugtocht huiswaarts, mede naar den Hemel zouden kunnen leiden.

Als gij dat diep en geestelijk licht in kinderoogen ziet; als de jonge ziel zich openbaart in woorden, liefelijker en wijzer dan de gewone woorden van kinderen: hoop dan niet dàt kind te behouden, want het zegelmerk des Hemels is er op gedrukt, en het licht der Onsterfelijkheid schijnt in zijne oogen!

MRS. BEECHER STOWE.

Zoo volgde uw kind dan 't mijn'! Wat zit ge wachtend neder,
Wat wendt ge, o Moeder! nooit uw brandende oogen af?
Ai, sluit in 't eind de deur! Uw dochter keert niet weder:
Die steen in 't grasveld daar – 't is waarheid, is een graf!

Eerst werd op 't onverwachts de mijne mij ontnomen,
Toen zaagt gij de uwe op eens van 't bloedend hart gerukt.
Ach, hebben zij elkaâr geroepen in haar droomen,
Dat de een zoo ras het spoor der andre heeft gedrukt?

Lief kindtjen! Moeders smart, zoo kort nog Moeders weelde!
Haar troost, alleen reeds door uw vriendlijk aangezicht!
Die eerst heur wangen met uw kleene handtjens streelde,
Straks heel heur horizont verhelderde in uw licht!

Daar rust ge nu, verbleekt, in 't mulle zand begraven!
Gij waart ter naauwernood, en zijt alreeds niet meer!
Als gaf Hij ons in u op eens te dure gaven,
Zoo, kostlijk Godsgeschenk! eischte u de Gever weêr.

Al houdt ge u dag aan dag in donkren nacht verscholen,
Al wordt uw blijde lach door niemand meer gehoord,
Uw beeld, een wolkjen, blijft aan onzen hemel dolen;
Uw stem, een echo, ruischt door onze erinring voort.

Zeg, wist gij 't, dat zoo vroeg uw avondstond zou dalen?
Uw voetjen, vlindervlug, beroerde naauw dit stof;
Gij hebt uw ziel vervuld met heilige Idealen,
Als vlocht ge een ruiker voor den reinen Hemelhof.

Uw blik verdreef de smart, en deed de boosheid beven;
De haat vergat zijn wrok op 't hooren van uw naam;
Gij gingt als Ruth daarheen op d' akker van ons leven:
Zóóals zij de airen las, laast ge al wat goed is saam'!

O voorhoofd zonder smet! Natuur leende u haar luister,
Het veld zijn goedheid, en de dageraad zijn vreê;
Of liever, zonder u was alles dor en duister,
Gij deelde aan heel uw sfeer uw eigen leven meê.

Zij scheen een lichtgestalte, op aarde neêrgevaren,
Een Hemelsch kind, verdwaald in onze wildernis;
Haar schoonheid scheen de roos van alle rozelaren,
Haar zachtheid scheen de geur van al wat lieflijk is.

Neen, zeker! hij die nooit dat heerlijk kind ontmoette,
Hij weet niet wat er uit die zielvolle oogen sprak,
Doorzichtig als het meir bij 's avonds stille groete,
Wanneer het maantjen slaapt op 't zilvren watervlak.

Eenvoudig was ze en goed. Toch scheen ze in 't hart te lezen;
Zij leefde sneller dan alle andre kindren doen;
Een onbeschrijflijk iets speelde in geheel haar wezen,
Fijn en etheriesch als een vluchtig vizioen.

Men voelde 't onbestemd, dat zij niet lang kon blijven,
Dat zij op eens verscheen om weêr op eens te ontvliên:
Een wonder heimwee kon soms in die oogjens drijven –
Zij zagen dingen, die onze oogen hier niet zien.

Zij zat, als toevend, in onze aardsche schaduw neder,
Zij ging gelijk ze kwam, zoo vriendlijk en zoo zacht,
Onschuldig, ongerept gelijk een zwanenveder,
Die wit blijft als de sneeuw, ook in den zwartsten nacht.

Zij ging, met heel den schat van teêrheid en erbarmen,
Van liefde en Godsvrucht, die in zulke zielen rust:
Alleen in slaap gewiegd door kuische moederarmen,
Alleen, in blijden droom, door de Englen Gods gekust!

En nu – daar buigen wij, met een verbrijzeld harte,
De kniën huivrend op den killen marmersteen,
En staren, staren steeds in de overwolkte verte
De vluchtelingen na, wier laatste spoor verdween!

Zij blijven? welk een waan! God roept die hemelingen,
Zelfs als hun kopjen zich op onzen schouder vlijt:
Het zijn verschijningen, die stralende ons omringen,
Onhoudbaar als de lucht die door de vingers glijdt.

Wij zien ze in onze tent ten feestdisch aangezeten,
Zij spelen op uw pad, zij wandlen aan mijn hand;
Soms werpen achter hen, en zonder dat zij 't weten,
Hun lange vleugelen een schaduw op den wand.

Zij volgen voor een wijl, waar we in den vreemde zwerven;
Wij noemen hen: „Mijn kind!", wij wiegen ze op den schoot:
Zij dartlen, zien ons aan, omhelzen ons, en – sterven:
O Moeder, gist gij 't niet, wien gij een herberg boodt?

Dát zijn die Englen nu, die, op een wenk des Heeren,
Eer de aarde hun één groef op 't effen voorhoofd dreef,
Na korte pelgrimschap ten Hemel wederkeeren,
Wiens deur sints hun vertrek verlangende openbleef!

Zij gaan in heerlijkheid: zij zijn te lang gebleven
Om onbetreurd, te kort om treurig heen te gaan;
Zij kennen leed noch schuld; zij weten niets van 't leven;
Zij zien 't onheilge nog met heilige oogen aan,

Wij andren, wie wij zijn, rechtvaardigen of boozen,
Wij worden opgevoed voor d' arbeid en de smart;
Ons lot is 't, beurt om beurt te schreien en te blozen:
Verwelken moet ons vleesch, verbloeden moet ons hart!

Zij – zijn als 't windtjen, dat voorbijzweeft in de dalen,
Als 't zingend vogeltjen, dat wegvliegt uit den strik,
Een geur, verwaassemend in de uchtendzonnestralen,
Een zonnestraaltjen zelf, een klank, een zucht, een blik!

Maar noode kan hun ziel een heimlijke angst verheelen
Voor ons onheilig vleesch, voor ons onzalig lot:
Zij voelen, peinzend soms te midden van hun spelen,
Ik weet niet welk een dorst naar de Eeuwigheid, naar God.

Zij zijn als de avondstar, neêrduikende aan de kimmen,
Om ginds als morgenstar verheerlijkt op te staan:
In de aarde zinken ze, om ten hemel op te klimmen;
Hier sluit de dood hun knop, ginds opent hij hun blaân.

Ja, moeder, ja! dát zijn des Hemels uitverkoornen,
De lichtgevleugelden, de boden van omhoog,
Die God ons toezendt, als wij wandlen in de doornen,
Opdat voor 't minst één bloem ons voetpad sieren moog'!

Zij dalen tot ons neêr uit hemelsch mededoogen,
Als ons de harde steen ten peluw strekken moet,
Schoon, rein, en met den glans van 't Paradijs in de oogen,
Gelijk die Englenwacht, die Jakob heeft begroet!

En dan, als zij een wijl al onze wonden heelden,
Meêwerkten aan ons heil, meêdroegen aan ons kruis,
Een vrolijk beêvaartslied in onze nachtwaak kweelden,
Een licht der hemelen ontstaken in ons huis:

Dan ijlen zij omhoog; en als om God te toonen
Hoe zwaar de last hier drukt van menig lijdenswee,
Wat we allen, allen zijn, en ach! hoe laag wij wonen, -
Zoo nemen ze in de hand een weinig aarde meê!

Zij nemen - álles meê! 't altaar uit onzen tempel,
De blijdschap uit ons huis, het licht voor onze schreên.
En wij, verbleekt en koud, staroogend op den drempel,
Herhalen steeds: „Is 't waar? Heen? Onherroeplijk heen?"

Wij zeggen: - Doode haard, wat zijt gij zonder vonken?
Bosch, zonder vooglenzang? en woning, zonder kind? [ken?
Wiens stem heeft waarde, sints hun stemmen niet meer klon-
Wien wachten we, als ons hart toch hen niet wedervindt?

Ze ontvloden als de klank, die wegvlucht uit de snaren;
Wij treuren bij de groef, waar alles in verdwijnt:
Tot we - eensklaps in den nacht een flikkergloed ontwaren,
Die ons een weêrglans van hun ouden glimlach schijnt.

Want, o verborgenheid! zij zijn teruggekomen! [loosd;
Daar zweeft iets om ons heen; daar wordt een zucht ge-
Een voetstap ritselt, een geruisch van kleederzoomen....
Dat geeft ons tranen, ja! en met de tranen troost.

Een wondere aandrift soms vouwt onze handen samen,
  En zijn we uit ons gebed bemoedigd opgestaan,
Dan hoort de stille cel een zachtgefluisterd: „Amen!"
  Dan roert een hand ons zacht de stramme kniën aan.

Zij lisplen met een stem, ach! onbeschrijflijk teeder:
  „Mijn vader, nog één dag! mijn moeder, nog één nacht!
De ladder Jakobs daalt tot bij uw peluw neder:
  'k Houd op de laagste sport al biddende de wacht!

„'k Wacht tot wij samengaan! Al 't lijden wordt gelenigd:
  Niet immer dwaalt gij rond door de eenzame woestijn.
Vreest niet: daar leeft een God! en voorts – de Dood vereenigt.
  Wie hier een Martlaar was, zal ginds een Engel zijn!"

O, wanneer komt gij dan? 'k Bezit en mis u tevens:
  Wanneer heb ik u gants, en valt deez' blinddoek af?
Wanneer verlicht in 't eind na dezen nacht des levens
  De dageraad des doods den horizont van 't graf?

Wanneer toch volgen we u, waar onze beste jaren,
  Ons vroeggestorven kroost, onze onvoldragen vreugd,
Waar al de zonnen zijn, wier schaduwen wij waren,
  De vleuglen onzer ziel, en de onschuld onzer jeugd?

Gij kent dien Hemel, waar de strijders zich zien kroonen,
  Waar alle afwezenden, aanwezig bij den Heer,
Als zusterzielen bij verwante geesten wonen –
  Zegt: wanneer volgen we u, gezegenden! Wanneer?

Wanneer gaan we ook daarheen, waar de onzen ademhalen?
Wanneer – o, ongeduld', wierdt ge in uw vaart gestuit! –
Lost ons verganklijk vleesch zich op in licht en stralen,
En slaat de Nieuwe Mensch zijn gouden wieken uit?

Wanneer verliezen we ons in 't eindloos heil daar Boven,
Waar 't dekkleed wegviel voor Gods heilgeheimenis,
Waar duizend duizenden Zijn liefdewondren loven,
En al wie meêlooft zelf een levend wonder is?

Wanneer toch roept ge ons op? Laat ons niet langer achter!
Voert ons ten Hemel in! Of – is het àl te vroeg,
Dan toeven we aan de poort: een needrig dorpelwachter
Heeft voor een oogenblik der eeuwigheid genoeg.

Naar VICTOR HUGO.

1858.

EMILIA.

Gij zijt een vriendlijk wicht van even achttien jaren:
Een jonge lentebloem met half ontplooide blaâren,
De schoonste van de zusterkrans,
Te schooner, daar ge uw kroon onwetend schijnt te dragen:
Te meer bevallig, naar gij minder wilt behagen,
Te onschuldig voor geleenden glans!

Uw glimlach doet ons goed: hij blikt van vreugde en vrede,
Uwe oogjens deelen ons al uw gedachten mede:
Geen logen heeft hen ooit besmet.
't Is of uw zieltjen zich in 't blanke voorhoofd spiegelt,
Uw zieltjen, dat zich nog in de eerste droomen wiegelt,
Half kinderspel, half dankgebed!

Gij hebt de bloemen lief, het veld, de zonnestralen,
Het ruischen van den vliet, den zang der nachtegalen,
Muziek, die poëzy van 't oor,
En Poëzy, muziek der welgestemde zielen;
Al 't Schoone spreekt u aan, al 't Reine doet u knielen,
Al 't Goede lokt u op zijn spoor.

Nog hebt gij 't leven en de waereld niet begrepen:
Nog hoort men u verrukt van eeuwge vriendschap dweepen,
Van liefde, sterker dan de dood;
Gij ziet slechts heiligen en englen op uw wegen;
Uw leed is - medelij; uw rijkdom - vaders zegen;
Uw biechtgestoelte - moeders schoot!

't Geluk is overal, in 's levens groene lente.
Toch rolt de Jeugd alras haar lichte pelgrimstente
Te saam, en snelt gevleugeld heen.
Dan volgen, evenzeer gevleugeld, al heur droomen;
Dan wordt de sluier van haar beelden weggenomen, -
Heur goden blijken hout en steen!

O smart! te denken, dat dit voorhoofd ooit zal tanen:
Die lach verdrinken zal in 't bitter vocht der tranen,
Misschien om eigen schuld geschreid;

Dat de onverbidbre tijd zijn doodelijken stempel
Zal drukken op die leest! dat ook die schoonheids-tempel
De prooi wordt der verganklijkheid!

En toch – zóó zal het zijn! zóó is de loop van 't leven!
Met altijd rijker buit zal ons elk uur ontzweven,
Tot de avond daalt en 't licht verbleekt.
Dan zien we een leengoed in al 't schijnbezit der aarde,
En 't schokt ons hart niet meer, als 't bloemtje aan onze gaarde,
De gast aan onzen disch ontbreekt.

Naar het Fransch.

1858.

JEUGD.

O jonge dagen! zonnige uren!
Gaat toch niet vroeger heen dan ik!
Zegt, mag uw droom niet langer duren
Dan één gelukkig oogenblik?

't Is alles voor de Jeugd beminlijk,
Gelijk zij elk beminlijk is:
Haar is geen droefheid onverwinlijk,
En zelfs de grafbloem houdt zij frisch.

Zal 'k waarlijk maar zoo kort haar smaken?
Keert zij ten tweeden maal niet weêr?
De sintels kunnen lang nog blaken,
Maar vlammen doen zij nimmermeer!

Toch, als de flikkergloed der zinnen
Voor goed tot zielloze asch verging,
Gloeit, als een star, één Beeld hier binnen,
In 't straallicht der – Herinnering!

Naar ANDRIEUX.

1858.

HET KIND EN DE GRIJSAARD.

Geen blanke lelie, neen! is zuiverder dan 't wichtjen,
Aan moeders volle borst in d' eersten slaap gesust!
't Komt frisch uit 's Heeren hand, met stralend aangezichtjen,
Als had Hij 't hemelsch kind nog pas vaarwel gekust.

Nog leegren Englen zich onzichtbaar bij de sponde
Van 't pasgeboren wicht, dat, - d' Englen zelf gelijk
Op de Englenvleuglen na, – nog rein is van de zonde,
En nooit een voetstap deed in 't ondermaansche slijk.

Geen booze wenschen doen dat rustig hartjen jagen;
Zijn waereld is de wieg, zijn hemel moeders borst:
Het weet nog niet waar wij volwassenen naar vragen,
Als zelfs geen waereld baat tot lessching onzer dorst.

Maar 't kind groeit op tot man; de driften groeien mede,
De boom der kennis rijpt: de jeugdige Engel viel,
En de Adamszoon, met God, zijn lot, zich-zelf t' onvrede,
Tast rond, tot – 's Heeren Licht hem opgaat in de ziel!

Nu vindt hij wat hij zocht! En buigt hem 't wicht der tijden,
Een tweede, een hooger jeugd, bloeit door zijn rimpels heen:
En noemt gij 't Kind eerwaard, dat nog niet weet van strijden,
De Grijsaard is het ook: hij heeft den strijd volstreên!

Die komt van 't Paradijs, deez' gaat ten Paradijze:
De een slaat de vleuglen uit, en de andre plooit ze dicht;
Het Kindeke is nog rein, gereinigd is de Grijze; [licht.
Door 't blond en 't sneeuwwit hair speelt 's Hemels zonne-

Als ooit de waereld u 't vertrouwen zoekt te ontrooven
Op al wat goeds en schoons u van de menschen heugt,
Dan doe een lief blond kind aan de Onschuld u gelooven,
Een grijze vader u gelooven aan de Deugd!

(Naar 't Fransch.)

1848.

BUITEN.

Wie nah verwandt ist dir der Dichter, o Natur!
In dir ist ewig Neugestalten,
Ein Blätter-treiben, Blumenkelch-entfalten,
Und tausend Stimmen rauschen auf der Flur.

VON HEYDEN.

NAAR BUITEN.

Gekerkerd in de Stad, verwelkte ik in haar muren,
Gelijk een bloesem tusschen steen:
In nachten zonder slaap, in doorgebeuzelde uren,
In rook, rumoer en ijdelheên!
De Stad! dor kerkhof, waar zich levenden begraven
In 't graf der Luiheid, Lust of Smart,
Voor eigen driften zich verneedrend tot heur slaven,
Of wonden slaande in eigen hart;
De Stad! onstuimig meir, wiens rustloos golfgewemel
Dooréén woelt, hotst, zich-zelf verslindt,
Waar schipbreuk woont en vreeze, en 't starlicht van Gods
Geen spiegel voor zijn stralen vindt! [hemel
Ik zag er tegen 't goud de Deugden opgewogen,
De Meening aan den evenaar;
'k Zag de Armoê schuld geteld; de Schuld triomf in de oogen,
Of daar geen hooger Richtbank waar';
'k Zag groote kindren zich bij 't klatergoud verbazen,
Hun graan verkwisten op een klip,
Uit ijdlen droom en hoop een bonten zeepbel blazen,
En weenen bij zijn kleurloos slib;
'k Zag boozer Eigenbaat de blanke vleugels vlekken,
Die God bij haar geboortezucht
Der ziel des menschen geeft, om minstens haar te dekken,
Zooze al te zwak zijn voor de vlucht;

Ik zag 't Genie, gekranst, op 't hoog altaar gezeten,
Het gulden kalf van 't dansend volk,
Dat in het schepsel 't werk des Scheppers dorst vergeten,
Blind van zijn eigen wierookwolk;
'k Zag de Ontucht blosjens en de Droefheid lachjens liegen,
En, worstlende in het reuzenrag
Der Mode, duizende in die zelfbedwelming wiegen,
Die 't leven afslijt in één dag!
Toen bad ik: „Groote God! zal hier mijn hart versteenen
Of dorren in zijn dageraad?
Breng 't, nu 't nog anders dan van schaamte en smart kan
Waar 't voor iets Beters open gaat! [weenen,
Hoed mij voor Haat en voor Verachting: laat mij 't goede
In 't kwaad, het licht in 't donker zien!
Neem Gij de liefdebloem mijns harten in Uw hoede:
Hier kwijnt, ontbladert ze misschien!
Daar zijn er nog genoeg, die U in 't harte dragen:
Hij hoort er half toe die 't gelooft!
De Liefde is 't Leven .... God, 'k bid levendige dagen!
O, geef ze eer hier hun bron verdooft!"

En 'k heb ze ontfangen!... in uw zoete broederarmen,
Natuur, Gods uitgedrukte beeld!
Een frissche levensstroom zal hem de ziel verwarmen,
Die, kind, aan uwen boezem speelt!
Gij sterkt de kracht der ziel – de toekomst en den menschen
Voert ge ons geloovig, liefdrijk toe....
Tot U! nog vaak tot U! – de heemlen zijn uw grenzen,
Gij, als zij-zelf, nooit gevens moê!

1842.

IN GELDERLAND.

Ik schud het stof der zorgen van mijn voeten,
Mijn Betuwe! nu ik uw grond betreed,
Waar, stap voor stap, mij de oude vrienden groeten,
Zoodra uw Rhijn mij haastig welkom heet!
Zoo juichte ik eens, met tranen op de wangen,
Toen ik als knaap, na menig langen dag,
Verduizendvoud door d' afstand en 't verlangen,
In 't eind op nieuw in moeders armen lag....
Ik heb u lief, als in mijn lentejaren;
Gij zijt mij steeds dezelfde lustwarand,
En, de eerste sneeuw moog' glinstren door mijn hairen,
Mijn hart bleef jong als gij, zoet Gelderland!
O mengeling van ritselende geuren!
Welriekende geluiden die daar zucht!
O wisslend spel van schaduwen en kleuren!
Veelstemmig choor der geesten in de lucht!
Wel ken ik u. Ruischt, boomen uit mijn Eden!
Mijn heuvels, golft! Zing voort, mijn nachtegaal!
Blaauw wolkje' omhoog, blaauw beekjen hier beneden,
Mijn oog, mijn oor, mijn hart, verstaat uw taal!
Mij straalt, mij spreekt een liefelijk herdenken
Uit kleur en klank betoovrend te gemoet:

'k Zie beelden door de dichte takken wenken,
  En schimmen gaan voorbij in rozengloed.
Mijn blijde jeugd is eensklaps weêrgekomen:
  Elyseums gaan me open, tred voor tred –
Ik droom op nieuw mijn eerste Liefdedroomen!
  Ik bid op nieuw mijn eerst Geloofsgebed!
't Arme eendtjen ziet met smachtend zielsverlangen
  De koningsvlucht der blanke zwanen na,
En geeft een kreet [1]) – de zuchten worden zangen –
  Daar ruischt in 't eind ook mijn Hallelujah!
'k Doorleef dat weêr, bij 't onvermoeid doordwalen
  Dier heuvelen, zich reiend ten festoen,
Dier dalen, steeds gevolgd door schooner dalen,
  Zoo als in mij de erinneringen doen.
Mijn ziel wordt warm, en schiet in hare ontroering
  De vleuglen aan ter nieuwe hemelvaart,
En vindt, als zij ontwaakt uit haar vervoering,
  Den Hemel Gods nog weêr terug op Aard.
En alles wat zij voelde – feiten – namen –
  Verleden – Heden – Schepping – Leven – Lot –
't Vloeit alles tot één machtig denkbeeld samen,
  Dat lucht zoekt in een dankgebed aan God!

Ja, U een Lied, o God! in Wien ik leve,
  Bewege en ben! een Hymne tot Uwe eer!
Uw goede geest beziel' mijn geest en zweve
  De Aeëolsche harp mijns harten op en neêr!

---

[1]) Men herinnere zich „Het leelijke Eendtjen," van ANDERSEN.

Hij spreke, als mijn verganklijken gedachten
De maatstaf van een heerlijkheid ontbreekt,
Die overal, in millioenen krachten
En teekenen, van Uw nabijheid spreekt!
Groot is deze Aard met al heur lieflijkheden,
Waarover Gij 't azuren dundoek spant:
En toch, wat is ze? Één enkele Uwer schreden!
De breedte van Uw zegenende hand!
Mijn fantazie blijft zoeken, en vindt nimmer
Het midden van Uw grensloos Heiligdom:
Hoe ver zij ook heur lijnen voorttrekt, immer
Oneindigheid! Oneindigheid alom!
Ziet! wonderen ontluiken voor mijn voeten;
Ziet! heerlijkheên gaan wolkend voor mij op!
Ziet! scheppingen op scheppingen begroeten
Mijne oogen in één enklen waterdrop!
En als het floers der deinzende avondheemlen
Zich uitrolt als een onafzienbre kaart,
Waar waerelden als eilandgroepen weemlen,
Dan zwijmt mijn geest, neêrduizlende uit zijn vaart.
Wat zijn zij toch, die lichten, die daar gloren?
Het glinstrend stof dat voor Uw voeten waait!
En wat, o God, Uwe eeuwigheên? De voren
Des akkers, waar Gij zonnestelsels zaait!
Wat afstand, die de oneindigheid kan meten?
Wat diepte put Uw volheid uit, o Heer?
Onnoemlijke! hoe zullen wij U heeten?
Onzienlijke! wat beeldtnis kaatst U weêr?
Uw wezen overstroomt me en sleept mij mede,
Gelijk een zee die me op haar golven draagt,

Maar zonder dat voor mijn bedwelmde rede
Een horizont verschijnt, een oever daagt!
Maar Gij, Gij slaat om aarde en hemel beiden
Den mantel heen, dien Uwe ontferming weeft,
En houdt niet op Uwe armen uit te breiden
Naar al wat in Uw vaderliefde leeft.
Uw rechterhand stort zilvren melkwegstroomen
De ruimte door, en, Heer! Uw linker giet
Het beekjen uit, en sprenkelt aan zijn zoomen
Den druppelspat op 't dor vergeet-mij-niet.
Rondom Uw throon blaast Ge Uw aanbiddende' Englen
Hozannaas in, en aan Uw voetschabel
Leert Gij het vinkje' U de eerste klanken menglen,
En schrijft Ge Uw naam op 't wiekjen der kapel.
Uw wijsheid, die de zwervende Nomaden
Van de eene pool naar de andere geleidt,
Bestuurt ook ginds op al zijn wandelpaden
Des pelgrims gang, en deelt zijne eenzaamheid.
Wekt Gij niet, Heer! Uw duizende alle dagen
Op 't minste struikje'? En staan niet eeuwen lang
Uw tafels der verkwikking opgeslagen
Van morgenrood tot zonnenondergang?
Wie telt op aarde Uw goedertierenheden?
Mist ooit Uw lente één bloem? Uw herfst één vrucht?
Speelt thands geen geur van ons verloren Eden,
Als keerde 't weêr, op 't Zuiderwindgezucht? -
Maar bovenal, o Heer! als wij de bladen
Van 't levensboek des harten openslaan,
Hoe trekken ons de ontelbre wonderdaden
Van Uw genade op elken regel aan!

't Is één verhaal van zegen, neêrgeschreven
Met goud der liefde; en aller wondren kroon,
Uw meesterstuk van liefde, is 't overgeven,
O Vader! van U-zelven in Uw Zoon!
Een beedlaar lag voor 's Konings deur en kermde,
De ellende boog zijn naakte schouders krom:
Maar 's Konings zoon trad buiten, en omarmde
't Verloren kind, en hing hem 't purper om!...
Tienduizende verrukte Jongren groepen
Zich nevens 't Kruis, om met één groote stem
Licht, Leven, Liefde en Vrijheid uit te roepen.
Ik sta er bij!... O Vader, zaagt Ge ook hem,
Dien armen knaap, die daar in 't eenzaam dwaalde,
En rondzocht naar zijn „onbekenden God,"
Waarvan hem 't beekjen zong, het woud verhaalde,
't Hart profeteerde, in smachtend zielsgenot?
Hebt Gij ook hem iets anders doen vermoeden,
Een Betuwe des Hemels, 't Beter Land?
En deedt Ge in hem die wond des heimwees bloeden,
Die niet geneest dan door uw eigen hand?
Hebt Gij ook hem, den zondaar, aangenomen?
Gaaft gij hem deel aan 't Leven, aan Uw geest?
Een ziel, die in gezangen uit kan stroomen?
Een oog, dat in Uw schepping wondren leest?
Een Pinksterdag, om Jezus te verkonden?
Rust, vrede en hoop, die op Uw toekomst beidt,
U-zelven, God?... Mijn harte wordt verslonden
Door 't diep besef van mijne onwaardigheid.
Wat zonder U, Ontfermer! zou ik wezen?
Ik heb geen schaduw, 'k ben een schaduw! Gij,

Met welken naam alle andren ooit U prezen,
  Dit weet ik, Heer! mijn leven zijt Ge mij!
Tot U ben ik geschapen. O, bevredig
  Een zucht, die te Uwaarts hijgt, door vreeze en strijd!
Onttrek mij aan mij-zelven, en ontledig
  Mijn zwoegend hart van al wat Gij niet zijt.
Mijn hoogste wensch is U te hebben, 't Leven,
  Niet half maar gants, niet eens, maar straks, maar nu
Gij, Vader! die mij alles hebt gegeven,
  Neem alles weêr! – 't Is immers niets voor U

In het Wolfhezer bosch.

1853.

MONNIKHUIZEN.

(OP KLARENBEEK, BIJ ARNHEM.)

En dacht ge, ondankbre Zoon! dat zulk een offerande,
  Ontperst door wroegingloos berouw,
Voor al dat menschenbloed, dat op uw voorhoofd brandde,
  U met den Heer verzoenen zou?
Een klooster wierpt gij op, – als of de straf des Heeren,
  In blinde gramschap aangerukt,
Het hart niet tellende, op een angstgift af zal keeren,
  En voor een steenhoop neder bukt!

De Alheilge heeft geen lust aan de offers: duizend kloosters
Bedekken zelfs geen droppel bloed!
Slechts wie zijn ziele geeft, ontfangt het licht des Troosters,
Al waar' zijn schuld scharlakengloed!
O Reinald! zooge nu 't bestoven lijkgebeente
Van 't stof kost beuren dat u draagt,
Hoe trildetge, als ge in 't trotsch, tot puin verneêrd gesteente,
Uw ijdle hoop verbrijzeld zaagt!
Waar zijn die cellen nu, waar doffe Zelfverblindheid
Het vleesch kastijdde, 't hart vergat,
Of Godsvrucht masker was van dierlijke Aardschgezindheid,
Door lust en luiheid afgemat?
Niet langer zag de Heer het werkstuk Zijner handen,
Zoo diep bezoedeld, werkloos aan:
Hij wenkte – een Engel daalde [1]), en ook úw kloosterwanden
Zijn voor het vlammend zwaard vergaan.
En nu – zie! op hun puin, 't geboomte tot pilaren,
Rees daar een eeuwig Heiligdom!
De vooglenhymne smelt in 't fluistrend lied der blaâren,
En voelbaar wandelt God er om.
Het ruischt er: „Ik ben Geest, en die Mij wil aanbidden,
„Bidd' Mij in geest en waarheid aan!
Geen muren sluitenme in: 'k ben altijd in uw midden,
Zoo ver als uw gebed kan gaan!"
Ook 't sprakeloze ontfangt er stem om Hem te roemen:
Het licht, de schaaûw, de tak, de knop;
Een leven draagt elk windtje', en, bloemen onder bloemen,
Gaan hier de harten geurende op.

---

[1]) De Kerkhervorming.

De wondren der Natuur zijn juichende, en verhalen
Elkaâr de glorie van Gods Naam;
En in het altaarlicht der westerzonnestralen,
Smelt de Aarde er met den Hemel saam'!
O Schepping, Tempel Gods! zie duizende geslachten,
Verwisslend als uw blaauw gordijn,
Gebogen op uw trap! Zie, knielend voor d' Almachten,
Uw priesterschare 't Menschdom zijn!
Geef ons, in U dien Heer te loven met ons leven,
Hem en ons-zelven niet onwaard!
Tot ons de Alheilge plaats in 't Heiligste zal geven...
Want is zij niet slechts Voorhof, de Aard?

1842.

ROZENDAAL BIJ ARNHEM.

Wat had men in vroeger jaren
Op Rozendaal een pret!
De donkere lanen waren
Met heggen afgezet;

In koepels, met goud beladen,
School heel een rommmelzoô
Van Tritons en Najaden
In grillig roccoco.

De watervalletjens plaschten
Langs marmren trapjens neêr,
En springfonteintjens verraschten
Den wandlaar keer op keer.

Dan reed men in koetsen naar buiten,
De Dames gehoepelrokt,
De Heeren met zijden kuiten,
Gekrulpruikt en gerokt.

Dan zat men in groene prieeltjens
En luisterde met gevoel
Naar 't kweelen der filomeeltjens
En der kikkertjens in de poel.

Dan gingen de oude heeren
Aan 't whisten met stalen vlijt,
De jongen aan 't écarteeren,
En harten was troef altijd.

Dan togen de Jonkers aan 't henglen
En vischten zich in 't zweet,
En ook de Freules, die englen,
Ze hadden zoo graag eens beet...

Wat hadden ze in vroeger jaren
Op Rozendaal een vermaak!
Helaas, de gepoederde hairen
En heggen zijn uit den smaak!

1856.

VERGEET-MIJ-NIET.

Vergeet-mij-niet! Vergeet-mij-niet!
Lief Bloemtjen aan den blanken vliet,
Wat maakte u toch zoo hemelsch blaauw?
Een weinig licht, een weinig daauw.

Ook 't minnend hart heeft ras genoeg:
Hij liefde 't minst, die 't meeste vroeg.
Gij vraagt niet veel: een blik, een groet,
En – deernis van des wandlaars voet.

Toch zijt gij schoon, gij Lenteboô!
Maar zacht als schoon, en even bloô,
En met die needrigheid bekleed,
Die harten steelt, maar 't zelf niet weet.

Vaak, op den sombren Maartschen dag,
Verrukte mij uw lieve lach;
Maar in den glans der volle Mey
Ging ik uw lagen steel voorbij.

Vergeefs riept gij: „Vergeet-mij-niet!"
Het roosjen zong een luider lied,
En duizend bloemen, trotsch en hoog,
Verleidden mijn bewondrend oog.

Dus, als fortuin ons onverwacht
Tot overvloed en weelde bracht,
Verdringt een bonte vleierstoet
Den vriend, beproefd in tegenspoed.

Bewaar' mij God, dan ooit mijn hart
Zich in des hoogmoeds strik verwart!
Al wie zijn eerste trouw vertrad,
Heeft nooit zijn moeder lief gehad.

Vergeet-mij-niet! Vergeet-mij niet!
Blaauw Bloemtjen aan den blanken vliet!
Hoe lokkend ook het roosjen zing',
Gij blijft voortaan mijn lieveling.

(Vrij gevolgd.)
1849.

ZOMERAVOND.

Zij nadert, de droeve, de zachte,
Die lieflijker is dan de dag:
Ze ontwaakt als een weemoedsgedachte,
Zij komt met een traan en een lach.

O avond, vertrouwde der smarten!
O troost van 't geloovig gemoed!
Ontsluitster van bloemen en harten,
Zijt mij in uw schoonheid gegroet!

Uit licht en uit donker geweven,
Ontrolt zich uw twijfelend floers;

Al verder en verder verzweven
De stemmen des aardschen rumoers.

Zie, hoeze nu wieglen en weemlen,
Met stralen en blozend geblaârt',
De starren, die bloemen der heemlen!
De bloemen, die starren der aard!

Het dennenbosch wijkt en verduistert,
Maar 't ruischt door zijn levenden Dom,
Als of er een orgeltoon fluistert,
Als wandelden Englen er om.

Mijn knie zinkt in 't stof tot Gods eere,
Mijn harte springt op uit zijn plaats':
Die stilte is de tred van den Heere,
Die schemer de zoom Zijns gewaads!

Niets meer?... O welzalig Nadezen,
Als ik in Zijn hemel verschijn!
Wat zal dan Zijn spreken wel wezen?
Wat zal dan Zijn glimlach wel zijn?

1843.

AAN MIJNE ZANGSTER.

De avond strijkt op lichte vlerk
Langzaam neêr van 't drijvend zwerk,
En de malsche hemeldroppen,

Die zij afschudt van heur kleed,
Sieren op het veldtapeet
De ingeslapen bloesemknoppen,
Loverdak, en gras, en plant,
Met een kroon van diamant. –
Wentlende op heur gloeiende assen,
Zijgt de ontvrachte Zonnekar
In de rimpelloze plasschen;
En de tintlende Avondstar,
Voorboô van heur zustrenscharen,
Klavert lachend uit de baren,
En betrekt, in goud gedoscht,
Aan den trans heur avondpost. –
Kom, mijn Zangster! 't stadgewemel
In de zoele lentelucht
Voor een oogenblik ontvlucht,
Onder d'onbewolkten hemel!
Dáár, in 't groenend boschprieel,
Waar het lied der Filomeel
In het zuizen weg komt sterven
Van de koeltjens die er zwerven,
Of op uitgeslagen wiek,
Dartelend en minneziek,
Dronken van de bloesemwademen,
Wierookgeur en balsem ademen,
Dáár, van aardsche zorgen vrij,
Dáár is alles Poëzy!

1835.

DE PRIESTERS DER NATUUR.

Vier Priesters zijn 't, door broederband verbonden,
Die daaglijks ons met waardigheid en vuur
In 't heiligdom der eeuwige Natuur
De wijsheid, liefde en almacht Gods verkonden.

Die 't eerst genaakt is de Uchtend. Om zijn leên
Zwiert fladderend het kleed der scheemring heen.
Nog is hij in dat tijdperk van het leven,
(Ach, dat der liefde en zaalge schuldloosheid,
Dat overal slechts rozen ziet verspreid!)
Wanneer de knaap de kindschheid gaat begeven
En jongling wordt. De daauw des hemels glanst
Als zilverstof op 't groen der eikenblaadren,
Waarmeê hij 't goud der lokken heeft omkranst,
Wier golfjens hem de blanke schoudren naadren.
Zoet is de lach die rond zijn lippen speelt;
Verruklijk, ja, verteederend zijn sprake,
Die meerder nog dan 't zanggemurmel streelt,
Der vooglenrij, die hij in 't loof beveelt,
Dat zij tot lof van haren God ontwake. -

De Middag is de tweede. 't Is 't gewaad
Des lichts, dat breed zijn forsche heup omkronkelt.

Hem vlammen kracht en geestdrift op 't gelaat,
Om 't welk een zon van gulden stralen vonkelt.
Hij, manlijk stout en vurige zeloot,
Legt met de kracht des donders van de tale,
Opdat de mensch zijn huldiging herhale,
De oneindigheid van 's Eeuwgen almacht bloot.
Hij roept ons toe: „Knielt neder, stervelingen!
Op 't zien der pracht, die 'k uitrol voor uw oog!
Stem 't „Heilig!" in, dat Gods trawanten zingen,
En heffe uw ziel van uit uw lager kringen
Op vleuglen der gebeden zich omhoog!"

't Is de Avond, die hem volgt. Een lichte nevel
Omzweeft zijn leest. Zijn lieffelijk gelaat
Waar diep ontzag als op gegriffeld staat,
Bant uit ons hart de stem van Trots en Wrevel.
In weêrwil van dien trek van somberheid,
Rondom zijn mond naauw zichtbaar uitgespreid,
Verciert ook hem een lach: doch die van Weemoed
En niet van Vreugd - indien het voor 't gemoed
Geen vreugd is wat de weemoed smaken doet!
Het geen hij zegt, ontroert ons, brengt den deemoed,
De needrigheid, de zucht tot God te weeg,
En wekt het Goede als 't in den boezem zweeg.

Hem volgt de Nacht. 't Is de oudste zijner broedren.
Plechtstatige ernst gaat zwijgend hem vooruit,
En eerbied schokt en kneedt ons de gemoedren,
Wanneer hij ons zijn woordenschat ontsluit.
Zijn mantel is majestueusch en donker;

Een sterrenkrans omringt met zacht geflonker
Hem 't hoofd. Zijn taal schijnt profecie te zijn.
't Hart loutert hij, hoe vaak het heeft gezondigd,
En 't schrift, waaruit hij d'Eeuwige verkondigt,
Is 't vurig schrift aan 's hemels kristallijn.

O zalig, die 't aanbiddend mag beseffen,
Wat dag aan dag dit viertal hen vermeldt,
Wien bij hun taal de ziel van weelde smelt,
Die, diep geroerd, de handen op mag heffen,
En, stamelend: „Ja, God is groot en goed!"
Met hen Zijn lof naar boven zweven doet!

1837.

GELIJK DE ZON.

Wij slingren hier tusschen een Lach en een Traan.
Uit rag zijn de dagen geweven.
Misschien is de droom van dit vluchtig bestaan
Alleen maar 't verlangen naar Leven.

Hoeveel, o mijn ziel! is de waereld wel waard?
Ach, niets voor de slapende dooden;
En weinig voor de armen, wier najaarsgeblaârt'
De vruchten en vogels ontvloden.

Maar meerder voor hen, die op wieken der vreugd
Als vlinders hun morgen beginnen;
En veel voor de duizend begeerten der Jeugd,
En alles voor hen die beminnen.

Neen; niet in haar-zelv', maar bij U en bij mij,
In 't Hart, heeft de waereld haar waarde.
Wij trekken haar over, en door, en voorbij,
Uw beeld, o gij zon onzer aarde!

Zoo rein als ons licht in d' ons wachtenden hof,
Zoo warm onze vuurgloed mocht heeten,
Zoo veel als wij bloemen ontlokten aan 't stof,
Zóó rijk was de dag dien we sleten.

De maan zou niet veel van de kleurige pracht
Der bonte valleien verhalen,
Omdat zij onze aarde niet ziet dan bij nacht,
En dan nog – met ijskoude stralen.
1850.

MEMENTO.

Gedenke dass du Assche bist!

Wat Kunstenaars-tempel is de eeuwge Natuur!
En toch – welk een stilte in haar zalen!
Wie heeft ooit den Meester bij d' arbeid verrast?
Zijn werkplaats gezien, Zijn penseelen getast,
Zijn beitel gehoord in de dalen?

Al zwijgende schept Hij zijn waerelden ginds,
  En op al die waerelden lenten;
Al zwijgend bemaalt Hij den Hemelschen riem;
Al zwijgend boetseert Hij den boom uit zijn kiem,
  Nieuwe Aarden uit de oude elementen.

Daar is geen heraut, die, eer de arbeid begint,
  Een lofreden houdt tot Zijne eere:
Geen handgeklap juicht bij 't ontspringen der bron,
Geen engel bazuint bij 't ontvlammen der zon:
  „Bewonder het werk van den Heere!"

God heeft geen heraut, dan – het woord Zijner daân.
  Wij – roemen vooruit wat we willen;
Wij – maken gerucht met pontsoen en penseel;
En, vormt zich het marmer en kleurt zich 't paneel,
  Wat lofs, dien we ons-zelven verspillen!

Voorwaar, wij behoeven 't blanketsel der faam,
  Om 't falende leven te liegen;
De lauwer verheimlijkt de ellend van ons werk:
Zóó zien we om 't gespleten gemuurte der kerk
  De dekkende klimopkrans wiegen!

Gij Heer, die de Almachtige Bouwmeester zijt,
  De Konstnaar van Hemel en Aarde!
Uw nascheppers, Eeuwge! behoeven Uw geest,
De kalmte Uwer kracht, die niet wenscht en niet vreest:
  Alleen wat Gij goedkeurt, heeft waarde!

1852.

AVOND.

Mijn ziele dorst naar God, naar den
levenden God: wanneer zal ik ingaan,
en voor Gods aangezicht verschijnen?
Psalm XLII: 3.

Weêr is een dag verdwenen
Van scheiden en hereenen,
Van worstlen met den Heer.
Het waren de oude zorgen
En de oude zuchten weêr:
„Mijn ziel wacht op den morgen;
„Den morgen — ach, wanneer?"

En nu — hoe zoet, hoe zedig,
Hoe vriendelijk en vredig
Is de avond neêrgezweefd!
Zij drijft de velden over
Zoo ver het maantjen beeft,
En wiegt in 't wingertlover,
Dat om mijn venster weeft.

't Verschiet wijkt ver en verder;
Maar 'k voel mijn Zielenherder
Mij telkens naderbij.
Hoe meer de wonden schrijnen,

Te zachter balsemt Hij.
Zoo doet Hij al de Zijnen:
Zoo doe Hij ook aan mij!

Zijn kracht verjongt mijn leven;
Zijn heilbeloften zweven
Door mijn herinring heen,
Als zooveel troostende Englen
Die zangen en gebeên
Tot ééne roepstem menglen:
„Vrees niet, geloof alleen!"

Ja, 't zoekend hart naar Boven!
Ik wil zoolang gelooven,
Tot ik in 't eind aanschouw.
Gods waarheid gaat mij open
Als 't bloemtjen in den daauw:
Het Morgen van mijn hopen
Is 't Heden van Zijn trouw!

Ziet, hoe aan de avondkimmen
De witte wolkjens klimmen
Uit purpren schemerschijn,
En naderen en wijken,
Tot zij vereenigd zijn:
Tot zij een burcht gelijken
Op zuilen van robijn!

Mijn Heiland nooit volprezen!
Hoe zal het dán wel wezen,
Wanneer geen zon meer straalt,

Maar uit Uw klaren Hemel
  Uw eeuwig Sion daalt,
Waar wareldsch lichtgewemel
  Noch aardsche droom bij haalt?

Uw Stad, wier gouden straten
Geen schaduw binnenlaten
  Van wat ons hier vermoeit;
Waar al het Goede en Reine
  Onsterflijk groeit en bloeit,
Bij 's Levens springfonteine,
  Die uit Uw Godsthroon vloeit -

Uw Stad, van 't Hallel ruischend
Dier duizendmaal tien duizend',
  Wier tranen en geklag
Versmolt tot één akkoorde,
  Één zalig-zoeten lach...
Och, of mijn oor ze al hoorde!
  Och, of mijn oog ze al zag!

Hoe rekt mijn ziel heur keten!
Hoe zucht zij door de reten
  Der aardsche kerkerkluis!
Hoe schudt zij van 't geveêrte
  Al 's waerelds stof en gruis!...
Heer! kortwiek haar begeerte,
  Of - haal haar spoedig thuis!

Almkerker-Pastorie,
1848.

DE ROZENSTRUIK.

Mij is de Rozenstruik een zinnebeeld van 't leven;
Mij heeft de Rozenstruik een boodschap meê gegeven:
Gij, koele wandlaar, hoort gij 't niet?
Zij roept: „Hebt Jezus lief, die 't kruis droeg voor de boozen,
„Die, opdat gij voortaan zoudt wandlen op mijn rozen,
„Zich met mijn doornen kroonen liet!"

1848.

GRAFBLOEMEN EN BLOEMGRAVEN.

Ja, 'k heb u lief, gij handvol bloemen!
Die, ongehinderd, ongesnoeid,
Op d' akker onzer graven groeit;
En 'k zal mijn stof gelukkig roemen,
Als ge eenmaal, door een traan besproeid
Van Haar, wier naam ik niet zal noemen,
Ook op mijn lage zode bloeit!
Al zijtge meestal traag verrezen,

Al zijn uw blaâren fletsch en ruw, –
Gij laatste Vrienden, zónder u
Wat zou ons somber kerkhof wezen?....
Die poort, die reeds bij d' eersten tred
In 't nagebootste lijkgebeente,
In 't bekkeneel van zwart gesteente,
Een les geeft, die het hart verplet;
Die muren, lijnrecht opgetrokken,
Alsof een straaltjen van de zon
De ontslaapnen uit hun kerker lokken,
Of 't bleeke grasveld schaden kon;
Die eerenaalden, uitgevonden
Door pralende hoogmoedigheid;
Die zerken, wild in 't zand verspreid,
Zwaar deksel op zoo enge sponden;
En dan die dooden, onder de aard
In drie paar planken vastgesloten,
De lucht der levende' uitgestoten,
Als iets dat schrik en walging baart:
O, zegt mij, wat hier troost kan geven,
En spreekt van Weêrzien en Herleven?....

Gij vriendlijk Land, zoet Kanada!
Wat duivenvleuglen doen mij zweven?
Ik aâm den wierook uwer dreven:
't Is of ik op uw bodem sta.
Maar – waar ik dwaal, geen kerkhofspade
Doorwondde uw groenen moederschoot,
En maakte van uw bruiloftswade
Een vunzen sluier van den dood!...

Ai zie! daar komt, met trage schreden,
De zoekende oogen droevig rood,
Een jonge moeder aangetreden!
Wis houdt zij aan die volle borst
Een liefelijke last getorscht,
Dat zij zoo teeder die omstrengelt,
Zoo naauw in beî heur armen vat,
En kussen met heur tranen mengelt,
Der Liefde vuur- en waterbad!
Een wijle zit zij stil te luistren
Naar 't murmelen van 't stroomkristal,
Of dat, in zijn gewiekten val,
Haar 't plekjen in het oor moet fluistren,
Waar zij – heur kind begraven zal:
Heur kind, den zuigling hares boezems,
Wiens zieltjen 't stof zoo vroeg verliet!...
En vriendlijk glimlacht in 't verschiet
De Ahornboom, die zijn roode bloesems,
Zijn loofdak en zijn lommer biedt.
Zij vliegt, en buigt de takken over,
En houdtze omlaag met de eene hand,
En tilt met de andre 't lieve pand,
Zoo hoog ze kan, in 't dichtste lover.
Nu laatze al zacht de twijgen gaan:
Veêrkrachtig springenze naar boven,
Het bladgordijn wordt toegeschoven,
En – de uitvaartstaatsie heeft gedaan.
O lieflijk graf! dus opgeheven
En schommlende in de vrije lucht,
Gebalsemd door de zefierzucht,

In duizend bloemen vastgeweven!
  Met zilvren droppels overdaauwd,
Waarin zich zon- en maanlicht spiegelt,
En op den zelfden tak gewiegeld,
  Waar 't nachtegaaltje' een woning bouwt!
Hier, waar de lente wordt geboren,
  De groene hope elk blaadtjen kleurt,
  Waar alles zingt en alles geurt,
  Hier, in triomf omhoog gebeurd,
Hier heeft de dood zijn schrik verloren!
  Niets zegt er wáár zijn sikkel hieuw,
Geen bloesem treurt er op den stengel:
Het lijkjen schijnt een slapende engel,
  En 't grafjen wordt een wieg op nieuw!

O, waarom weigren ónze zeden,
  Ons dor en neevlig Noordsch gewest,
Dat Bloemengraf, dat, nooit vertreden,
  En door geen winter ooit verfletst,
Ver boven 's waerelds ijdelheden
De dooden wegdraagt naar Gods Eden!
  Een amberriekend feniks-nest,
Waaruit de ziel, op klank van snaren,
Uit eigen lijkasch op zal varen!....

  O schoone Ahorn! hoe roert, hoe streelt,
Hoe waarschuwt en vertroost mij tevens
  Uw hartverheffend zinnebeeld!
Gij spreekt mij van den Boom des Levens,
  Door God geplant in onzen hof,

Gegroeid van uit het Kruis des Heeren!
Hij baadt zijn kruin in hooger sfeeren,
Al groeit zijn wortel in dit stof.
De groene ladder zijner twijgen
Is de eenig ware Jakobs-trap,
Van waar we, uit onze ballingschap,
Van de Aarde tot den Hemel stijgen!

1849.

O, TOEN IK NOG JONG WAS.

Alle sinnliche Natur wird Geist; aller Geist ist sinnliches Leben der Gottheit.

BETTINE.

O, toen ik nog jong was, hoe zweefde mijn ziel
In eigen gezegende sfeer,
Waar 't licht op een waereld van wonderen viel,
Nog laauw van de hand van den Heer!
Mij dansten de starren, in zangrige rij,
Op hemelsch-harmonische maat,
En dreven op zilveren vleugels voorbij,
Met lachjens op 't vriendlijk gelaat.
En als ik des morgens de heuvlen beklom,
Of doolde in de bloeiende gaard,
Dan gaaft gij omlaag mij den Hemel weêrom,
O Bloemen, gij starren der Aard!

Beminlijke kindren der zomersche zon,
Hoe scheen ik uw stem te verstaan!
Ik telde – totdat ik niet tellen meer kon,
En ving steeds van voren weêr aan.
Ik had er zoo gaarne geen knopjen verzuimd,
Dat wiegde op den needrigen steel.
Wat waren ze vorstlijk gedoscht en gepluimd!
Wat rijkdom van goud en fluweel!
Wat geurden ze zoet! En hoe maakte de Geest,
Die aâmde uit elk meesterstuk Gods,
Mij peinzend en stil, mij verrukt en bedeesd,
Mij schaamrood om menschlijken trots!...
Hoe bloeit de Natuur toch haar Heer te gemoet!
Hoe slaatze nabootsend Hem gâ!
Wat is Hij voor haar ook neêrbuigend en goed,
Een springbron van louter genâ!
Dat heb ik gevoeld in het golvende gras,
Dat heb ik in 't wisslend gebied
Waar 't stof de verklaring van 't stofloze was,
Met dankende ontroering bespied!
Veel ging ik voorbij – maar een naam die mij klonk,
Gaf licht; en – ik zocht, tot ik vond:
Want die dus de bloemen met namen beschonk,
Hij heeft haar bemind en doorgrond.
Daar hadtge den J o b s t r a a n! 'k Had nooit hem aanschouwd,
Maar toch op den klank hem herkend:
Van buiten zoo bloedig, van binnen vol goud,
't Geloof in de proef der ellend!
Ach, iedere vorm is vol ziel en vol zin,
Vol leven dat nimmer verdwijnt:

Elk blad houdt een levende prediking in,
Al 't Zinlijke is meer dan het schijnt.
Of – heeft ieder wiegelend bloemetjen niet
Zijn aandeel van leed en genucht?
En zingt het niet meê in 't Oneindige Lied?
En schrijft het geen geest in de lucht?
En beeldt het zijn wezen niet af in zijn kleur,
Zijn klokjen, zijn kroontjen, zijn lof?
En hebben er twee wel één snid en één geur,
Één duur en één lot in den hof?...
Mijn jeugd is vergaan als de droom van een uur,
Vergaan, als een vluchtige daauw,
Maar altijd nog min ik de jonge Natuur,
En 'k bleef aan heur lessen getrouw.
Gij oogen! gij ziet, en gij drinkt als weleer
De verwen, de vormen, het licht!
Nog altijd, gij spiegels! polijst u de Heer:
De Algoede vernieuwt u 't gezicht.
Geen hemel zoo hoog, geen valleie zoo diep,
Die u niet haar wondren komt biên:
De Schepping is schoon – maar nog meer Die haar schiep...
Och, mocht gij Hem-zelven eens zien!

1850.

ZOMERNACHT.

De hemelen vertellen Gods eere, en de nacht aan den nacht toont wetenschap. Geene sprake noch geene woorden zijn er, daar hare stemme niet wordt gehoord.

PSALM XIX.

Wil, Nacht! uw hemelrol ontkronklen,
Uw bijbelbladen van azuur!
Doe ons op nieuw uw lettren vonklen,
Uw letteren van glans en vuur,
Die, toen Hij, de almachtsvleuglen kleppend,
Het leven uit den baaiert scheppend,
Door de eindeloze ruimte dreef,
De vinger van Jehovah-zelven
Op 't blaauw tapeet der luchtgewelven
Met dropplen uit Zijn lichtstroom schreef.

Ja, schoon bij 't enkel opwaart staren
Een brandende eerbied mij ontroert,
Een siddring huivert door mijn aâren,
Mijn geest bedwelmd wordt en vervoerd,
Ik wil, met onverzaadbre blikken,
Mij in den zuivren gloed verkwikken,
Waar uw geheiligd schrift van straalt!
Ik wil in 't pinksterlicht mij baden,
Dat van uw reine orakelbladen
Bezielend op mij nederdaalt!

Want schoon ik de eeuwige gedachte,
Die in dat schrift staat uitgedrukt,
Naar welks ontraadseling ik smachte,
En dat me, onleesbaar, reeds verrukt,
Niet kan vermoeden of beseffen –
Het vorschend oog omhoog te heffen,
Omhoog naar 't vlammend boek van God,
Dit is reeds hooger zieleweelde,
Dan ooit een arme waereld teelde,
Dit, bijna hemelheilgenot!

Geen morgendaauw, geen lenteluchtjen,
Aan roze- en leliegeuren rijk,
Is ooit het dan geslaakte zuchtjen,
Den dan geweenden traan gelijk!
En zoo ooit Serafijn des Hereen
Een teug ons uit de wellustmeiren
Der zalige englen smaken doet,
't Is als wij dit gezicht genieten,
Waar 't hart aanbiddend weg bij vlieten,
Ja, één Hozanna worden moet!

't Moet heerlijk zijn, o hemelbollen!
Die we, als de nacht het halfrond groet,
Als vonken boven 't hoofd zien rollen,
Wat gij aan de aarde lezen doet!
Gij, wie, met glansen om de slapen,
Gelijk de herdersknaap zijn schapen,
De aartsengel jubelend geleidt,
Die u, daar hij door d'ether heenwaart,

Tot woorden saamvoegt en bijeenschaart,
  Tot hymnen van Gods heerlijkheid!

Want ja, verlichaamde gezangen,
  Bezielde noten zijt gij mij,
Die de Almacht hulde doen erlangen,
  Vol gloed, vol ziel, vol harmony!
Gij spreekt voor 't oor niet, maar voor de oogen:
Uw taal, van 't vlammenkleed omtogen,
  Roept zichtbaar van de azuren sfeer:
„Word, schoon gij zweeft in lager kringen,
O Aard! herhalend wat wij zingen,
  Een hallel aan den Opperheer!"

En de Aarde ziet aan 't blaauw der transen
  Het flonkerend hallelujah,
Het levendige loflied glansen,
  En volgt het in aanbidding na:
Gebloemte, lisbosch, blaâren, halmen,
In dalen en op heuvelschalmen,
  't Zijn allen sylben van heur lied,
Dat, zienlijke echo van de akkoorden
Des Hemels, met onhoorbre woorden
  Den Schepper eer en glorie biedt.

Ja, Schepper! waar ik ook mij wende,
  Het zij omlaag, het zij omhoog,
De Psalm der hulde kent geen ende,
  Maar treft mij overal het oog!
Omhoog zie 'k in haar glansen blikkren,

Omlaag zie 'k haar in kleuren flikkren,
  Harmoniesch Star- en Bloemenschrift!
Door haar smelt Aard en Hemel samen:
Ginds staat heur: „Heilig!" hier heur: „Amen!"
  Op beide, haar geheel gegrift!

O, wie ontvlamt niet in verrukken,
  In trillend, zalig zielsontzag,
Dat door geen spraak zich uit laat drukken,
  Dat lier noch lied vertolken mag?
Wie knielt niet blijde, zwijmeldronken
Van kinderliefde, weg gezonken
  In de overstelping van Uw lof,
Maar vruchtloos kracht ten zang verzaamlend,
In hartsversmelting enkel staamlend,
  Vervoerd en duizlende, in het stof?

Geen woorden meer, geen ijdle klanken,
  Slechts asch bij 't vuur dat mij doorblaakt!
Meer zal U 't heilig zwijgen danken,
  Dat hier zich van mij meester maakt.
Neen, neen, ik zal de lippen sluiten –
Eén enkle beê nog moet ik uiten,
  En dan, mijn Lier, verstom met mij!
Geef dat ik, eeuwig Onvolprezen!
Tot eens de dag is opgerezen
  Die me inlijv' bij Uwe Englenrij,
Van 't Loflied dat U de Aard doet lezen
Een deel, hoe zwak, hoe klein moog wezen,
  Ja, slechts één enkle Letter zij!

1838.

GEESTENCHOOR BOVEN DE WATEREN.

Ziele des menschen!
Gij zijt als het water:
't Werd uit den boezem
Des hemels gebaard;
't Stijgt naar den hemel,
Het stort weêr ter aard,
Eeuwig verwisslend
In rustloze vaart.

Stroomt van de steilte
De straal naar beneên,
Dan stuift hij lieflijk,
In wolkende golfjens,
Over de vlakte
Der berghelling heen;
Blank als een spiegel
Verlaat hij de rots,
Danst hij ter diepte
Met vrolijk geklots.

Maar gaan de klippen
Zijn stortval te keer,

Dan bruischt hij grimmig,
Met kokende golven,
Dan stormt hij trapswijz'
In d' afgrond ter neêr.

Tusschen de rozen
Daar henen geslingerd,
Glipt hij wellustig
In 't bloeiende dal.
En alle starren
En stralende zonnen
Lachen en lonken
In 't levend kristal.

Wind is de minnaar
Van 't spelende golfjen;
Wind is de vijand
Der argloze baren,
Die in heur boezem
Zijn aanval begint.

Ziele des menschen,
Hoe zijt gij als 't water!
Noodlot des menschen,
Hoe zijt ge als de wind!

Naar GÖTHE.

1845.

ALS 'T LAATSTE LICHT.

Als 't laatste licht der zomerzonnestralen
Allengs versmelt aan 't scheemrend luchtazuur,
Wie voelde dan de zachtheid van dat uur
Niet als een daauw in 't harte nederdalen?
Wie voelde dan dien weemoed niet ontwaakt,
Waar, als hij in d' ontroerden boezem blaakt,
Zich elke drift geheel in uit moet gieten,
Wanneer Natuur een stille pauze maakt,
Om voor een wijl heraâming te genieten,
En nacht en dag onmerkbaar samenvlieten? -
Als 't golfjen slaapt op d' onbewogen stroom,
De zefier zich ter neêr legt aan den zoom,
En 't bloemtjen naauw zijn geuren rond durft spreîen,
Wie deelde dan die diepe kalmte niet,
Die mijmring, die niet spreken kan maar schreien,
Die harmonie, dat bitterzoet verdriet,
Dat ons genaakt met weenend-lachende oogen,
Die eendracht die ons overal ontmoet,
Die sympathie met d' ondergaanden gloed
Der avondzon aan 's hemels westerboogen? -
Het is geen smart, die diepe wonden geeft,
Maar teeder wee, dat zacht naar binnen zweeft,

Gezocht, bemind door de eedlen hier beneden,
Niet bitter, maar aandoenlijk, vol en klaar,
En sprekende in een heldren traandrop, waar
Noch eigenbaat, noch aardsche tegenheden
Een oogenblik den glans van tanen deden!

Naar BYRON.

1842.

STERRE-KERS.

Sterre-kers! Sterre-kers!
Blozend kapucijntjen!
Schud er uw blaadtjens zoo teêr en versch
Al in het zonneschijntjen! –

Nonnekijn! Nonnekijn!
Zonder strijd geen zege.
Heel Gods Natuur moet uw bidcel zijn,
Uw altaar allerwege. –

Werkt en waakt! werkt en waakt!
Eer de dag vergloeid is.
Niemand de hemelsche ruste smaakt,
Die niet vooraf vermoeid is.

1850.

HET ROOSJEN EN HET GRAF.

Het Graf sprak eens het Roosjen aan:
– Wat moet er met den daauw gedaan,
Waarvan uw blaadtjens blinken? –
– En gij, hernam het Roosjen toen,
Wat wilt gij met de dooden doen,
Die in uw diepte zinken? –

Het Roosjen zeî: – Ik zal te nacht
Den daauw, dien mij de morgen bracht,
Tot honigdruppels menglen! –
– En ik, lief Roosjen! zeî het Graf,
De dooden, die de Heer mij gaf,
Verander ik in Englen. –

Naar VICTOR HUGO.

1850.

M IJ M E R IJ.

Hoe dierbaar is mij 't uur, wen de avondzonnestralen,
Wier luister 't blaauwend zwerk met rozengloed beschijnt,
Als zij Natuur den cijns betalen,

In de esmerauden golven dalen,
En 't purper' licht der zon verdwijnt!

Als dan de dagvorstin, van al heur glans omgeven,
De zilvren baren kust en wegsmelt in den vloed,
Dan voel ik mij het hart, hoe diep gewond, herleven:
't Voorheen zie 'k lachend voor mij zweven,
En o, dan is mijn droom zoo zoet.

Als ik dan rust in 't groen der lommerige abeelen,
En daar aan 't blozend West den jongsten zonneglans
Langs de effen golfjens heen zie spelen,
Die 't blaauw weêrkaatsen van den trans,
Dan prangt mij meer dan ooit het hartbeknellend Heden,
En 'k roep in weemoed uit, mij-zelven naauw bewust:
„Ach, mocht ik eens, bevrijd van 's waerelds tegenheden,
Dat flonkrend lichtstraalpad betreden,
En bracht het mij in 't eind naar 't Vaderland der Rust!"

Naar THOMAS MOORE.

1835.

NAAR BUITEN.

Ik wandel graag op 't groene pad,
Door 't zonnetjen beschenen:
Mij huivert in de duffe stad,
Van rook besmet, van slijk bespat –
Gekerkerd tusschen steenen!

Ik ijl met onbezorgden spoed
  Naar bloemen, die mij groeten,
Niet met een ijdlen woordenvloed,
Maar met een wierook, hemelzoet,
  Die waassemt voor mijn voeten.

En streel ik heur fluweelen blaân,
  Dan blikken ze opgetogen
Mij met die starrenoogjens aan,
Die nimmer logen met een traan,
  Noch met een lonk bedrogen.

En schoon het roosjen doornen biedt,
  Als ik het af wil plukken,
Toch wondt het als de menschen niet,
Die ons de dorens van 't verdriet
  In 't kloppend harte drukken.

Daar buiten bloeit een Heiligdom,
  Waar booze driften weken:
Daar wandlen vrede en vrijheid om;
De Menschenwaereld is er stom:
  De Hemel kan er spreken!

Dies zoek ik gaarne 't groene pad,
  Door 't lieve licht beschenen:
Mij huivert in de duffe stad,
Van rook besmet, van slijk bespat -
  Een graf van doode steenen!

(Vrij gevolgd.)

1858.

VOORJAARSGEVOEL.

Het levende, luwende luchtjen
  Doortrilt de jonge blaân,
En waait met zijn zuizelend zuchtjen
  Me een zoete huivring aan.

De wolkjens, die 't zonnetjen wachten,
  Gaan vrolijk langs hun spoor:
Zóó trekken de voorjaarsgedachten
  Mijn zorgloos harte door,

Als keerden vervlogene tijden
  In al hun schoonheid weêr,
Als zou ik nog eens mij verblijden, –
  Een kind gelijk weleer!

Naar JULIUS SCHANZ.

1858.

LENTEVREUGD.

De lente verscheen, en de waereld ontwaakt,
  Een bron van nieuw leven ontsprong:
Mijn hart wordt van zalige zangdrift geblaakt;
  Ik voel mij zoo jolig, zoo jong!

Het zonnetjen roept al 't gebloemt' bij elkaâr;
De daauw schijnt tot paerlen gestold.
Wat schijnt daar zoo graauw door het git van mijn hair?
Een sneeuwvlok misschien die niet smolt?

't Gevogelte zingt, achter 't loovergordijn,
Elkander het minnelied toe...
En zoo het geen sneeuw is, wat mag het dan zijn?
Ik ben als de vogels te moê.

De lente verscheen, en de waereld ontwaakt,
Een bron van nieuw leven ontsprong:
Mijn hart wordt van zalige zangdrift geblaakt;
Ik voel mij zoo jolig, zoo jong!

Naar VON CHAMISSO.

1860.

DE STERVENDE BLOEM.

Hoop en leef!.. Gij zijt er nog,
Als het straks weêr lente wordt.
Alle boomen hopen toch,
Hoe ook door den herfst verdord,
Hopen heel een winter lang,
Van hun knoppen overdekt,
Tot hen de eerste leeuwrikzang
Uit de groene zwachtels wekt! -

„Ach, ik ben geen sterke boom,
Die een duizend zomers leeft,
En na elken winterdroom
Nieuwe lenteblaâren weeft.
Ach, ik ben het bloemtjen maar,
Dat de Mei in 't leven kust:
Dat, na één gelukkig jaar,
Spoorloos onder 't sneeuwbed rust." –

Zijt gij 't needrig bloemelijn,
O, zoo troost u met dit woord:
Zooveel bloemen als er zijn,
Leven ze in haar zaaisel voort.
Strooie, in wilde zegepraal,
U de doodswind door den hof,
Toch herrijst gij honderdmaal,
U vernieuwende uit uw stof! –

„O voorzeker, lang na mij
Bloeien andren, mij gelijk:
't Gantsche groen gaat nooit voorbij,
't Enkle dort en valt in 't slijk.
Maar al staan ze als ik in 't dal,
'k Ben het zelve toch niet meer –
'k Ben slechts nù geheel en al,
'k Was het nooit, noch worde 't weêr!

Dat die zelfde zonnepracht,
Nu mijn lust, eens haar begroet,
Maakt dan dàt het vonnis zacht,

Dat mij heden sterven doet?
Ja, gij zon! reeds lonkt uw oog
De andren toe in 't wijd verschiet.
Waarom, trotsche daar omhoog!
Spaart gij mij dien spotlach niet?

„Hadde ik angstig me omgekeerd,
Toen ge 't allereerst mij zocht!
Uwe aanschouwing nooit begeerd,
Die ik met mijn leven kocht!
'k Red mijn laatsten levensdrop,
Al wat nog te redden is!
'k Sluit mij in mij-zelven op,
'k Vlied uw wreede deerenis.

„Maar ook de ijskorst mijner smart
Vloeit door u in tranen neêr.
Neem mijn leven! neem mijn hart!
Eeuwige, ach, ik mor niet meer.
Ja, gij schijnt met zachten gloed
Uit mijn ziel de doodsangst weg,
Tot ik met mijn jongsten groet
Op uw weldaân: „Amen!" zeg.

„Baadde ik mij in balsemlucht
Heel den zomer achteréén,
Speelde een bonte vlindervlucht
Kozende om mijn stengel heen,
Laafde ik zielen door mijn geur,
Streelde ik oogen door mijn gloor,

Schiept gij mij uit geur en kleur, –
Heden, heden dank er voor!

„Mij ook gaaft ge een plekje' op aard,
Schoon dan onder 't needrig groen,
Om te bloeien in uw gaard,
Zoo als ginds uw starren doen.
Neen, o neen! mijn laatste snik
Is geen zucht, geen wanhoopsklacht:
U een blik en de aarde een blik,
En dan beide, goeden nacht!

„Vlammend harte der natuur,
Doof en dood mij met uw gloed!
Span uw tent in 't hooge azuur,
Nu de mijne vallen moet!
Welkom, Lente! Heilbodin!
Waai deze aard nieuw leven aan!...
Zonder kommer slaap ik in,
Zonder hoop weêr op te staan."

Naar FRIEDRICH RÜCKERT.

1856.

DE NATUUR.

Gij, beurtlings zacht en teêr, of vol van majesteit,
Natuur! wat zijt gij schoon in uw verscheidenheid!

Nu streelt gij 't juichend hart door hemelzoete ontroering,
Dan heft gij 't naar omhoog in stoute geestvervoering,
Of slaat het met den schrik des Heeren! – Gij betreedt
De frissche dalen, en – het groene moschtapeet
Ontluikt; de vruchtbre daauw drupt uit uw mantelzoomen;
Uw vinger strooit alom de kleuren: 't groen der boomen,
't Sneeuwwit der lelie, 't blaauw des hemels! – Alles leeft
En knopt en bloesemt en draagt vruchten, waar gij zweeft.
Elk zonnestraaltjen is een glimlach uwer oogen,
Elk balsemluchtjen, dat ons aanwaait uit den hoogen,
Uw vriendlijke ademtocht! En wat er klinkt en zingt,
De luide waterval, die van de rotsen springt,
Het beekjen, ritslend door de velden, 't kwinkeleeren
Der duizend zangers, die met wapperende veêren
Het bosch doorkruisen of zich heffen naar 't azuur,
't Zijn klanken uwer stem, welluidende Natuur!
Maar trotscher wordt uw blik, als gij de bergwoestijnen
Doorzwerft, de wolken plooit tot zwarte tentgordijnen,
En zetelt op uw troon van onverganklijk ijs.
Dan sneeuwt het vliegend zwerk uw blonde lokken grijs,
Dan vlamt uw grimmig oog van rosse bliksemstralen,
Dan schudt gij de Alpen, scheurt hun lenden, dreigt de dalen
Met uw lawinen, loeit in aardschok en orkaan
En donderslagen, en – jaagt de Aard den doodschrik aan!

Naar JACQUES DELILLE

1858.

BERGEENZAAMHEID.

Vaak zit ik op 't gebergt', bij de avondzonnestralen,
Waar de eeuwenheugende eik een koele schaduw biedt.
Dan zwerft mijn somber oog onzeker door de dalen,
Wier bonte schilderij zich uitrolt in 't verschiet.

Hier doet de heuvelstroom zijn blanke golven klaatren,
In snellen slangenloop ontschietende aan mijn oog;
En ginds weêrkaatst het meir in de ingeslapen waatren
De rijzende avondster aan 's hemels blaauwen boog.

Nog stervend houdt de zon een laatsten blik geslagen
Op 't hooggetopte woud, der bergen zomerkrans;
De bleeke nachtvorstin beklimt haar nevelwagen,
En tint den horizont met zachten zilverglans.

Intusschen trilt van ver, uit d' ouden kloostertoren,
Een plechtig klokgelui door de avondstilte heen:
De wandlaar hoort den galm der godgewijde chooren,
Ontbloot eerbiedig 't hoofd en buigt zich ten gebeên.

Maar ach! mijn kwijnend hart blijft bloeden aan zijn wonde,
Gevoelloos voor al 't schoon dat mij de schepping biedt:
Ik dool de bloeiende aard gelijk een schim in 't ronde:
De zon der levenden verwarmt de dooden niet!

Ik zie, van 't zachte Zuid tot aan het stormig Noorden,
Van d' opgang van den dag tot aan de koets der nacht,
'k Staar over berg en dal naar 's waerelds uiterste oorden,
Maar vind geen enklen plek, waar mij 't Geluk verwacht.

Wat zijn die dalen mij, die hutten en kasteelen?
Hun liefelijke glans ging als een droom voorbij.
Betoovrende eenzaamheid van berg- en boschtooneelen!
Één voorwerp mist ge, en ach! 't wordt àlles woestenij.

De zon verrijze of zinke aan gindsche hemelboogen,
Zij ga in luister op, of dale in duister neêr:
Ik volg haar in heur loop met onverschillige oogen:
Wat vraag ik naar de zon? 'k Wacht van den dag niets meer!

Al volgde ik aan den trans heur verre wandelwegen,
De waereld bleef mij woest en ledig overal:
Van al wat zij bezit, wacht ik geen enklen zegen –
Mijn ziel begeert niets meer van 't eindeloos Heelal.

Maar als ik, van den band der stoflijkheid ontslagen,
Dáár, waar de vrije geest zijn hooggetijde viert,
Aan andre hemelen een andre zon zag dagen,
Wie weet of niet mijn droom in 't eind verwerklijkt wierd!

Dáár schepte ik uit de bron onsterfelijke krachten;
Dáár vond ik liefde en hoop, een nieuwe levenslent',
Heel 't Godlijk Ideaal, waarnaar wij allen smachten,
En dat dit vreemdlingsoord niet eens bij name kent!

O, dat ik drijven mocht op wieken van den morgen,
Gij, wien mijn ziel begeert! hoe vloog ik hemelwaart.
Wat blijft de grenspaal nog voor 's ballings oog verborgen?
Wat heeft mijn hart gemeen met deez' gestorvene Aard?

Wanneer de kranke bloem in 't eind heeft uitgeblonken,
Voert de avondwind haar op en rukt haar uit den hof:
Ook ik, ik ben een bloem, den dorren tak ontzonken –
Steek op, gij Noordenwind, en voer mij uit dit stof!

Naar ALPHONSE DE LAMARTINE.

1858.

DE VIER TIJDPERKEN VAN DEN DAG.

De morgenzon vervangt de bleeke morgensterre:
Zie, hoe de laatste wolk in 't lieve licht verdween!
't Leeft al en dartelt om mij heen:
't Is nu, als wierp „de God van verre"
Een zichtbren glimlach naar beneên!

De middag klimt ten troon; de ontroerde schepping smachte,
Al feller blaakt de gloed, die stralen vuurs verspreidt.

De zon is enkel majesteit:
't Is, als verblindde mij de „Almachte"
Met d' aanblik Zijner heerlijkheid!

De vriendlijke avond neemt de waereld in haar hoede:
Ziet, hoe de zon heur loop naar 't koele westen richt!
Getemperd is het vlammend licht:
't Is, als vertoonde mij de „Algoede"
Zijn ongesluierd aangezicht!

De nacht dekt met haar floers de slapende landouwe;
De fakkel van den dag is in de zee gedoofd;
De Aarde is van klank en kleur beroofd:
Maar 't is, als hoor ik den „Getrouwe,"
Die ons een schooner dag belooft!

Uit het Fransch van Mevrouw AMEBLE TASTU.

1858.

DE VLINDER.

Als bij 't lentemorgen krieken
't Vlindertje' in zijn gouden dosch
Opvliegt uit het sluimrig mosch,
Wondt hij vaak de donzen wieken
Aan het scherpe doornenbosch.

Zóó, in 't dartel ommedwalen
Door den bonten hof der vreugd,
Scheurt ge, o onbedachte Jeugd!
U de vleuglen menigmalen
Aan de doornen der geneucht!

Naar VICTOR HUGO.

1857.

AVONDMIJMERING.

Wanneer de nacht heur floers om 't halfrond heeft geslagen,
Ontwaakt de erinnering aan de afgeloopen dagen:
De tijd versnelt zijn vaart, en met onhoorbre schreên
Drijft hij de vlindervlucht der uren voor zich heen.
Het mijmrend hart herroept de zalige idealen,
Waarin de hemel eens op aarde scheen te dalen;
De schoonste bloesems van haar jongen levensboom,
Haar oudste vriendschap en haar eersten liefdedroom.
O reine geestdrift, die voor elke deugd wil knielen!
O vrede des gemoeds! O frissche jeugd der zielen!
O schatten, die geen mensch ons ooit hervinden doet -
Ach, dat men u verliest en echter leven moet!

Naar AMABLE TASTU.

1858.

HERFSTGEDACHTEN.

Daar zijn in 't herfstsaizoen zóó liefelijke dagen,
Als had het vliedend jaar een zijpad ingeslagen;
Gij merkt de fletschheid niet van 't geelend grastapeet,
Noch de afgevallen blaân, die kraken waar gij treedt.
Tot driemaal wilt gij gaan, en driemaal zet ge u neder;
Gij vraagt: „Zou 't mooglijk zijn, en keert de lente weder?"
Daar is een lieflijk uur, eer de avond nederdaalt,
Waarin de moede zon in 't purpren westen draalt:
't Is of zij aarzlend nog zich omkeert onder 't scheîen,
Een laatsten blik werpt op de glanzende valleien,
Een jongsten kus geeft aan de toppen van 't geboomt'.
De schepping ziet haar aan, en ademt naauw, maar droomt, –
Droomt van het voorjaar en de vlinders en de rozen!
Toch zijn er vlinders nog, die op de bloemen poozen,
De laatste kindren van den zomer, rood en blaauw,
En zachtkens glinstrend in de paerlen van den daauw.
Het avondkoeltjen doet zich voelen, maar niet hooren;
Maar vrolijk kweelen ginds in wisselende chooren
De zangers van het woud, en 't is als klonk hun lied:
„Heeft zich de zon vergist? is dat de morgen niet?"

Ach, wordt ons zóó misschien aan d' avond van dit leven,
Een lentedag, een uur, een oogenblik gegeven,
Waarop de jonge Jeugd terug keert voor het hart,
Met al haar zoete vreugd en zoeter weemoedssmart,
Haar bloemen en haar daauw, haar vlinders, haar gezangen,
En al de droomen van haar zalig zielsverlangen?
Is ook voor ons een tijd aanstaande, een korte tijd,
Waarin onze ouderdom nog eenmaal zich verblijdt,
Weêr jonk wordt als voorheen, zijn rimpels weggesleten,
Zijn traan gedroogd meent, en – zich-zelven kan vergeten?...
O, smaken wij dien dag, dien ons Gods goedheid geeft!
't Is de éénge, dien men nooit ten tweedenmaal beleeft.

Naar DE SAINTE-BEUVE.

1858.

AVOND.

Met de avondstilte keert de vrede.
Ik groet, gebukt in 't zachte mosch,
De naderende nachtkaros,
En wandel in gedachten mede,

Daar heft zich Venus uit den vloed,
En kust met haar verliefde stralen
De blanke leliën der dalen,
Die zachtkens wieglen aan mijn voet.

Ik zie de takken zich bewegen;
De blaâren ritslen in de lucht,
Als ruischte daar eens geestes zucht
Mij fluistrend uit de graven tegen.

Daar flikkert van den starrenboog
Op eens een lichtstraal naar beneden;
En, langs mijn voorhoofd neêrgegleden,
Beroert hij zacht mijn scheemrend oog.

Gij, tintelvonk uit hooger sfeeren!
Wat wilt ge, die zoo vriendlijk lacht?
Brengt ge in mijn donkren zielenacht
Een straal der heerlijkheid des Heeren?

Getroost gij u den langen tocht
Om mij verborgenheên te ontvouwen
Van heemlen, die daar ginder blaauwen,
Of waerelden, door u bezocht?

Drijft u een godlijk medelijden
Tot hen die treuren zoo als ik,
En komt ge ons met een teedren blik
Als met een lonk der Hoop verblijden?

Voorspelt ge een blijder dageraad
Aan 't hart, gebogen onder zorgen?
O Hemelstraal! zijt gij de morgen
Der zon die nooit meer onder gaat?

'k Voel aandrift om in 't stof te knielen;
Ik denk aan hen die niet meer zijn.
Gij, liefelijke schemerschijn,
Zijt gij het lichtkleed hunner zielen?

Zweeft hun gezaligd geestenheir
Misschien vertroostend door de blaâren?
Mag ik hun lichtend spoor ontwaren?
En heb ik hen onwetend weêr?

O, zoo gij 't zijt, mijn welbeminden!
Laat, laat mij dan elk avonduur
In 't heiligdom van Gods natuur
U in mijn droomen wedervinden!

Doet dan mijne uitgedorde ziel
Een weinig vrede en liefde smaken,
Gelijk, na 't zomerzonneblaken,
Een daauw die uit den hemel viel!

Komt!... Maar de zilvren starrenluister
Wordt eensklaps met een mist bedekt;
't Gelaat der hemelen betrekt,
En – alles keert terug in 't duister.

Naar ALPHONSE DE LAMARTINE.

1858.

STARRENHEMEL.

't Gaat al voorbij. 't Gordijn der hemelen verslijt;
De starren, als deze aard, veroudren door den tijd.
Zij ook, zij zagen 't licht aan schepselen gegeven
Als wij: onsterflijk en door kennisdorst gedreven.
Zij tellen zeker ook hun godlijken Homeer,
Hun Leibnitz, en geheel een uitverkoren heir
Van geesten, in wier werk de Oneindige zich spiegelt!
Wie weet, terwijl mijn ziel in zulke droomen wiegelt,
Verdiept misschien een zoon van Venus en Merkuur,
Of van die Nachtzon, die daar tintelt aan 't azuur,
Zich, mijmrend zoo als ik, in de eigen raadselvragen.
Waar zijn de vleuglen, die ons tot elkander dragen?
Och, dat ik hem mocht zien en hooren! Zoekt zijn oog
Ook ónze waereld soms, dat stipjen aan den boog?
Vermoedt hij, dat er dáár, met tranen op de wangen,
Een stervling opziet met een nameloos verlangen
Naar Beter Vaderland?... Gij, Starbewoners, spreekt!
Zijt ge, als wij andren, in de wieg der smart gekweekt?
Kent ge onze nooden, onze zonden, onze zorgen,
Ons lijden, strijden, en verwachten van een morgen
Waarop geen nacht meer volgt? Zingt ge uws Formeerders lof
Op reine tonen? Zijt ge uit een volmaakter stof,

Misschien uit stralen van Gods heerlijkheid, geweven?
O woningen des Lichts! O blaauwe starrendreven!
Zijt gij de zetels van dat heilig Geestenrijk,
Waar wezens wonen, 't naast den Hoogen God gelijk?
Of wel, zijt gij misschien een zuster onzer Aarde?
Bloeit op uw bodem nog de groene Levensgaarde?
Smaakt ge al de weelde, die Gods heilige omgang biedt?
O, volgt dan 't voorbeeld van uwe arme broeders niet!
Hun Paradijs verdween, om - nimmer meer te bloeien!
Als gij hun lot vernaamt, uw tranen zouden vloeien.
Hier snellen de eeuwen voort, in rouwgewaad gehuld,
Gebogen door een last van opgehoopte schuld,
En stromplende over 't puin van troonen en altaren...
O Broeders daar omhoog! blijft Gods gebod bewaren,
Gaat met gesloten oog den Kennisboom voorbij:
Zijt wijzer, beter en - gelukkiger dan wij!

Naar DE FONTANES.

1858.

'S AVONDS.

De dag verdween aan 's hemels westerboogen;
Een bleeke wolk, die langzaam nedergleed,
Doopte in den stroom, ter naauwernood bewogen,
De slippen van haar nederhangend kleed.

De nacht verscheen, om 's broeders vroeg verscheîen
Met rouwfloers om heur koninginnekroon;
't Gestarnt', geschaard in statelijke reien
En stijf van goud, boog neder voor heur troon.

Men hoorde in 't loof de droeve tortels klagen,
De kindren droomden luid in moeders arm;
't Was in de lucht als klepten vleugelslagen,
Als ruischte er een onzichtbre vooglenzwerm.

'k Hoorde, in een vreemde taal, den Hemel fluistren;
'k Zag de Aarde eerbiedig luistren met genot;
Ik ook, ik deed mijn best om toe te luistren:
'k Verstond één enkel woord, en dat was: God.

Naar THÉOPHILE GAUTIER.

1856.

NACHT.

'k Zat onder 't stargewelf aan 't eenzaam strand ter neêr.
Geen wolkjen aan de lucht, geen wimpel op het meir!
Ver boven 't doode stof hield ik den blik geslagen.
En bosch en berg en heel de fluistrende natuur
Scheen ginds de starren van 't azuur
En hier de golven te ondervragen.

En al de starren aan d' onmeetbren hemeltrans,
Het voorhoofd neigende in den zilvren stralenkrans,
Verhieven ééne stem, die klonk door al de sfeeren;
En al de golven, die daar rollen op de zee,
De schuimkuif buigend, juichten meê:
„Hallelujah den Heer der Heeren!"

Naar VICTOR HUGO.

1837.

DE DUIVEN.

De ranke abeel wiegt eenzaam heen en weder,
Tot de avondstar in 't purper' westen lacht.
Dan daalt een drift van blanke duiven neder,
En nestelt er den gantschen zomernacht.

Maar naauwlijks bloost het eerste morgenkrieken,
Of daar verrijst de dartle duivenvlucht,
Ontplooit op eens de glinsterende wieken,
En – is verstrooid in 't dundoek van de lucht.

Zoo kiest een zwerm van droomen uit den hemel
Elke' avondstond mijn ziele tot een woon:
Maar naauwlijks daagt het eerste lichtgewemel,
Of ze is op eens klapwiekend weggevloôn.

Naar THEOPHILE GAUTIER.

1840.

HET VERDORDE BLAADTJEN.

Blaadtjen, door de noordsche vlagen
Van den stengel afgeslagen,
  Werwaards gaat gij?

– „'k Weet het niet!
Wind en Zefier doen mij dwalen
  Naar een onbekend verschiet,
Van de bergen naar de dalen,
  Van de vlakte naar het riet:
Nu eens in de zonnestralen,
  Dan eens waar de regen giet.
    'k Mag niet vragen
    En niet klagen:
'k Ga waar álles heen moet gaan,
    't Lenteroosjen
    Met zijn bloosjen,
En de groene lauwerblaân!"

Naar 't Fransch van ARNAULT.

1840.

HET AFVALLEN DER BLADEREN.

't Geboomte wierp de blaadren neêr,
Waarmeê de zomer 't had omhangen;
Het nachtegaaltjen had geen zangen,
Het boschjen had geen lommer meer.
En bleek en krank, het oog vol tranen,
Ging daar een jongling heen en weêr;
Nog eenmaal mijmrend in die lanen,
Zijn dierbren lusthof van weleer:

„Vaar eeuwig wel, verloren Eden!
'k Begrijp uw rouwkleed al te goed:
Elk blaadtjen, ruischend voor mijn schreden,
Voorspelt mij dat ik sterven moet!
Zóó klonk de stem der wichelaren:
„Gij zult den najaars-zonnestraal
Zien spelen door de geele blaâren,
Maar – 't is voor de allerlaatste maal!
U blijft geen ander goed meer over
Dan 't eeuwige cypressenlover,
Dat op zal schieten bij uw graf.
Eer 't jongste roosjen weg zal treuren,
En 't gras der velden zal verkleuren,
Snijdt u de zicht des maaiers af!"

En 'k sterf!... Helaas, mijn krachten kwijnen:
Reeds kruipt dit bloed zoo koud, zoo loom;
En 'k zie mijn jonge jeugd verdwijnen
Gelijk de schaduw van een droom!

„Gij blaadren, door den wind bewogen,
Valt neêr en wischt mijn schreden uit!
Verbergt den plek voor Moeders oogen,
Waar morgen 't graf haar kind omsluit!
Maar mocht mijn bleekbestorven Bruid
Al weenende mijn graf genaken,
Dan doe uw ruischen, dorre blaân!
Een oogenblik mijn schim ontwaken,
Dat zij getroost ter rust moog' gaan!..."

Hij spreekt, en gaat... en keert niet weder...
Zijn laatste levensvreugde blonk
Toen 't laatste blaadtjen nederzonk.
Men liet hem in den grafkuil neder...
Zijn Moeder kwam er – ééns – alléén:
Geen Bruid bezocht den graauwen steen;
Een grijze herder uit die streken
Is de éénige, wiens trage schreên
De doodsche stilte soms verbreken.

Naar MILLEVOYE gevolgd.

1840.

HET MEIR.

Zoo worden we op den stroom der wisselende baren
In d' eindelozen nacht onrustig voortgekruid!
Zoo werpen wij dan nooit op d' oceaan der jaren
Één dag het anker uit!

O Meir! maar ééns heeft de aard heur korte baan gemeten;
Gij weet met wie ik hier u 't weêrzien had gevraagd:
En zie, gij vindt me alleen op d' eigen steen gezeten,
Waar gij haar zitten zaagt!

Toen deedt gij evenzoo uw blonde golfjens hupplen,
Gij sprongt de klippen op gelijk gij heden doet;
En 't windtjen strooide, als thands, uw zilvren pareldrupplen
Liefkozend voor haar voet!

Heugt u die avond nog? Wij roeiden langs uw rotsen;
De stilte heerschte omhoog, niets werd in 't rond gehoord,
Niets dan het maatgeklank der riemen, met uw klotsen
In liefelijk akkoord.

Daar wekte op eens een stroom van bovenaardsche noten
Al de echoos van 't gebergt'; geen golfjen ruischte meer;
En ieder tooverwoord, den dierbren mond ontschoten,
Kaatste in mijn ziel dus weêr:

„O Tijd, weêrhoud uw loop! en, vluchtige oogenblikken,
Verlengt uw korten duur!
Laat onze zielen zich aan 't hemelheil verkwikken
Van 't schoonste levensuur!

„Troost de ongelukkigen! verhaast u op hun bede,
Verkort hun rampwoestijn!
Neemt met hun dagen ook hun bange plagen mede: –
Vergeet wie zalig zijn!

„Maar ach, ik vraag vergeefs nog enkele sekonden:
De tijd vliegt even vlug.
'k Smeek dezen nacht: „Vertoef!" daar is de nacht verzwon-
Daar is de dag terug! [den –

„Welaan dan! dat we ons hart aan 't vluchtig Heden geven!
Komt, leven, lieven wij!
Geen oevers heeft de tijd; geen haven heeft het leven;
Hij stroomt, wij gaan voorbij!..."

Jaloersche Tijd! is 't waar, die uren van verrukking,
Waarin 't Geluk ons zelf zijn vollen beker biedt,
Ontvluchten sneller dan de dagen van verdrukking,
De jaren van verdriet?

Hoe? zijn ze in 't niet vergaan als schaduwen en droomen?
Of mooglijk maar ten deele en voor een korte poos?
De tijd heeft ze ons gebracht, de tijd heeft ze ons ontnomen,
Ontnomen voor altoos!

O Meir! o rotsen! en gij, grotten! donkre dreven!
Wier jonkheid nooit veroudt, wier schoonheid nooit verging!
Bewaart gij van die nacht, de zaligste uit mijn leven,
Voor 't minst de erinnering!

Bewaar haar, lieflijk Meir! in ieder uwer baren,
In elk vergeet-mij-niet aan uw bemoschten zoom,
In al de rotsen, al de wilde rozelaren,
Zich badende in uw stroom!

Zij aâme in 't windgezuis en 't ruischend bladgewiegel,
Zij klinke in elke spaan, die op uw golfjens danst,
Zij blinke in elke ster, die uw kristallen spiegel
Met zilver overglanst!

De riethalm die er trilt, de zefiers die er dwalen,
Het zonlicht dat er gloeit, de schuimvlok die er spat,
Al wat men hoort of ziet, moge eindeloos herhalen:
„Zij hebben liefgehad!"

Naar ALPHONSE DE LAMARTINE.

1857.

DE ONSTANDVASTIGHEID DER NATUUR.

Ach, in hoe korten tijd verwisslen de aardsche dingen!
Zoo ge ons gedenkt, Natuur! 't is voor een enklen stond.
Hoe spoedig scheurt ge, in uw gedaantverwisselingen,
De tooverdraden stuk, die ge om twee harten spont.

In d' arm, dien ge óns ontsloot, hebt ge anderen ontfangen,
't Gebloemte, dat ge óns boodt, wordt nu voor hen gestrooid;
En 't vizioen, door ons zoo lieflijk aangevangen,
Wordt voortgezet door hen, maar niet door hen voltooid!

Want niemand zal op aard wat hij begon volmaken;
Geen enkle, goed of kwaad, wien niet de hoop bedroog:
Één zelfde punt des drooms doet allen ons ontwaken;
't Vangt al beneden aan, en eindigt al omhoog!

Ja, andren op hun beurt, beminnelijke paren,
Begroeten 't eigen plekje' in 't eigen avonduur,
Om, even zalig, al de heerlijkheên te ervaren,
Die gij 't gevoelig hart ontsluiert, o Natuur!

't Zijn andren, die elkaâr in ons priëel verrasschen;
U w boschjen, Liefste mijn! weêrkaatst een vreemden tred;
Een speelsche schare zal de ontroerde beek doorplasschen,
Wier rimpelloos kristal uw voetjen heeft genet.

Fonteinen, wouden en fluweelige landouwen,
Vol nestjens in 't geboomt' en rozen onder 't groen!
Zult gij voor andren ook uw volle pracht ontvouwen?
Uw duizend stemmen ook voor andren klinken doen?

Zoudt ge u dermate zelfs gevoelloos kunnen toonen,
Dat, werd ons kil gebeent' u heden toevertrouwd,
Ge uw voorhoofd niettemin met al uw bloemen kroonen,
En met uw blijdsten zang uw feest voleinden zoudt?...

God leent voor korten tijd Zijn heuvelen en dalen,
Zijn wijden bloemenhof, Zijn blijde lentevreugd,
Zijn blaauwen hemel en Zijn teedre nachtegalen,
Aan onze harten, onze droomen, onze jeugd!

Dan neemt Hij ze terug! De wolken pakken samen;
Wij bibbren in den wind die langs de heide fluit:
't Verloren Paradijs vergeet zelfs onze namen,
En wischt het laatste spoor van onze schreden uit!

Welaan, vergeet ons dan, Huis, Hof, gebloemte en boomen!
Doof uit, verlaten haard! groeit, doornen, wijd en zijd!
Zingt, vooglen! bloemen, bloeit! en kabbelt voort, gij stroomen!
Die gij niet meer gedenkt, gedenken u altijd!

Want o, gij zijt voor ons de schaduw van 't Verleden!
De groene oase, waar ons de Engel heeft ontmoet:
Gij zaagt, o lieflijk dal, onze allerlaatste schreden,
Gij hoorde, o groen priëel! onze' allerjongsten groet.

Ziet, alle driften, die eens menschen borst doen gloeien,
Verzinken eens in de asch, hoe hoog de vlam ook schoot:
Maar, reine Liefde! gij, die ziel in ziel doet vloeien,
Gij volgt ons tot aan 't graf en overleeft den dood!

Naar VICTOR HUGO.

1851.

'T VIOLIERTJEN.

EEN LIEDEKEN VAN WALTER SCOTT.

't Violiertje' in 't boschpriëel
Mag braveeren op zijn steel,
  En van al de bloemen,
Om zijn koninklijk fluweel,
  Zich de schoonste roemen.

't Vonkelt van den morgendaauw,
In de bonte berkenschaâuw,
  Waar de vlinders hupplen....
Maar mij heugt van dieper blaauw,
  En van blanker drupplen.

Eer de zon in 't west zal staan,
Is de daauw in damp vergaan: –
  En in liefjens oogen
Deed de vreugd den valschen traan
  Even ras verdroogen.

1859.

DE WINTERRUIKER.

AAN ANNE.

> What Nature, alas! has denied
> To the delicate growth of our isle,
> Art has in a measure supplied, Etc.
>
> WILLIAM COWPER.

Wat de kracht der Natuur niet vermocht
In de koû van ons karig klimaat,
Heeft de Kunst door haar zorgen gewrocht,
En – een lach speelt op 's winters gelaat.
Zie, wat schoonheên mijn hand heeft vergaârd
Onder 't dak van de zonnige schuur,
Waar het leeft van gebloemt' en geblaârt',
Dat daar buiten verstierf in een uur!

Ze is een geurig Arkadiesch priëel,
Waar zich Flora, de blonde, verwarmt;
Een fortres, die met trans en kanteel
Haar voor d' aanval des winters beschermt.
Schoon de gaarde in heur sneeuwmantel dook,
Zijn deze anjers zoo frisch en zoo blij
Als de schoonste die immer ontlook
Op den boezem der bloeiende Mey.

Ze overleefden het grimmige Noord
In een krans van onsterfelijk groen:
Alzoo bloeide ook úw tederheid voort,
Door zoo menig onstuimig saizoen!
Juist die koû, die al 't andre verfletst,
Zet mijn bloemen een lentetint bij:
En de winter der smart toont het best
Al de trouw eener weêrhelft als Gij!

1858.

BIJ EEN GEVELD POPULIERBOSCHJEN.

Al mijn popels geveld!... Vaar dan wel, frissche schaâuw,
En gij, ruischende koelte in mijn loofgaanderij!
't Zuidenwindtjen schreit klagend zijn geurigen daauw,
En bedroefd sluipt de beek de verwoesting voorbij.

'k Zet mij neêr op een stam, die geen lommer meer biedt,
En ik wacht of de meerle als van ouds mij begroet:
Maar de vriendlijke vogel verdween met zijn lied,
En zijn nestjen ligt eenzaam en koud voor mijn voet.

O, hoe ras heeft de tijd reeds mijn jonkheid me ontroofd!
En misschien slaap ik lang onder 't loodzware dek,
Met een terp op mijn borst en een steen onder 't hoofd,
Eer een ander groen boschjen verrijst op de plek!

Gij geboomt', bij wier krakend geraamte ik mij buk!
'k Hoor een stem, die nooit klonk door uw bladergewelf:
„Mensch, hoe broos gij ook zijt, al uw waereldsch geluk
Is nog korter van duur, en sterft éér dan gij-zelf!"

(Gevolgd.)

1857.

DE ROOS.

Gij glimlacht uit uw groene lentebladen,
Als de engel eens op 't eerste menschenpaar!
Terwijl 't gebloemt' zich weelderig mag baden,
Word ik bij u één dropken daauws gewaar.

Is dat een traan, dien soms een zefier schreide,
Wijl gij zoo schoon zijt en toch sterven moet?
Gij, die pas zelf uw knopjen openspreidde,
En droomende de jeugdige aard begroet?

Wat droomt gij toch? – Uw droom is zonder smarte,
Uw leven licht, uw ziel een balsemzucht:
Gij zijt gelijk aan 't zalig Dichterharte,
Dat Hemel ziet, waar andren naauwlijks lucht.

Naar ANDERSEN.

1851.

DE BLOEM EN DE VLINDER.

Eens sprak er een Bloemtjen
Een Vlindertjen toe:
„Hoe zijt gij de ruste
Zoo spoedig weêr moê?
Gij vriendlijke zwerver,
Ai, ga nog niet heen:
Ik ben zoo verlaten!
Ik blijf zoo alleen!
Wij minnen elkander,
En ver van de stad,
Is 't Licht en de Vrijheid
Onze eenigste schat.
Uw roem is mijn schoonheid,
Uw schoonheid mijn roem:
Ik, Bloem, schijn een vlinder,
Gij, Vlinder, een bloem.
Maar lacy! mij ketent
Het stof dezer aard;
Terwijl u geen stofjen
De wiekjens bezwaart.
Wat had ik u gaarne
Verzeld in uw vlucht,

En geuren gebalsemd
  Door 't dundoek der lucht!
Maar neen! al te verre
  Verlokt u de lust
Naar duizende bloemen,
  Wier blaadtjens gij kust.
Dan laat ge mij achter
  Van niemand begroet,
Alléén met mijn schaduw,
  Die kruipt aan mijn voet.
En keert ge al bij wijlen,
  Weêr klapwiekt ge en gaat,
En – mij vindt de morgen
  In tranen gebaad!...
O, leefden we samen!
  Schiet wortlen naast mij!
Of - weef mij twee vleuglen,
  En 'k fladder als gij!

Naar VICTOR HUGO.

1850.

DE NACHTEGALEN.

De stille nacht begint haar ronde;
  De stad heeft haar rumoer gestaakt:
Wat moêgewerkt is, zoekt zijn sponde,
  Maar 't „zingend vedertjen" ontwaakt.

Gedachten tranen en gebeden
Verrijzen met die melody:
Ik droom van mijn verloren Eden –
Zingt, Nachtegalen, zingt voor mij!

Wie zou uw invloed niet verheffen?
Toch hebt ge u-zelf te veel vertrouwd,
Als gij den geldwolf denkt te treffen,
In stilte tellende aan zijn goud,
Of meent, de woestling zal u danken,
Ginds brassende aan zijn slemppartij...
Waarom verspilt ge uw teedre klanken?
Zingt, Nachtegalen, zingt voor mij!

Maar luider is uw toon gestegen;
Neen, gij bemint de boozen niet!
De lentewadem geurt mij tegen
Op d' adem van uw tooverlied.
Gij spreekt van dulden en ontbeeren,
Van broederliefde en medelij':
'k Hoor in uw stem de stem mijns Heeren –
Zingt, Nachtegalen, zingt voor mij!

Naar een Liedtjen van BÉRANGER.

1850.

IN 'T BOSCH.

O mijn herbergzaam Woud! beminlijke Eenzaamheid!
Hoe gaarne dwaal ik rond door uw geheimste wegen!
't Is of me een Engel door uw doolhof begeleidt,
Want Englenvrede waait me in ieder koeltjen tegen.

Een zachte weemoed drijft door al de boomen heen
Gelijk een dunne damp; daar klinken zoete tonen;
En 't vlugge beekjen zelfs, vertragend bij mijn schreên,
Schijnt mij naar 't diepst van 't bosch al fluistrend meê te tronen.

O, 'k weet, de dood-alleen ontstaat van 's levens strijd;
Maar anders — mocht ik hier, vergetende en vergeten,
Ver van die waereld, die zich de onrust heeft gewijd,
Dit groenend voorportaal des Hemels 't mijne heeten!

De bloemenoogen zien mij zooveel zachter aan
Dan menig menschenoog, waaruit de driften stralen;
't Zijn vriendenstemmen, die daar spreken uit de blaân,
't Zijn louter wondren, wat de wouden mij verhalen.

Natuur! ik zoek u niet, om, zoo als de andren doen,
Te klagen van mijn smart of vreemde min te roemen:
Ik kom, om vrolijk u te danken voor uw groen,
Te kouten met uw kroost, te kozen met uw bloemen.

Naar DE CHATEAUBRIAND.

1850.

AAN DE MAAN.

Gelijk een jonkvrouw bij 't ontwaken
In 't blank gewaad te voorschijn treedt,
Zóó rijst, met blosjens op de kaken,
De Maan van achter 't wolktapeet.

Wèl, Hemeldochter! moogt ge u cieren
Met koninklijke staatsiepracht:
U volgen als uw lijfstaffieren
De zilvren zonen van den nacht.

Wáár houdt ge uw schoonheid toch verborgen,
Wien brengt ge uw vriendlijk aangezicht,
Zoo vaak de bleekbestorven morgen
U wegdrijft met zijn haatlijk licht?

Moet gij den wrok van valsche vrinden,
De wuftheid van geveinsden lof,
Al 't wee des lijdens ondervinden,
Gelijk wij, kindren van dit stof?

Is 't dan Daarboven als Beneden?...
Gij lacht mij toe, en schudt van „neen"!...
Draag dan op vleuglen der gebeden
Mijn ziel naar Beter Waereld heen!

Naar BAOUR-LORMIAN.

1851.

DE VOGELS.

De winter scheert de lustwaranden
  En schudt den naakten lindentop:
De vogels slaan aan andere stranden
  Het schommelende nestjen op;
Maar, waar ze ook elders nederstrijken,
  Vergeten doen ze ons nimmermeer -
De winter doet de vogels wijken,
  De lente brengt de vogels weêr.

Nu laten ons met stil verlangen
  De ontvloden ballingen alleen!
Hoe vrolijk klonken eens hun zangen
  Door hutten en paleizen heen!
Ginds, waar de vreemde bloemen prijken,
  Klinkt nu hun feestlied heinde en veer:
De winter doet de vogels wijken,
  De lente brengt de vogels weêr.

Wij, aan dit logge stof gekluisterd,
  Benijden haast hun vrije vlucht.
De glans van 't zonlicht is verduisterd,
  De nevels rijden door de lucht:

O, wie den vogel mocht gelijken,
  En ijlen naar een warmer sfeer! ...
De winter doet de vogels wijken,
  De lente brengt de vogels weêr.

Zij denken aan hun verre vrinden;
  En wijkt in 't end de laatste orkaan,
Dan zoeken zij hunne oude linden,
  Die weêr in volle bloesems staan.
Zij zijn voor armen en voor rijken
  Geluksprofeeten van den Heer...
De winter doet de vogels wijken,
  De lente brengt de vogels weêr.

Een Liedeken van DE BÉRANGER.

1850.

DE DICHTER EN DE NATUUR.

Een ander zoeke een grooten naam
En bouw' zijn kaartenhuisjen saam'
  Uit roem en eer bij menschen: –
Weg, spooksel, dat men Glorie noemt!
Ik wil berucht zijn noch beroemd:
Een weinig lommer en gebloemt'
  Vervult mijn stoutste wenschen.

De gierigaard met haviksklaauw,
Tell' dag en nacht zijn vingers blaauw
  Aan opgehoopte rente: –
Weg, Mammon, klam van zweet en bloed!
Ik heb een beter overvloed:
Het goud, gesprenkeld voor mijn voet,
  Het zonnegoud der lente!

Ik vraag niet wat aan 't Hof geschiedt,
Wie in genade staat of niet,
  Wie starren plukt of kruisen:
Ik vraag, wat mij Natuur vertelt,
Het groene bosch, het vrije veld,
Het fluistrend beekjen dat er snelt,
  De windtjens die er ruischen!

„Ik hoorde d' eersten nachtegaal!"
Zietdaar het nieuws dat ik verhaal,
  Dat mij van vreugd doet gloeien;
En dan, ook nog een ander woord,
'k Mag lijden dat een ieder 't hoort,
Dus, goede vrienden! zegt het voort:
  „Mijn kamperfoelies bloeien!"

(Vrij gevolgd.)

1858.

HET LENTEFEEST DES KRANKEN.

O blonde lent'! O schoone moederaarde!
Nooit zag ik frisscher groen, nooit klaarder zonneschijn!
En dit verdubbelt mij hun waarde:
Het zal mijn laatste lente zijn.

Klink voort, zoet lied, dat mij de vogels fluiten!
Schijn voort, bekoorlijk licht! 't Is voor een korte poos:
Nog eer dit jaar zijn kring zal sluiten,
Dekt mij de stille nacht des doods.

Dan kiemt op nieuw het blaadtjen aan de boomen,
Het zonnetjen verjongt, de vogels zingen weêr:
De wandlaars zullen wederkomen –
Alleen mijn voetstap ruischt niet meer.

En als mijn asch dan slapen zal in vrede,
Ach, is er dan wel één, die mijner nog gedenkt?
Die mijn verlaten legerstede
Één bloemtje' uit zóóveel bloemen schenkt?

Wel stroomen mij de tranen langs de wangen,
Toch zijn ze niet ontperst door hopeloos verdriet:
Neen! 't zijn de tolken van 't verlangen,
Dat zijn vervulling naadren ziet.

Is déze lent, die de ondermaansche dalen
Zoo weelderig versiert met volle bloemenpracht,
Zoo ruischen doet van nachtegalen,
Dan de éénge lente, die ons wacht?

Bloeit daar geen lente in reiner hemelluchten,
Waar nooit de zon verzengt, waar de eeuwge hymne vloeit,
Waar 't goud der volle levensvruchten
Door 't zilver van de bloesems gloeit?

Is Hij niet daar, die ook in 't stof beneden
't Geloovig hart vertroost in alle droefenis,
Maar ons bestelpt met zaligheden,
Waar wij Hem zien gelijk Hij is?

Van Hem, van Hem spreekt alles allerwegen,
Het bloemetjen, de zon, de vogel die mij wekt.
In 't koeltjen waait me een roepstem tegen,
Een heimwee, dat naar Boven trekt!

Ook dáár zal ik mijn liefde niet verleeren,
Ook dáár omvang ik u, gij die ik achterliet!
U weêr te zien, blijft mijn begeeren,
Hetzij ge mij gedenkt – of niet!

Naar FRANZ THEREMIN.

1850.

EEN VLINDER IN DE GEVANGENIS.

Dungevleugeld kind der lucht!
Vlindertjen, wat doet u dolen?
Waarom richt ge uw blijde vlucht
Naar dees sombre kerkerholen?
Ach, geen zonne die er schijnt!
Durft een straaltjen zich verstouten,
't Gluurt eens tusschen de ijzren bouten,
Ziet mijn ketens, en – verdwijnt!

Gaf de Schepper u een hart,
Open voor eens anders klachten?
Komt ge uit deernis met mijn smart
't Eenzaam lijden wat verzachten?
Vredebode, wees gegroet!
Speel hier nog een wijl in 't ronde:
Heulsap giet gij in mijn wonde,
Hope stort ge in mijn gemoed.

Pronk der schepping! doe mij weêr
Van Gods vrijen hemel droomen,
Spreek mij van het blaauwe meir,
't Wijde woud, de zilvren stroomen!
Zeg mij hoe de klaver riekt,

't Schaapjen dartelt in de weiên,
Waar de beekjens spelemeien,
  Waar het windtjen fladderwiekt!

  Zaagt gij 't botten van 't plantsoen?
Zaagt gij jonge paartjens kozen?
  Spreek mij van het Lentegroen,
En vertel mij van de rozen!
  Is de morgen nog zoo frisch,
De avond nog zoo zoel daar buiten?
Hebt gij 't vinkjen hooren fluiten
  In de groene wildernis?

  Langs dees zwarten kerkerwand
Bloeit geen bloemtjen lief en teder:
  Menig uitgeteerde hand
Grifte er naam en leenspreuk neder.
  Hier, verstoken van den dag,
Waar, voor balsems, tranen vloeien,
Fladdert ge over ijzren boeien,
  Hoort ge niets dan weegeklag!

  Neen, ik wederhoud u niet,
Gij, die 't leven telt bij uren!
  Smaak wat u de lente biedt,
Vlucht de duffe kerkermuren!
  Ga waar 't lieve zonlicht blinkt,
Over groene heuvelgronden,
Door uw luim-alleen gebonden,
  Door de lucht-alleen omringd!

Mooglijk zult ge in 't vrije veld
Wel twee kindren tegenkomen,
Wie een moeder vergezelt,
Weenende onder wakend droomen.
Vraag het haar: „Gedenkt gij hem,
Die u nimmer heeft vergeten?"
Zeg: „Hij leeft, maar draagt een keten!"
Zeg... Helaas, gij hebt geen stem!

Sprei uw bonte wiekjens uit
Voor mijn beide lievelingen!
Fladder over 't groene kruid,
Waar ze spelen, waar ze springen;
Lok hen altijd verder voort
Over bloemen en gebladert',
Tot ze onwetend zijn genaderd
Aan mijn sombre kerkerpoort!

Zeker volgt hun moeder wel,
Maar al kronklen zich de wegen,
O, zij houdt het vrolijk spel
Van haar kinderkens niet tegen.
't Is hun lieve onnoozelheid,
Waar ik, arme, nog op reken:
Moet het hart des beuls niet breken
Als de heilige onschuld schreit?

God zal de edelste Echtgenoot
Met den trouwsten Man hereenen:
't Aaklig schrikbeeld van den dood,

Slot en grendel, zijn verdwenen...
Maar, helaas, waar dwaal ik heen?
'k Heb mijn ketens nog voor oogen...
Ach, de vlinder is gevlogen,
En – mijn laatste hoop met één!

Naar XAVIER DE MAISTRE.

1858.

VERGEET-MIJ-NIET.

Klein bloemtje'! u heb ik uitgekozen,
Hoe blinkt gij in den morgendaauw!
Meer dan de purpergloed der rozen
Verkwikt me uw kwijnend hemelsblaauw.
't Is of de lente uit medelijden
Ten najaarstroost u achterliet.
Uw naam zelfs kan het hart verblijden,
Uw lieve naam: Vergeet-mij-niet!

Met vreugd heb ik u gâ geslagen:
Kom, volg mij op mijn verren tocht,
En spreek mij van de schoone dagen,
Die 'k in Gods schepping smaken mocht!
Maar neen! 'k wil u niet wreed doen derven
Het plekjen waar gij wortel schiet:
Hier moogt ge groeien, bloeien, sterven...
Ik ga, vaarwel! Vergeet-mij-niet!

Gij waart mij trouw op al mijn wegen,
In 't groene bosch, bij 't blaauwe meir;
Ik kwam u in de bergkloof tegen,
En vond u op den rotstop weêr.
Gij siert het puin van d' ouden tempel,
Waar gij de lammren grazen ziet;
En groet mij voor den vriendendrempel,
En fluistert steeds: Vergeet-mij-niet!

Gij doet mij denken aan twee oogen,
Zoo hemelsblaauw, zoo zacht als gij,
Soms ook met tranendaauw betogen,
Maar altijd goed en lief voor mij.
Ik moge in 't grijs verleden dwalen,
Of uitzien in 't bewolkt verschiet,
'k Zie overal die oogen stralen,
Als smeekten zij: Vergeet-mij-niet!

Ik ben uit hun gezicht verdwenen,
Zoo als ook gij mij heen ziet gaan:
Maar in den stillen droom verschenen,
Zien ze elken nacht mij troostende aan.
Die oogen ook zijn blaauwe bloemen,
Die mij Gods goedheid bloeien liet:
Ik wil u beide zusters noemen;
En waarlijk, neen! 'k Vergeet u niet!

Uit het Fransch.

1856.

NAJAARSLIEDEKEN.

Mijn laatste zomerroosjen,
Geniet het leven toch!
Straks bleekt uw vriendlijk bloosjen:
Een poosjen maar, een poosjen,
Lief roosjen, bloeit gij nog!

't Boschaadje heeft zijn pracht verloren;
De zijworm spon zich in zijn graf.
De wijde schuren borgen 't koren;
De boomgaard wierp zijn vruchten af.

Mijn laatste zomerkeeltjen,
Geniet het leven toch!
Reeds dunt uw zangpriëeltjen!
Maar kort, mijn filomeeltjen,
Zoet keeltjen, zingt gij nog!

Een bruiner tint doorspeelt de blaâren,
Een graauwer waas bedekt den trans;
De zon klimt later uit de baren,
Met minder stralen in heur krans.

Mijn laatste zomerdagjen,
Geniet het leven toch!
Lang week het kortste nachtjen:
Een enkel vrolijk lachjen,
Lief dagjen, rest u nog!

Zoo vliedt des levens zomer henen
Met al zijn liefde en licht en lust:
Vier kruisjens – 't najaar is verschenen!
Vijf kruisjens – en 't is winterrust!

Mijn hart vol bange zorgen,
Geniet het leven toch!
Zijt gij bij God geborgen,
Dan wordt uw laatste morgen
Uw allerschoonste nog!

(Gevolgd.)

1854.

TUSSCHEN TWEE BUIEN.

De hoos barst los, en hagelt op mijn land.
Vaartwel, helaas! mijn rozen en mijn koren!
Ook zal weldra de donder zich doen hooren:
Een onweêr broedt aan 's hemels westerrand.

De lucht betrekt: de zwarte wolken kruien
Al dichter saam'; een rouwfloers dekt natuur...
Daar tintelt toch een streepjen klaar azuur,
Een straaltjen schijnt juist tusschen beide buien.

O lieve straal! uw schrille schitterpracht
Zou mooglijk wel een nieuweling misleiden:
Ik weet te wel wat stormen ons verbeiden;
't Zal regenen... misschien den gantschen nacht!

Toch groet ik u met dankbaar welbehagen,
Gij sprankjen, dat mijn wildernis verguldt!
Hoe valsch gij zijt, hoe kort gij duren zult,
Gij scheidt althands twee sombere onweêrsvlagen.

Zóó streelt de Hoop (een zonnestraal, niets meer!)
Met zachten gloed mijn neêrgeworpen rozen:
't Is waar, zij zal er kort, te kort verpoozen,
Maar och, zoo lang zij schijnt, herleef ik weêr!

Uit het Fransch.

1854.

'T VERDORDE BLAD.

Gij speelbal van den wind, o dorrend eikenblad!
Wat zoekt gij aan mijn borst een schuilplaats op te sporen?
Ach, kalmer is het woud, waar zich de orkaan doet hooren,
Dan zij, die niets dan smart op aard ten erfdeel had!

Vermat en afgesold op 's levens woeste vloeden,
Gezweept van duizend tegenspoeden,
Zwerve ik als gij in 't rond: verlaten en alleen!
Vlucht, droeve balling! o vlucht heen!
Hoe kan ik (arme!) toch u voor den storm behoeden?

Ga, zoek u in 't herbergzaam graf,
Aan 't ondermaansch gewoel ontvloden,
Een zekre rustplaat bij de dooden:
Dáár breekt geen koeltjen zelfs het rustig zwijgen af!

Of (Schepper, o vergeef, doet hier de hoop mij zondigen!)
Of komt ge, als tolk van 't lot, mijn diepverbrijzeld hart
De blijde grenspaal zijner smart
In 't naadrend stervensuur verkondigen?
En leg ik, door den dood in zoeten slaap gesust,
Welhaast in 's aardrijks schoot het hangend hoofd ter rust?

O ja, dit zal ik ras, dees rampwoestijn ontweken:
Ja, dorrend eikenblad! dit leert, dit meldt gij mij -
Als gij voor 't stormgeweld bezweken,
Sterve ik weldra als gij!

O blijf dan op mijn boezem rusten,
Gij bode uit hooger, reiner oord!
Gij zijt me een ster van hoop, die onuitbluschbaar gloort,
Gij zijt mijn evenbeeld op 's waerelds dorre kusten!

Vrij naar SOULIÉ gevolgd.

1835.

NA EEN ZOMERBUI.

Rijst op, rijst op, ontroerde zielen,
  Die bevende Gods donders vliedt!
De binnenkamer zag u knielen,
  Nu hoor' Natuur uw jubellied!
Ziet gij daar ginds dien lichtglans spelen,
  Die 's waerelds hooge wachters tooit?
Ziet gij die levende juweelen,
  In duizend korrels uitgestrooid?
De zon bukt neder uit den hoogen,
  En zoekt elk hagelsteentjen op,
En kust het met heur vlammende oogen,
  En smelt het tot een balsemdrop.
Ja, Hij was daar! De Meester daalde,
  En wandelde in Zijn schepping om:
Nog laat de glans, waarvan Hij straalde,
  Een schemer na in 't Heiligdom.
De menschen kwetsen, waar zij treden,
  De velden met hun looden voet:
Maar onder Gods fluweelen schreden
  Ontluiken kracht en overvloed!
Is 't niet, als beurde 't berggevaarte
  De kruin nog verder in 't azuur?

Als vierde een lent' van nieuw geblaârte
De weêrgeboorte der Natuur?
Spreidt Hem, wien alle heemlen roemen,
Deze aarde niet heur vloertapeet,
Doorstikt met duizend gouden bloemen,
Gelijk een ander starrenkleed?
De orkaan, die door den dampkring waarde,
Riep als heraut: „Daar komt de Heer!"
Eerbiedig neeg het woud ter aarde,
En elke halm boog knikkend neêr.
De bliksems vlogen rond Hem henen,
Waar Hij zijn wielen heeft gewend,
Als vonken, spattende uit de steenen,
Waar 's overwinnaars wagen rent.
Ja, Hij was daar, Wien de englen juichen,
Die d' afgrond breidelt in zijn woên,
Wien alle koningshoofden buigen,
Alle overwinnaars hulde doen!
De zilverstralen van den regen,
De zonnestralen van omhoog,
Verkondigen des Heeren zegen
In 't weven van Zijn vredeboog.
Verhef U, Boog der zeven kleuren!
En laat den Grooten Koning door!
En gij, ontsluit u, Hemeldeuren!
Terwijl we aanbidden in Zijn spoor.
Dat spoor, zie! 't wordt door alle stroomen
En alle beeken opgezocht,
Aêmechtig klimmende uit hun zoomen.
Als of hun vaart Hem volgen mocht.

De wouden wijzen met hun toppen
Den wind des Heeren richting aan,
En 't huivert door hun bloesemknoppen:
„De Almachtige is hier langs gegaan!"....

En gij, mijn hart! door 's waerelds zorgen
En ijdle vrees te vaak doorwoeld!
Wat hebt ge, in deze uw tent verborgen,
Van 't Koninklijk Bezoek gevoeld?

1858.

DE TAAL DER KLEUREN.

Den stormen ten spijt, blijft het feestkleed der aard
Met tinten der Hope doorweven:
En gij, aan den boezem der Godheid bewaard,
Mijn hart! gij zoudt vreezen en beven?

Al spannen de wolken uit nevelig graauw
Heur tent over menig landouwe,
't Is boven de wolken zoo heerlijk, zoo blaauw,
En 't Blaauw is de kleure der Trouwe!

De hemel is blaauw, en het aardrijk is groen;
Zóó staat er in gloeiende verven:
„De Heer is waarachtig en trouw in Zijn doen,
Een toevlucht in leven en sterven!"

Welaan dan, mijn hart! in de Hoop u gekleed,
Zoolang ze daar groent in de weiden!
Blik op naar 't azuur van het starren-tapeet,
En – blijf uw Verlosser verbeiden!

Maar weet, al de troost, die ge in 't kleurenspel leest,
In 't vuurschrift van heemlen en dalen,
Is vrucht van Gods Woord, dat de aanbiddende geest
Vertolkt tot in kleuren en stralen.

O, leer dan Zijn Woord boven alles verstaan:
Het blaauw van den hemel moog' kwijnen,
Het groen dezer aarde eens in vlammen vergaan –
Geen tittel Zijns Woords zal verdwijnen!

Naar RUDOLF STIER.

1848.

NAJAARSKLACHT.

Als één vluggewiekte dag,
Lieve zomer! zijt ge ontvaren:
Waar ik straks uw rozen zag,
Dwarlen geele najaarsblaâren.

't Boschje', in 't huivrig avonduur,
Laat èn moed èn twijgen zakken:
't Stervenszuchtjen der Natuur
Lispelt door de dorre takken.

Ach, hoe ras, hoe ras alweêr
Ligt het doode jaar ontbonden!
't Windtjen vraagt mij keer op keer:
„Heeft uw hart zijn heil gevonden?..."

Wanneer eindt des Pelgrims loop?
Wanneer daagt het, grijze wachter?
Dorre blaâren, dorre hoop,
Laat mij ieder Najaar achter.

Naar NICOLAUS LENAU.

1858.

IN DE HERFST.

Wat ligt er een waas van weemoedige vreugd
Op 't ernstige Najaar gezegen:
Dat bonte geboomte, zoo groen in zijn jeugd;
Die purperen bladerenregen;

Die zon, die meêwarig een glimlach verspilt
Aan de aard die verweeûwd ligt te droomen;
Dat dartelend koeltjen, dat plotseling trilt,
Als voelde 't de stormen reeds komen:

Hoe 't alles de naadrende scheiding verraadt,
De smarte onder 't mom des verblijdens!
Wij noemen 't, waar 't schijnt op eens Menschen gelaat,
„De heilige schaamte des lijdens."

(Vrij gevolgd.)

1858.

'S MORGENS.

Wat vrolijk, wat schitterend leven
Ontwaakt uit den nachtlijken droom!
Wat heldere droppeltjens beven
Aan 't blaadtjen van iederen boom!

Heel 't veld is één Bloemen-epistel,
Geschreven met purper en blaauw;
't Blond roosje' en de baardige distel,
't Blinkt alles van zilveren daauw!

Die daauw doet de heerlijkheid tanen
Van paerlen en edelgesteent':
Zijn droppels zijn dankbare tranen,
Den Heer door elk blaadtjen geweend.

(Van verre naar 't Hoogduitsch.)

1858.

AVONDMAAL DER SCHEPPING.

Hoe scheemren deze lustwaranden
In 't avondpurper overal:
Hoe reiken zij elkaâr de handen,
De ruwe rots, het donzig dal!

Links – slingren, onder breede blaâren,
De druiven zich om 't sappig hout;
Rechts – wiegelen de korenairen,
Gelijk een zee van golvend goud.

't Is zoet, uw grazig kleed te drukken,
Smal paadtjen, naauw door 't oog bespeurd!
De laatste korenbloem te plukken,
Te rieken hoe de wijnstok geurt!

Straks zullen de airen, die daar zwellen,
In levend brood herschapen zijn,
En 't sap der blonde muskadellen
Zich blozend zien verhoogd tot wijn.

Mijn ziel schiet vol van dankgebeden;
Natuur! gij wordt mijn Tempelzaal:
Wel roept met brood en wijn mij heden
De Schepping tot haar Avondmaal!

Naar GOTTFRIED KINKEL.

1856.

DE STROOMEN EN DE ZEE.

AVONDLIED.

Als de nacht de hemelboogen
Met heur sluiergaas bedekt,
Als de starren tinteloogen,
En de maan heur post betrekt;

Als de vogels op de twijgen
  Poozen van hun woudkoncert,
Als de duizend stemmen zwijgen
  Van des waerelds vreugde en smart:

Dan nog gunnen alle stroomen,
  Alle beeken, zich geen rust,
Maar zij dansen langs hun zoomen
  Voorwaarts naar de verre kust.

In gefluisterde gezangen
  (Al de golfjens murmlen meê!)
Uiten zij hun sterk verlangen
  Naar de wijde, blijde zee.

En de zee doet berg en dalen
  Ruischen van heur melody:
„Komt!" zoo roept ze duizendmalen:
  „Vlugge stroomen, komt tot mij!"

Zoo, als na veel strijds en woelens,
  Ons de zwijgende avond groet,
Stroomen onze zielsgevoelens
  Te U-waards heen, o Hoogste Goed!

En zij menglen wederkeerig
  Zangen, door geen oor gehoord,
Naar de Groote Zee begeerig,
  Waar hen 't heimwee henenspoort:

Naar de Zee, die uit de verte
  Heenklinkt door des Levens nacht,
Roepend tot het zoekend harte,
  Dat naar Hooger Vrede smacht.

Zee der Liefde! doe ze hooren,
  Al uw stemmen, die ik ken,
Tot ik, gants in u verloren,
  Gants met u verbonden ben!

Naar FRANZ THEREMIN.

1852.

IN DEN NACHT.

Neen, vrees niet in den donkren nacht,
  Verhaast uw schreden niet!
Één houdt er over u de wacht,
  Die ook in 't duister ziet.

Hij leidt u door den schemer voort,
  Uw schaduw teekent Hij;
In ieder windtjen ruischt Zijn woord:
  „Ik ben u steeds nabij!"

Omlaag, omhoog, en overal,
  In heel de oneindigheid,
Is Hij, die nooit verlaten zal
  Wie zich van Hem niet scheidt.

Vooruit, door nacht en stormgedruisch!
Den blik omhoog gericht!
De Vader waakt in 't Vaderhuis:
Zijn vensters zijn verlicht!

(Vrij gevolgd.)

1851.

STEMMEN DER NACHT.

De dag is schaatrend weggevlogen,
Een zachte stilte waait mij aan;
De nacht is aan de hemelboogen
In duizend starren opgegaan.
Waar aarde en hemel samenvloeien
In liefelijken schemerschijn,
Doet weêr de maan heur stralen gloeien,
Die blank als smeltend zilver zijn.

Nu ruischen fluisterende groeten,
Gebroken klanken, door den nacht:
't Zijn zuchten, die elkaâr ontmoeten,
En kussen, weenend toegedacht;
't Zijn zegenbeden, troostende englen,
Van verr' gezonden tot elkaâr,
't Zijn hallelujahs, die zich menglen
Op Gods oneindig dankaltaar.

En 't is alsof van heinde en verre
Wat leeft of zweeft een boodschap brengt:
Gij leest haar in het oog der sterre,
Gij voelt haar, waar u 't windtjen wenkt;
Gij hoort haar in 't geruisch der stroomen,
In 't lisplen van den lindentop;
Gij vangt haar, onder wakend droomen,
Tot uit het gras der graven op!

O Nacht, waar zulke schimmen zweven,
In maneschijn en starrengloor!
O Nacht, waar zulke stemmen beven,
Versmolten tot één Geestenchoor!
O Zomernacht! uw stralen spreiden
Een glans des Hemels voor mij heen:
Hoe verr' twee harten zijn gescheiden,
Gij brengt ze zeegnend weêr bijéén!

(Vrij gevolgd.)

1857.

IN 'T WOUD.

Wie tot in 't hart der wouden dringt,
Hoort vaak een galm de lucht doordwalen:
Geen stervling weet van wàar die klinkt,
Onzeker zijn de volksverhalen.
De kerk, verdwenen sedert lang,

Zou dan haar klokgelui doen hooren.
Men deed er menig beêvaartsgang:
Thands is het rechte pad verloren.

Laatst wandelde ik door 't diepst van 't bosch;
Ik ging langs nooit betreden wegen:
Daar vloog mijn ziel, van 't aardsche los,
Den God van haar verlangen tegen.
In de eenzaamheid, waar alles zweeg,
Klonk weêr die klokgalm door de boomen:
Hoe meer mijn brandend heimwee steeg,
Te nader scheen 't geluid te komen.

'k Was bij dien klank zoo vreemd te moê,
Zóó zalig was de vreugd die 'k smaakte,
Dat ik niet weet, tot heden toe,
Hoe ik zoo ver verdoold geraakte.
't Was of reeds eeuwen achtereen
Die liefelijke droom mij boeide,
Toen plotsling, door de neevlen heen,
Het aangezicht des Hemels gloeide.

De blaauwe ruimte blonk alom
Van schitterende zonneglansen:
En ziet! daar baadde een trotsche Dom
In 't gouden licht zijn torentransen.
Als hieven vleugelen hem op,
Stond hij omringd van wolkgewemel;
En 't was als of zijn spitsche top
Zich oploste in den blijden Hemel.

En 't klokgelui klonk statig voort,
En dreunde door de tempelboogen;
Toch trok geen menschenhand het koord:
Het werd door heilgen storm bewogen.
Hoe voer die storm, die klankenstroom,
Mij huivrend heen door ziel en zinnen!
Met wanklen tred en zoeten schroom
Trad ik den Dom des Heeren binnen.

En wat mijn ziel dáár ondervond,
Dat kunnen woorden nooit vermelden.
Op bontgekleurde ruiten stond
Een rei van Heiligen en Helden;
En 't was, als gaf een wondre gloor
Aan al die beelden geest en leven.
Ik zag een zalig Vrouwenchoor,
Een legioen van Martlaars zweven.

Ik knielde, door 't altaar bestraald,
De handen biddend saamgevouwen.
Straks gaf de koepel, rijk bemaald,
Gods glorie in een beeld te aanschouwen:
'k Zag op – daar spleet het kruisgewelf,
Daar dreven duizende Englentallen,
Daar blonk de volle Hemel-zelf:
De laatste voorhang was gevallen.

Wat ik aanschouwd heb voor Gods troon,
Met vreugdetranen op de wangen,
Wat lied ik hoorde, hemelsch-schoon,

Meer dan bazuin- en orgelzangen,
Dat wordt door kleur noch klank vertaald.
Maar die het mede wenscht te ervaren,
Die hoore wat geluid er dwaalt
In de eenzaamheid der dichte blaâren.

Naar UHLAND.

1850.

STARRENHEMEL.

Ei ziet, hoe stil op heur onmeetbre baan
De vlugge starren heen en weder drijven!
En God terwijl volbrengt Zijn wonderdaân
Zoo stil op heur miljoenen zilverschijven.
Want ziet! de vogel sluimert rustig voort
In 't nest, waar hij zijn eiertjens vergaârde,
Door 's Heeren heilige' arbeid niet gestoord.
Daar dringt geen flaauw geluid van door tot de aarde;
Geen echo klinkt door woud of steenrotskluis:
Dat murmlen, is hetzelfde golfgefluister,
Dat ritselen, hetzelfde bladgesuis,
En 't eigen koeltjen wandelt om door 't duister....
En gij, o Mensch, gij strekt de handen uit
Naar ijdlen roem! 't Moet al van u gewagen!
Al wat ge werkt, doet ge opentlijk en luid:
Ge zoudt wel wenschen dat de starren 't zagen!

Maar wordt in u die stille geest gekweekt,
Die uit het zwijgend werk der zon, de wondren
Van aarde en lente en maan en sterren spreekt,
Dan leert ook gij u zwijgend af te zondren;
Dan schept gij 't Schoone, en dan volbrengt gij 't Goed,
En gaat zoo stil daarheen uw gantsche leven,
Als had die God, die woont in uw gemoed,
Uw ziel uit louter maanlichtglans geweven.

Naar LEOPOLD SCHEFER.

1850.

DE LELIËN VAN 'T MUMMELMEIR.

De leliën van 't Mummelmeir,
Door 't zonnetjen beschenen,
Gaan met de deining op en neêr,
En droomen voor zich henen:
Maar daalt het blaauwe nachtgordijn,
En straalt de volle maneschijn,
Dan stijgen ze uit de baren,
Ontelbre Jofferscharen.

Het windgefluit, het golfgeluid,
Vervangt de dansschalmeien,
Terwijl aan 't strand zich hand aan hand
De leliemaagden reien:
Daar zwieren ze over 't moschtapeet,

Zoo bleek van kleur, zoo blank van kleed,
Tot dat heur witte kaken
Van rozenblosjens blaken.

Maar hoor! daar loeit het stormgehuil
En ratelt aan de kimmen;
De maan gaat achter wolken schuil;
Daar sleepen doodsche schimmen.
Al wilder giert de dans daarheen,
Daar melodie en maat verdween,
En altijd woester klaatren
De tuimelende waatren.

Daar heft een dreigende arm zich op,
Een hand wenkt uit de baren;
Daar grijnst een norsche reuzenkop
Met biggelende hairen;
Daar rijst een kreet ten golven uit,
Die dondrend op de rotsen stuit:
„Zijt gij dan nooit te vreden?
Voort, kleuters! naar beneden!"

Nu is op eens de dans gestoord.
Zij zuchten en verbleeken:
„Wij hebben vaders stem gehoord,
„Weêr is de nacht geweken!"
En ziet, de vale mist verdwijnt,
De morgen blaauwt, het zonlicht schijnt:
De witte lelies droomen
En wieglen op de stroomen.

Uit het Hoogduitsch.

1849.

ZIELZUCHT.

O ging ik heen gelijk de zomerzon,
Verscheidende in een lieflijk purpergloeien!
Hoe vredig, dus in aller dingen Bron
En Oceaan al zacht terug te vloeien!

O ging ik heen gelijk aan d' avondtrans
De star verschiet te midden van heur blinken!
Hoe heerlijk, dus met onbewolkten glans
In 't blaauwe diep des Hemels weg te zinken!

O ging ik heen gelijk de balsemlucht,
Die opstijgt uit het hart der rozenblaâren!
Hoe lieflijk, dus op vleugelen der lucht,
Een reine wierookgeur, tot God te varen!

O ging ik heen gelijk in 't zonnelicht
De vlotte daauw den hemel tegenademt!
Hoe zalig, dus te stijgen in 't gezicht
Der Levenszon, tot enkel ziel verwademd!

O ging ik heen gelijk de jubelzang
Die oprijst uit het woud der nachtegalen!
Hoe wonderzoet, gelijk een reine klank
Te smelten in de Hemelsche Choralen!...

Gij gaat niet heen gelijk het avondrood;
Gij zult niet stil gelijk een star verschieten;
Gij zult niet in een zachten bloemendood
Verscheiden, of gelijk een daauw vervlieten:

Wel wacht ook u het onverbidlijk uur,
Maar eerst als al uw krachten zijn bezweken.
't Sterft alles zacht in de eindloze natuur –
Alleen het Menschlijk Hart moet langzaam breken.

Naar GEORGE HERWEGH.

1859.

ZANGEN EN ZUCHTEN ONDER DEN BLAAUWEN HEMEL.

I.

RHIJNVAART.

Bergen en kasteelen spieglen
In den zilverblanken Rhijn;
't Windtjen doet mijn bootjen wieglen
In den klaren zonneschijn.

'k Zie de golfjens naadren, deinzen,
Spelevaren op den vloed;
Al mijn sluimrende gepeinzen
Worden wakker in 't gemoed.

Ziet den Rhijn! Hoe zucht, hoe zingt hij,
  Lieflijk noodende in zijn schoot!
Maar ik ken hem: boven blinkt hij,
  Op zijn bodem loert de dood!

Schoon van buiten, valsch van binnen,
  Rhijn! gij zijt mijn liefjens beeld,
Die mij lonkend lokt tot minnen,
  En - mijn ziel de rust ontsteelt!

II.

DE TAAL DER STARREN.

De lieve starren scharen
  Zich op heur blaauwe baan,
En zien al duizend jaren
  Elkander smachtend aan.

Ei, Heeren Philologen!
  Wat spreken zij voor Taal?
Gij fronst de wenkbraauwboogen,
  En stottert altemaal.

Toch meen ik, dartel wichtjen!
  Dat ik haar Taal versta:
Uw blozend aangezichtjen
  Was mijn g r a m m a t i c a!

III.

OP VLEUGLEN DES LIEDS.

Op vleuglen des lieds, o mijn zoete!
Draag ik u verlangend voort,
Tot dat ik den Ganges ontmoete:
Daar weet ik een heerlijk oord.

Daar bloeit in de stilte der nachten
Een gaarde in den maneschijn:
De Lotusbloemen verwachten
Heur minlijk zusterkijn.

Violekens kouten en kozen
En zien naar den starrengloor,
En heimelijk fluistren de rozen
Zich geurende sprookjens in 't oor.

Gazellekens hupplen en gluren
Met oogjens van donker saffier,
En ver' van ons kabblen en schuren
De golfjens der Heilge Rivier.

Dáár willen we ons neder doen zinken
In schaaûw van een palmenboom,
En kussende woordekens drinken,
En - droomen een zaligen droom!

IV.

EEN ROOSJEN DER VALLEIEN.

Gij zijt een Roosjen der valleien,
  Zoo schuldeloos, zoo schoon, zoo goed:
Ik zou bij 't denkbeeld kunnen schreien,
  Dat zooveel glans verwelken moet.

Mij wordt zoo droef, zoo week te moede,
  En 'k zegen u, mijn Lenteroos!
Blijf, onder 's Hèmels englenhoede,
  Zoo goed, zoo schoon, zoo schuldeloos!

V.

AVOND AAN ZEE.

In een droef gepeins verzonken,
  Zat ik aan het strand alleen.
De avondzon wierp purpren vonken,
  Stofgoud, over 't water heen.

En de witte, witte baren,
  Voortgedreven door den vloed,
Kwamen schuimende aangevaren,
  Tot zij braken voor mijn voet.

Zoete tonen hoorde ik ruischen,
  Klanken, vreemd en wonderbaar:
't Was een zuchten en een zuisen,
  Lachen, weenen, door elkaâr;

En dan voegde zich daar tusschen
  – Dàt geluid vergeet ik niet! –
't Lisplen als van moederkussen,
  't Sussen van een wiegelied.

't Was me, als zat ik als te voren,
  Huiverend van vrees en vreugd,
Tooversprookjens aan te hooren,
  Schrikvertelsels uit der jeugd.

'k Vlijde me op de steenen trappen
  Naast de buurmanskindren neêr:
Och, wat gingen onder 't snappen
  De oogjens angstig heen en weêr!

Och, wat klopten onder 't fluistren
  Al die kleine hartjens snel!
Och, wat kregen we onder 't luistren
  Allerprettigst kippenvel!

En de groote broêrs en zusters,
  Zaten voor het vensterraam,
Onder rozen en ligusters,
  Onder andre sprookjens, saam'.

Door de hooge vensterboogen
  Scheen de maan met zachten glans...
Blonde hoofden, vriendlijke oogen,
  'k Zie u nog!... Wáár zijt ge thans?

Naar HEINRICH HEINE.

1845.

DE OOIEVAAR.

LIED VAN DEN HONGAAR.

Wie telt de vogels, die op vlugge vleugels hangen
  In 't blaauwe hemelruim,
Die 't hart verrukken door hun weeldrige zangen
  Of schitterende pluim?
Toch hoorde ik hem nog nooit een zangtoon kwinkeleeren,
  Den vogel van mijn hart:
Eenvoudig als ik-zelf, draagt hij geen andre veêren
  Dan enkel wit en zwart.

Ik heb mij d' Ooievaar van allen uitverkoren,
  Hem, mijner moeder zoon,
Genesteld op het dak mijns huizes, en geboren
  Op 't plekjen daar ik woon.
Ik heb hem lief, wijl hij in de eigen grasvalleien
  Met mij is opgevoed:
En heeft hij niet, toen ik in 't wiegjen lag te schreien,
  Mij 't allereerst begroet?

Met hem sleet ik mijn jeugd; hem noem ik, heel mijn leven,
Mijn oudsten speelgenoot.
Als de andre kinderen de runders stalwaards dreven,
Bij 't scheemrend avondrood,
Zat ik nieuwsgierig in een hoekjen saamgedrongen,
Waar ik het nest bespiên,
Het kleppren hooren en het fladderen der jongen
Benijdende aan kon zien.

Want ik herinner mij, uit duizend later vragen,
't Onstuimig woord des kinds:
„Waarom toch wel de mensch geen vleugelen mocht dragen,
Gelijk die Vogel ginds?"
„Wel draagt" (zoo riep ik uit) „de voet ons in de verte,
Maar in de hoogte niet:
Wat baat de ruimte Omlaag, wanneer het smachtend harte
Gestaâg naar Boven ziet?"

Ik streefde naar Omhoog. Wat heb ik menigmalen
De vreugd der zon benijd!
Zij zette' op 't hoofd der aard de muts van roode stralen,
En wandelde zoo wijd!
Maar 'k leed, wen zij, bloedrood, met uitgeputte krachten,
In 't Westen was gezwicht;
En dacht: „Is dát het lot dat ieder heeft te wachten,
Die de Aarde heeft verlicht?"

De Herfst is 't jaarsaisoen der kindren: want zij nadert
Gelijk een moeder doet,
Die me een vruchtenkorf, gevlochten uit gebladert',

Heur lieveling begroet.
Maar mij was elke herfst vijandig, en ik klaagde:
„Behoud uw blozend ooft!
Gij, die, wat méér dan al uw vruchten mij behaagde,
Die – mij mijn Vogel rooft!"

Ik stond van verre bij de vlucht der eidebaren,
En riep hun 't afscheid toe,
En zag hen zuchtend na, gelijk ik thands de jaren
Der zoete kindschheid doe.
Die leêge nesten op die uitgestorven daken,
Wat deed mij de aanblik pijn!
En 'k voelde in 't angstig hart de profecy ontwaken:
„Dat zal úw toekomst zijn!"

Als de Aard, die lang genoeg, bij kille marmervloeren,
De witte sneeuwpels droeg,
De groene dolman met de gouden bloesemsnoeren
Zich om den schouder sloeg,
Dan scheen mijn ziel, als zij, zich 't feestkleed om te hangen:
Mijn laatste smart verdween;
En 'k ijlde, om 't éérst van al mijn ouden vriend te ontfangen,
Door buurmans akkers heen!

En later, toen de vlam gegroeid was uit de vonken,
De jongling uit den knaap,
Brandde onder mij de grond, en wekte ik, vreugdedronken,
Mijn veulen uit den slaap,
En vloog, vóór dag en daauw, met fladderende teugels,
De wijde Puszta door,

Zóó snel, dat vaak de wind, in weêrwil van zijn vleugels,
Den wedprijs half verloor.

Ik heb de Puszta lief! Daar kan ik adem halen,
Daar lacht de Vrijheid me aan,
Daar kan ik de oogen langs den horizont doen dwalen,
En zie geen slagboom staan.
Daar stuit mijn blik niet af op rimpelige rotsen
En kranken plantengroei,
Of beeken, ijzergraauw, die zoo mistroostig klotsen
Als 't rammlen van een boei!

En niemand zegge, dat geen lieflijkheên haar tooien,
Mijn vlakke Puszta-gaard:
Want, als een schuchtre maagd, houdt ze onder sluierplooien
Heur schoon bedekt voor de aard'!
Zij slaat voor vrienden slechts, die naar heur groet verlangen,
Den sluier naar omhoog:
Dan staat een Englenbeeld, met rozen op de wangen,
Verblindend voor uw oog.

Ik heb de Puszta lief! Daar voert mijn vlugge klepper
Mij de eenzaamheid in 't rond,
Waar nog de schepping slaapt aan 't harte van den Schepper,
Als in heur wordingsstond.
Daar spring ik uit den zaâl, en waar het grasveld wiegelt,
Werp ik mij mijmrend neêr,
Daar zie ik plotsling, waar de blanke vijver wiegelt,
Mijn vriend, den Eiber, weêr!

Zelfs derwaards volgt hij mij. Wij hebben met ons beide
De Puszta lang doorkruist,
Hij, klepprende in 't moeras, ik, zingende op de heide,
Zoo ver de windstroom bruist.
Zoo mochten we in de jeugd eendrachtig saam verkeeren;
Zoo bleef het, jaren lang:
En 'k heb hem hartlijk lief, al mist hij bonte veêren
En zoeten vooglenzang.

Ja, nòg heb ik hem lief! En 'k heb hem al mijn leven
Mijn vriendentrouw gewijd,
Hem, de eenge waarheid, die mij over is gebleven
Uit zorgelozer tijd!
'k Zie met verlangen nog zijn blijde weêrkomst tegen
Bij 't eerste lentegroen;
En reist hij straks weêr weg, dan geef ik hem mijn zegen,
Zooals ge uw kind zoudt doen!

Naar den Hongaarschen dichter ALEXANDER PETÖFI.

1858.

ZIE, HOE NATUUR.

Zie, hoe Natuur een heilgeheim verkondt,
Dat zielelicht en zieletroost kan geven!
De korrel, dien gij neêrwerpt in den grond,

Wordt levendig; en smachtend stijgt dit leven
Omhoog tot in een nieuw gebied – de Lucht.
Was niet die kiem met leven reeds bevrucht,
't Wierd nooit gewekt en bleef in 't stof vertreden:
't Is leven wat tot leven overgaat.
Dus ook de Mensch. 't Beginsel van Gods Eden
Ligt in hem, als de bloesem in het zaad.
De zaligheid is louter een ontbloeien
In hooger Rijk, in beter element,
Zoo maar de Heer Zijn liefdezon doet gloeien,
Zijn vrede daauwt, Zijns geestes adem zendt.
Al wat er leeft, ontfangt uit reiner sfeeren
Zijn voedsel, dat het nimmer kan ontbeeren,
Of 't kwijnt en sterft. De kennisse van God,
Zooals Hij eens in 't vleesch zich openbaarde,
Is 't zaad, waaruit ons Hooger Leven bot.
De spanne tijds van ons verblijf op aarde,
Is de akker, die het opving en bewaarde.
Bij 't sterven breekt uit dezen moederschoot
Het volle zaad in 't volle daglicht. Rijzen
En bloeien, God met rijpe vruchten prijzen,
Dàt, Christen! is het leven na den dood.

Almkerker Pastorie.

1850.

TEN BESLUITE.

Slechts hij, die al de stemmen der Natuur
Beluistert, hoort een zuivre harmonie.
Hier schreit een kind; en – hoog in 't luchtazuur
Beproeft het leeuwriksjong zijn melodie.
Hier dort een eik, die honderd jaren telt;
Ginds sieren duizend jonge bloemen 't veld.
Hier dreunt en steunt het sombre klokgebom
Op d' akker Gods den treurenden in 't oor;
Ginds huppelt, met schalmei en rinkelbom,
Een bruiloftsstoet de groene velden door.
Ik zie zelfs door den halfgescheurden steen
De dooden sluimren, en door de enge spleet
Een kinderpaar, dat van den dood niets weet,
Met glinstrende oogjens gluren naar beneên.
En aan den hemel wandlen, ongestoord
Door 's waerelds wel en wee, de wolken voort.
Hoe menglen de gevoelens in ons hart,
Elkander temprend, tot er Evenwicht
Van Rust ontstaat, bij alle lust en plicht,
Verlies en winst, genot en zielesmart!
Wie dus Natuur van elke zij' bespiedt,
En 't leven in zijn duizendvoudigheid,
Die is oodmoedig tot de ontfangst bereid
Van ál wat hem de God zijns levens biedt.

Naar LEOPOLD SCHEFER.

1858.

AAN ZEE.

Βῆ δ'ἀκέων παρα θινα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.

Hom. Iliad 1: 34.

AAN 'T SCHEVENINGER STRAND.

> En ik zag een nieuwen hemel en een nieuwe aarde. Want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbij gegaan, en de zee was niet meer.
>
> OPENB. V. JOANN. XXI: 1.

I.

Gegroet, gij Oceaan! Gebied der wijde waatren!
Gij Waereld, de onze in niets gelijk!
Gegroet! 'k hoor reeds van ver' uw duizend stemmen schaatren,
Vreemd, onbegrijplijk Wonderrijk!
Gij weefde een sluier saam' uit de eindloosheid der golven,
En dekt er uw geheimen meê:
De werken uwer kracht zijn in uw schoot bedolven –
Wat voet doorwandelde u, o Zee?
En mocht hij 't – wie dan nog zou tot zijn gids verschijnen,
Waar schaduw valt noch voetstap blijft,
Waar eeuwge wisseling uw vloeiende woestijnen
Herscheppend door elkander drijft? ...
Toch is het, of mijn oog, dwars door de diepte henen,
Uw onbekenden bodem vindt:

Een waereldvlakte zands, door zon noch maan beschenen,
Één enkel, padloos, labyrinth!
Soms rijst er een verschiet van kronkelende zalen,
Van verre ten paleis vereend,
Maar nader, is 't een berg wanstaltige koralen,
Een majesteit, tot kalk versteend!
Daar buiten – heeft de List heur strikken uitgespannen,
Terwijl zij uit de reeten loert;
Daar binnen – wordt alom door woedende tyrannen
De groote burgerkrijg gevoerd:
Zij weemlen door elkaâr op breede watervlerken,
En niemand heeft een bondgenoot:
Zij strijden tand om tand, en oefnen 't recht des sterken;
Maar de allersterkste blijft – de Dood!
O, wie van ons daar zwierf, zou vijanden zien naadren,
Gedaanten, in geen droom gezien,
Gewrochten van den Schrik, waarbij het bloed uit de aadren
Verstikkende naar 't hart zou vliên!
En dan, dat Element, waarvoor alle andre wijken,
Een stroom van zout en bitterheid,
Het graf en 't doodsgewaad van millioenen lijken,
Wie nooit de r u s t van 't graf verbeidt!
Ziedaar, ziedaar die Zee, die over de aarde dwaerelt,
En voor haar deel drie vierden vraagt!
Ziedaar de beeltenis der Zedelijke Waereld,
Die Christus door Zijn machtwoord draagt,
Tot dat Hij eens, als Hij Zijn Grooten Dag doet dagen
In plotseling bazuingeschal,
Uit de oude schepping haar voor eeuwig weg zal vagen,
En Geest en Stof vernieuwen zal!

II.

Voorwaar! dan zal de stem der Machtige niet klaatren:
Haar laatste kruik wordt leêg gestort.
Dan deinst de woestenij der ongastvrije waatren,
Wijl de Aarde, als vroeger, Eden wordt!
Dan hoeft geen scheiding meer, geen oefning onzer krachten.
Een ónbeweeglijk Koninkrijk
Verrijst den Heere uit de oogst der duizende geslachten:
Hij gaârt en draagt het te gelijk.
Het Beeld van de Onrust is met de Onrust-zelv' vervlogen;
En uit de smeltkroes van het vuur
Stijgt de Aarde, een bruid gelijk, verrukkend op voor de oogen,
Verjongd, geheiligd van natuur.
Waar is die worstling nu der botsende Belangen?
Die Zelfzucht, grijpende om zich heen?
Die drijvende IJdelheên, door andren steeds vervangen?
De Onwisheid van dit kort Benêen?...
't Is alles opgelost in de eeuwge Sabbatsvrede,
In 't licht der groote Liefdezon:
Die deelt, waarheen' ze straalt, en Bloei en Vastheid mede,
Uit heel de volheid van haar bron.
Waar golven wemelden, daar wiegt een woud van palmen,
Dat wolf en schaapjen dartlen ziet;
En waar de doodskreet klonk bij daavrende onweêrgalmen,
Daar bruist het Choor van 't Nieuwe Lied!
Daar snellen ze allen saam', de zielen die geloofden:
Ze stroomen zingend naar hun Heer.
Daar staan, daar werpen zij de kroonen van hun hoofden,

En juichen: „Heiland, U zij de eer!"
O vreugd! het Lam dat op den troon is, zal hen weiden,
Belommren met Zijn herdersstaf;
Hij zal ze ter fontein van 't Levend Water leiden,
En - God wischt al hun tranen af.

1846.

DE SCHATTEN DER ZEE.

Wat bergt gij in den schoot van uw kristallen zalen,
Geheimvol element, holklinkende Oceaan?
Een bleeke paerelpracht in glinsterende schalen,
Een rijkdom, dien ge omlaag geen mensch laat gadeslaan!
Vrij moogt ge, o sombre Zee! met al uw schatten pralen,
Zij lokken ons niet aan!

Gij hebt nog meer, gij Zee!... Wat weelde, en van hoe velen,
Hebt ge eenzaam uitgestort op menig blinde klip!
Goud hebt ge, en zilver, een gestarnte van juweelen:
Want feller dan de haai omzwemt gij 't barstend schip.
Uw golf moog' met het gruis van duizend vloten spelen,
Wij smaden 't kostbaar slib!

Gij hebt nog meer, gij Zee!... Een waereld ging verloren:
Daar slapen steden in uw zwalpend watergraf.

't Zand vult paleizen, die uw monsters thands behooren,
En 't zeewier kronkelt zich om menig vorstenstaf.
Zweep de aardsche grootheên weg, in 't bruisen van uw toren:
O Zee, wij staan ze u af!

Gij hebt nog meer, gij Zee!... Ach, wat al fiere harten,
Wat helden zonder blaam, stiet ge in uw afgrond neêr!
Nooit zullen ze uw geweld meer in de branding tarten,
Geen donder van 't kanon verbreekt hun sluimring meer.
Behoud uw goud, gij Zee! maar balsem onze smarten:
Geef ons de braven weêr!

Geef ons de dierbren weêr, die wij zoo lang verwachtten,
Wier hoekjen ledig bleef, wier beeld ons nooit verliet,
Voor wie de bede klom in stille winternachten,
En, midden in de vreugd, ons vaak een traan ontschiet!
Behoud al de eilanden, die in uw diepte smachten, –
Toch houdt gij álles niet!

Plasch over 't bleek geraamt' van zooveel lieve panden!
Speel met de blonde lok van schoonheids bloemenkroon!
Ééns klinkt een Stem u toe tot aan de verste stranden:
„Zee, geef uwe offers weêr! Rijst, dooden, voor Mijn troon!"
Wat ons het dierbaarst was, keert weêr in onze handen:
– O Zee, hergeef uw doôn!

Gevolgd naar 't Engelsch.

1850.

DE ZEE IS MACHTIG.

De zee is machtig, maar een hooger Macht
Regeert haar loop. Gij, Heere! door Wiens handen
Heur diepten zijn gedolven en heur stranden
Gebouwd, Uw geest zweefde in den eersten nacht
Heur aanschijn langs, en zweeft er nog. De baren
Verrijzen, rollen, vallen, als Gij wenkt;
En aan heur schoot ontstijgt nog alle jaren
Uw regenwolk, die heel de waereld drenkt
En heur valleien groen houdt. Honderd rijken
Zien dorstig naar heur breede schaduw uit,
En hooren in haar klaterend geluid
Uw oogstbelofte. Ik zie de verte wijken
Op 't eindloos blaauw, en, wuivend door elkaâr,
De toppen van ontelbre golven vonklen,
Gelijk wanneer een jubelende schaar
De handen opheft. 'k Zie de schepen kronklen
Van kaap tot kaap, van 't een naar 't ander strand,
De waatren door die 't geurend Oost omvatten,
Of keerende naar 't jonger Vaderland.
Uw vriendlijk koeltjen draagtze met hun schatten

Van kostbaarheên en levens door de zee:
Tot, eindelijk, bij 't vrolijk morgengraauwen,
De zeeman weêr de kusten op ziet blaauwen,
De zeilen samenrolt, en neêrspringt aan de reê!

Maar o, wie zou Uw storm braveeren willen,
Uw onweêr, dat op d' oceaan zich wiegt?...
Uw toorne, o God! doet heel de waereld trillen,
Als op de vloot, die door de branding vliegt
En in heur borst den krijg draagt, om de wallen
Der verre stad in 't slapen te overvallen,
Uw wervelwind zich nederstort! Dan stuift
De trotsche Armade als voetstof langs de waatren;
Het wapprend zeil scheurt van elkaâr en wuift
Gelijk een gazen weefsel; masten klaatren
En knakken stuk; de monden van den dood [1])
En heel de drom die 't hongrend wapen klettert,
Ploft redloos neêr in d' opgesparden schoot
Der zee, of wordt op 't rotsgraniet verpletterd.
Dan staan de volkren roerloos van den schrik,
En 't bloedig werk des krijgs verpoost - een oogenblik!

De koude golf knaagt rustloos aan de zoomen
Van 't waereldvlak. Het vruchtbaar akkerland
Weekt ten moeras; de hechte duinen stroomen
Voorbij; de springvloed drijft het kruiend zand
De straten der verdronken steden binnen -
En niemand kan dién vijand overwinnen!...

---

[1]) De kanonnen.

Gij, midderwijl, op 't breedst van d' oceaan,
In de eenzaamheid der groene waterzalen
Verborgen, waar geen dieplood neêr kan dalen,
Geen menschenoog Uw arbeid gade slaan,
Gij, Schepper! leert den worm zijn woning bouwen,
Van eeuw tot eeuw. 't Koralen bolwerk groeit,
Tot dat zijn top de zee kan overschouwen,
Den golfslag stremmend die naar 't Noorden roeit.
Gij wenkt het vuur, dat in de diepte gloeit,
En 't beurt de nieuwe bergen op: hun toppen,
De wijkplaats van den zeemeeuw, worden droog;
De grasscheut kiemt, de boomstam schiet omhoog,
Het beekje' ontspringt, en frissche bloesemknoppen
Doorweven 't groen borduursel aan den voet
Der meiren, die in kloof en holte slapen.
Gij ziet ter neêr op 't geen Gij hebt geschapen,
En, heilig God! 't is al volkomen goed!
De dalen, met hun zomerdosch omhangen,
Psalmzingen U in stille majesteit,
En 't murmlend woud, langs de oevers uitgebreid,
Stemt met het murmlend strand in eeuwge lofgezangen!

Naar den Amerikaanschen Dichter BRYANT.

1845.

FANTAZIE.

> Er' disse höie, sorte Masser Fjelde?
> Nei! fremad styrte de med Vaelde,
> Og Sneens Dynger paa den höie Tinde,
> Snart stige, snart forsvinde!
>
> ANDERSEN.

Zijn 't velden daar ginds, zich ontvouwend voor 't oog?
Maar neen! het zijn bergen!... Zij leven:
Hun sneeuwtoppen deinzen en stijgen omhoog,
Nu herwaards, dan derwaards gedreven.

Zijn 't wolken misschien, nu gezweept naar de hel,
Dan vliegend ten hemel gestegen?
Neen! neen! 't is de Zee! – Wij herkennen haar wel:
Haar orgelstem davert ons tegen.

Wat houdt ge in den schoot uwer diepte bewaard?
Wat mocht ge op uw vlucht al ontmoeten?
O gij, die de wieg en het graf zijt der aard,
Gij Zee, die daar gaapt aan mijn voeten?

Uw golven aanschouwden in 't nijpende Noord
De zon die niet wijkt van de transen;

Tot de evennachtslijn zet ge uw wandeling voort,
Gepurperd met gloeiende glansen.

Gij strekt als een kleed u rond eilanden uit,
In eeuwige stilte begraven;
Of bruischt over klippen, maakt stranden uw buit,
En boort u in rotsen een haven!

Wat schatten en – dooden vergaârt ge in uw diep!
Gij kent alle stammen en volken!
En zendt, door alle eeuwen, voor Hem die u schiep,
Uw statig Te deum ten wolken!

En echter, hoe groot ook, wat zijt ge, Oceaan!
Bij 't blaauwende ruim om mij henen?
Op 't maatloze kleed schijnt deze aard, zon en maan,
Gesprenkeld als flikkrende steenen.

En wat is dat ruim, wat zijn lichtstarrental
En flikkerend zonnengewemel,
Bij de eeuwige volheid van 't gantsche Heelal? –
Een stip in d' oneindigen Hemel!

O, nu eerst gevoel ik wat eenmaal de dood
Me op vleuglen des cherubs zal brengen....
Zee! zing Hem uw lied, die zoo goed is als groot:
Ik wil er mijn danktoon in mengen!

Uit het Deensch van ANDERSEN.

1850.

EEN LEVENSBEELD.

Alles vergängliche
Ist nur ein Gleichniss.
GÖTHE.

Als zefiers aâm de golfjens krult
  En over 't zeevlak huppelt,
Als de avondzon het schuim verguldt,
  Dat op zijn oevers druppelt:

Dan breekt mijn blijdschap uit haar knop,
  Als 't bloemtjen uit heur blaâren;
Ik klim de geele duinen op,
  En volg den loop der baren.

Dan dansen mijn gedachten meê,
  Dan dartlen mijn gepeizen
Met al de golfjens van de zee,
  Die altijd verder reizen.

Maar - als op eens de storm ontsteekt,
  En met verwoede slagen
Den kristallijnen spiegel breekt,
  En bergen op doet dagen:

Dan vluchten al mijn droomen heen,
  En zinken in de golven,
Als drenkelingen één voor één
  Verrast en overdolven!

Dan zie ik naar dat beter Blaauw,
  Waarin de starren drijven,
En wensch mij boven 't wolkengraauw
  Om eeuwig daar te blijven.

Doorploeg' wien 't lust den wijden plasch
  Met volgetaste barken,
En zeile hij naar 's waereld as
  Met uitgespannen vlerken:

Ik blijf aan 't strand! Ik zag in 't meir
  Zoo menig een begraven;
En - zet me aan 's Heeren voeten neêr,
  Niet verre van de haven!

1835.
1857.

MIJMERING.

Mijn geest is vol van schoonheid, en mijn hart
Van - vreugde? Neen: 't is zacht, maar diep bewogen.

Een wisseling van zaligheid en smart
Lokt, bitterzoet, de tranen mij naar de oogen.
Geur zachtkens voort, gij frissche bloemenzoom!
Uw kalmte sust mijn wilden gloriedroom:
Mijn trots versmelt. 'k Zou thands niet kùnnen haten....
Och, of die zucht mij nimmer mocht verlaten!

Gij heldre vliet, die tusschen rozen glijdt,
Wat rept ge u dus, om de open zee te ontmoeten?
Gij zult (te laat!) die ijdele onrust boeten:
Want u verwacht een waereld vol van strijd.
Blijf hier! Behoud uw weelderige dalen,
Het ruischend lied, waarmeê uw golfjen springt,
Dat dag en nacht de lieve zon bezingt,
Het maantjen en de starren, die in 't dwalen
U volgen, en u kussen met haar stralen!
O, de Oceaan ... gij kent den wilde niet:
Hij schuimbekt... Hoor, hoe daar zijn kreten loeien!
De reus rijst op, en schudt de onzichtbre boeien,
En brult, of hij zijn kerker openstiet;
Hij woelt en tobt, als om, met ijzren vingren,
Wat ademt in zijn diepte neêr te slingren.

Gij spiegel van d' Oneindige! mijn oog
Zoekt vruchteloos op uw onmeetbre stroomen
Een plekjen waar het eindlijk rusten moog':
Zij weemlen voort, wijd, boômloos, zonder zoomen, –
Tot mijn gedachte in doffe duizeling
Ter nederzinkt. Toch houdt uw tooverkring
Haar vast. Ze ontwaakt, en zweeft weêr op uw baren,

En stroomt met haar al verder, en daar blaauwt
Geen grenspaal op. Gij, waatren! gij zijt oud
Gelijk gij sterk zijt. Want onheugbre jaren
Rolt gij daarheen. Gij jammerdet een klacht,
Eer nog een oor uw stem heeft mogen hooren.
Gij, weeprofeet van een aanstaand geslacht!
Gij, levend graf! wachtte in den langen nacht
Uw arbeid af, eer iemand was geboren.
De stonde sloeg: heraute van den Dood,
Verzwolgt ge heel de waereld in uw schoot,
En weder klonk, bij 't somber golfgewemel,
Uw kreet alleen door d' uitgestorven hemel!

En schoon het drooge is weêrgekeerd, o Zee!
Wat met u gaat is droef en neêrgeslagen:
De schuwe zeemeeuw deelt uw eigen wee,
Uw eigen geest, in snerpend jammerklagen.
Het hooge klif ziet uit zijn graauwe sfeer
Zwaarmoedig op uw witte branding neêr;
En ruischend staan aan d' oever uwer golven
De dennen daar, en mengelen hun stem,
Als monniken, ten somber Requiem
Voor alde dooden, in uw schoot bedolven!

Naar den Amerikaanschen Dichter RICHARD HENRY DANA.

1842.

CHILDE HAROLD AAN DE ZEE.

Rolt voort, gij diepe en donkerblaauwe stroomen!
Tien duizend vloten klieven u om niet.
De mensch verwoest deze aarde: bij uw zoomen
Endt zijn regeering. Op het golfgebied
Werkt gij 't verderf: des stervelings vernieling
Laat daar geen schaduw – dan zijn eigne, als hij
Op eens, gelijk een droppel, in uw wieling
Van doodsangst spartlend nederzinkt, waar gij
Hem graf noch lijkkist gunt, in eeuwge woestenij.

Zijn voetstap is niet op uw vlakte; uw paân
Zijn hem niet tot een buit: gij rijst ten hoogen,
En schudt hem af. Heel dat misbruikt vermogen,
Dat de aard verwoest, hoonlachend ziet gij 't aan!
Gij werpt hem uit uw borst den wolken tegen,
En zendt hem, krimpende in uw spelend bed,
En huilend, naar zijn Goôn, waar, tot zijn zegen,
Zijn laffe hoop een baai vindt die hem redt –
Daar smakt gij hem ter aard, en laat hem, half verplet!

Die schepen, wier vernielend donderknallen
Rotsburchten schokt en volkren slaat met schrik,

En koningen doet siddren in hun wallen, –
Die houten leviathans, bij wier blik
Hun kleine scheppers zich den titel geven
Van Heer van u en Richter van den strijd,
Uw speelgoed zijn ze! en als een sneeuwvlok zweven
Ze uw schoot in, die, vernielend rondgedreven,
De armade en Trafalgar gelijk verderven wijdt!

Uw strand zijn rijken waar niets bleef dan gij.
Wat is nu Hellas? wat Karthaag en Romen?
Uw wijde waatren zagen eens hen vrij,
En sedert menig dwingeland. Hun zoomen
Zijn 't spel van vreemdling, wilde, of slaaf; – als vuur
Vergingen Rijken, door hun val bedolven.
Niet gij alzoo! slechts wisselende in uw golven,
Groeft u geen tijd het voorhoofd van azuur,
En heden rolt gij nog als in het scheppingsuur!

Gij spiegel, die de beeldtnis des Almachten
In storm weêrkaatst! gij, wáár, wannéér ge vloeit,
Vergramd of kalm, in zwoelte of onweêrsnachten,
Bij 't ijs der pool, of waar het Oosten gloeit,
Gij zijt onbandig, nooit in rust, verheven,
't Beeld der Oneindigheid, 's Onzienbren troon!
De monsters zelfs die door de diepte zweven,
Formeerde uw slib; een waereld is uw kroon –
Droef, bodemloos, alleen, blijft ge immer voorwaart streven!

En 'k had u lief! en 't was mij, Oceaan,
Een spel, mij op uw borst te laten dragen

Gelijk een schuimvlok. Sints mijn kindsche dagen
Minde ik de ploegers van uw waterbaan.
En deed hen ook de wilde branding vreezen,
't Was zoete vrees, en mij was wel te moê:
Want zie, ik scheen een kind van u te wezen;
'k Vertrouwde mij aan al uw golven toe,
En streek uw manen glad – gelijk ik heden doe!

Uit het Engelsch van LORD BYRON.

1840.

AAN DE ZEE.

Zoo mag ik u nog eenmaal groeten,
Gij blaauwe Diepte, wijde Zee!
Mijn Muze smacht om u te ontmoeten,
En huppelt met uw golven meê.
Ontstuimig snelt mij 't bloed door de aâren,
Als op den maatslag uwer baren,
Welluidend brekende aan mijn voet;
En trillend fluistren u mijn snaren
Het andwoord op uw welkomstgroet.

Wel stijgen de Alpen, hoog verheven,
Als reuzen naar den hemel op:
Hun tulband is uit sneeuw geweven,

De wolken leegren op hun top.
't Is grootsch, bij 't licht der bliksemstralen,
Hun steilten op en neêr te dwalen;
Ze is schoon, die steenen majesteit.
Maar schooner, trotscher, duizendmalen,
O Zee, uw golvende eindloosheid!

Ontzachlijke Oceaan! wie onzer meet uw stranden?
Wie weegt de wateren, die in uw boezem branden?
Wie telt de vloten, die gij draagt?
Zij zijn als zwaluwen, die langs uw spiegel glijden:
De witte voren, die ze er snijden,
Zijn met één golfslag weggevaagd!

Geen levende is tot uw geheimen afgestegen:
Uw ongestuime paân, uw witte waterwegen,
Ontduiken d' indruk van zijn voet.
Gij schudt hem van u af, en slingert uit uw kolken
Den zwakken dwingland naar de wolken,
Gelijk ge een wuften schuimvlok doet.

De ontembre woestaardij des menschen
Ontheiligt de Aard, die hij gebiedt:
Maar binnen uw geduchte grenzen
Duldt gij zijne overheersching niet.
Wanneer zijn trotsche zeekasteelen,
Zijn weidsche titels, u vervelen,
Waardoor hij zich uw Meester meent,
Dan wordt hij plotsling overdolven;
En in den doodsnacht uwer golven
Gunt gij hem kist noch lijkgesteent'.

Uw stranden droegen Koninkrijken:
Gij hebt hun troonen overleefd,
Gij zaagt hun volkeren bezwijken,
Hunne asch verwaaien – maar Gij bleeft!
Waar Sidon 't waagde uw macht te trotsen,
Daar droogt nu op de naakte rotsen
Een enkle visscher 't druipend net;
Daar juicht ge, in spottende viktorie,
Hoog boven haar verdronken glorie,
Versplinterd in uw golvenbed!

Wat werd er van Karthaag? Wat van Atheen en Romen?
De tijd heeft, beurt om beurt, hun rang en roem ontnomen,
Aan twintig volkeren hunne erfenis verspild.
Maar gij verandert niet! Uw zelfde golven knagen
Aan de oevers, die nu 't dwangjuk dragen,
Waar voor hun scepter eens een waereld heeft getrild!

Gelijk de staten, zóó de bergen: zij veroudren!
Zelfs de Apennijn gevoelt, op zijn gekneusde schoudren,
Wat na zesduizend jaar der eeuwen last vermag.
Slechts gij hebt niets nog van uw eerste jeugd verloren:
Uw blinkend voorhoofd kent geen voren,
En lustig zingt ge uw lied als op den scheppingsdag!

O Spiegel van Gods alvermogen,
Verheven Pronkstuk van den Heer!
Hoe kaatst gij 's hemels blaauwe boogen
Gelijk een andre hemel weêr!
Van starren schijnt uw kleed te gloren

Alom waar ik u gadesla;
En doen de sfeeren 't loflied hooren,
Gij mengt uw basstem in de chooren
Van 't eindeloos Hallelujah!

O blijf nog lang mijn hart verkwikken,
Gij alverfrisschende Oceaan!
't Is zoet u in 't gelaat te blikken:
Ik minde u van der jeugd af aan.
Zal eens mijn laatste morgen dagen,
'k Wensch dan me een vriendenhand bereid,
Die naar uw strand mij heen zal dragen,
En sterve ik, 't oog op u geslagen,
Gij zinnebeeld der Eeuwigheid!

Naar het Fransch van CHARLES DE CHÈNEDOLLÉ.

1859.

OP HET KERKHOF.

HET KERKHOF.

OPSCHRIFT.

Des Christens stoflijk deel slaapt hier in vrede voort,
Tot straks de wekstem uit den Hemel wordt vernomen.
Geen goddeloze voet ontwijde 't heilig oord!
Slechts wie der zonde stierf, moog' tot de dooden komen!

STEMMEN DER LEVENDEN.

I.

Als 't golfje' op de stroomen,
Waar 't windtjen ontwaakt,
Als 't blaadtje' aan de boomen,
Wen 't onweêr genaakt:
Zóó huivert mij 't harte
Bij 't doodengebied –
't Is de adem der heilige smarte:
Ze ontroert, maar ontmoedigt mij niet!

II.

Ziet nu, wat lieflijke lommerpriëelen,
Zoden van gras, waar de vlindertjens spelen,

Heuvels, met vriendlijke rozen ombloeid!
Boven de groeven, zoo spraakloos en duister,
Tintelt de hemel met stralenden luister,
Ritselt de lente, van geuren doorvloeid.

Zou men de plaats der ontbinding zóó tooien,
Zou men de graven met bloemen bestrooien,
Als er niets ware in den dood dan de dood?
Maar uit den dood wordt het leven geboren:
Daarom ook dringen de bloemen naar voren,
Diep uit des aardrijks gesluierden schoot!

III.

De westenwindtjens zwijgen.
Gij linde, bij mijns vaders kluis!
Wat wenkt gij met uw twijgen?
Wat zegt uw bladgeruisch?

'k Heb biddend hier ervaren
Wat kracht er schuilt in 's Heeren woord.
Zeg, fluistren soms uw blaâren:
„Uw beden zijn verhoord"?

IV.

Toen gij, mijn Dierbare! op aarde verkeerde,
Blonk er een vriendelijk licht voor mijn voet;
't Was of mijn vreugd steeds heur schatten vermeêrde,
En wáár gij toefde, was 't zalig en zoet.

Waar gij nù zweeft, bij de springbron van 't Leven,
Schoon is het dáár, in het Betere Land.
Kan wel de taal er een denkbeeld van geven?
Valt niet, onmachtig, 't penseel uit de hand?

Maar toch ook hier, bij de zwijgende graven,
Hier, waar uw hulsel in slaap ligt gesust,
Moog' onze ziel aan het Schoone zich laven:
Lieflijk zij 't oord waar de Lieflijke rust!

Zie, hoe het voorjaar de knoppen reeds vulde,
Als u ter eere, mijn bloemkoningin!
't Krokusjen brengt op uw graf u zijn hulde,
't Sneeuwklokjen luidt er het lentefeest in!

Bloeit, gij peonies, viooltjens, seringen!
Schudt, o gij takken, uw goudregen zacht!
Blijf, kamperfoelie! den lijksteen omringen,
Tot hij verdwijnt in uw bloeiende pracht!

Blinkt er en geurt er, gij heerlijke rozen!
Lieflijk gemengeld in sneeuwwit en rood!
Zóó heb ik Haar eens van schoonheid zien blozen,
Zóó zien verbleeken in 't uur van den dood!

Zooals de bloemen haar kleuren schakeeren,
Dorren, herbloeien, bij zongloed en koû:
Dus mijn gedachten! zij komen en keeren,
Worden en wisslen, en – blijven u trouw!

Zooals uw graf hier, van bloemen omweven,
Als van een balsem des hemels omspeeld:
Dus, van de geur der Herinring omgeven,
Rust in de diepte mijns harten uw beeld!

V.

Als weleer de winter was geweken,
En de lente daalde met heur zegen,
Als de bloemtjens uit heur sneeuwbed stegen,
Als de luchtjens langs mijn voorhoofd streken.

Scheen mijn hart ook uit den knop te breken.
Wat er koud en roerloos had gelegen,
Scheen zich met nieuw leven te bewegen,
En ik had behoefte 't uit te spreken.

Adem der verrukking! uit wat dreven
Waait gij me aan, nu ik de jaarsaizoenen
Wisslen zie met onverschillige oogen? –

Van deez' heuvel komt zij aangevlogen,
Waar mijn liefdesaffodillen groenen: –
'k Leer hier alles: denken, handlen, leven!

VI.

'k Zag wel vaak de laatste levensspranken
In gebroken oogen zacht verdooven;
En ik wees de veege ziel der kranken
Op den grooten Levensvorst daar Boven:

'k Sprak van eeuwig leven, lieven, loven;
En al vond de bleeke mond geen klanken,
Langzaam werd nog eens het hoofd verschoven,
Om mij met een jongsten blik te danken.

Wildet gij mij danken? – Zijt gezegend!
En welaan, vervult mij ééne bede,
Gij, wie de Englen nu hun broeders heeten!

Als gij in den Hemel haar bejegent,
Deel haar dan mijn teèrste groete mede,
Zeg haar, dat ik nimmer kan vergeten!

VII.

Gij, wie Gods heil zoo vroeg al werd beschoren,
Die thands den Heer in 't vriendlijk aanschijn ziet!
Neen, met uw dood stierf ook mijn liefde niet:
Ze is met uw dood ten tweeden maal geborèn.

Ik heb u tot een nieuw verbond verkoren,
Toen de eerste band zich niet herknoopen liet;
Ik zwoer u trouw in blijdschap en verdriet,
Ten dage toen mijn ziel u heeft verloren.

Verloren? – Neen! Gij wandelt voor mij heen,
Ik hoor uw stem mij troosten als ik ween,
Ik voel uw hand mij even vriendlijk leiden.

En als Hij, Wiens ik ben en Wien ik dien,
Mij 't voorrecht gunt u ginder weêr te zien,
Spreek ik tot u: „Wij waren nooit gescheiden!"

VIII.

Ik denk wel eens: Zou ze in des Hemels dreven
Niet uitzien naar den eindpaal mijner dagen?
En met den blik der trouwe liefde vragen:
„Zal hij niet haast hierboven bij ons leven?

„Moet hèm 't gemis niet aan het harte knagen,
Die zùlk een offer aan den dood moest geven?
Wie ongedeerd het hoofd houdt opgeheven,
Durft die nog van zijn zwaren slag gewagen?..."

Gij weet, Geliefde! in al ons doen en denken,
Ook onder 't kruis, moet 's Heeren wil geschieden:
Alleen die wettig strijdt, zal de eerkroon erven.

Maar àls Gods hand mij van mijn post zal wenken,
Dan zal ik juichend Hem de mijne bieden,
En leefde ik gaarne, toch nog liever sterven!

STEMMEN DER DOODEN.

I.

Vaarwel, gij Leven! dat veeleer
De naam van Sterven moest gegeven!
Eerst sints ik stierf, sterf ik niet meer,
En met den dood begon mijn leven.

II.

Vaarwel, gij Moederaard! 'k Was teêr aan u gehecht!
'k Ontwaar u nog van ver in 't deinzend stargewemel.
Beneden werd de grond tot mijn geluk gelegd:
'k Ontfing op Aard de kracht, die me opvoert naar den Hemel!

III.

O Gij, die zalig maakt van alle zorg en zonden,
Gods en des Menschen Zoon!
'k Heb U ter elfder uur, maar 'k heb U toch gevonden,
En met U – 't volle loon!

IV.

O Heer! in alle duisternissen
Der aarde was Uw woord mijn licht:
Geleid me ook hier! Uw aangezicht
Kan ik, o Hemelsche! in den Hemel zelfs niet missen.

V.

Niet onze eigen striemen, neen!
Maken vrij van schuld en vreezen.
's Heeren wonden zijn 't alleen,
Die het bloedend hart genezen.

VI.

Ik ook had harde lijdensdagen,
Vol lichaamsnood en zielepijn:
Maar had ik lichter kruis gedragen,
Zou dan mijn kroon zoo heerlijk zijn?

VII.

Hij, die onzichtbaar steeds op Aarde mij geleidde,
Heeft in den Hemel ook zich 't eerst tot mij gewend.
Ik vroeg niet wie Hij was, omdat mijn hart het zeide.
De Liefde wordt terstond door Liefdes oog herkend.

VIII.

Ik kwam, een teeder kind, uit moeders arm gereten,
Hier in den Hemel aan:
'k Zag duizend Englen staan -
Maar wie de Heiland is, heb ik terstond geweten.

IX.

Veel verwachtte ik - maar mijn stoutste droomen
Zijn verbleekt bij deze werklijkheid!
Veel doorvorschte ik, veel heb ik vernomen -
Maar de helft was mij niet aangezeid!

X.

Bij 't gindsche dierbre graf zat ik soms uren neder;
'k Hervond er vaak de rust, die 't hijgend hart begaf -
'k Zie uit de hoogte nu dat plekjen gaarne weder;
Want waar ik levend zat, verheft zich ook mijn graf.

XI.

Wiens mocht die uitvaart wezen, die ik daar gadesloeg?
Dat was mijn lijkgebeente, dat men ten grave droeg!

XII.

Ook mijn grafschrift is verdwenen, onder storm en zonneschijn:
Der gestorvenen gedenksteen kan niet onverganklijk zijn.

XIII.

Wel vaak, o Levenden! gedenken u de dooden,
En menig stille groet wordt u van hier geboden:
Maar hij-alleen verneemt het heilig Geestenlied,
Die, luistrend met zijn Hart, den Hemel openziet.

XIV.

Gescheiden, wij? Kan 't zijn? De God van ons vertrouwen
Is immers Hij, die aarde en hemelen gebiedt?
In Christus zijn wij één: ik wandel in aanschouwen,
Gij wandelt in geloof - of zeg... gelooft gij niet?

XV.

Gij mindet en – vergat die gij zoo vroeg moest derven:
Nu meent ge, dat ook mij uw beeld niet meer omzweeft.
Neen! weet, dat in den dood de Liefde niet kan sterven,
Maar in de liefde Gods te machtiger herleeft!

XVI.

Ik eer de tranen wel, die mijn geliefden schreiden,
Ik schat mijn vrienden hoog – maar, heb nog hóóger schat.
Hebt gij mij liefgehad, ween niet om mijn verscheiden!
De dood bracht mij tot Hem dien ik heb liefgehad!

XVII.

Ik kan tot u niet wederkeeren,
Dat weet ge, en daarom jammert gij.
Maar weet ook dit, en juich: Weldra komt gij tot mij,
En deelt met mij het heil des Heeren!

XVIII.

O, sloegt ge, één oogenblik, te midden van uw strijden,
Dit eeuwig Vaderhuis, deez' eeuwgen zegen gâ,
De vreugde en heerlijkheid, die volgt op smaad en lijden,
Gij liet wel alles staan en volgdet Jezus na!

STEMMEN DER LEVENDEN.

I.

O, mijn arm hart! wat hebben wij gewonnen
Door 't kruis, dat wij nu zooveel jaren dragen?
Wat werk der liefde hebben wij begonnen?
Wat blijvend heilgoed mochten wij bejagen?

Het leven vliegt daarheen, en al zijn zonnen
Gaan onder, eer de Groote Zon zal dagen;

't Zij vreugde of smart den draad der jaren sponnen,
De Heiland zal naar smart noch vreugde vragen:

Hij vraagt – of wij, in 's waerelds bont gewemel,
Hèm volgden, die ons bij de hand wou vatten,
En wettig streden, dat Hij ons kan kroonen?...

Welaan, mijn hart! hef u dan op ten hemel!
Ach, in den hemel zijn uw beste schatten:
Hoe zou uw hart niet in den hemel wonen?

II.

Ik zag u in den hof des Hemels staan:
De schoonste rozen pluktet ge uit Gods Eden;
Toen zaagt gij me onbeschrijflijk vriendlijk aan,
En strooidet ze op 't luchtjen naar beneden.

Wat kleurenschat! wat heerlijk purperwaas!
En welk een stroom van geuren doet zij vloeien!
Ik geef ze hier, diep in mijn hart, een plaats,
Opdat ze er onverwelklijk mogen bloeien!

Die bloemen zijn – vernieuwde levensmoed,
Onbreekbre trouw, geheiligd zielsverlangen,
Verhoogde erinring aan uw liefdegloed,
Uw oog vol licht, uw ziel vol lofgezangen!

Ach, voor de ras verflenschte bloementuil,
Waarmeê ik elken dag uwe urn omstrengel,

Geeft gij dat Paradijsgebloemte in ruil? –
Daaraan herkent de Mensch de hand van d'Engel!

III.

Vergetelheid zit neder bij elk graf,
Den vinger op den bleeken mond gedrukt:
Zij trekt de blaâren der cypressen af,

En stroopt, tot elke zode is leêg geplukt.
Gij dooden, onlangs eerst ter rust geleîd!
Die eens geboeid, ontvlamd hebt en verrukt,

Gij waant nog door die leven u beschreid?
Gij dwaalt! een andre liefde ontvonkt het hart
Dat u bezat, een nieuwe tederheid

Schiet weeldrig op uit de asch der oude smart. –
Welaan dan, laat ons zwijgen van de doôn!...
Maar de Eene toch, die aller leven werd,

Wordt steeds herdacht in dank en jubeltoon?
Neen, 't zwijgen heerscht alom in 't schaduwdal,
Vergetelheid wordt bij elk graf geboôn -

Die Ééne wordt vergeten bovenal!

IV.

Op de bergen te staan bij den opgang der zon,
Of den voet door de wouden te reppen,

Of bij 't eenzame lampje' uit de hemelsche bron
Aller menschlijke kennis te scheppen;

Voor de ziele des vriends, wien het lijden verteert,
Weêr de lichtstar der Hoop te doen blinken,
Of in 't ouderlijk huis, uit den vreemde gekeerd,
Zijn geliefden in de armen te zinken:

O, voorzeker, 't is zoet!... Maar nog zoeter 't genot
Op den zaligsten dag van dit leven,
Als de stem van 't geweten de stem wordt van God:
„Nu gelooft gij - uw schuld is vergeven!"

V.

Des morgens, als op eens de krijgstrompetten klinken,
Ontwaakt het sluimrend heir:
Elk gordt zijn rusting aan en onder 't zwaardrinkinken,
Zoekt hij de baan der eer.

Hoe menig, in 't gevecht, voelt de oude krachten slinken,
En werpt de wapens neêr!
Hoe menig, die van ver den lauwer reeds zag blinken,
Ziet nooit zijn drempel weêr!

Maar als de wekbazuin op 't jongste morgendagen
Des Heeren strijders wekt, die sluimrend nederlagen,
De handen op de borst:

Dan is de strijd voorbij, voorbij de moeite en kommer:
Dan wordt er geen gemist in 't groen olijvenlommer...
– Dat deed de Vredevorst!

VI.

Hebben wij U in de bittere stonden,
U in des lijdens stikdonkeren nacht,
U bij het graf onzer dooden gevonden,
Dan heeft de droefheid ons zegen gebracht!

Schooner, o Heer! is het licht van Uw vrede,
Fakkel der zielen! veel schooner Uw glans,
Heerlijker leven en kracht brengt Gij mede,
Dan ooit de zon, die daar daagt aan den trans.

Zooals het nachtfloers tot de uiterste zoomen
Saam' wordt gerold aan de blaauwende lucht;
Zooals de rouwsleep der sombere droomen
Pijlsnel het oog van den morgen ontvlucht:

Dus, als Ge ons aanziet met vriendlijke blikken,
Vliedt ook de wolk, die daar woog op het hart,
Deinst ook de dood met zijn angsten en schrikken,
Bloeien de doornen aan 't kruis onzer smart.

Heer! zij ook thands Uw geleide ons gegeven!
Zij ons Uw woord tot een steun en een staf!
Wees ons een hulp in het strijdperk van 't leven,
Wees ons een star op de reize naar 't graf!

Gij maakt de martelaarskroon tot een glorie,
Gij lokt een zegen uit iederen nood:

Heiland, met U wordt de strijd een viktorie,
Heilig het Leven en zalig de Dood!

Nevelt de schaduw des doods om ons henen,
Ziet! daar verheft zich Uw lichtende vaan,
En van den weêrglans des hemels beschenen,
Heffen we, U volgend, den zwanenzang aan!

Als wij dan eerst Uw gezegende voeten
Ginder omhelsden, in spraaklozen dank,
Laat ons dan ook de geliefden ontmoeten,
Zalig reeds naadrend met jubelgeklank!

Stijgt hier ons lied uit de diepte naar boven,
Ach, 't is zoo zwak en met tranen doorweekt:
Beter zal 't ginds in de hoogte eens U loven,
Als in de Rei geen der onzen ontbreekt!

VII.

O Harp der klaaggezangen!
Gij zwijgt bij 't vrolijk zonnelicht,
In d' olmtak opgehangen
Bij 't eenzaam grafgesticht:

Maar huivert door de blaâren
Het eerste windtjen van den nacht,
Dan trillen ook uw snaren,
En – lieflijk ruischt uw klacht!

Naar 't Hoogduitsch van THEREMIN.
1859.

WEEKLACHT.

De koele nachtwind snerpte in 't rond;
De zon, ter westerkim genaderd,
Schonk reeds heur kwijnende' afscheidsgroet
Aan Lugars uitgedord gebladert'.
Daar, waar de wilde heuvelstroom,
Van 't rotsgebergte neêrgesparteld,
In zachter murmling door het dal
Met kristallijnen golfjens dartelt,
Daar deed een Bard, door wee geprangd,
In zwijgende eenzaamheid verloren,
Om Glencairns diepbeklaagbren dood
Het zieldoorvlijmend Lijklied hooren.
Zijn zetel was een eikenstam,
Door 't felle bliksemlicht gespleten,
En door het buldrend stormenheir
Geheel ten wortel afgereten.
Lang dekte 's levens wintersneeuw
Zijn eens als zongoud blonde lokken,
Lang had de smart zijn rozenblos
Met doodsche bleekheid overtrokken.
Vaak daauwde een onverkropbre traan
Den grijzaard langs de matte wangen,

En dan herschiep zich zijn gevoel
In aan het hart ontstroomde zangen.
Zoo greep hij thands het speeltuig aan:
Want ach! zijn jongste steun in 't leven,
Zag hij op 't bloedig veld van eer
Aan 't dompig graf ter prooi gegeven.
En toen zijn zangrig stemgeluid
Zich huwde aan 't ruischen zijner snaren,
Zeeg 't koeltjen luisterziek ter neêr
In de overhangende eikenblaâren.
Maar de echo, uit zijn slaap gewekt,
Verhief zijn stem in 't zwijgend lover,
En bracht, met dubblen wedergalm,
Dit somber lied de velden over: –

„Gij zangers! die bij lentes komst
Volvrolijk aan uw nestje' ontsteigert,
Maar thands, nu 's winters looden staf
Zich uitstrekt, ons uw zang verweigert!
Gij eeuwenheugend eikenwoud!
Dat weêr uw geelgetinte blaâren
Ten vloerkleed aan uw grijzen voet
Door 't avondwindtjen ziet vergaâren!
O, weldra zult ge, op nieuw verjongd,
De zinnen en de zielen streelen,
Maar nimmer, nimmer zal de tijd
De wonden van mijn boezem heelen!
Ik ben een dorrende eikenstam,
Door storm en hageljacht geteisterd,
En door een laatste wervelvlaag

Thands meer dan ooit geheel ontheisterd!
Geen enkel blaadtjen, dat mij rest;
Geen daauwdrup zal mijn twijgjens voedstren;
Geen levenvolle zomerzon
Zal meer mijn zwakke telgen koestren:
De jongste bliksem nadert reeds,
Omstuwd van wind- en donderknallen,
Die mij, van alle kracht beroofd,
Verpletterd zal doen nedervallen!

„Ach, 'k werd op Aard' een vreemdeling!
Ik zag zoo menig tal van jaren,
In zorg en onrust doorgezwoegd,
Mij over 't grijzend hoofd gevaren!
Geen vriend, geen trooster, bleef mij bij,
Wien ik mijn bittre smart kan klagen,
En 'k moet alleen des onspoeds last
Op de ingebogen schoudren dragen.
Elk die den boezem eens voor mij
In warme vriendschap voelde blaken,
Verzwolg voorlang het vraatziek graf
In de immer opgesparde kaken!
En ach, thands viel mijn jongste steun:
De bloem der Vaderlandsche Riddren,
Wiens bliksemschietend oorlogsstaal
Zoo vaak des vijands moed deed siddren;
De Christen, wiens beproefde deugd
Door Jeugd en Grijsheid werd gehuldigd,
En wien ik, afgeleefde Bard,
Meer nog dan 't leven ben verschuldigd!

De Hoop, der droeven toeverlaat,
Is stervend naast mij neêrgezegen,
En weldra treedt op 't levenspad
De Dood me, als jongste weldaad, tegen!

„Wekt thands uw jongste klanken op,
Gij langverstramde cymbelkoorden!
En ruische uw wilde zang voor 't laatst
Gelijk het beekjen langs zijn boorden!
Mijn Harp! verhef uw doffe stem,
Die 't woud zoo dikwerf heeft doorklonken,
En blijf dan tot aan 't gapend graf
In diepe sluimering verzonken!
En gij, mijn onvergeetbre Vriend,
Thands van een ijzren nacht omvangen!
Aanvaard dees affodillenkrans,
Uw sombre grafterp omgehangen!
In 's weêrspoeds barre woestenij,
Verplet van ramp- en tegenspoeden,
Gevoelde ik mij het lijdend hart
Aan ongeneesbre wonden bloeden:
Geen straal van glorie loeg mij toe,
En slechts de stormwind mocht mijn zangen,
In woudspelonk of steenrotskrocht,
Als tolken mijner ziel, erlangen.
Ja, toen, o Glencairn! hebt gij 't eerst
Den droeven wees u aangetrokken!
Toen streek voor 't eerst uw zachte hand
De hagels uit mijn blonde lokken!
Toen liet mijn opgehelderd oog

Geen traan meer langs de wangen drupplen,
  En toen eerst mocht een blijder zang
Volvrolijk op mijn snaren hupplen!

„Waarom moet toch de Deugd zoo ras,
Als de eerste stormen rond haar snorren,
  Gelijk op 't mollig klaverdons
Een broze lenteknop verdorren?
  Ach, waarom toch moest ik den stond,
Den morgen van uw droevig sneven,
  Waartoe de mare van uw dood,
Waartoe mij-zelven overleven?
  Waar' mij de doodelijke schicht,
(Zoo plotsling u in 't hart gedrongen,)
  O Glencairn! eindloos liever mij,
Door borst en ribben heengewrongen!
  Mocht, mocht ik, eeuwigdierbre Vriend!
Voor ù het oovrig leven derven:
  Thands is mij de aarde een wildernis,
Maar 't waar' me een hemel zóó te sterven!

„Vergeet' de bruidegom de bruid,
Wanneer hij, van heur arm omstrengeld,
  Haar 't eerst zijne egâ noemen mag,
En op heur boezem zich verengelt:
  Vergeet' de vorst de koningskrans,
Voor 't eerst hem om de slapen vonklend,
  De heldenziel de lauwerkroon,
Rondom zijn eerlijk zwaard zich kronklend:
  Vergeet' de moeder zelfs heur spruit,

In wier gelaat de ziel zich spiegelt,
  Wanneer zé moede en mat gespeeld,
Door haar in slaap zich voelt gewiegeld:
  O Glencairn! nimmer zal mijn hart,
Hoe onherstelbaar opgereten,
  Uw onverwrikbre vadertrouw
Noch 't geen gij voor mij waart vergeten!"

Van verre naar het Schotsch van ROBERT BURNS.

1835.

WAAROM?

Ach, waarom altijd weêr die oogen roodbekreten,
  Die klachten om de doôn, die gij niet wederziet?
Kortzichtige! hebt gij in 's Heeren raad gezeten?
  Miskent uw troostloos wee de Hoogste Liefde niet?

Wie zegt u, dat niet ginds de dierbren, u ontnomen,
  Den nacht verwisselden voor eeuwgen zonneschijn?
Dat gij, die waant gij waakt, iets anders doet dan droomen,
  Dat zij, de ontslapenen, niet juist de ontwaakten zijn?

Wie zegt u, dat niet ginds, met rozen op de wangen,
  Uw doodsbleek kindeken aan Jezus' voeten zit,
Uw broeder 't voorspel zingt van blijde welkomstzangen,
  Uw bruid de feestkroon vlecht, uw moeder voor u bidt?

Waarom dan altijd weêr uw eigen klacht beluisterd,
Uw smart getroeteld, in uw eigen hart gewroet,
Die tranen steeds geplengd en nooit het woord gefluisterd:
„Tot hier toe, verder niet! Uw Heiland leeft. Houd moed!"

De „zware steen" is lang door de Englen weggeschoven;
Alleen de zweetdoek bleef in de onderaardsche cel:
Daar is een balsem voor de zielen die gelooven,
Een Hemel achter 't graf, een Weêrzien na 't vaarwel.

Hen weêrzien! Zalig woord! O vroeggestorven vrinden,
Herhaalt het, waar ik klaag! En, klagend hart, zwijg stil!
Verliezen moet hij hier, die ginder weêr zal vinden,
En tijdlijk sterven, die voor eeuwig leven wil.

Hen weêrzien, voor altijd! die dierbren van voor dezen!
Hereenigd! saamgevat in 't zaligst zielsverbond!..
O elke wanhoopsklacht zou nu godslastring wezen,
Daar ieder kruis op 't graf de Onsterflijkheid verkondt.

1860.

DE SLEUTEL VAN DEN GRAFKELDER.

„Lief kindtjen! vreugde eens van mijn huis!
Moet dan de dood in de enge kluis

Zoo vroeg uw schoonheid slopen?...
Ik draag hem eeuwig, eeuwig meê,
Den sleutel uwer woningsteê,
En – nooit meer gaat hij open!"

Toen toog de Dochter, vrij en blij,
De jammerende Vrouw voorbij
Naar 't Eeuwig, Hemelsch Eden.
Klapwiekend riepze naar beneên:
„„O moeder! werp den sleutel heen:
„„'k Ben Boven – niet Beneden!""

(Naar een gedachte van JEAN PAUL.)

1848.

KERKHOFMIJMERING.

'k Heb dan weêr een lieven doode
Bij al de andren weggebracht,
Onder 't koele dek der zode,
In den langen, langen nacht!
En al brak hij door 't Geloove,
'k Wierd den prikkel toch gewaar:
't Laatste scheiden weegt zoo zwaar,
't Graf is zulk een diepe-klove!...

Zeker, die ten hemel ziet,
Jammert of vertwijfelt niet:
Maar onze eigen zielepanden
Staan we toch zoo koel niet af;
Want de Liefde houdt haar banden,
Al verheft de Hoop haar staf,
En de blik in Gods waranden
Wordt weêr vaak een blik in 't graf!
Láng doet zich de klaagstem hooren,
Dat we een kostbren schat verloren,
Dat weleer die – handvol asch
Meê aan onze vreugde weefde,
Met ons liefde, leed, en leefde,
Ons behoorde en – dierbaar was!
Láng nog zien we, diep bewogen,
't Worstlen van dien vlotten geest,
En dien blik der stervende oogen,
Die zijn nachtgroet is geweest.
En al weet ook onze smarte:
„Nu eerst leeft hij bij zijn Heer!"
Vaak verspreekt zich mond en harte
In een droef: „Hij is niet meer!"

Zij nochtans, wier stof wij dragen,
Zien terwijl uit hooger sfeer
Op ons klagen en beklagen
Met een kalmen glimlach neêr.
Treuren zouden ze om óns treuren,
Lijden zouden ze om óns leed,
Zoo door 's Hemels vrededeuren

Aardsche weemoed binnengleed.
Neen, voor hén geen medelijden,
Die in eeuwig zielsverblijden
Juichen in Gods Hemelrijk:
Wij, nog zwoegende in dit slijk,
Wij-juist vergen mededogen,
Wij zijn de armen in hunne oogen!
Zijn de vleuglen onzer ziel
Niet nog pas ter helft volwassen?
Dobbert niet onze arme kiel
Midden op de groote plasschen?
Vaak nog missen we onzen God;
Ginds eerst lacht de Vaderwoning,
En, of onze olijf al bot,
Och, nog ver is onze krooning!...

Weg dan met een weeklijkheid,
Die de Zaligen beschreit!
Onze lieve dooden leven,
Onze lieve dooden zweven
Om en bij ons, voet voor voet.
Voelen wij 't in hun nabijheid
Wat er nog geworsteld moet,
Eer de zon van Christus' vrijheid,
't Nieuwe Leven, ons begroet!
Leeren we aan Zijn kracht ons laven,
Elken dwazen wensch begraven
Die zich tegen Hem verzet,
En met vurig zielsgebed
D'ouden schrik van 't vleesch bestrijden,

Die ons bij het graf verplet!
Leeren we ons in Hém verblijden,
Die van dood en doodsangst redt!
O, dan worden de enge groeven
Groene oasen voor 't gezicht,
Vredekaamren, die het licht
Dézer waereld niet behoeven;
Dan doorspeelt een morgengloed
De avondwolken die er hangen,
En ons dorstend zielsverlangen
Schept er uit Gods overvloed
Priesterlijke lofgezangen,
Koninklijken heldenmoed!
Dan wordt ons die waarheid zoet:
„Schoon de bergen nederploften,
„'t Dichtgezaaid gestarnt' verschiet,
„Gods genade wankelt niet!"
Wat al bloesems van beloften
Uit den wondertuin Zijns Woords
Doen er dan haar geuren zweven!
Vrede volgt de twijfelkoorts,
En wij zien met zalig beven
De ochtendkim van 't Ware Leven
Dagende in den glans van 't Kruis.
Laat het waereldsch stormgedruisch
Hier de pelgrimstent onttaaklen –
Bóven rijst het Vaderhuis
Met onwrikbre tabernaaklen!
Laat het vallen, 't doode graan,
Bóven vindt gij 't bloeiend staan,

Als zich oogst- aan oogstveld schaaklen,
En Gods schuren opengaan!
Torsch uw kruis en tart den Boozen, –
Bóven plukt ons Gods genâ
Zegepalmen, Saronsrozen
Van het kruis van Golgotha!
Draag het stof der onrust mede, –
We ijlen naar de Godsstad voort,
Waar één enkel almachtswoord
Alles oplost tot akkoord,
Zekerheid en sabbatsvrede!...
Zie, zoo neemt bij 't Christengraf
Christus-zelf alle angsten af!

Ai, wat vriendlijk stargewemel
Glimlacht van den hemelboog:
Zóó blinkt Gods onzichtbre hemel
Ook van menig vriendenoog.
Duizende gekroonde helden,
Die, met hun gebed alleen,
Eens door vuur en golven snelden,
Leegren om ons strijdperk heen.
Duizende verloste zielen,
Blazen ons in hemelgloed,
Bidden meê zoo vaak wij knielen.
Aan de spitse van den stoet
Blinken onze lieve dooden,
Die ons wenken, die ons nooden...
Heere Jezus! geef geduld,
Tot – Gij-zelf ons nooden zult.

1847.

HET VORSTENGRAF.

Daar ligt de puinhoop dan dier trotsche Vorstenzonen,
Eens de afgoôn van een blind geslacht!
Daar ligt hij - naauwlijks durft een lichtstraal zich vertoonen,
Die schuchter rondsluipt door dees nacht.
Ziet nu die kisten, waar zij schatten aan verspilden,
Als houtmolm scheemren in het graf!
Wat is dat vonklen mat der zilvren wapenschilden,
Uw laatste trots, o handvol kaf!
Door koude ontzetting voelt de wandlaar zich bewogen,
Door zielsangst die het hart verplet,
Waar menschlijke IJdelheid met ingezonken oogen
Zich op een lijkbaar nederzet! -
Hoe bang doet de Echo hier heur doffe roepstem hooren:
Een zuchtjen stoort haar sluimering;
Geen rollend onweêr Gods spreekt luider in zijn toren:
„Wat zijt ge klein, o Sterveling!"
Want ach, hier ligt zoowel de deugdzame, de goede,
De zegen van het waereldrond,
Als die Gods gramschap tot een schorpioenenroede
Der dwaze volkren samenbond! -
't Zijn marmerbeelden, die bij de urnen staan te weenen,
Maar koude tranen, die wellicht

Een dartle kunstnaar heeft gebeiteld uit de steenen,
Een glimlach op het aangezicht.
Daar liggen schedels, der verdorring prijs gegeven,
Eens heel de waereld tot een schrik,
Eens vlammende om zich heen, en over dood en leven
Gebiedend met een enklen blik.
Verschrompeld is de hand, die eens een zwaard omspande,
Dat naties naar den hartaâr stak,
Die met één pennetrek den brave in ketens bande,
Die bij zijn troon te luide sprak.
Een doodsbeen wierd de borst, wie 't golvend lint omgordde,
Waar over 't schittrend purper lag,
Waar op de Vrees een ster en een ontheiligde orde
Als twee komeeten vonklen zag. [schen,
Verdroogd zijn de aadren, waar, tuk om zijn brand te blus-
't Wellustig bloed als lava vloot,
Dat de Onschuld doodend gif met opgedrongen kussen
In lichaam beide en ziele goot. –
Komt, hovelingen, komt! plengt thands die huldegalmen,
Waarin gelogen eerbied aâmt!
Komt, zwaait nu als voorheen uw laffe wierookwalmen
Rondom 't doorluchtige geraamt'!
Het staat niet op, om u zijn bijval te doen smaken;
't Briescht nu geen wulpsche kozerij,
In d' arm van deernen, met blanketsel op de kaken,
Ontuchtig, schaamtloos zoo als hij!
Zij liggen nu ter neêr, in d' ijzren slaap begraven,
Die menschengeessels, onbetreurd,
In 't rotsgraf saamgetast, verachtlijker dan slaven,
Ten kerkermuren ingesleurd!

Zij, wie de zaligheên der Godsvrucht nooit bezielden,
Nooit heilge vreeze heeft beklemd,
Die beteren dan zij voor reedloos slachtvee hielden,
Ten voetbank van hun trots bestemd;
Zij, die de klaagstem van het wroegende geweten,
Verscheurd door ongerechtigheên,
Door 't rommlen van de trom, door wilde jubelkreten
En jachtrumoer verstommen deên,
Die paarden, doggen en uitheemsche minnaressen
Omhingen met juweelen praal,
Genie en Wijsheid, die hun hoogmoed durfden kwetsen,
Verwijzend naar een hospitaal!
Die liggen nu, verstrooid en, als alle andre dooden,
Met stof en wormen toegedekt,
Stom, roemloos neêr, en geen van al hun valsche Goden,
Die hen op nieuw ten leven wekt!...
O wekt slechts gij ze niet, die ingeslapen asschen,
Gij die in de armoê ligt gestort!
Verjaag de kerkhofraaf, dat door zijn hongerkrassen
Geen dwingland eensklaps wakker word'! – [tren,
Hier moog' geen zweepsnoer van den armen landman klet-
Die 's nachts het wild van d'akker jaagt,
Hier toev' de krijgsman niet, verminkt door 't pulverplettren,
Die bibbrende om een aalmoes vraagt!
Hier jammre 't weeskind niet, met blind gekreten oogen,
Nog schreiende om zijns vaders bloed,
Hier niet de vreemde, die, in 't dwangjuk krom gebogen,
Ver van de zijnen sterven moet!
O, laat die folteraars niet ál te vroeg ontwaken!
Zijt menschlijker en wekt ze niet!

Ha, vroeg genoeg zal hen Gods donder wakker kraken,
Als de Oordeelsdag zijn stralen schiet,
Als de Englen des Gerichts die schriktyrannen naadren,
Door 's Heeren strafbazuin gewekt,
En al hun gruweldaân zich tot een berg vergaadren,
Die vlammenbrakend hen bedekt!
Maar, beetre Vorsten! U moog' hij verkwikking geven,
De doodslaap in dit grafgesticht!
Reeds mag uw vrije geest het Paradijs doorzweven,
Op bloemengeur en hemellicht!
Juicht gij met christenvreugd den Dag der Dagen tegen!
U klinktze als 't zilvren sfeerenlied,
De richtschaal, die de daân der Koningen zal wegen,
Waarop ge uw deugden liggen ziet!
Ach, onder 't juichen van der broedren vreugdchoralen,
Die gij gelukkig hebt gemaakt,
Zult gij uw volle schaal verrukt ter neêr zien dalen,
Wanneer ge tot uw loon ontwaakt.
Hoe zal het dán u zijn, als van den Troon der troonen
De heilge Richter tot u zegt:
„Gij hebt geloofd, geliefd! gij broeders, neemt uw kroonen:
Denzulken zijn zij weggelegd!"

Naar VON SCHUBART.

1842.

EEN JONGE DOODE.

Alle vleesch is als gras, en al zijn
heerlijkheid als een bloeme des velds.

JESAJA.

Zij leefde – en was zoo krachteloos,
Zoo fijn geweven, teêr en broos,
Of telkens zich de najaarsstorm
Zou wreken op heur tengren vorm,
Of ieder jaar de winterkoû
Haar huivrend bloed bevriezen zou.
Zij leefde – om in heur leven
Aan de Aard te zien te geven,
Dat Jezus ook de zwakste plant
Kan hoeden met Zijn sterke hand,
En in Zijn vriendlijke armen
't Geschoren lam verwarmen!

Zij stierf – toen juist de lentezon
Een nieuwen levensdag begon.
't Gevogelt' zong in vrolijk choor,
Toen zij heur lieve stem verloor.
Toen 't eerste bloemtje' uit de aarde sproot,
Verzonk zij in heur donkren schoot.
Zij stierf – en ons, die schreiden,
Gaf zij de les bij 't scheiden:
De schoonste bloemen zijn het teêrst,
De laatsten vallen soms het eerst:

Hoe lang of kort het dure,
Waakt! Gij kent plaats noch ure!

Zij leeft – heur vlotte ziel ontvloog,
En zweefde tot heur God omhoog.
Zij heeft geloofd in Jezus' kruis:
Ze aanschouwt nu, in des Vaders huis.
Zij heeft gestreden en geleên:
Nu juicht zij door alle eeuwigheên.
Zij leeft – om blij te zingen
Met alle hemelingen;
Om, in het blinkend lichtgewaad,
Het Lam te volgen wáár het gaat,
En op volmaakter wijzen
Den Levende te prijzen.

En leven zal zij – 't Gapend graf
Staat eens, verbaasd, zijn prooi weêr af.
Als de ijzren tong des tijds verstomt,
Als Jezus op de wolken komt,
En bij het jongst bazuingeschal
Zijn dooden alle wekken zal,
Dan – zal ze, gants herboren,
In 't heerlijkst hulsel gloren,
Een tempel, rein van 's waerelds slijk,
Het lichaam van den Heer gelijk...
O, mocht ik, aan Zijn voeten,
De dierbre haast begroeten!

(Vrij naar 't Engelsch.)

1850.

BIJ EENS CHRISTENS GRAF.

Ik weet op Aard
Een stillen gaard:
Daar rijst de top
Eens heuvels op,
Door 't groen tapeet
Nog pas bekleed.
Daar kruipt in 't zand
De wilde plant,
Die, ongekweekt,
Verbloeit, verbleekt.
Het gras is hoog,
En paalt voor 't oog
De grenzen af
Van 't eenzaam Graf.
Hoe vreugdeloos!
Hier biedt geen roos
Haar geurenschat,
Geen lelieblad
Zijn zachten glans.
Hier meldt geen krans
Hoe lief hij was,
Wiens slapende asch
In mullen grond
Een rustbed vond. –
Geen marmerzerk,

Geen naam, geen merk,
Die 't weten doet
Hoe vast zijn voet
Den weg betrad
Ter Hemelstad;
Hoe fier hij streed,
Hoe diep hij leed,
In strijd en rouw
Zijn God getrouw!
Wel loeg van verr'
De Gloriester
Op dartle baan
Hem lokkende aan:
De gaaf van 't Lied
Ontbrak hem niet,
En schittrend vloog
Zijn Muze omhoog.
Had ooit de bloem
Van Menschenroem
Zijn hart verrukt,
Zij waar' geplukt!
Maar – eindloos meer
Gaf hem de Heer!
De sluier viel!
Daar sloeg zijn ziel
Gods heilgenâ
Aanbiddend gâ;
Daar zeî zijn hart
Al de ijdle smart
En dwaze vreugd,

Den droom der jeugd,
De waterbel
Des Roems, vaarwel,
En zocht bij God
Een beter lot!
En sints dat uur
Was niets te duur:
Hij had zijn rust,
Zijn vreugd, zijn lust,
Al 's waerelds heil,
Voor Jezus veil!
Hem riep hij aan,
Met menig traan,
Met menig zucht,
Een hart ontvlucht,
Dat, vrijgekocht,
Den Hemel zocht.
En op zijn beê
Vond hij dien vreê,
Die méér bevat
Dan alle schat,
Dan kroon en troon,
Hoe rijk en schoon!
Wat bloosde thans
Een blijde glans,
Gods dageraad,
Dat zacht gelaat!
Die blik, hoe blij',
Hoe rein en vrij!
Wat Pinkstergloed

Is dat gemoed!
Wat liefde en dank
In elken klank
Van 't snarentuig!
Wat feestgejuich,
Niet ongelijk
Aan 't Lofmuzijk,
Waar Englenhand
De cither spant!

't Was zwanenzang!
Ach, 't leed niet lang,
Of 't blosjen vlood,
Zijn blik verschoot,
Zijn kracht verging:
De Hemeling
Was rijp voor 't Licht!
En toen de zicht
Der maaiers klonk,
En 't koren blonk
In 't najaarsrood -
Toen sneed de Dood
Voor de oogst van 't graf
Zijn leven af!..
* * * * *

Nu spant de Lent'
Heur groene tent
Op berg en dal:
't Geurt overal
Waar 't windtjen zweeft;

Wat stierf, herleeft:
De krokus bloeit,
De morgen gloeit
Met nieuwen gloor
Den hemel door.
Maar 't lentgetij'
Gaat hem voorbij,
Wiens lief gelaat
In 't graf vergaat.
Hij hoort het lied
Der vooglen niet;
Hem ruischt geen bron,
Hem blinkt geen zon:
Zijn oog is dof,
Bezwaard met stof;
Zijn oor is kil;
Zijn hart staat stil ....
Neen! neen! hij vloog
Tot God omhoog!
Hij smaakt de Lent',
Die nimmer endt!

* * * * *

En niemand weent
Bij 't kil gebeent'!
Men vraagt niet meer:
„Wie ligt hier neêr?"
En zoo men 't vroeg,
Elk heeft genoeg
Aan eigen leed:

De Mensch vergeet,
Maar God is trouw!
Ik mis en rouw,
Maar vind geen traan.
Toch (zoete waan,
O blijf me bij!)
Toch schijnt het mij,
Zoo vaak de rust
Me in sluimring sust,
Als zie ik hem!
Ik hoor zijn stem!
Ik voel zijn hand!
„Naar 't Vaderland!"
Zoo ruischt zijn woord:
„Naar 't Vredesoord!
Volg Jezus' kruis!
Naar huis! naar huis!
Wees niet bedroefd!
Uw Vader toeft,
Uw broeder wacht!
Na korten nacht
Een eeuwig licht!"....
Zijn aangezicht
Rust op mijn hart.
Ik voel geen smart!
Geen moederkus
Vertroost aldus!

* * * * *

Vrij naar 't Engelsch.

1850.

IN MEMORIAM.

Christnen sterven, maar verrijzen. Om te ontwaken, slapen ze in.
Christus is hun eeuwig leven: daarom is hun dood gewin.
Als het lichaam, afgefolterd, zielloos neêrzinkt onder 't kruis,
Trekt de vrije geest verheerlijkt naar het eeuwig Vaderhuis.
En geen menschenhart op aarde droomt iets van de heerlijkheid,
Die de liefde Gods den Zijnen in den Hemel heeft bereid!

Een geliefden Vriend en Leeraar, goed en edel meer dan één,
Droegen wij met loome schreden naar het stille Kerkhof heen.
O, wel is de vrome Jonger vroeg gerijpt in strijd en smart:
Daarom nam zijn God daar Boven hem zoo vroeg aan 't Vaderhart!
Dáár nu mag hij veilig rusten, toevende op zijns Heeren stem,
Want de vruchten van zijn lijden, want zijn werken, volgen hem.

Zalig hij, die zóó in vrede bij zijns Meesters wenk vertrekt,
Als de goede en veelbeproefde, wien nu meê de zode dekt!
Vleesch en bloed bracht hij tot zwijgen, toen hij d'engen weg betrad,
En den Heiland zijner ziele tot zijn reisgeleide bad.
't Was zijn strijdleus en zijn wachtwoord, zijn triomf- en jubeltoon:
„Heel mijn leven wil ik geven, Jezus! voor Uw zegekroon!"

Gants des Heeren, vroeg getrokken, met geloofskracht aangedaan,
Mocht hij een verkoorne heeten van zijn moeders schoot af aan,

Reiner steeds en hooger vlamde de aangeblazen Pinkstergloed
Uit zijn oogen, uit zijn daden, uit zijn liefde en heldenmoed.
Met het machtig zwaard des Geestes trok hij overwinnend voort;
Als een levensspringfonteine vloeide zijn bezielend woord.

Gij, getuigt het, die hem hoordet! Vaders, door zijn hand geleid!
Moeders, door zijn beê geheiligd, die hem als een kind beschreit!
Tuigt het, dochteren en zonen, wie hij tot den Heiland bracht:
„Deze was een Licht des hemels, heerlijk stralende in den nacht:
Heerlijk, maar oodmoedig tevens; want zijn ziel, op God gericht,
Putte' alleen uit God haar stralen, de Eeuwge Bron van alle Licht!"

Neen! gij zult het nooit vergeten, hoe hij menig, menigmaal
Met de boodschap der verzoening optrad in de Bedezaal,
Hoe de liefde tot zijn Heiland, tot zijn broeders, hem doordrong,
Hoe hij Gods ontferming roemde met gewijde Aposteltong,
Hoe hij doordrong tot de harten, en, in Christus sterk genoeg,
Zelf-bedrog en zelfverheffing met Gods wapens nedersloeg -

Tot hij neêrdaalde in de diepte van Gods eindloze genâ,
Tot hij opklom naar de hoogte van zijn dierbaar Golgotha!
Psalmen vond hij onder 't lijden op dien éénen lievlingsplek,
Leeniging voor alle smarten, reiniging voor elken vlek.
Dáár verkondde hij het Leven, en met opgeheven hand
Wees hij, hoe de heilweg opvoert naar het Hemelsch Vaderland.

Heilig heimwee naar dien Hemel, dat zijn vurig hart ontstak,
Deed ook u den boezem zwellen, als hij van de Toekomst sprak!
Als het heette: „Wat zal 't wezen, als de laatste zonden vliên,
Als wij, rein gelijk Gods Englen, God in 't vriendlijk aanschijn zien;

Als wij leven, lieven, loven, in des Hemels zonneschijn!
Dan zal 't vrede en vreugde blijven, eeuwig, eeuwig Lente zijn!"

Hier beneden is de Lente nimmer voor hem opgegaan:
Winter bleef het, barre winter, op zijn dorre pelgrimsbaan.
Veel genâ, maar veel beproeving, heette 't deel dat God hem gaf!
Kind van smarte, man van krankte, was hij ras verwelkt voor 't graf.
Maar zoo lang de proeftijd duurde, zong hij onder 't kruis zijn lied:
„Boven zal het sabbat worden: hier beneden rust ik niet!"

Als een heilge Godsgetuige was hij gants zijn Heer gewijd:
Op denzelfden grondslag bouwend, trouw en ongeschokt altijd,
Niet vervoerd door wind van leering, slechts op Jezus' eer bedacht,
Nooit met valsche paerels prijkend van een ijdle woordenpracht,
Immer in de vrees des Heeren levende als zijn element,
Sterk, standvastig en waarachtig, hebben we allen hem gekend!

Alzoo wist hij Wien hij leefde, en Waartoe hij was gekocht.
't Was vernieuwing en herschepping wat hij wenschte, wat hij zocht!
Hem te kennen, Hem te minnen, Hem te volgen tred voor tred,
Die voor eeuwig Hem verloste, was zijn daaglijksch smeekgebed.
En wie immer op zijn roepstem zich ten leven heeft bekeerd,
Alles wat hij andren leerde, had zijn God hem eerst geleerd!

Heer en Heiland! waar Uw liefde zeegnende ooit een ziel verscheen,
Wien is daar de roem en de eere? Groote Christus, U-alleen!
Gij-alléén, Gij wordt geprezen voor de kracht tot zaligheid,
Voor de stichting en vertroosting, ook door deez' uw Knecht verspreid!
Wie Omhoog zijn kroon moog' wezen, U erkent Hij als zijn Heer:
Hier reeds leî hij álle kroonen needrig aan Uw voet ter neêr!

Ja! daar woont geen eigen glorie, Heerlijkste! in uw Heiligdom:
Alle krachten, alle gaven, keeren steeds tot U weêrom.
Alles wat Uw dienstknecht cierde, geesteskracht en zielevreê,
Lijdzaamheid, geloof en hope, deeldet Ge uit Uw volheid meê.
Heeft hij met den schat gewoekerd, Leenheer! Gij hebt hem be-
[kwaamd:
Uw talent is 't met uw renten, wat Gij weder tot U naamt!

Hij, voorwaar! heeft niets verloren, waar wij treuren om 't gemis,
Nu hem 't sterven weêrgeboorte voor een eeuwig leven is.
U verbonden, U verbeidend, blikkende op Uw doornenkroon,
Ging hij langs de pelgrimsbane, trad hij in het dal der doôn.
Gij, o Heiland! waart de Herder, die hem troostet met Uw staf -
Bleeke dood, waar is uw prikkel? waar uw zege, gapend graf?

Gij, die hem en ons verzoendet, die hem tot verwinnaar wijdt,
Zij ons uitgaan als het zijne! doe ons opgaan waar Gij zijt!
O, dáár staat het, heerlijk bloeiend, wat gezaaid werd door U w hand;
Om voor eeuwig vrucht te dragen in des Hemels Lustwarand!
Heer! we aanbidden, wij volharden: o blijf Gij ons hulpe biên!....
En gij, trouwe vriend en broeder! Jonathan, tot wederzien!

Naar het Hoogduitsch van ALBERT KNAPP.

1852.

IN DEN VREEMDE.

VER VAN HUIS.

Wie maar met God zijn Heer mag trekken,
  Vindt overal zijn pad bereid:
Hem zal Uw eeuwig schild bedekken,
  Barmhartige Voorzienigheid!...
Een lichtstraal speelt op al mijn wegen,
  Een vogel zingt bij elken tred:
Een vader volgt mij met zijn zegen,
  Een moeder met haar smeekgebed!

Hoe wonder zijn Uw werken, Heere!
  Hoe zweeft Uw schaduw over 't dal!
Ik hoor den lofzang Uwer eere,
  'k Hervind Uw Hemel overal.
Het groene bosch, de frissche beemden,
  't Draagt al de sporen van Uw voet;
En hoorbaar klopt in 't Land der vreemden
  Me Uw hart vertrouwlijk in 't gemoet!

Wil Gij mijn hope nooit beschamen,
  Wees Gij mijn weg, mijn gids, o Heer!
Zend de Englen, die tot Jakob kwamen,
  Beschermend tot den zwerver neêr!

Gun me, in hun vleuglenschaaûw gezeten,
  Een schuilplaats tegen zon en wind,
En weef ze tot een Hemelketen,
  Die me aan mijn verre vrienden bindt!

Schrijf Uw beloften en geboden,
  Heer, op de taaflen mijner ziel!
Verhoor mij steeds in al mijn nooden,
  Aanschouw mij, wáár ik nederkniel!
En als de donkere uren komen,
  Waarin Uw Engel schijnt te vliên,
O, laat mij van mijn moeder droomen,
  Ja, droomen van ons wederzien!

1849.

AAN EENE NAPOLITANE.

Zóó, met die oogen, donker als de nacht
En wolkloos toch gelijk een morgenkrieken,
  Het hoofdtjen schuilende in een lokkenpracht,
Weêrglinstrend als het git der ravenwieken,
  't Gelaat gebronsd en met een lichte tint
Van lieflijke zwaarmoedigheid doorweven,
  Fluks wijkend voor een lach – den lach van 't kind! –
Vol uitgelaten vreugd en lust en leven,

De lipjens frisch als 't roosjen bij de bron
En ruischend van melodische geluiden:
Zoo zag ik u, gij Dochter van het Zuiden,
Bloem uit d'Oranjehof, beweeglijk Kind der Zon!

Ik zag u, 't hoofd aan 's Bruîgoms borst geleend,
Het oog met zóóveel teêrheid opgeslagen
En zóóveel hartstocht tevens - vuur, vereend
Met water! - dat ik naauwlijks durfde vragen,
Hoe zùlk een ziel zou dwalen buiten 't spoor,
Indien zij ooit haar Paradijs verloor!
'k Zag, hoe ge – jonge Moeder! – 't wichtjen streelde,
Dat dartlend aan uw vollen boezem lag,
En zùlk een zonneschijn van moederweelde
En zelfverloochnende innigheid doorspeelde
Dien blik, die als in d'open hemel zag,
Dat hij op eens het raadsel mij verklaarde,
Waarom alleen de Ausoonsche lustlandouw
Dien Uitverkoorne schenken kon aan de Aarde,
Die 't Godlijk Ideaal der Moeder scheppen zou! [1])

'k Zag hoe ge, zelf een rein Madonnabeeld,
Uw hulde der Gezegende kwaamt wijden,
Die, met de hoogste Moedervreugd bedeeld,
Heel d'omvang heeft gekend van Moederlijden:
En zóó aandachtig laagt ge neêrgeknield,
Zóó gants gebed en elken trek bezield
Door d'adem van zóó heerlijk een vertrouwen,

[1]) Raphaël.

Dat ik de aanbidding van dat vroom gemoed
Niet zonder smart dien Éénen zag onthouên,
Die 't lijdend hart vertroost gelijk geen Moeder doet!

O, zoo een straal van 't Evangelielicht,
Gelijk het, door geen valsche menschenvonden
Beneveld, van den hemel werd gezonden,
Mocht schijnen voor uw vriendlijk aangezicht!
Zoo 't u de nooddruft uwer ziel verklaarde,
En u, die Priesteres geboren zijt,
Het hoogst en waardigst voorwerp openbaarde
Voor de Eerdienst, die gij nu aan 't schepsel wijdt;
Als zóóveel Krachts heur richting koos naar Boven,
En zóóveel Liefde, als gij betoonen kunt,
Gods liefde-zelve ontfing tot middenpunt -
Hoe zoudt gij Minnen, Hopen en Gelooven!
Hoe zoudt ge ons, Christnen uit het koude Noord,
Beschamen, wien de vonk meest onder de assche gloort!

Italië! Gij Wieg en Bakermat
Der Schoonheid! Gij, zoo rijk aan zegeningen
En toch zoo arm aan d'allerbesten schat!
O, mocht het Echte Leven u doordringen!
Ging over uw Sint-Pieters koepeltop
De volle zon der Hoogste Waarheid op!
Hoe anders nog zou uw warande bloeien!
Uw dochtren waren nooit zoo schoon geweest -
Want als de Stof doorstroomd wordt van den Geest,
Als 't Ware en 't Schoon harmoniesch samenvloeien,
Verheimelt zich deze Aarde en vieren de Englen feest!

Napels, Mei 1856.

DE PELGRIM IN 'T GEZICHT VAN KORINTHE.

Zie daar Korinthe! uw roem, Peloponnesus!
  Achaje, uw hoofd! eens Caesars gunsteling,
Toen gunstling van der Caesars Koning - Jesus,
  Wiens Licht er 't Vuur der Venushel verving! ...
Uw dubble zee bracht op haar blaauwe stroomen
  Nooit grooter schat uit Romens stapelhuis
Dan d' armen Tars, die zich heeft voorgenomen
  U te aadlen door de schande van het Kruis,
En op zijn beurt u opbouwt - niet uit steenen:
  Uit Geest en Kracht - ten Heiligdom zijns Gods!
Uw Wijsheid viel, uw wondren zijn verdwenen:
  De Dwaasheid Gods bleef pal staan als een rots!
't Saroniesch schuim verzwolg uw groote namen,
  Maar in de stem, die voortgolft met uw vloed,
Smelt Paulus' naam met dien van Jesus samen:
  - Slechts God is groot... Korinthe, wees gegroet!

1849.

OP DE STOLZENFELS.

'k Stond op de Stolzenfels in 't avondrood.
Daar ginds lag, op zijn hoogen steenrotstop,
Het oude Lahnstein als een doodshoofd op
Een schittrend outer. Diep, als in den schoot
Van vader Rhijn, sliep Koblentz in 't verschiet,
Met al haar torens, in het nevelgaas
Van d' avonddamp gehuld. Er lag een waas
Van poëzy op 't Landschap, door geen lied
Vertaalbaar, maar verkwikkend voor 't gemoed.
Het oog, doortinteld van een hooger' gloed,
Werd vochtig, en van 't blaauwend luchtgewelf
Daalde, als een zachte daauw, de kalmte in 't hart,
Terwijl het vriendlijk klokjen in de vert',
Van vrede sprak met God en met ons-zelf.
Een enkel bootjen kliefde nog den stroom;
Het schippersvolk school samen aan den zoom,
In blijden kout; het koeltjen, dartlens moê,
Zeeg hijgend neêr in 't riet, van slaap verrascht;
De wimpels wuifden van den top der mast
Elkaâr voor 't laatst een goede nachtrust toe;
En ik – zag neêr op 't golvende element,
Dat rusten mag noch sabbatstilte kent.

Een lichte tred ruischte eensklaps achter mij:
Een tengere gestalte vloog voorbij,
De burchtzaal door. En voor het tralieraam,
Dat uren in de groene verte ziet,
Sloot ze, of zij bad, de kleine handtjens saam'.
Het zoekend oog van 't meisjen zag mij niet:
Het volgde alleen de kronkling van den vloed,
En vonkelde als een vrolijk starrenlicht,
Toen 't ginder 't schomlend bootjen had ontmoet.
Een lachje' omscheen haar vriendlijk aangezicht,
Waar 't blosjen ijlings door den nevel brak.
Heur boezem, door den zachten vingerdruk
Bedwongen, hijgde als 't golfjen, en zij stak
Nu de armen uit, begeerig naar 't Geluk,
Ginds dobbrende op het water, machteloos
Zoo 't hongrig element een prooi verkoos!....
Maar dááraan dacht ze niet, het argloos kind!
Zij nam met vlugge hand den sluier, die
Heur teêrheid dekken moest voor d'avondwind,
En wuifde.... En hoor! een zoete melodie
Zond een welsprekend andwoord naar omhoog,
Voortruischende op 't geregeld maatgeklank
Der riemen, waarmeê 't bootjen, kleen en rank,
Gelijk een vleugelvisch naar d'oever vloog.
En toen 't refrein voor 't laatst zich hooren deed,
Toen snelde ze, een sylphide, langs mij heen;
En door de donkre struiken daar beneên,
Zag ik het scheemren van haar witte kleed.
En als ik eindlijk over 't burchtplein schreed,
Of ik een dak mocht vinden voor den nacht,

Daar blonk dat witte kleedtjen andermaal,
Thands bij de frissche springbron, met heur pracht
Van roode rozen; en de fluistertaal
Der schuldeloze liefde smolt al zacht
In 't klaatrend murmlen van den waterstraal....
Volschoone rozen, bloeit, o bloeit nog lang!
En, zoete stem der jonkheid! fluister voort,
Nooit door den raauwen kreet der smart gestoord!....
Maar ook dit luchtkasteel toeft de ondergang,
Te midden der ruïnen van dit oord!....
Dan is de bron der vreugde leêggestroomd,
De roos verwelkt – en klimop dekt alleen
't Puin eener hoop, die onbedriegelijk scheen,
En – hier niet langer van vervulling droomt!

(Aan de (proza) „Reistafreelen" van een anonymus ontleend.)

1861.

DE GODESBERG.

Als om 's Hemels blaauw te groeten,
Heft de Godesberg zich op:
Graauwe mist omhuift zijn voeten,
Rozig zonlicht kust zijn top.

Menschengeest! zóó moet ge streven
Uit de zorgen dezer aard,
Naar een hooger geestes-leven,
Waar zich 't Hemelsche verklaart!

Onvermoeibaar moet gij kampen,
  Wensch en weg op 't doel gericht,
Tot gij door de neveldampen
  Opwaarts worstelde in het Licht.

Op den bergtop der Gedachten,
  In der Waarheid zonneschijn,
Rijpen alle hooger krachten,
  Zwijgt de lager levenspijn.

Menschen-ondank moogt gij oogsten,
  Eenzaam staat gij en alleen:
Maar de Geest des Allerhoogsten
  Zweeft vernieuwend om u heen!

(Van verre gevolgd.).

1861.

GEZEGENDE TIJD!

Gezegende tijd, toen de zangrige Rhijn
  Ons d'eersten maal wiegde op zijn baren!
Hoe bloeide de vreugd en hoe gloeide de wijn,
  Hoe bruischte de moed ons door de aâren!

Het oog in den Hemel, den Hemel in 't oog,
  Was 't of we op een morgenwolk dreven:
Geen dal was te diep, en geen berg was te hoog -
  Een zomernachtsdroom was ons leven!

Wij juichten op 't puin van 't vervallene slot,
  En vlochten van 't klimop ons kransen:
Wij bouwden kasteelen van eeuwig genot
  Uit - wenschen en regenboogglansen.

Het was of ons zonlicht nooit onder zou gaan,
  Ons vreugdelied nooit zou verstommen...
Ach, de avond des levens kwam vroeg - en de maan
  Is zwijgend ten hemel geklommen.

O vrienden der jonkheid! waar naamt gij de wijk?
  Waar toeft gij, zoete, eerste beminde? -
Mijn lied is een eenzamen vogel gelijk,
  Die kweelt op een dorrende linde.

(Van verre gevolgd.)
1861.

EEN AVOND NABIJ HET ZEVENGEBERGTE.

De dag vervloog, een schoone uit duizend!
  Wat is de vreugde snel gewiekt!
Het koeltjen sprenkelt, zachtkens suizend,
  Den daauw waarvan de weide riekt.
De nacht heeft van des hemels boogen
  Op aard zijn schaduw uitgespreid,
En windelt om der menschen oogen
  Den blinddoek der Vergetelheid.

't Wordt duister in de lage dalen.
Maar op der Zeven Bergen top
Houdt, met heur laatste purperstralen,
Een wijle nog de zon zich op:
Zoo schittren de Edelen en Braven,
De Machtigen van ons geslacht,
Nog de Aard verlichtend met hun gaven,
Als zij reeds wegzonk in den nacht!

En hoor! daar klingelt in de verte
Het klokjen met een zacht geluid,
En lokt het moêgeworsteld harte
Zijn waereldsche gepeinzen uit.
Het wekt ons op om God te roemen,
Roemwaardigst in dit schoonst saizoen, -
Gelijk beneden ons de bloemen,
En boven ons de starren doen!

Hoe deinzen ginds de kloostertinnen!
Hoe graauwt en flaauwt de steenrotszoom!
De stoomboot slaat heur ijzren vinnen
Met trager maatslag door den stroom.
De klanken smelten als de kleuren;
De Fantazy beweegt heur staf,
En - langgestorven jaren beuren
Het hoofd herlevende uit het graf!

Van verre naar THEODOR KLEIN.

1861.

BIJ EEN BURCHTRUÏNE.

Daar ligt het Burchtslot, tusschen gras
En struiken half in puin gezegen!
Gelijk een uitgebleekt karkas,
Verweerd door zonnegloed en regen.
Soms ploft een uitgeweken steen
Verbrokklend neêr – een schijn van leven!
't Nieuwsgierig wolkjen, onder 't zweven,
Blikt schuchter door de reeten heen.

Het klimop groeit aan d' ouden muur
En slingert rond de vensterramen,
Trophee der Eeuwige Natuur,
Om onzen hoogmoed te beschamen!
Zij, onuitputlijk rijk en sterk,
Blijft duizendvormig bloeien, wassen,
En woekert zelfs op slijk en asschen –
Het eind van alle Menschenwerk!

Hier kan ik mijmren ongestoord:
Slechts de Eenzaamheid zit me op te wachten;
En niemand, niemand voert het woord,
Dan eigen fluistrende gedachten.
Zij drijven aan en gaan voorbij –

Ik laat ze wisselen en dwalen,
Als ginds de schaduwen en stralen,
  Als de ebbe en vloed beneden mij.

  'k Gedenk de tijden van 't Verleên,
Toen hier ook lust en liefde gloeide,
  Toen door deze aderen van steen
De volle stroom des Levens vloeide.
  'k Gedenk de harten van weleer,
Hier kloppende eens van heil en smarte,
Van alles wat een Menschlijk Harte
  Doorwandelt in zijn bonte sfeer.

  De groene droomen hunner jeugd,
De rijpe ervaring hunner grijsheid,
  Hun lief en leed, hun vrees en vreugd,
Hun lange strijd, hun spade wijsheid,
  Hun lachjens, maar hun tranen ook,
Hun eerste krans, hun laatste beden –
Wat zij genoten, wat zij leden,
  't Is al voorbij, voorbij als rook!

  Als rook?... daar zie ik aan den wand
De zwarte sporen, nagelaten
  Door 't vlammend haardvuur – uitgebrand
Ach, sints hoe lang? – daar ze eenmaal zaten.
  O Zinbeeld der Verganklijkheid!
Ook gij dan zelfs moogt overleven
Wat ooit een snaar der ziel deed beven,
  Wat ooit begeerd werd of beschreid?

Gij dooden, dicht op-één-geprest
In 't stof, waar we allen eens vergaâren!
Is dit dan alles wat er rest
Van zooveel doorgezwoegde jaren?
De rook, eens kronklend door uw schouw,
Bleef achter in een zichtbaar teeken;
Maar spoorloos, onnaspeurlijk, weken
Uw hoogste vreugd, uw diepste rouw?....

Neen! niet alzoo: wáár dool ik heen?
Geen Mensch werd ooit vergeefs geboren.
Zijn schaduw en zijn naam verdween',
Zijn leven-zelf ging niet verloren!
Het voorbeeld dat hij gaf, werkt na;
Zijn daden bloeien na zijn sterven;
Zijn geest doet hij der Menschheid erven -
Verheerlijkt slaat hij 't Boven gâ!

Één Menschheid vormen we! Ieder deel,
Noch voor zich-zelf, noch afgescheiden,
Is mede onmisbaar voor 't Geheel,
Zal 't meê tot zijn bestemming leiden.
Ons spoor blijft achter! 't Trekt een lijn
Door alle volgende geslachten:
Wij zullen 't zien.... maar moeten wachten,
Geduldig, wijl we onsterflijk zijn!

1860.

OP DEN ROSSEL.

Wij stonden in 't statige Niederwald
Hoog op des Rossels kruin:
Wij zagen de bosschen in prachtgestalt',
Bij tooverend licht en bruin.

Wij blikten ter neêr naar den groenen Rhijn,
Hier machtig Stroomvorst nog,
Heenbruischend in rooden zonneschijn
Door 't klippige Bingerloch.

Rechts rezen de bergen, zoo fier, zoo sterk,
En menig burchtslotmuur
Verried er de broosheid van Menschenwerk
Aan de eeuwig jonge Natuur.

Links liepen de bergen zoo ver, zoo hoog,
Naar Oost, naar Zuid en West.
De Rotse des donders [1]) ontsnapte 't oog,
Een schemerend wolkennest!

---

[1]) De „Donnersberg."

Hier wuifde met groene wingert-rank
Ons Bingen 't laatst vaarwel:
Dáár riep ons Sint-Rochus tot lof en dank
Ter heilige rotskapel.

Ginds zagen we 't vriendlijk Nahe-dal
(Een moschroos!) opengaan:
Dáár wandelde, blanker dan kristal,
Het bochtige stroomtjen aan.

En vrolijk weêrklonk onze jubeltoon
Langs de oevers van den Rhijn...
Is reeds, o Algoede! deze Aarde zoo schoon,
Wat zal dan de Hemel wel zijn?

(Vrij gevolgd.)
1860.

GERO VAN MONTFOORT.

„Nu sluimer in uw glorie,
Mijn eerlijk ridderzwaard!
In velerlei viktorie
Hebt gij uw krans vergaârd!
Al vliegt de Jeugd te wapen,
Wij strijden nimmer meer:
Wij leggen ons tot slapen
Op onze lauwren neêr!

„Waait uit, gij najaarswinden
Bij d'ochtendzonneschijn!
Ik ga een klooster vinden,
Een klooster aan den Rhijn:
De Hemel zal mij sterken
Ten jongste' en besten strijd -
Mijn willen en mijn werken
Zij voortaan God gewijd!"

Zóó, van den hoogen steven,
Roept grijze Montfoort uit:
Hij voelt het koeltjen zweven,
Dat door het scheepswant fluit;
Hij ziet het golfjen stoeien,
Dat huppelt rond de kiel -
En vroome tranen vloeien
Hem uit de heldenziel.

Nabij de kloostertoren
Op gindsche steenrotsklip,
Werd de eedle Graaf geboren
Op 't dobberende schip.
Dáár zong, met al zijn baren,
De Rhijn hem 't wiegelied:
Dies gloeit hem 't bloed in de aâren,
Als hij hem hoort en ziet!

„Hoe spoedt met zielsbegeeren
Uw zoon u in 't gemoet!
Mijn jonkheid schijnt te keeren,

Waar gij, o Rhijn! hem groet.
't Is of in blijde droomen
Mij weêr mijn moeder kust,
Op 't murmlen uwer stroomen
In zoeten slaap gesust!

„Ook nu, na zooveel zorgen,
Ben ik des wakens moê:
Wuif, als op d' eersten morgen,
O Rhijn, mij kalmte toe!..."
Hij spreekt - de golven springen
In 't vrolijk zonnelicht,
En, op den maatslag, zingen
Zijn scheemrende oogen dicht.

Hij slaapt - de golven menglen
Heur zoetste melody,
Als zweefde een choor van Englen
Met harpgezang voorbij.
Zij wiegen zacht en teder
Het vaartuig op den schoot.
De Held ligt sluimrend neder -
De sluimring van den dood!

De stille kloostergaarde
Op gindschen steenrotstop,
Neemt in haar heilige aarde
Den grijzen Montfoort op.
Als aan het moederharte
Rust hij er zachtkens uit

Van 's levens strijd en smarte,
Bij 't murmlend Stroomgeluid.

Naar CORNELIUS ROSS.

1861.

DE RHIJN.

Hoe zoet trekt de Rhijn reeds van verre mij aan!
Mijn lust is de Rhijn, waar mijn wieg heeft gestaan,
Waar mij heugt van een jeugd, louter bloemen en licht,
Van 't vriendlijkst paar oogen en 't zachtste gezicht,
Van ruischende zangen en bruischenden wijn....
Waar ik ben, waar ik ga, al mijn lust is de Rhijn!

U groet ik, gij groene, welluidende Stroom!
U, dorpen en steden, gestrooid op den zoom!
U, golvende zeën van levendig graan!
U, bergen met vonklende druiven belaân!
U, rotsen en wouden, breede eik, ranke pijn!...
Waar ik ben, waar ik ga, al mijn lust is de Rhijn!

U groet ik, o Leven vol liefde, vol lust,
Vol heiligen arbeid en veilige rust!
U groet ik, o Hermans roemruchtig geslacht,
U, Vrouwen der schoonheid, u, Mannen der kracht!
Gij dag van Germanjes hereening, verschijn!...
Waar ik ben, waar ik ga, al mijn lust is de Rhijn!

Hoe zoet trekt de Rhijn reeds van verre mij aan!
Mijn lust is de Rhijn, waar mijn wieg heeft gestaan,
Waar mij heugt van een jeugd, louter glinster en gloed,
Van de aanminnigste lipjens en 't innigst gemoed.
O, mocht gij toch immer dezelfde mij zijn!...
Waar ik ben, waar ik ga, al mijn lust is de Rhijn!

Naar WOLFGANG MÜLLER.

1861.

HERFSTAVOND AAN DEN RHIJN.

Hoe menigmaal bewonderde ik u reeds,
Gij gloeiend licht der deinzende avondzon!
Dat, vluchtig golvend, voortglijdt over 't groen
Der hooge bergen en hun bladerkroon,
Waarin de herfst heur laatste luchtjens blaast!
Hoe menigmaal zag ik uw purpren glans
Gelijk een vuurzee spelen aan mijn voet,
En spiegelen in elke torenspits
Dier Stad, zoo trotsch, zoo koninklijk beneên,
Toch hier omhoog zoo ijdel en zoo kleen!

Maar nooit zag ik uw gouden najaarspracht
Zoo schoon als heden golven van 't gebergt',
De toppen af, de ranke wouden langs!...

In altijd nieuwe' en altijd schooner gloed,
Vlamt iedre hoogte en iedre rotsspelonk.
In duizend tinten, eindloos geschakeerd,
En eindloos weêr versmeltend, blinkt de Stad.
De koele Rhijn zelfs schijnt in vlam gezet,
En 't is als zweefde een zichtbre profecy
Des Grooten Dags mijn scheemrend oog voorbij.

O wederschijn der najaarsavondzon!
Verganklijkheid, maar in haar prachtgewaad,
Dàt zijt ge mij: de schoone dood der vreê,
Het bloeiend sterven in het vast geloof
Der nieuwe lent', de laatste rozenblos
Op 't aangezicht des veegen Christenhelds,
Het glansend smelten van de zon der Hoop
In 't levend licht der Heilbeloftenis:
„Hij komt, Hij komt, de Rechter van 't Heelal,
„Die alles loutren en vernieuwen zal!"

(Vrij gevolgd.)

1842.

DE BERGEN.

Die hooge bergen zijn het Scheppingsheiligdom!
De Kunsten zweven er in blijden reidans om:

De Schilder komt er 't spel van licht en bruin bespieden,
De Dichter droomt er van dryaden en sylphiden;
De Wijsgeer zoekt er in 't aansprakeloos gehucht
Onschuldige eenvoud en aartsvaderlijke tucht.
Daar snellen de eeuwen voort als vluggewiekte jaren;
De vrijman woont er naast het nest der adelaren;
En gij, gij komt er met een dankbren vreugdetraan
Des Scheppers grootheid in Zijn werken gadeslaan!

Dáár op de hoogten, staat het duizendvormig leven
Der rusteloze Stof in heilig schrift geschreven;
Daar staan de rotsen, door den schoot der zee gebaard
Na eeuwenlange dracht; daar rijst het steengevaart',
Uit 's aardrijks vuurkolk in één etmaal opgedonderd;
Daar staan die reuzen, tot pilaren afgezonderd,
Waarop de hemel rust. Ge ontlokt hun steenen borst
Verborgenheden, steeds en nooit genoeg doorvorscht;
Gij meet hun bouw, beproeft hun aart en eigenschappen,
En buigt u aan hun voet als op de tempeltrappen
Van 't Allerheiligste in gewijde aanbidding neêr.
't Gebergt' draagt overal het voetspoor van den Heer.
Hoe schoon is dáár Natuur, hoe eindloos verscheiden!
Hier komt ze een bloemtapijt van mosch en rozen spreiden,
Ginds weeft ze een kleed, waarin de sneeuw heur vlokken blaast.
Hier delft ze een afgrond, die gelijk een baaiert raast;
Ginds schijnt haar 't Paradijs zijn wondren te verjongen.
Hier hupt het beekjen, pas zijn rotshol uitgesprongen,
Bescheiden fluisterend naar 't grazig herdersdal;
Ginds dreunt de rotswand van den wilden waterval,
Neêrtuimlend in de kloof met oorverdoovend loeien.

De zefierwiekjens, die van balsemgeuren vloeien,
Omwappren hier u 't hoofd, en ginder waait de orkaan
U ijs en koortskoû op bevrozen vleugels aan.
De vuurberg, overdekt met groenende olmenbosschen,
Wordt tot een wijnberg, vol van weelderige trossen;
En, tot één enklen klank versmolten, sterft het lied
Der herders en de klank des donders in 't verschiet.
Hier – groene dalen, daar – een naakt granietgesteente:
Nieuw feestkleed dezer aard, en haar aâloud gebeente!
Één mateloos Geheel, vol trotsche wonderheên:
De winter boven, en – een eeuwge lent' beneên!

Gegroet, gij Jura! gij Mont-Blanc! onmeetbre rotsen
Vol sneeuw en gletschers en onoverkoombre schotsen
Van onversmeltbaar ijs! Gij, kolonnaden! stout
En oogverblindend uit het klaarst kristal gebouwd!
Gij vormt het prachtpaleis des Winters, die de stralen
Der zon, eeuw uit, eeuw in, uw muren laat bemalen
Met al de kleuren van den bonten regenboog,
Maar nooit verwarmen! Gij, zoo schriklijk – schoon omhoog,
Zoo lieflijk-schoon omlaag! Wat zijt ge! Één Godsgedachte!
Een Openbaring van d'Oneindige en Almachte!
Wat oog wordt immer moê uw wondren aan te zien?
Wat hart, op uw altaar, Hem 't loflied aan te biên?

Naar DELILLE.

1858.

DE RHIJNVAL.

(SCHAFFHAUSEN.)

Ontzettend schoon!... Wat naam zult gij hem geven,
Dien Stroomvorst, die daar nederstort
Gelijk een berg van schuim, dat de oevers beven,
De steenen kil bewogen wordt;

Die in verheven pracht het scheppingswonder
Der Niagara evenaart,
U overstemt, schorrommelende donder!
Als ge aanrolt over 't wolkgevaart';

Die 't zilverstof der golven naar den hoogen
Opslingert, en gelijk een Held
Door de eerepoort van bonte zonneboogen
In volle glorie verder snelt;

Die eeuwen reeds de steile steenrotswanden
Bedreigt, maar, eensklaps tot zijn rust
Teruggekeerd, de blonde korenlanden
Omarmt, de wingertheuvlen kust!...

Vergeefs uw kleuren op 't palet gemengeld,
O Schilder! Kniel, zing Hem een lied,
Die met dezelfde hand den daauwdrop sprengelt,
En dezen katarakt vergiet!

Vrij naar STÄUDLIN gevolgd.
1861.

DE DUITSCHE RHIJN.

NAAR HET BEKENDE VOLKSLIED VAN NICOLAUS BECKER.

Zij zullen hem niet stelen,
Den vrijen Duitschen Rhijn,
Hoe machtig en hoevelen
Germanjes haatren zijn,

Zoo lang hij de oude zoomen
Niet plotseling verlaat,
Zoo lang één spaan zijn stroomen
Zal rimplen op de maat!...

Zij zullen hem niet rooven,
Den vrijen Duitschen Rhijn,
Zoo lang één druif daarboven
Zal zwellen van den wijn;

Zoolang zijn deining wiegelt
Rondom der rotsen voet,
En Dom bij Dom zich spiegelt
In zijn kristallen vloed!...

Zij zullen hem niet dwingen,
Den vrijen Duitschen Rhijn,
Zoo lang zijn jongelingen
Zijn grijzaards waardig zijn;

Zoo lang het lied zal klinken,
Dat langs zijn oevers ruischt,
Zoo lang een zwaard zal blinken
In zijner zonen vuist!...

Wij scharen ons in 't ronde,
O vrije Duitsche Rhijn!
Tot gij de stervenssponde
Des laatsten Mans zult zijn.

1861.

REISHERINNERINGEN.

I.

BIJ EENE MADONNA VAN RAFAËL.

Twee Englen – een des Hemels, een der Aard' –
Doorzagen al het grootsche, al 't reine en schoone

Der Moeder, prijkend met de Maagdekroone,
Wel d' eernaam van „Gebenedijde" waard.

De eerste is die Gabriël, doorluchte Aartsengel,
Die haar Gods boodschap bracht. Met heilgen groet
Deed hij de Jonkvrouw hulde, en aan haar voet
Leî hij, heur beeld en kroon, een leliestengel.

De tweede is Rafaël, de Schilder met
Den Englennaam, wiens tooverend palet
Van roode liefderozen scheen te bloeien.

En wat er in een Moeder om kan gaan,
En wat des Heilands moeder moest doorgloeien,
Dat leeren zijn Madonnaas u verstaan.

Rome, Mei 1856.

II.

OP DEN CALVARIËNBERG,

BIJ ISCHL (IN TYROL).

Een verrukkende berg in die bergenwarand,
Waar de geest des Onzienlijken fluistert,
Een Olijfberg der ziel, - met een bevende hand
Tot een somber Calvarië ontluisterd!

Een Kapel, door de handen van menschen gemaakt,
In dien bergtempel Gods des Alhoogen,
Een afzichtelijk beeld aan een kruispaal gehaakt,
In het licht van Gods vriendelijke oogen!

Een Madonna, het zevenvoud zwaard in het hart,
Wie de wanhoop de handen doet wringen, –
Waar een bloeiende moeder, heur kind aan het hart,
Ginds een levensfontein doet ontspringen!...

Neem ze weg!... Werp u neêr in het heiligdom Gods,
Waar Hij nadert in 't bladergewemel,
Zij uw outer Zijn boomtronk met levendig mosch,
En uw koepel Zijn tintelende hemel!

Smaak den zegen van 't Kruis, waar uw ziele van gloeit,
Maar - geen pijnlijk symbool! - Pluk de bloemen!
Zij zijn allen aan 't kruis van dien Eenge gegroeid,
Die d' Almachtige ons Vader leert noemen!

Wees gezegend, gij moeder! gelukkig als Zij,
Die ook ù den Gezegende baarde! –
In den vloek slechts is smart: – maar de vloek ging voorbij:
Kus uw kind! Noem ze Olijfberg, Gods Aarde!

7 Aug. 1862.

III.

DE REIS NAAR ROME.

A.

Werwaarts met den pelgrimsstaf?
Trekt gij naar het Heilig Graf,
Op de vleuglen der gelofte?
Zet u neêr – de middag stijgt:
Zie, hoe 't brandend voetpad hijgt,
't Grijs bestofte!

B.

Ja, ik wandel naar een graf,
't Graf der Waereld, met mijn staf!
't Noord is koud, – ik smacht naar Romen.
De openbaring van 't Voorleên
Ruischt er door ruïnen heen:
'k Wil er droomen!

A.

't Pad is eindloos: golven slaan,
Diepten gapen, Alpen staan
Tusschen u en 't Land der Kunsten.

Keer tot eigen woning in!
Smaak in 't vreedzaam huisgezin
's Hemels gunsten!

B.

Neen! mij sporen geesten voort:
'k Zoek het groen olijvenoord,
Dat nog trilt van Maroos snaren,
Waar de blonde Tibervloed
Elyseën duiken doet
Uit zijn baren.

A.

Dweep op 't Noordsche heuvelklift!
Lees er 't graauwe Runenschrift!
Elke stroom deelt Sagen mede;
Ieder ritslend dennenwoud
Heeft geheimen, die 't vertrouwt,
Ademt vrede.

B.

't Noorden, met zijn wonderlicht,
Is der Schepping Heldendicht:
Dát doorvorsch ik 't allerlaatste.
'k Wil nu eerst naar 't schoone Zuid,
Waar Apolloos herdersfluit
't Zoetst weêrkaatste.

A.

Bergen, dalen, vindt ge alom;
En der Schoonheid Priestrendrom
Kan men overal beminnen.

't Schoone komt van buiten niet:
't Lichtrijk, waar de Kunst gebiedt,
Bloeit van binnen.

B.

Luider, klaarder spreekt Natuur,
Waar de bloemen en 't azuur
Aarde en hemel samenschaaklen:
't Is of dáár het hart herleeft,
Of er de echo ommezweeft
Van oraaklen.

A.

Rome zoekt ge? Rome is steen.
Dood zijn Flaccus en Maeceen:
Kunt gij de assche wakker schudden?
Menig heerlijk standbeeld brak;
En waar Tullius eens sprak,
Loeien kudden.

B.

Kunst houdt bij de grafterp wacht,
Kunst, die met den tijdstroom lacht
En den moker der Wandalen!
Waar een grootheid ónderging,
Werpt een eeuwge erinnering
Al heur stralen.

A.

Keert ge, menig deur blijft dicht;
Vruchtloos zoekt ge 't aangezicht
Van den vriend uit vroeger tijden:

Arme vreemdling die gij wierdt,
Zult gij, wien de Kunst lauriert,
Honger lijden!

B.

Zoo als ù voor 't Vaderland
Om zijns-zelfs wil 't harte brandt,
Waar geen bijdoel 't op kon wekken:
Zóó bemint de Muzenzoon
Ook de Schoonheid om haar schoon!...
Laat mij trekken!

Met gezwollen voeten sleept
Hij zich voort naar Rome, en – dweept,
De edelste van Schoonheids Jongren!
Maar teruggekeerd in 't end,
Elk vervreemd en onbekend,
Moest hij – hongren.

Naar ESAIA TEGNER.

1850.

IV.

AAN EENE DOCHTER VAN HET ZUIDEN.

Wat zoekt gij in ons Noorden, Kind van 't Zuid?
Gij zult uw blaauwen hemel hier niet vinden:

Gij strekt vergeefs in 't loof van eik en linden
De hand naar 't goud van uw oranjes uit.
Uw Apennijnen met hun witte kruinen,
Uw Vuurberg, met zijn krans van wingertblaân,
Mist gij ze niet in 't schrale zand der duinen?
Durft gij zoo ver 't beschermd oog ontgaan
Der marmren Heiligen die voor uw doopvont staan?

Hier is de zon het bleeke siloët
Der uwe - 't licht beneveld - gierig de akker;
Traag rijpt het graan; laat wordt de leeuwrik wakker;
De drasgrond wijkt bij d' indruk van uw tred.
Graauw is de lucht, en graauw de zee, haar spiegel;
Hier nijpt de koû, hier vriest het; hier verstoort
De hagelwolk het vriendlijk stargewiegel,
Hier zweept de sneeuw u naar den vuurhaard voort...
Gevoelig Kind van 't Zuid! wat zoekt gij in ons Noord?

Of zijt gij 't moê, dat weeklijk Paradijs,
Waar 't wufte volk, in zijn wellustigheden
Ontzenuwd, zich door vreemden 't juk laat smeden,
En 't Hoogste Goed verkoopt tot elken prijs?
Waar Haat en Nijd de broeders houdt gescheiden,
Zoodat één naam, één rijk, één koningsstaf
Onmooglijk is? waar blinden blinden leiden,
En de oude roem, die 't oude Rome omgaf,
Een ijdle klimop werd op een gebeeldhouwd graf?

Zoekt gij een Land, door God gemaakt, maar met
Des Menschen hand? door vrijgevochten mannen

't Geweld van elementen en tyrannen
Betwist, ontwoekerd, bijna tred voor tred?
Een Volk, dat, warsch van 't rammlen van de keten,
Geen band kent dan der Wet, geen beter brood
Dan 't zelfverdiende, en, met een vrij geweten,
Ook nu nog in zijn zwakte sterk en groot,
Van Eendracht, Orde en Trouw Europa 't voorbeeld bood?

O, blijf dàn hier, gij Dochter van het Zuid!
Want gij behoeft geen voetstap meer te reizen.
Kies, tusschen onze hutten en paleizen,
Een rustplaats voor uw moede leden uit!
Gij zijt alom er veilig. In de koude
Woont kracht: de golf van onzen Rhijn rolt staal.
De grond, waarop ons volk zijn terpen bouwde,
Schijne uw Hesperische' oogen zwak en schraal,
De uwe is een lavakorst, de onze – overdekt metaal!

1850.

UIT AMERIKA.

I.

DE PRAIRIËN.

I.

Gij gaarden, door de woestenij gekweekt,
Gij weiden, onbegrensd en ongeschoren,

Wier naam aan Englands trotsche taal ontbreekt!
Prairiën, neen! ik zag u nooit te voren;
En nu, terwijl mijn oog u overziet,
Hoe bruisend stroomt op eens mij 't bloed door de aâren
Gij strekt u uit naar 't eindeloos verschiet,
Gelijk een staande zee, wier groene baren
Voor eeuwig onbeweeglijk zijn. Maar neen!
Op eens herneemt gij de oude vrijheid weder.
Gevleugeld trekt de wolkenschaduw heen;
De vlakte ontwaakt en wiegt zich op en neder;
De lichte hoogten buigen om en om,
En donkre diepten golven. Dartel stoeien
De windtjens met de bloemen, die alom
Als uitgestrooide zonnevonken gloeien;
En roerloos zeilt de valk der woestenij
Hoog in de lucht op breede wiek voorbij.
Gij, dartle windtjens! kustet Texas druiven,
Gij deedt de Mexikaansche palmen wuiven,
Gij volgdet door de Zuider-lustwarand
De beekjens, die, Sonoraas klare wellen
Ontsprongen, even lustig zeewaards snellen;
Maar hebt gij ooit een schooner wonderland
Dan dit doorwaaid? 't Heeft niets aan Menschlijk pogen
Te danken: 't Is Gods werk! Dezelfde hand,
Die ginds den bouw voltrok der hemelboogen,
Schiep ook die zee van gras, andre oceaan,
Waar eeuw aan eeuw de groene golven gaan,
En woud aan woud als eilanden verrijzen,
Een archipel van frissche Paradijzen!
Die bodem is den hemeltempel waard,

En wat de starren zijn aan die gewelven,
Dat zijn omlaag de bloemen!... Heerlijke Aard,
Hoe lokt gij hier den hoogen hemel-zelven
Ter neder, tot hij altijd teerder blaauwt,
En eindlijk wegsmelt in uw levend emeraud!

II.

Als ik mijn klepper prikkel met de sporen,
Die tot de heupen voortwaadt door het gras,
Klinkt mij 't eentonig hoefgestamp in de ooren,
Ja, bijna of het heiligschennis was.
Wie weet? als we eens der graven rust ontwijdden?
Slaapt hier misschien een volk uit vroeger tijden,
En is dit stof wellicht der dooden asch,
Eens tintelend van leven? – Dat vermelden
Die muren, rijzend boven 't eikenwoud,
Heenblikkende over de eindloosheid der velden!
't Geslacht, dat eens dit bolwerk heeft gebouwd,
Is lang reeds van de moederaard verdwenen.
't Was jong en sterk, en stapelde zijn steenen
Reusachtig op, terwijl de westerzon
In Griekenland misschien de rots bestraalde,
Het voetstuk van het heerlijk Parthenon!
Hier droeg de grond hun welig graan; hier dwaalde
Hun grazend vee; hier liet de buffelstier
Den stuggen nek in 't juk des ploegers klemmen;
Hier klonken eens de honderdduizend stemmen
Van levenslust en arbeid en vertier.
Hier zwierven menigmaal verliefde paren
In 't eenzaam rond bij d' avondzonnestraal,

Geloften wisslend in vergeten taal,
En klanken – wie zal zeggen uit wat snaren
Getokkeld, of uit wat welluidend riet
Geblazen - met hun teeder minnelied
Meêgevend met de winden!... Maar daar daagde
De Roodhuid op: het oud geslacht verdween,
Dat deze muren bouwde. 't Was als vaagde
De storm hen weg, en eeuwen achtereen
Mocht de Eenzaamheid alreeds hun plaats bekleeden.
De wolf zoekt in de wildernis naar buit;
De schildpad holt den leêgen bodem uit,
Eens overdekt met dichtbevolkte steden.
't Is alles weg - alleen de heuvlen niet,
Waar 't oud geslacht zijn beendren achterliet;
De hoogten niet, waar ze op de groene zooden
Zich bogen voor hunne onbekende goden;
De wallen niet, ten bolwerk saamgeprest
Voor 's vijands woên: tot straks de Wilde er brulde,
De schansen overrompelde, en de vest
Met lijkenheuvels van verslaagnen vulde.
De gieren schoten in al dichter kring
Ter neder op de doôn: wie zou hen storen
In 't gruwzaam maal? – Een enkle vluchteling
Doordwaalde 't woud, op 't glibbrig pad verloren,
Tot de eenzaamheid hem wreeder scheen dan 't graf,
En hij zich in des vijands handen gaf.
Niet alle vonken van 't gevoel verdoofden:
Hij vindt een plaats in schaaûw des rieten daks;
De onbandige overwinnaars gunnen straks
Hem, meerbeschaafde, een zetel bij hun Hoofden.

Nu kiest hij uit hun dochtren zich een bruid:
Vergeten schijnt wat nimmer werd vergeten,
Zijn eerste liefde en menig dierbre spruit,
Met heel zijn ras vermoord, in 't slijk versmeten
Door 't eigen volk, dat nu de broederhand ontsluit!

III.

Zoo wisselt alles hier!
Één wenk des Heeren,
En ziet! geslachten, heerlijk, jong en frisch,
Verrijzen, bloeien, om tot stof te keeren!...
De Roodhuid ook verliet de wildernis,
Wier paden hij heeft platgetreên, wier boomen
Hij telde - om nu, op 't hoog gebergt' verstrooid,
Een rijker jagersbuit op 't spoor te komen.
Niet langer huist de bever aan dees stroomen:
Ver aan de vrije waatren, die nog nooit
Een blank gelaat weêrkaatsten, aan de zoomen
Van d' Oregon, die trotsch en eenzaam vloeit,
Bouwt hij zijn klein Venetië. - Hier loeit
Geen buffel meer: nog tweemaal twintig mijlen
Van 't plekjen waar de lichte rookkolom
Verkondigt dat de verste jagers wijlen,
Dwaalt hij in wilde kudden zorgloos om;
Dáár steekt hij fier de horens op, dáár kneden
Zijn reuzenhoeven de aard, die davert bij zijn schreden!

IV.

Toch leeft altijd de oneindige woestijn.
Wie zal haar duizenden bij namen noemen?

Insekten, die, niet minder dan de bloemen,
Met licht en kleuren overgoten zijn;
En vogels, die ter naauwernood nog weten
Wat vrees voor menschen is; een slanggebroed,
Voortschuivend als een dichtgeschubde keten,
Afgrijslijk schoon, in goud en purpergloed!
De ranke hinde is schuw naar 't woud gevlogen;
Ginds briescht het paard, nog maagd van toom en trens;
De bie, veel stouter planter dan de mensch,
Met wien zij uit het Oost is meêgetogen,
Doorgonst op vliezen vlerkjens wijd en zijd
De zonnige savanne en zoekt heur woning:
Een eik, als in den gouden fabeltijd,
Bergt in zijn hollen stam haar schat van honig.
Ik luister lang naar 't welbekend geluid:
't Is of ik reeds de scharen aan zie zweven,
Die de eenzaamheid bezielen met nieuw leven.
Hoort! dartelende kindren schaatren 't uit!
Daar ruischen meisjensstemmen! Tonen galmen,
Als noodde een sabbatsklok tot bede en psalmen!
Ik zie de lammren door de klaver gaan;
Het schelletjen der hamels doet zich hooren;
De boogert kraakt; welluidend ruischt het koren...
Daar waait op eens een frissche wind mij aan,
Mij wekkend uit mijn liefelijken waan –
En 'k sta weêr eenzaam in de wildernis verloren!

Naar den Amerikaanschen dichter W. C. BRYANT.

1860.

II.

HET BEEKJEN.

Gij, beekjen! welt met zacht geluid
Onopgemerkt uw woudbron uit;
Gij vormt een kleinen waterval,
Terwijl gij nederspringt in 't dal;
Dan effent gij uw golfjens weêr,
En zoekt de schaduw als weleer.
Hoe dikwerf, in mijn jonge jeugd,
Hebt gij mijn speelziek hart verheugd!
Als dan de lente, lang verwacht,
Verscheen in de eerste bloemenpracht,
Als 't gras, fluweelig uitgespreid,
Doorvloeid was van welriekendheid:
Dan vlood de knaap de doffe kluis,
En voelde eerst aan uw zoom zich thuis!
Dáár hoorde hij den kwartel slaan,
Dáár lachte hem 't viooltjen aan,
Zoo jong en frisch, zoo frisch en blijd,
Als gij, mijn beekjen! zelve zijt.

En toen ik opwies en de dorst
Naar glorie tintelde in mijn borst,
Beproefde ik bij uw stillen vliet

In de eenzaamheid mijn eerste Lied!
Het leven schitterde, als de dag
Die duizendkleurig voor mij lag;
Ik droomde van mijn vleugelros,
En schreef - 'k herdenk het met een blos! -
Mijn naam met zooveel fierheid neêr,
Als blonk hij reeds van eeuwige eer!

Gij, beekjen! kent geen ouderdom:
Uw hooge ahornen staan rondsom
Wel groen en krachtig nog te prijk,
Maar achtbren grijzaards nu gelijk.
Zij leeren mij maar al te goed,
Hoe snel de tijd is weggespoed,
Sints ik, niet zonder huivering,
Voor 't eerst mij neêrzette' in hun kring.
Maar gij, mijn beekjen! vloeit maar toe,
En wordt des rennens nimmer moê.
Nog altijd huppelt ongestoord
Uw golfjen over keizels voort.

Gij volgt uw eigen klokslag, gij!
En kent geen jaren zoo als wij.
Welluidend ruischt uw zacht geplasch,
Als toen ik nog een knaapjen was.
Nog zijt gij blank als kristallijn;
Nog vonkelt ge in den zonneschijn;
Nog tooit uw oeverriet zijn pluim
Met vlokken van uw zilverschuim;
Nog ciert u, even teêr en blaauw,

't Viooltjen in den morgendaauw;
Nog dobbert ginder, groen en versch,
Schier wortelloos, de waterkers;
En vrolijk kweelt de voogelenschaar,
Nog even als voor twintig jaar!

Gij, beekjen! zijt dezelfde steeds;
Maar ik – ach, hoe veranderd reeds!
Gij ziet het knaapjen van weleer
Nu als een man, een vreemdeling, weêr.
Aanschouw mijn trekken! gij hervindt
Geen enklen zweem van 't zorgloos kind,
Dat eenmaal dartelde aan uw zoom.
Vervlogen is der jonkheid droom,
Dien 't hart uit gouden draden spon,
Te schoon dan dat hij duren kon.
'k Heb de echte waereld nu bespied,
Maar die ik droomde, ging te niet.
Één bleef getrouw tot op dit uur:
Al heur beloften hield - Natuur!
Want immer schittert voor mijn oog
Het groene veld, de blaauwe boog,
Zoo jong, zoo vol van heerlijkheên,
Als eer mijn eigen lent verdween!

Nog weinig jaren, en daar treedt,
Gebukt, vergrijsd in lief en leed,
Uw speelnoot aan met wanklen voet,
Mijn beekje'! en – brengt u d' afscheidsgroet,
Mijn doffe blik zal dan misschien

Uw glinstring door een nevel zien,
En mooglijk dringt dan tot mijn oor
Uw vrolijk murmlen niet meer door.

Dan sterf ik – Maar onaangedaan
Ziet gij des waerelds wissling aan.
Een nieuw en jong geslacht verschijnt,
Groeit op, veroudert en – verdwijnt.
Maar schoon ook jaar aan jaar ontvliedt,
Gij speelt uw spel en zingt uw lied,
Gij kust de rozen aan uw zoom,
En droomt altijd uw jonkheidsdroom.
Soms wel – wie weet het? – fluistert gij:
„Wat gaat de mensch toch ras voorbij!"

Naar den Amerikaanschen dichter W. C. BRYANT.

1860.

ITALIË.

Gloeit geen hooger blos uw wangen,
Pelgrim uit het verre Noord!
Die, op vleuglen van 't verlangen,
Uitvloogt naar het Zuideroord,
Nu gij, uit de winterkoelte
Van Sint-Gothards eeuwig ijs,
Langzaam neêrdaalt in de zoelte
Van een tweede Paradijs?

Zie! de neevlen bleeken, scheuren,
Smelten in den zonnegloed;
Liefelijke balsemgeuren
Brengen u den welkomstgroet.
Nog één rid!... en opgetogen
Blijft gij op den drempel staan,
Waar voor uw bewondrende oogen
Elyseën opengaan.

Kent gij 't Land niet der citroenen,
't Land niet, waar de oranje gloeit,
Waar de hooge lauwren groenen,
Waar de myrth in stilte bloeit,
Waar de rotsen rozen bieden,
Elke beek als zilver vliet?
Kent gij 't Land der Hesperiden,
Heel Europaas Lusthof niet?

Teedre nachtegalen schuilen
In het lommrig olmenhout.
Schitterende marmerzuilen
Scheemren door 't cypressenwoud,
Bij de meiren, in de hoven,
Op de bergen, laag en hoog:
En de hemel lacht daar boven
Als een vriendlijk moederoog.

En in dalen en landouwen
Wandlen, in den zonneschijn,
Bruine knapen, fiere vrouwen,

Schoon gelijk haar rozen zijn.
Op de hoogten – vreugdgeschater!
In de huizen – harpgeschal!
Minneliedren op het water,
Dans en jubel overal!

Schijnt dat Land niet uitverkoren
Tot een blijde Hemelbruid?
Schudde' hier met vollen horen
Niet een God zijn wondren uit?
Woont de vrede nog op aarde,
Wandelt de onschuld hier nog om,
Zeker, deze Rozengaarde
Koos zij tot haar Heiligdom.

Wreede dwaling! ijdel roemen!
Onder al dat bont gewoel,
Als een adder onder bloemen,
Schuilt een knagend smartgevoel:
Tucht en zeden zijn bedorven,
De armoê kwijnt er hulploos voort,
't Heldenvolk is uitgestorven,
En - de Vrijheid ligt vermoord!

Gij, o Moeder aller Kunsten,
Rijkstbegaafde van weleer!
Gij, gekroond met 's Hemels gunsten,
Ach, wat ligt ge machtloos neêr!
Rozen tintlen op uw kaken,

Maar heur purperblosjen liegt:
't Is de koortsgloed, fel aan 't blaken,
Die u wild door de aadren vliegt.

'k Vraag mij-zelven menigmalen:
Is die rijke bloemenglans,
Die u 't krank gelaat doet stralen
Niet alreeds uw doodenkrans?
Zijn niet die twee vlammen, loeiend
Uit uw dubbel berggevaart',
Fakkels, bij het sterfbed gloeiend
Van een Koningin der Aard?...

Maar, o neen! geen hoop verloren,
Schoon begraven onder 't wee!
Ruischte u nooit het lied in de ooren,
't Klaaglied van Pénélopé?
Zij ook, schoonste van de schoonen,
Zag een lagen vleierstoet
Ongestoord haar huis bewonen,
Vlammende op heur overvloed.

Twintig jaren zat ze, en weefde
't Wollig purper op heur troon;
Twintig jaren leed ze, en leefde
Voor heur welbeminden zoon;
Twintig jaren bleef ze smachtend
Uitzien naar heur Hoofd en Heer,
Boden zendend, boden wachtend,
En – Odysseus keerde weêr!

Wee den huichelenden minnaars,
  Als de Held hun 't voorhoofd bood,
Als de wraakboog des verwinnaars
  Doodelijke pijlen schoot!
't Bloed droop van de marmersteenen,
  Gang en wulfsel galmden 't na:
„Heden is uw dag verschenen,
  Lang vertreden Ithaka!"

Laat me u 't lied, Itaalje, zingen!
  Hoor het, en verdraag uw kruis,
Hoe de wulpsche hovelingen
  Dringen in uw aadlijk huis!
Voed uw zonen op tot mannen!
  Leer hen hopen zoo als gij!
Weldra vallen uw tyrannen:
  Uw Odysseus is nabij!

Naar GEIBEL.

1856.

DE BERGEN.

Gij Bergen, op wier steunpilaren
  Des Hemels koepel zich verbreidt,
Getuigen gij, sints grijze jaren,
  Van d' Eeuwige en van de Eeuwigheid!

Hoe doet gij 't hart van vreugde branden,
Als beurden u des Scheppers handen
  Zoo even uit de groote zee!
Hoe doet gij 't hart van heimwee kloppen,
Als woonde er op uw hooge toppen
  De langgezochte zielenvreê!

Ten hemel houdt gij 't hoofd geheven,
  En moederlijk verzorgt gij 't dal;
Gij drinkt Gods daauw, en drenkt de dreven
  Met springfontein en waterval.
Met stroomen, als met zilvren koorden,
Trekt de oceaan u naar zijn boorden,
  Maar onverwrikbaar blijft gij staan:
Zóó, zeegnend met weldadigheden,
Blijft, ongestoord in zijn gebeden,
  De vrome 't oog naar Boven slaan!

Gij wilt het arendsnest beschermen,
  Gij ziet de wolken in 't gezicht,
Gij draagt den donder in uwe armen,
  En gordt u met zijn bliksemlicht.
Gij zingt, eer ze aan uw voeten zwieren,
Den pasgeborene rivieren
  Het allereerste wiegelied;
Gij draagt de blijde vredeboden,
Die de Aarde tot het Goede nooden,
  Gij, die den Hemel openziet!

Gij staat als wachters voor de deuren
  Van 't rozenkleurig Morgenrood.

Zoodra de troongordijnen scheuren,
  Houdt gij de grijze kruin ontbloot,
Om 's Heeren Licht, de Zon, te groeten.
Ge omhelst uw Koningin de voeten,
  Gij kust haar purpren kleederzoom;
Gij vangt hare eerstgeworpen stralen;
En strooit ze als zilver in de dalen,
  En mengt ze als goudstof in den stroom.

Diep in uw eigen borst verscholen,
  Woont onuitbluschbre hemelgloed:
Daar smeulen, vonklend, de altaarkolen,
  Wier hitte de aarde beven doet.
U-zelv', in heilig vuur ontstoken,
Zien we als van offerwalmen rooken;
  En als ge aldus van vonken gloort,
Bazuint gij van den roem des Heeren,
Wien, siddrend, zelfs de spotters eeren
  Op 't rollen van uw donderwoord.

Ja, als gij, 't rookkleed omgeslagen,
  De velden met uw lava scheert,
Is 't of gij van den Dag der dagen
  Met roode vlammen profeteert:
Dat siddrend land, die stuivende asschen,
Dat purper op de ontroerde plassen,
  Dat daavren van uw ingewand –
't Spreekt al van Hem, die de aard zal richten:
En midden in uw bliksemschichten
  Zien wij Zijne opgeheven hand!

Maar als de wolken u verbergen,
  Gelijk een witte rookkolom,
Dan is 't, als zweven, blanke Bergen!
  Gods Englen op uw kruinen om.
Dan daalt een vrede, rein en teder,
Een sabbatstilte huivrend neder,
  Zoo ver ge uw groene wortels spreidt.
Dan wijst ge, als vingren Gods, naar boven,
En toont de zielen die gelooven
  Den weg die naar den Hemel leidt.

Gegroet, beheerschers der valleien,
  Die buigen op uw vloertapeet!
Gij Vorsten, met uw palmenmeien,
  Gij Priesters, in uw hoogtijkleed!
Gij Martlaars, die de stormwindvlagen
En al Gods donders hebt verdragen,
  Maar onverpoosd uw Schepper looft;
Hem psalmende in uw melodiën,
Wiens zomer bloesemt op uw kniën,
  Wiens winter hagelt op uw hoofd!

De vrijheid, vaak op aard' geschonden,
  Wordt op uw toppen waarlijk vrij.
Het is als deinzen onze zonden,
  Zien zij den Hemel zóó nabij.
Wie, op uw starrenwacht verheven,
Ziet daar die duizend lichten zweven,
  Zoo kalm, zoo rein, zoo vriendlijk-stil,
En wenscht niet vurig desgelijken

Geen handbreed uit de baan te wijken,
Waar de Eeuwige Orde ons voeren wil?

Wat heeft de Heiland onzer zielen
De hooge bergen liefgehad!
Zij zagen Hem eerbiedig knielen,
En baden mede waar Hij bad.
Zij zagen Hem in stille nachten
Verdiept in heilige gedachten,
In mondgesprekken met den Heer;
En wáár Hij zich een pad mocht banen,
Hij ging – met Menschelijke tranen,
En – kwam met Godlijke almacht weêr!

Ja, wáár de Bergen heilig heeten,
Uw bergen zijn het, Heilig Land!
Uw borst doorslingren ze als een keten,
Tot aan het verre Arabiesch zand.
Zij mogen als de Horeb gloeien,
Zij mogen als de Olijfberg bloeien,
Of naakt staan zoo als Golgotha:
Zij openbaren uit den hoogen
Een Schepper, enkel alvermogen!
Een Vader, enkel heilgenâ!

Uw Jonkvrouw scheur' de wolkgordijnen,
O tooverachtig Zwitserland!
Uw bodem pronk' met de Apennijnen,
Europaas Zuider-Lustwarand!
De Himalaja zij verkoren

Om 't Hemelsch koepeldak te schoren, –
Ik neem den lauwer niet weêrom:
Want eeuwig zult ge uw roem bewaren,
Gij Heilge Bergen! Hoofdaltaren
Van Gods oneindig Heiligdom!

(Van verre naar 't Hoogduitsch.)

1858.

REIZENDE ENGELSCHEN.

(AFGELUISTERDE KLACHT VAN EEN ENGELSCHMAN-ZELVEN.)

En is er, lacy! dan geen oord
Waar iemand mijmren kan,
Of eensklaps vliegt zijn droombeeld voort
Door een roodhairige' Engelschman,
Die alle illuzie stoort?
Kan daar geen Noord-, geen Zuidpool zijn,
Geen Alp, geen Apennijn,
Of 'k vind er de thread-needle-straat
In zondags-feestgewaad?
Klim vrij den hoogverheven top
Van d' een of andren Simplon op,
En meen, dat gij in 't laag verschiet
De waereld achterliet:
Op eenmaal dringt er tot uw oor
Een sissend blazen door:

„Kwâ tijding van de beurs, my dear!
De fondsen... (Oef! wat klimt dat hier!)
Gaan neêr... (Hoe zal dat gaan?)
Zoodat ze haast... ('t Is al te hoog!
Wij kloutren naar den hemelboog)...
Op zes-en-zestig staan!"

Ga wáár ge wilt, naar berg of dal,
Gij vindt old London overal.
En trokt gij ook naar Hellas' hof,
Gij zaagt John Bull, met zomerstof
En puddingsaus besmet,
Elk beekjen van den Helikon
Ontwijden tot zijn waterton,
Zijn badkuip en lampet!
En als die reislust langer duurt,
Als ploerten uit de vuilste buurt,
Als oude vrijsters, aldermen
En al de cockneys, die ik ken,
Hun beefsteaks laten staan,
Om rond te gapen in een land
Aan de overzij' van d' oceaan,
Naar dingen die hun klein verstand
Totaal te boven gaan:
Wanneer blue-stockings zelfs heur krans
Verlaten, om den derwischdans
Met eigen oog te zien:
Wanneer geen leeftijd, jong of oud,
Geen vrees voor Turken bovendien,
De dames meer weêrhoudt,

Om met een geelen parasol,
En de oogen knijpend om een traan,
In 't aaklig Pyramidenhol
Een uur op wacht te staan: –
O, vaar dan wel, gij zoete waan,
Dat op des waerelds wandelbaan
Één streepjen gronds te vinden zij,
Van rosse Britten vrij!
Wie weet, als ik naar 't Westen ging,
Of daar geen witte zwerveling
Bij Carolinaas zwartjens zat,
Die roast-beef met hen at!
En, reisde ik Oostwaarts, of mij daar
Geen jongejufvrouw 't schouwspel bood
Van iemand, die, met lijfsgevaar,
In 't vroege morgenuur
Zijn thee drinkt met geroosterd brood
Op Chinaas monstermuur!

1840.

ZWEDEN.

't Zonnetjen, schuw voor het ijsveld der polen,
Schittert daar ginds, in geen nevel verscholen,
Vroeger dan hier uit heur sluimer ontwaakt.
God heeft, bij 't scheppen der Zuidlijke dalen,

Om niet één wonder op nieuw te herhalen,
't Zuiden tot roos van de Schepping gemaakt.
Maar tot een lelie van hoogere waarde,
Schiep Hij het Noorden en 't Noorden-alléén:
Dáár smelt met de eeuwige blankte der aarde
't Eeuwige blaauw van den hemel in één.

Rijker dan 't Noord met zijn sneeuwige toppen,
Kleedt zich het Zuiden met kruiden en knoppen;
Flora, de blonde, verschuilt er zich in.
Dáár is het leven een droom van Genieten,
't Purper der druif houdt niet op met te vlieten,
En ieder luchtje' is een zuchtjen van Min.
Maar o, de Frischheid is 't erfdeel van 't Noorden!
Bloeme des Winters, voor ons is heur pracht.
Ons rolt de golfslag metaal langs zijn boorden,
En op de klippen, daar vonkelt de Kracht!

Ginds, met de lucht, schijnt de Schoonheid te stroomen;
Daar spruit de Kunst, in rooskleurige droomen,
Voort uit een lente, die nimmer verdooft.
En waar de Tiber van wonderen wemelt,
Heft, tusschen de aarde en heur blinkend gehemelt,
Petrus, de Heilige, 't herderlijk hoofd. [1])
Ons heeft de almachtige hand van God-zelven
Eeuwige tempels: de bergen! gebouwd;
En zij ontsteekt er aan 't blaauw der gewelven
Duizende lampen van levendig goud.

---

[1]) De St. Pieterskerk te Rome.

Neen, wie de stralende starren zag gloren,
Neen, wie de sagen der helden mocht hooren,
  Waar ónze hemel van blinkt en weêrklinkt,
Neen, wie de heilige schimmen der Vaadren
Hoog in het Noorderlicht zeegnend zag naadren,
  Vlammend van heil, en van glorie omringd:
Neen, die verlangt niet, in 't Zuiden te wonen,
  Zwiert er de Mei ook haar eeuwigen staf.
Mocht gij in 't einde ook mijn liefde beloonen,
  Moederlijk Zweden, geef gij mij een graf!

Naar het Zweedsch van ERIK SJÖBERG.

1843.

PARIJS.

Die Stad is 't Babel onzer dagen!
Als Babel stort zij eens in puin.

DA COSTA.

Wanneer Parijs in puin is neêrgevallen,
De spinrag graauwt om zijn verwoeste wallen,
En 't nachtgebroed met vale vleêrmuisvlerk
De wulfsels scheert der Notre-Dame-Kerk:
Dan zal misschien, als door de ontvolkte streken
Een pelgrim dwaalt, de grijze herder spreken,
Die daar zijn vee ter groene weide drijft:
„Ziet wat van 's waerelds grootheid overblijft!
Hier stond een Stad, een koningin der steden,

In wonderen en ongerechtigheden
Wedievrend, zóó dat haar geschiedenis
Één misdaad, één afgrijslijk treurspel is,
Gewevên uit de grilligste tooneelen.
Dáár zag men ziel en zaligheid verspelen
Voor wind en waan, niet ééns, maar duizendwerf!
Dáár was de weg van 't breidelloos bederf
Zóó pijlsnel, dat het wanbedrijf van heden
De heldendaad van morgen werd! 't Verleden
Had daar geen stem, veelmin de Toekomst. Elk
Juweel werd in den zuren zwijmelkelk
Der zinlijkheên versmolten, als de parel
Kleopatraas. Vaak heeft ze, als Vijfde Karel,
Haar eigen lijkvaart levende gevierd.
Heur hamer, door Wandalendrift bestierd,
Verbrijzelde al wat heilig is. Geen wonder!
De Heilige der heilgen was haar zonder
Ontzag, en miste in de ongespierde vuist
Den bliksem die den titan nedergruist.
Zij had geen God. Haar wufte zonen waren
Hun eigen gruwelgoôn en offeraren,
En elke zonde was hun altaartrap.
Zij dreef met alle tochten koopmanschap,
En gaf het Goud den staf van Kunde en Schoonte.
Het Huwelijk, versleten door gewoonte,
Kind des Belangs en moeder van den Haat,
Was niets dan een gedrochtlijk Celibaat,
Dat sedert lang den blos der schaamte ontleerde,
Het stroobed en de vorstensponde onteerde.
De roemrijkste asch, ontheiligd, was er 't spel

Eens wervelwinds, die opwoei uit de hel.
Het purper werd door 't vonnis van de lompen
Veroordeeld, en de koningsscepters krompen
Voor 't zwaaien van den staf des bedelaars!...
Dies heeft de Heer die trotsche boulevards
En pleinen en paleizen met den vinger
Beroerd - daar stond de rusteloze slinger
Des levens stil, en alles keerde in stof!
Zoo breekt de mensch een kaartenhuis af!... Lof
Zij d'Eeuwige! Lankmoedig is de Heere,
Maar heilig ook: wie tast Hem in Zijne eere?..."

(Naar aanleiding van REBOUL, in zijn Le dernier jour.)

1842—1852.

INDISCHE ROZEN.

SANSKRIETSCHE POËZY.

Ach, de stem die Ramaas tocht bezongen,
Kalidasa vóórgezongen heeft,
Blijft voortaan in de elpen borst bedwongen,
Tot zy in den langen doodslaap sneeft.
Pronk met klanken vrij, haar afgeluisterd,
. . . . . .
Wie zy toegelonkt heeft, toegefluisterd,
Schudt met droeven glimlach 't hoofd.

N. BEETS, De Taal.

I.

SMARA, DE MINNEGOD.

(Door TAHÇIN UDDIN.)

De Godheid der Liefde,
Gewiegeld in wenschen,
Is 't kind van den Hemel
En 't Harte des menschen.
  Heel de aarde is zijn tent;
Zijn bruid is de Teêrheid,
  Zijn speelnoot, de Lent'.

Geen roze van Irem
Kan tegen hem roemen!
Zijn vlijmende flitsen
Zijn Kesara-bloemen,
  Onschuldig voor 't oog.
De spriet van een vlinder
  Is 't koord van zijn boog.

Eens waagde 't de stoutert,
Met dartele vingren
Naar machtigen S i w a

Een pijlschacht te slingren.
  Maar 't rouwde hem ras:
Een vuurblik des grammen
  Verteert hem tot asch!

Maar Teêrheid, zijn bruid, heeft
Genade verkregen:
Toen werd door de Goôn een
Ambrosiaregen
  Op de assche gestrooid:
De Liefde herleefde,
  Veel schooner dan ooit!

II.

TROUWE LIEFDE.

(Door den zelfde).

De groote Brahma
  Beschermt in druk
De Trouwe Liefde,
  Zijn meesterstuk!

Toen Hij den hemel
  En de aarde schiep,
Weêrklonk Zijn stemme
  Door hoog en diep.

Aldus sprak Brahma
De wolken aan:
„Gij zult de waereld
Met stormen slaan!"

Hij gaf den zeën
Zijn hoog bevel:
„Gij zult verzwelgen,
Gij waterhel!"

Zijn wil doorbeefde
Heel 't woeste land:
„Gij zult verslinden,
Gij zee van zand!"

Maar tot de menschen
Sprak Hij dit woord:
„Trek door woestijnen
En steppen voort!

„Braveer orkanen
En vuur en zee!
'k Geef Trouwe Liefde
Tot Leidsman meê!"

1859.

III.

BOEDDHAAS HEMELHOF.

Der Heilgen leest is zuiver als kristal,
Welriekender dan Gangâas geele rozen;
Hun trekken schoon, lieftallig bovenal,
En blinkender dan 't eerste morgenblozen.
De wetenschap verkwikt hen met haar daauw;
Geen kwelling kan hun zalig hart vermoeien;
Naakt, kennen zij geen geessel van de koû,
Gekleed, kan toch geen hitte hen verschroeien.
Zij eten niet, en hongren nimmermeer;
Zij eten, en geen walging volgt de weelde.
Hen vlijmt geen pijn, hen werpt geen krankte neêr:
Verfijnd is 't bloed dat door hunne aadren speelde.
Nooit buigt de tijd hun fiere schouders krom,
Hun krachten zijn vernieuwd en onverderflijk.
Zij worden oud, maar 't is geen ouderdom,
't Is jonge jeugd, goudlokkig en onsterflijk.
De Lotus, als een sluier van satijn,
Doet overal zijn koele schaduw spelen;
't Geboomte alom is paerel en robijn,
De vlinders zelfs zijn vliegende juweelen.
't Uitspansel is een blaauwe Lotus-gaard:
Zien zij omhoog, dan daalt een bloemenregen...

Dat Koninkrijk is alle troonen waard,
Een Eeuwigheid van goddelijken zegen! –
Uw Rijk is 't, Eeuwge Rede! U groeten wij,
Geen schepsel, neen! maar van u-zelf bestaande:
Begin en eind der kalpaas, leefdet gij
Vóór de eerste star zich ginds een voetpad baande.
Vereende glans van 't allerhelderst licht,
Moet aller blik zich op uw schoonheid vesten!
Khoeng-tseu hebt gij in 't Oosten onderricht,
En Boeddhaas goud hebt gij vernieuwd in 't Westen!
Veel koningen zijn tot uw lof gereed;
Veel wijzen zijn uw heilweg opgetreden:
Gij zijt de roem van al wat Godsdienst heet,
De heerlijkheid van alle heerlijkheden!

1850.

IV.

HARIÇTSCHANDRA,

OF DE

INDISCHE JOB-SAGE.

Eenmaal zaten al de goden rondom Indra saamgeschaard,
Onder 't regenboog-gevonkel van den groenen Levensgaard.
't Was Varuna, Heer der golven; Agni, blonde God van 't vier;
Yama, Koning aller schimmen, Veerman op de Doodsrivier.
Al de machtige beklimmers van den hoogen Hemeltroon,

Praalden daar, naast V r i t r a a s temmer, in den wijzen Raad der Goôn.
Ook de zeven heilge Manus en de kluizenarendrom,
Die door vasten en door boeten tot den blijden Hemel klom.
En daar hief de Vorst der goden, maar met weêrzin op 't gelaat,
Dus zijn stem op voor de leden van d' onsterfelijken Raad:

INDRA.

„Waartoe gaaft ge, o Goôn! den Vorsten kracht en macht en overvloed,
Zoo zij heden onze wetten driest vertrapplen met den voet?
De armen worden uitgezogen, zwoegende in een slavenlot;
En de wijsheid der Brâhmanen is den Koningen een spot.
Ja, zelfs ons, die hen verhieven, weigren zij hun schralen lof,
Als A s u r a saamgezworen tegen 't hooge Hemelhof.
In den rukwind der verleiding storten ook de besten neêr,
En de blanke deugd der Vaadren is het goud der kroon niet meer,
Niemand weegt het Recht meer zuiver: aller zondig hart vergeet,
Dat van ouds een Sceptervoerder 't zienlijk beeld der Goden heet!"

Alzoo spreekt de Vorst des Hemels met verbeten tegenzin;
En de Zaligen te samen stemden met zijn aanklacht in.

VARUNA.

„Goed zoo, I n d r a! recht gesproken! 'k Vind het dus in mijn Gebied:
Waar ik rondvorsch in het Westen, reine kroonen vind ik niet.
Waarheid voegt den Aardbeheerschers, meer dan alle paerelpracht:
Maar die bleeke logendienaars hebben lang hun plicht verkracht!"

AGNI.

„Goed zoo, I n d r a! recht gesproken! 'k Vind het dus in heel mijn Rijk.
De gebieders van het Oosten zijn een wasschen pop gelijk.

In den kelk der vleierijen loert de dood uit elken drop:
Maar die laffe zelfaanbidders drinken 't gif bij stroomen op!"

YAMA.

„Goed zoo, Indra! recht gesproken! Ook in 't eeuwig-warme Zuid
Vriest een doodsche zielenwinter, die het hart in d' ijskorst sluit.
Goden eeren past den Vorsten, of zij vallen met hun volk:
Maar de trotschaarts spuwen lastrend naar de zwarte donderwolk!"

Op het woord des hoogen Meesters sprak geheel het Godental:
„Goed zoo, Indra! recht gesproken! alzoo is het overal!"
Ook de heilge Kluizenaren schudden 't zilverwitte hair:
„Goed zoo, Indra! recht gesproken, wat gij zegt is al te waar!"

Maar Bhrighu, de strenge boetling, 't voorhoofd fronzende opgestaan,
Sprak den glorierijken Indra aldus onverschrokken aan:

BHRIGHU.

„Van geen menschelijke gramschap blaakt, o Heer! een godlijk hart:
Maar wie kan een Aarde aanschouwen, die ons tot vergelding sart?
Niet alleen de Heerschers vielen: ook de Volkren zijn verfoeid:
't Zijn de giftige moerassen, waar het Vorstlijk schimmel groeit.
'k Heb, met al de kluizenaren, veel geleden en geduld,
Toen Viçvâmitra de waereld met orkanen heeft vervuld!
Doch ook zelfs geweldnarijen sproten toen uit éédle bron,
Daar alleen het Allerhoogste 't Vorstenhart ontvlammen kon.
Ook de springvloed van den Gangâ oversteigert soms den zoom,
En spreidt jammren om zich henen, maar - hij blijft een heilge stroom!

Maar nu zie ik de Aard krioelen van een nietig dwergenras:
Al hun grootheid is een logen, al hun schijnglans rook en asch;
Al hun hoogheid, vergeleken bij den vroeger' koningstrots,
Is als 't grijnzen van den woudaap, die zich tooit in menschendosch.
Daarom zeg ik, Heer des Hemels! zijt Gij onze hulde waard,
Toon het heden voor onze oogen, en verdelg dit Ras van de aard,
't Zij met blakerende vlammen, 't zij met wind en watervloed!
Schep een nieuw geslacht van menschen: alzoo doende, doet Gij goed!"

En de hooge waereldheerschers hoorden Bhrighuus dreigend woord,
En in schokkende verbazing zwegen ze altijd, altijd voort.
Tot Vasischtha, de edelste eedle, toen ook Indra-zelf niet sprak,
Eindlijk oprees van zijn zetel, en aldus het zwijgen brak:

VASISCHTHA.

„Schoon ik billijk u vereere, Bhrighu! heilge boeteling!
Licht der Wijsheid aller vedaas, schittrende in den Godenkring!
Ditmaal spreekt mijn mond u tegen: Waarheid is de hoogste Kunst,
Die ik daarom hooger schatte' dan ook zelfs uw hoogste gunst.
Maar ééne uitspraak wil ik roemen, die uw lippen is ontvloeid,
Toen gij 't Volk den bodem noemdet, waar de Koningsboom in groeit.
Daarom, heerscht er één rechtvaardig, dan zou 't onrechtvaardig zijn,
De Aarde in vloed of gloed te domplen, dat ze wegdort ter woestijn.
Wel dan, voor het oor der Goden, strenge Bhrighu! andwoord mij:
Waarom, elke gifplant tellend, wandelt gij den palm voorbij?
Waarom, over de adders klagend, zwijgt gij van de heilge slang?
Klinkt er naast den kreet des tijgers niet één nachtegalenzang?
Zoo, Hoogwijze! zoo vergat gij één verheven Menschenvorst, [dorst!
Dien Harçtschandra, wien geen stervling ooit zich vergelijken

Sterk van arm, een leeuw van harte, wijs van raad, m ij n voedsterzoon,
Overstraalt hij door zijn deugden heel den luister van zijn kroon.
Hem, die als de strengste kluiznaar, elken boei van 't vleesch verbrak,
Hem verleidde nooit verleiding!... Oordeel of ik waarheid sprak!"

En de hooge Heer des Hemels, nu weêr blinkende als de zon,
Geeft getuignis aan Harçtschandra, die de danavaas verwon.

INDRA.

„'t Is de waarheid, o Vasischtha! Gij hebt niet te stout geroemd:
Want een weêrglans aller deugden, is de Koning, dien gij noemt.
Ongelijkbare in de waereld, die aan 't hoofd der vorsten gaat,
Is het enkel zijn verdienste, dat de waereld voortbestaat!"

En het zalig heir der goden stemde mede in Indraas lof;
En Harçtschandra werd geprezen door geheel het Hemelhof:
„Goed zoo, Indra! recht gesproken! Hij, die 't al te boven gaat,
Dankt het enkel zijn verdienste, dat de waereld voortbestaat!"

Maar in 't midden van de kluiznaars stond de droeve Çiva dáár:
Geen der goden die hem kende, geen der boetelingen-schaar.
Ieder dacht hem een der hunnen, daar hij hun gestalte droeg.
Viçvâmitra was zijn leennaam, en zijn reden stout genoeg:

ÇIVA [*onder den naam en de gedaante van* VIÇVÂMITRA.]

„Goed zoo, Indra! recht gesproken!" 'k Hoorde dit nu zevenmaal.
Maar de Waarheid blijft toch de eerste, ook in deze Godenzaal!
Waarlijk, fiere waereldhoeders, ik beklaag uw arm heelal,

Is Harçtschandraas deugd de nagel, waar zijn lot aan hangen zal!
Proeft haar in het vuur der smarte: kan zij 't doorstaan, jubelt dan!
Maar verheft geen leemen hutte, die geen aardschok harden kan!"
't Woord verschrok de waereldheerschers als een schorre dondergalm;
Maar de Heer des Hemels, Indra, hief zijn stem op, grootsch en kalm:

INDRA.

„Vicvâmitra! stoute spreker! hoor mijn andwoord tot besluit:
Slechts zijn leven zult gij sparen, 'k lever u Harçtschandra uit.
Plaag hem! sla hem! plunder! pijnig! toch zult gij in 't einde zien,
Dat ik, Indra, Heer des Hemels, eeniglijk geloof verdien!"

ÇIVA.

„'k Neem den voorslag aan, o Indra! 'k Neem hem zonder uitstel aan!
Reeds op morgen moge 't blijken wat hier waarheid is of waan!
Aan de lokkende begeerte kan geen stervling weêrstand biên....
Herwaarts! herwaarts! herwaarts, allen! 'k roep u om zijn val te zien."

Alzoo sprak de jammerbode, die ter nedervloog naar de aard.
Maar de hooge waereldheerschers juichten in den Hemelgaard.

1851.

V.

MORGENLIED.

(Naar KÂLIDÂSA, uit de Ring-Çakuntala.)

De morgen ontwaakt, en de bloemen ontluiken
In iederen straal;
De beziën kleuren de groenende struiken
Als gloeiend koraal.

De paauwen ontplooien de starrige waaiers;
Reeds huppelt het hert!
De vroegzang der vogels en 't oogstlied der maaiers
Versmelt in de vert'.

En hij, die Soemeroe, den Koning der Bergen,
Op 't hoofd heeft getreên,
Den trans woû bestijgen, de nevels dorst tergen,
De wolken doorscheen:

De Maan, is onttroond uit den hemel gestoten,
Een straalloze bal!...
Hoe hooger zij klimmen, de waereldsche Grooten,
Hoe dieper hun val!

1851.

VI.

DE ZOMER.

(Door KÂLIDÂSA, uit zijne Ritusanhâra.)

Zomer, met uw zonneblaken,
  Met uw nachten, koel en klaar,
Met uw zoete badvermaken,
  Blonde Zomer! zijt ge daar?

Frissche sandelbalsemdrupplen!
  Liefelijke maneschijn!
Strandhut, waar de golven hupplen!
  Zoudt gij ons niet welkom zijn?

Vrolijk uit den slaap gevaren
  Bij den zilvren starrenglans,
Scharen zich verliefde paren
  's Middernachts tot zang en dans.

Zie die bonte Maagdenrijen
  In heur blanken pareltooi!
Waassemgeur van specerijen
  Rijst uit elken kleederplooi.

Aan heur rozenroode voetjens
  – Vlugger zefiers zijn er niet! –
Klingelen de klokjens zoetjens,
  Als flamingoos tusschen 't riet.

Purpren lotuskelken wieglen
In heur lokken op de maat,
Die den luchtergloed weêrspieglen,
Als een bleeken dageraad.

Om heur slanke heupen vonkelt
't Gordelgoud als zonlicht heen;
En het witte feestkleed kronkelt
Als een nevel naar beneên.

Op den klank der luitakkoorden
Gaan de waaiers op en neêr;
En gewiekte fluisterwoorden
Zweven murmlend heen en weêr.

Eindlijk daagt het morgenkrieken:
Ieder zoekt vermoeid zijn spond,
En op gazen vlinderwieken
Waart de droom de slaapcel rond.

Heeter wordt het! Zie, hoe zwoegend
Zich de pelgrim voorwaarts sleept,
Hijgend door den zandweg ploegend,
Door het dwarlend stof gezweept.

Dorstig zoekt de matte hinde
Naar een droppel kristallijn:
Vruchtloos! wat haar de oogen blindde,
Was het drogbeeld der woestijn.

Hijgend, beî de kaken open,
Ligt daar de adder uitgestrekt,
Eindlijk zuchtend voortgekropen,
Waar de paauwenstaart hem dekt.

Zelfs de leeuw, van dorst bevangen,
Brult met halfgedempte klacht,
Laat de gouden manen hangen,
Staakt zijn koninklijke jacht.

De elefant, door angst gedreven,
Zoekt een enklen waterdrop,
Ziet den woudvorst zonder beven,
Slurpt het daauwvocht gretig op.

De ever, om zijn dorst te laven,
Wroet in d' uitgedampten plasch:
Gaarne zou hij zich begraven
In het koelende moeras.

Zelfs de vorsch verlaat de biezen,
Om daar ginds der slangen kam
Tot een lommrig scherm te kiezen
Voor de heete zonnevlam.

In de lotus-vezels smekken
Visschen, spartlend door elkaâr,
Zonder de aandacht-zelfs te wekken
Van den smachtende' eidebaar.

De elefanten, opgestoten,
  Gantsche kudden te gelijk,
Kneeden met de logge pooten
  Heel den vijverkom tot slijk.

Stieren komen aangevlogen
  Onder loeiend angstgehuil,
Met van hette rollende oogen,
  't Witte schuim op d' open muil.

Nergens bleef een beekjen over;
  Alle bloemtjens zijn vermoord;
Geelverschrompeld is het lover,
  En - nog woedt de hette voort!

De uitgedorde takken wiegen
  Vogels zonder melody;
Groene sprinkhaanzwermen vliegen
  Als een vluchtend heir voorbij.

En de woudbrand houdt gedurig
  In de drooge bosschen aan:
Vonken spatten, geel en vurig,
  Als gesprenkelde saffraan:

Tot ze in purpren vlammen rijzen,
  Klaterend door 't bamboesriet;
Tot van gantsche Paradijzen
  Slechts een aschhoop overschiet!

Heuvelen en dalen schreeuwen,
De aarde kermt om medelij';
Elefanten, buffels, leeuwen,
Leggen de oude veete bij;

En zij gaan in vrede samen,
Of ze, in kloof of steenrotsdal,
Ook een druppel tegenkwamen,
Die – den twist hernieuwen zal!...

Maar de mensch verlengt zijn sluimer,
Tot de luwende avond daalt;
En zijn hijgend harte ruimer
Aan de zeekust ademhaalt.

1852.

VII.

HET VORSTELIJK RUSTUUR.

BEURTZANG.

(Door KÂLIDÂSA, uit zijn: Ring-Çakuntala.)

EERSTE ROEPER.

Gij zult niet jagen naar vermaken,
Door dagelijksche zorg beklemd!
God heeft de Koningen bestemd
Voor 't heil van duizenden te waken.

Zóó heft de ceder 't hoofd omhoog
En weert de felle zonnestralen,
Opdat de pelgrim, moê van 't dwalen,
In koele schaduw rusten moog'!

TWEEDE ROEPER.

Regeer naar recht en goed geweten!
Wees allen boozen tot een schrik!
Verniel de tweedracht met uw blik!
Zóó zult ge een steun der Menschheid heeten.

Hoe menig Vorst kwist gunst en geld
Aan uitverkoren bloedverwanten:
Uw goedheid stroomt naar alle kanten,
Daar ge állen als uw broeders telt!

1852.

VIII.

ELEGIE OP DEN DOOD DER GELIEFDE.

(Door PANDITARÂJA JAGANNÂTHA, uit de Bhâminî vilâsa.)

Ach, nu mij 't nijdig lot zoo pijnlijk heeft geslagen,
En, Paerel van mijn huis! u wegdroeg over 't graf,
Wien zal mijn dorre ziel voortaan heur smarte klagen?
Wie koelt dien vuurgloed af?

Eens vloogt ge me uit den kring van uw gespelen tegen,
  En alles wat gij spraakt, was zielenartsenij:
En thands? – Gij roert u niet: wat hebt gij lang gezwegen!
    Hebt gij geen woord voor mij?

Al wat ik leerde en wist, is ijlings weggevlogen:
  'k Vergat alle andre vreugd, 'k verloor alle andre smart.
Slechts gij, mijne Eenige! met uw gazellenoogen,
    Zijt de Afgod van mijn hart!

Gij, louter medelij, hebt zonder medelijden
  De starren uitgebluscht, wier licht mijn leven is;
Gij smaakt den vrede, en mij – laat ge achter om te strijden
    In zwarte duisternis?

Eens hieldt gij, om uw voet voor struiklen te bewaren,
  Mij vast bij 't klimmen op den lagen bruiloftssteen;
En nu, terwijl uw ziel zoo steil omhoog zou varen,
    Nu, Dierbre! gingt ge alléén?

Uw vriendlijk deugdenbeeld, dat zonder schittring streelde,
  Uw schoonheid, geurende als een balsem door mijn tent,
Uw liefde, een korte droom vol dichterlijke weelde,
    Blijft in mijn ziel geprent!

Nu bloeit de lotus weêr, nu mag de maan weêr stralen:
  Zij hadden glans noch gloed, toen Gij op aarde blonkt!
Nu rijst op nieuw het lied der schuchtre nachtegalen,
    Verstomd zoolang Gij zongt!

Gij waart me, als Indraas Nymf, een hemelsche verschijning!
De jaren zijn door u als uren weggevloôn:
Nu sta ik raadloos bij uw plotslinge verdwijning,
Een koning zonder kroon!

Hoe heb ik Jama dus vertorend? dat de wreede
Me uw ziel ontroofde? Zijn de Goden zóó jaloersch?
En gij, hoe greept gij dus, op de eerste roepstem, mede
Naar 't laatste sluierfloers?

Eens schiep mijn tooverzang bezielde Paradijzen:
Mijn geestdrift stierf met u: mijn Zangeres waart Gij!
Wie doet, nu gij verdweent, die waerelden herrijzen
Uit de asch der fantazy?

Gij waart de Bloemgodin, die in de ontgloeide zielen
Een lente geuren deedt van rozen zonder tal.
Gij naamt de lente meê: de jonge bloesems vielen –
't Werd winter overal!

Neen! zij, wier lachjen mij een Eden binnenwenkte,
Wier oog mij tegenblaauwde in zachten lotusgloed,
Mijn trouwe Huisgodes, die mij met zegen drenkte,
Wijkt nooit uit mijn gemoed!

Eens, Dierbre! noemdet gij me uw Liefde, uw Hart, uw Leven,
En hieft mijn ziel omhoog in reiner hemelsfeer;
En nu, terwijl gij-zelf ten hemel op gingt zweven,
Werpt gij me in 't stof ter neêr?

Deugd, Schoonheid, reiner dan een avondzonnegloren,
Beminlijke Eenvoud en Beschéidenheid van geest,
Zij hebben, zooals ik, heur Meesteres verloren,
Verlaten en verweesd!

Omdat ge een straal waart, nooit beneveld of gebroken,
Een gouden lichtvlam uit een Beter Vaderland,
Daarom heeft u gewis, in grimmigheid ontstoken,
De God des Vuurs verbrand!

Gij waart mijn stekend oog een koele kamferzalve;
Ge omstrengeldet mijn hals gelijk een lotuskrans.
Waar gij niet met mij waart, daar leefde ik slechts ten halve -
Ach, waartoe leef ik thàns?

Gij, Dierbre! waart mij trouw in waken en in droomen;
Gij hebt, tot in den slaap, mij hartlijk liefgehad:
Nu heeft de laatste slaap mij u van 't hart genomen -
Wáár zijt ge? en 'k volg uw pad!

Uw stem, zacht-ruischende als een zoete amrita-regen,
Uw leest, den lofgalm waard van 't rijkste Dichtrenlied,
Uw deugd, een nektardaauw uit 's Hemels schoot gezegen -
Neen, die vergeet ik niet!

1862.

SONETTEN.

Elles diffèrent, mais comme des soeurs!

HET SONNET.

Op luchte wiek naauw merkbaar opgeheven,
Rondfladderend langs 't geurig bloemenbed,
Zien wij u meest, o dartelend Sonnet!
Als vlugge sylf in 't stralend zonlicht zweven.

Maar, schoon alsdan de lachjens u omgeven,
Toch volgt ook vaak de mijmrende Ernst uw tred,
Die 't mirtengroen u van de lokken zet,
En in uw oog een stillen traan doet beven.

O ja, uw stem, uw zoete fluistertaal,
Verkwikt, vertroost, verrukt ons menigmaal,
Als wij vergeefs uw schooner zusters wachten:

Zóó laaft, wanneer de lenteregen faalt,
De malsche dauw, bij drupplen neêrgedaald,
De rozenknop, van hitte en dorst aan 't smachten.

1838.

STARRENHEMEL.

Als ware een vuurstroom op zijn wolken neêrgestort,
En daar uit één gespat in duizenden van vonken,
Zoo gloort het fismament, van hemelglans omblonken,
Van 't sabbatslicht bestraald, dat de engelen omgordt!

Het is of elke star een zichtbre psalmtoon wordt;
't Uitspansel zingt den Heer, van heilige' eerbied dronken:
Een lichtzee woelt omhoog; en, siddrend neêrgezonken,
Schiet bijna de Aarde kracht voor dit gezicht te kort!

O God! hoe eindloos moet dan niet die luister zijn,
Die vlammende U omhult, en zelfs den serafijn
Met driemaal dubble wiek zich 't aanschijn doet bekleeden!

Versmolt de sterfling niet bij d' aanblik van dien gloed,
Daar 't flikkrend starrenheir, wiens pracht hem duizlen doet,
Alleen de stofwolk is, die opgaat voor Uw schreden?

1837.

HET EILAND MARKEN.

Die kleene plek, ten golven uitgerezen,
Die door den walm der steden wordt verschoond,
Zou die misschien de groene schuilhoek wezen,
Waar 't overschot van Hollands Deugden troont?

Ik zie alom den kleêrdosch van Voordezen;
't Schijnt de Eenvoud-zelf die blozend zich vertoont;
Mij dunkt, de Trouw is in elk oog te lezen,
De aâloude Trouw, die nergends elders woont!...

Helaas! wij slaan meestal de schorse gade:
Op 't bont tooneel van 's Waerelds Maskerade
Kiest ieder zich zijn rol uit en zijn mom.

Doorploeg de zee, zoek de onbekendste streken:
Het Kind zijns Tijds, met alle zijn gebreken,
Den Zondeslaaf, vindt ge overal weêrom!

1846.

VRIJHEID.

Neen, Vrijheid! ù geen trotsche Vorstenzalen!
De hoflievrij heeft nimmer u gepast!
Gij noodt u-zelf op tranenbrood te gast
In de arme hut der nederige dalen.

Gij vliedt de stem der dolle feestchoralen,
Waar de Overdaad uit gouden bekers brast:
Aan 't eenzaam strand zet gij uw tente vast;
Gij mint het woud, gelijk de nachtegalen.

De stroobos uwer Martlaars dekt uw wiek;
Hun ketenklank is u een harpmuziek:
Gij troost en sterkt al die u trouwe hielden.

Gij vraagt een hart dat in uw God gelooft:
Geen wierookwalm en geen gebogen hoofd –
Gij waart geen Vrijheid als wij voor u knielen!

(Gevolgd.)
1846.

BIJ EEN TEEKENING IN SEPIA, VOORSTELLENDE EEN TIJGERNEST.

De moeder is in rust; de tijgerwulpen slapen –
Alleen de tijger waakt, en houdt getrouw de wacht;
't Is of hij, zelf een lam bij weereloze schapen,
Rondsom blikt met een oog waar tederheid uit lacht.

Is dat die woestaart wel, die, wreede list tot wapen,
Bloeddorstig, ongetemd, de runders worgt en slacht,
Het elefantenjong van 't logge nest durft rapen,
En de ijzren nagels slaat tot in de leeuwenvacht?

O wonderzoet instinkt, dat al wat leeft doet blaken!
Grootsche inspraak der natuur, die met geen eeuwen ebt!
O LIEFDE VOOR 'T GEZIN, die werken leert en waken!

Gij, die de blindste kracht u onderworpen hebt,
Gij, die het wandier in iets menschelijks herschept,
Wat moest gij van den Mensch een zeegnende' Engel maken!

1848.

RAFAËL SANZIO D'URBINO.

(Naar AUGUSTE BARBIER.)

Wat waarde en luister geeft aan 't ondermaansche leven,
O, is het de aanblik niet van 't eenig, eeuwig Schoon?
Waar is een zoeter lot dan van den menschenzoon,
Wien 't, in zijn reinsten glans, te aanschouwen is gegeven?

Uw lot was 't, Rafaël! en 't vlocht uw hart een kroon,
Uit Kracht, Bevalligheid en Liefde saamgeweven.
Vroeg hebt gij 't stralend oog ten Hemel opgeheven,
Dáár de onvergankbre Kunst afbiddend van Gods Troon!

Vergeefs, toen gij nog jong en zonder glorie waart,
Zocht u, met open muil en kronkelende staart,
De vuile Wansmaak in zijn schubben vast te strenglen:

Verachtlijk zaagt gij neêr op 't dreigen van zijn tand:
Gij stiet met gouden broos zijn voorhoofd in het zand,
En steegt tot God omhoog, als de eerste van de Aartsenglen!

1844.

DE GEBOORTEPLAATS DES HEILANDS.

Gezegend plekjen gronds, dat, van Gods licht omvloten,
De wieg van 's waerelds heil, des Heilands kribbe droeg,
Tweede, eedler Paradijs dan 't andre, dat zoo vroeg
Verloren ging! uit u is 's Levens Boom ontsproten!

Was dan uw eigen glans, o Bethlêm! niet genoeg!
Moest ge opgepronkt, bewelfd, met muren afgesloten?
Met klatergoud bedekt, met kleuren overgoten?...
Linksche eerbied, die de hand aan Godlijke' Eenvoud sloeg!

Neen! hier geen tempelwelf dan 's hemels blaauwe sfeeren,
Waar nóg de naglans van de heerlijkheid des Heeren
In elken middernacht van duizend starren straalt!

De vrije lucht rondom! die, van de vleugelslagen
Der Englen trillend, stéédS het gloria herhaalt:
„Voor eeuwig en altoos in menschen welbehagen!"

1850.

OP MIJN DRIE-EN-TWINTIGSTEN VERJAARDAG.

De dief der jeugd, de vlugge Tijd, ontstal
Mij op zijn wiek mijn drie-en-twintig jaren.
Mijn dagen vliên – 'k zocht vruchtloos overal:
Mijn spade Lent' doet bloem noch knop ontwaren.

Mijn uiterlijk misleidt: 'k zal haast mij scharen
Bij 't mannenkoor, naar mijner jaren tal;
Maar heb ik ook die geestes-rijpheid al,
Die vroegontwikkelden bij zich ervaren?

't Zij schittrend of gering, 't zij vroeg of laat,
Mijn krachten ook vervullen eens heur maat,
En doen mij 't pad van mijn bestemming loopen,

Waarheen de tijd en 's hemels wil mij drijft.
Blijf ik mijn roeping trouw – Gods Trouw ook blijft:
Mijn toekomst ligt voor 's Meesters oogen open,

Naar JOHN MILTON.

1844.

ADAM EN EVA.

I.

Toen 't kruis het bloed des Heiligen zag stroomen,
In wien ons God Zijn hoogste gunst beschoor,
Omringde Hem een zwijgend englenchoor,
Een geestenrei van lang gestorven vroomen.

En hij, die eens uit de aarde werd genomen,
Wiens voorhoofd blonk van koninklijken gloor,
Maar (ach, hoe ras!) de majesteit verloor,
Zoo smetloos uit des Scheppers hand gekomen –

Hij sprak: „De Boom uit Edens hemellucht,
„Die Goed en Kwaad deed kennen door zijn vrucht,
„Mag van dit kruis alleen de schaduw heeten.

„Dit, bovenal, dit leert mij Kwaad en Goed:
„Des Menschen schuld, zoo groot, zoo ongemeten,
„De Liefde Gods, die haar verdwijnen doet!"

II.

En zij, zoo wreed door slangenlist bedrogen,
Die 't eerste zich tot zonde heeft verstout,

Maar ook het eerst geboet heeft en gerouwd,
Stond daar en sprak, met tranen in heur oogen:

„Ook d'andren Boom, dien 'k eenmaal, opgetogen,
„In groene jeugd zag bloeien, onder 't goud
„Der balsemvolle vruchten neêrgebogen,
„Den Levensboom, heb ik in 't Kruis aanschouwd.

„Want onschuld, heil en onverderflijk leven,
„Brengt Hij, die daar onschuldig hangt te sneven,
„Ons weder uit het eeuwig Vaderhuis.

„De Boom, die ons de Kennis heeft gegeven,
„Is met den Boom des Levens saamgeweven:
„Het gantsche Paradijs bloeit in dit Kruis!"

Naar FRANZ THEREMIN.

1854.

ZIELZUCHT.

Vaak zit ik onder 't loof der groenende eikenblaâren,
Aan 't stadsgewoel ontvlucht, in zoete mijmring neêr;
'k Vergeet daar voor een wijl en leed en zielsbezwaren,
En toover mij terug in 't zaligend Weleer.

'k Herdenk dan menigmaal de weggevloden jaren,
En roep den vlotten droom van jeugd en kindschheid weêr;
'k Herdenk dan elk geruisch der doorgehotste baren,
Op d' onbetrouwbren tocht langs 't wisslend waereldmeir.

Maar 'k zoek vergeefs die rust, die 's levens ochtendkrieken,
Zoo rijk aan echte weelde en waar genot, omgeeft;
En 'k roep dan d'avondwind, die door 't gebladert zweeft,

Met weenende oogen toe: „O, mocht ik op uw wieken,
Onzichtbre telg der lucht! ontzweven aan 't heelal,
Als op uw ademtocht een dorrend blad in 't dal!"

1835.

LIEFDE.

Wat zwerft ge flaauw en mat, o koeltjen, winterkind!
Met hijgende' ademtocht door de afgestormde blaâren?
De bloemtjens van het woud vergingen in den wind -
Gij zult er malschen dauw noch bloesemgeur vergaâren!

En gij, die voor mij heen, gelijk een blaauwend lint,
Langs kronklende oevers golft, zoo ver mijn blikken staren,
Bruisch wilder voort, o Rhijn! Wat sluimren thands uw baren?
Ach, wreed is 't ongeduld van hem die waarlijk mint!

Zweef, koeltjen! naar Elvire op fladderende wieken,
En lisp haar zacht in 't oor, hoe ge ieder uchtendkrieken
De boezemzuchten vingt van Een', die voor haar gloeit!

En Rijnstroom! meld gij haar, hoe vaak op iedren morgen
Zijn tranen met uw stroom te samen zijn gevloeid –
Maar – houdt gij beide toch voor Haar zijn naam verborgen!

1836.

BIJ DE BEVALLING VAN H. K. H. MEVROUW DE PRINSES, FREDERIK DER NEDERLANDEN.

Want Neêrland kent geen nood zoolang Oranje leeft.

BILDERDIJK.

De Vader van 't heelal, die boven starrenbanen
Den troon der eeuwen drukt, omstuwd van 't englenheir,
Schonk u, doorluchtig Vorst! verteederd door uw tranen,
Voor de afgestorven spruit een dierbaar telgjen weêr!

Ontrol dan, Hollands kroost, de reine Oranjevanen!
Gods zegen dauwde op nieuw van uit de wolken neêr!
Brul, Schildleeuw! brul van vreugd en schud de gouden manen!
En, wierookwalmen, golft, d'Oneindige ter eer!

Omkranst u 't jeugdig hoofd, o blijde Maagdenreien,
Met teedre bloemfestoen en frissche loovermeien,
En galmt den jubelzang in zoete tonen uit!

Ja, dat met onzen dank dees beê ten hemel klimme:
„Algoede! hoe de Nijd zijn welvaart tegengrimme,
„Behoed d'Oranjestam en dees zijn lentespruit!"

23 Augustus, 1836.

AAN MARIA.

As fair in form, as warm yet pure in heart.
BYRON.

I.

O gij zijt schoon, en heerlijk is uw jeugd:
Een hemel lacht uit d'opslag uwer oogen;
Uw ideaal is Liefde - uw toekomst Vreugd:
Nooit hebt, en ook, nooit werdt ge nog bedrogen!

Heel 't menschdom mint ge: uw ebben wenkbraauwboogen
Bewolken zich bij 's naasten ongeneucht:
Uw boezem is een tempel, waar de Deugd
Geen offer dan haar waardig zou gedogen.

Gij zondigdet met woorden noch gedachten:
Elk uwer daân getuigt van d'eedlen gloed
En 't rein gevoel, dat ge in uw binnenst' voedt:

Gelijk de pluim, die de onbesmette schachten
Der zwaan ontvalt, rond wie zich 't golfjen plooit,
Het kenmerk draagt der blankte, die haar tooit.

II.

't Zijn Vreugde en Hoop, die zeegnende u omgeven;
Nog droomt uw hart, en o, uw droom is zoet!
Gij kent alléén de lichtzij' van het leven:
Uw onschuld werpt op alles rozengloed!

Indien een traan uw kaken langs mag zweven,
't Is wijl ge een traan in andrer oog ontmoet –
O, wist ge 't nooit wat pijn een traan vaak doet,
Door twijfeling en zielstrijd uitgedreven!

Gij waant het niet, dat door uw schuldloosheid
Misschien uw ziel eens schriklijk wordt misleid,
Die God uit licht Zijns hemels scheen te vormen: –

Bevroedt het lam, dat langs de heide speelt,
Dat in zefier, wiens bloesemgeur hem streelt,
De orkaan ligt kiemt, die op hem neêr zal stormen?

III.

Maar moog de Heer u zulk een smart bewaren!
Uw rein geloof, uw godsvrucht wankle niet!
Dat nooit uw waan voor de ijsbre waarheid vlied'!....
Mocht 's haviks klaauw het schuldloos duifjen sparen!

Droom gij nog lang den droom der lentejaren!
  Geniet den kelk, dien 't zoetst bedrog u biedt!
En o ontwaak in leed noch zielsbezwaren:
  Gij zijt te schoon voor wanhoop en verdriet!

En daarom is 't, dat ik d'Alvader smeke,
Dat tegen 't kwaad u nimmer kracht ontbreke –
  De reinste valt als niet Gods macht hem redt:

Wel mag de sneeuw van uit den schoot der heemlen
In blanken dos en vlekloos nederweemlen,
  Maar – wordt zij niet door 't slijk der Aard besmet?

1837.

BIJ EEN LANDSCHAP, GESCHILDERD DOOR J. EN A. BOTH.

Waar koestert ge u in 't zachte zomergloren?
  Waar blaauwt uw stroom van 's hemels blaauwe tent?
  Lief landschap, dus in 's kunstnaars ziel geprent!
U heb ik tot mijn lievling uitverkoren.

Toch zou ik nooit de stemmen willen hooren,
  Waarvan gij ruischt! Mij blijve 't onbekend,
  Of ge ook al deelt in de algemeene ellend,
En menschen draagt, in de eigen schuld geboren!

Blijf mij een beeld van 't vriendlijk Vredesoord,
Waar geen gekrijt of klachte wordt gehoord,
Waar 't kwaad verdween, en vloek en doodsangst tevens!

Waar vrij en frank de stroom der vreugde vloeit,
En linksch en rechts de Paradijshof bloeit,
Wiens Kennisboom de Boom is onzes Levens!

1851.

ONTWAKEN.

Ik droomde – een droom vol tegenstrijdigheden,
Half licht, half duisternis; half waar, half waan;
Nu profecy, dan echo van 't verleden,
Vaak beide in eens, en immer – half verstaan.

'k Greep schimmen, die mij door de vingren gleden;
Ik vloog, of kroop: maar niets werd afgedaan;
'k Heb in één uur genoten en geleden,
Heel 't bonte lot eens levens ondergaan.

Daar blonk de dag – de onzichtbre banden braken:
'k Rees op, nog met de tranen op de kaken,
En glimlachte om mijn dwaze hersenschim.

En 'k juichte: „O God, als aan de levenskim
„De morgen Uwer heerlijkheid zal blaken,
„Wat glimlach zal dát wezen bij 't ontwaken!"

1852.

DER VROEG EN VROOM GESTORVENE MARIA.

Gij gingt dan heen. Helaas! met u vervlogen
De rust, het heil, 't behoud van menig hart,
Dat door den gloed van uw verheemlende oogen
Ontdooide en gloeide en Gode vruchtbaar werd.

Vaarwel! vaarwel! – Wij schreien, maar wij mogen
Het niet!... Ach, hoe zelfzuchtig is de smart!
Ga heen... uw loon, het wacht u in den Hoogen;
Uw zegen blijft: geen toekomst is ons zwart....

Een dauwdrop waartge, een dauwdrop van Gods hemel,
Die hier een wijl het dorstig groen verfrischt,
Gekoesterd, en van 't stof hebt rein gewischt:

Maar die, te rein voor 't lage bladgewemel,
Door 't flonkerlicht der zon terug gehaald,
Omhoog op nieuw op 't eeuwig palmloof praalt.

1841.

BLOEMKRANS.

VOOR DE LIEFSTE.

Tibi ut nemini.

Wanneer, ook dán als de andre teekens zwijgen,
De ziel heur zucht in kleuren wedergeeft,
De Min heur blos in 't rozenblad doet stijgen,
De Erinnring in 't vergeet-mij-nietjen beeft;

Als Hope fladdert in de groene twijgen,
De Rouw in 't lover der cypresse zweeft;
Als Jaloezij de geele tulp doet hijgen,
De Glorie in den frisschen lauwer leeft:

Dàn diende ik U een bonte krans te schenken,
Waaruit ge U álle kleuren toe zaagt wenken
Op 't levendig fluweel van blad en bloem:

Gij immers zijt mijn Liefde, mijn Herdenken,
Mijn Vreugde en Smart, mijn IJver en mijn Roem,
Die ik de mijne in dood en leven noem!

1850.

LAURA VAN NOVES.

SONETTENKRANS VAN FRANCESCO PETRARCA. [1]).

„Il faut chercher dans les oeuvres de Pétrarque le portrait de cette femme célèbre. Pétrarque vante sa beauté. Ce fut pendant près de vingt ans dans ce coeur blessé une lutte continuelle entre l'amour et le respect, le désir de plaire et la crainte d'offenser, le besoin de parler et l'obligation de se taire. Il cherche à dominer sa passion, à la detourner du moins. Mais le joug était rivé à sa tête. Il bénit le jour, le mois, l'année, où il lui a été donné de voir Laure. En vain la beauté de Laure se flétrissait-elle. Si ses amis essayaient de soulever le voile qui lui dérobait ces ravages du temps, il répondait avec générosité: La blessure faîte par l'arc se guérit-elle parce que l'arc est détendu? Enfin les premiers symptômes de la peste se manifestalent à Noves. A cette terrible nouvelle, les inquiétudes de Pétrarque redoublèrent; des rêves sinistres troublèrent ses nuits; cependant le 19 mai 1348, il espérait encore, quand il apprit que Laure était morte le 6 avril à six heures du matin, le jour, l'heure, le mois, où pour la première fois il l'avait vue dans l'église des religieuses de Sainte-Claire. Si elle a vraiment aimé, et si le devoir maîtrisa l'amour dans son coeur, elle reçut ce jour-là la seule récompense qui fût digne d'elle, et elle a rejoint la tribu d'Élus à laquelle le poête l'associait déjà sur la terre, vera amica di Cristo e d'onestate."

E. D'ARAQUY.

(*Les étoiles du monde.*)

I.

Gezegend zij het jaar, de maand, de dag,
Het land, de plek, waar ik, op eens gevangen,

---

[1]) In 't oorspr. In vita M. Laura: Son. XLVII, CXXIII, CXXVI, CLXXXIV, CXIII, CLXXXVII, LXIX, CCXIII. In morte di M. Laura: Son. XI, IV, XLIII, LXXV.

Voor 't allereerst die hemelsche oogen zag,
Waaraan voortaan geheel mijn ziel zou hangen!

Gezegend zij het eerste zoet verlangen
Der Liefde, ontwakend bij dien englenlach,
Een straal, zoo als geen zon ze werpen mag,
Een zonnestraal der ziel, op rozenwangen!

Gezegend ieder lied en ieder woord,
Waarin ik haar verheerlijkte! al de klachten
En tranen, in mijn eenzaam hart gesmoord!

Al de arbeid van mijn slapeloze nachten,
De lauwren die ik won en die mij wachten, -
Wijl alles, àlles Laura toebehoort!

II.

Ik zag haar – en mijn ziele werd gekluisterd
Bij d'aanblik van een schoonheid, rein en zacht,
Waarbij al 't andre schaduw werd en nacht,
Zooals de zon gestarnte en maan verduistert.

Ik hoorde haar – en 't zuchtjen, stil gefluisterd,
Werd tot een lied, een wonderzoete klacht,
Vol tranen, en van zulk een toovermacht,
Dat woudspelonk en woudstroom had' geluisterd.

Want Wijsheid, Zielenadel, Liefde en Smart,
Smolt samen in dien éénen kreet van 't hart,
Zoo heerlijk als nooit de aarde heeft vernomen.

't Was of de gantsche lucht melodiesch werd:
Geen enkel blaadtjen ritselde aan de boomen;
De hemel boog zich neêr in luistrend droomen.

III.

Wáár koos Natuur, in welke tooverdreven
En uit wat Idealen, 't Hemelsch beeld
Van 't lief gelaat, dat ons een proef zou geven
Van Schoonheid, als geen aardsche kunst penseelt?

Werd soms die lok, die langs haar slapen speelt,
Door feënvingren uit fijn goud geweven?
Wat hart – al staat mijn naam er niet geschreven –
Was ooit met zóóveel liefde en deugd bedeeld?

Nooit stond hij voor het Hemelsche opgetogen,
Die nimmer in den spiegel van die oogen
Gezien heeft hoe het licht der ziele gloort:

En nooit ervoer hij Amors alvermogen,
Die nooit haar teeder zuchtjen heeft gehoord,
Haar zilver' lachjen en haar zielvol woord.

IV.

Wáár vond de Minnegod het fijne goud
Dier lokken? Aan wat dorenstruik die rozen
Als morgenrood? En uit welk maagdlijk woud
Die lelies uit bezielde sneeuw gevrozen?

Hoe sierde hij met zilvren paerelgloor
Die lippen, die nog 't eerste kusjen wachten?
Hoe vormde hij dit voorhoofd van ivoor
Ten spiegel van de heerlijkste gedachten?

Uit welk een sfeer, en bij wat englenrij
Heeft hij die stem geleend, wier melody
Den hemel in 't gesmolten hart doet dalen?

Uit welk een zon nam hij dier oogen gloed,
Die krijg en vrede brengen met hun stralen,
Koortshette en koû doen huivren door mijn bloed?

V.

Verbant mij waar de zon de halmen schroeit,
Of daar waar sneeuw en ijsschol haar trotseeren,
Waar vogels in de palmen kwinkeleeren,
Of eeuwge storm door naakte dennen loeit:

Waar rozen geuren of de distel groeit,
De roem mij kroont of lastraars mij onteeren,
Waar op mijn bloed de bleeke zorgen teren,
Of 't blinkend goud me in stroomen tegenvloeit:

Bij dag, bij nacht, op bergen en in dalen,
Geboeid of vrij, in hut of koningszalen,
In 's levens lent' of grijzende onder 't leed:

Gij, wie ge zijt, mijn Vijanden of Vrinden!
Gij zult me altijd, alom, denzelfde vinden,
En minnende – als ik vijftien jaren deed!

VI.

Als in de zee de gouden zonnewagen
  Ter nederzinkt en de avondnevel vlot,
Wordt ook mijn ziel het rouwfloers omgeslagen,
  En sterft de laatste scheemring van genot.

Dan spreek ik van al 't wee, zoolang gedragen,
  Tot haar die mij niet hoort – dan galmt uit spot
Mij de echo na, en 'k twist, in vruchtloos klagen,
  Met Amor en mij-zelv', met de Aarde en 't Lot!

Dan komen, in hun tranen, de oude zorgen;
  Dan wil de slaap – des lijdens artsenij –
Bij de uitgestelde schuld mij niet meer borgen....

  Het daagt – de nacht verdwijnt – maar niet voor mij!
  Mijn ziele heeft haar eigen zon; – en zij
Vertraagt voor mij. Mijn liefde heeft geen morgen.

VII.

Heur lokken, van een gouden gloed doorblonken,
  Omgolfden 't voorhoofd, blank als elpenbeen;
  Een teedre maanlichtglans van deernis scheen
Uit oogen, nu zoo karig met hun lonken.

Zij luisterde – en terwijl mijn snaren klonken,
  Sloeg zij den blik hoogblozend naar beneên,

Als sprongen uit mijn lied de tintelvonken
  Der liefde plotsling door heur aadren heen!

Zij sprak – ik weet niet wat zij heeft gesproken,
  Maar 't klonk mij als muziek uit hooger sfeer.
Zij ging – 't was of mijn zon was weggedoken...

  En 'k zag haar in geen lange jaren weêr –
  Helaas! al waar' ze ook nu zoo schoon niet meer,
De wonde blijft al is de boog gebroken.

VIII.

  O bange droom! O pijnlijk nachtgezicht!
Is 't waarheid? Is ze ontijdig weggevloden?
Werd haar de bittre kelk des doods geboden,
  Haar, 't leven mijner ziel, mijns levens licht?

Maar waarom brengen dan geen englenboden,
  Waarom zij-zelve niet, mij 't doodsbericht?
  Neen, de angst alleen heeft zulk een droom verdicht:
Ontfermt u mijns, gij levenden en dooden!

  Ik hoor de stem der hope die mij riep:
  Hoe! zou de Heer, die haar zoo heerlijk schiep,
Zijn schoonste wonder vóór den tijd vernielen?

  En toch – indien de Hemelsche eens ontsliep!...
Dan wensch ik ééns nog op haar graf te knielen,
En voorts, vaar op, mijn ziel! naar 't Rijk der Zielen!

IX.

Als de beekjens tusschen bloemenzoomen
Met geribde zilvergolfjens spelen,
Als de koeltjens ritslen door de boomen,
En de nachtegalen 't klaaglied kweelen –

Is 't mij, in den lommer der abeelen,
Of mijn doode, mij niet gants ontnomen,
In de smarten mijner ziel blijft deelen,
En mij troostend opzoekt in mijn droomen.

„Waartoe," glimlacht ze, „al dat zuchten-slaken,
„Al die tranen, dag en nacht vergoten?
„Hebt gij dan Hiernamaals niets te hopen?

„Treur niet! mijn ontslapen was ontwaken!
„De oogen, die op aard zich brekend sloten,
„Gingen blinkend in den hemel open!"

X.

Het leven vliedt; gevleugeld vliên de dagen,
Alsof de dood hen zweepte langs hun baan;
't Verleden en het Heden doen mij klagen,
De Toekomst meê doet mij den oorlog aan.

Verwachting en Herinnering belagen
Mij beurt om beurt, en had' ik niet weêrstaan,

Had' deernis met mij-zelv' mij niet gedragen,
Mijn laatste denkkracht ware al lang vergaan.

Nù peins ik aan mijn blijde lentejaren,
Dàn zie ik weêr, verloren op de baren,
Mijn scheepjen door den dwarrelwind ontrust:

'k Zie mijn Geluk de haven ingevaren,
Mij - zonder mast geslingerd van de kust,
En de oogen, eens mijn starren, uitgebluscht!

XI.

Die nachtegaal, dien ik zoo klagen hoor,
Moest hij misschien een dierbaar gaaiken derven?
Wil hij des droeven Dichters gunst verwerven,
Dat hij alom hem navliegt op zijn spoor?

Hij volgt mij heel den nacht, bij 't eenzaam zwerven,
En zingt in eigen lot mij 't mijne voor!
Mij, die wat onverliesbaar scheen, verloor,
Die meende dat een Engel niet kon sterven!

O zoete waan, wat werdtge duur geboet!
Wie denkt ook, dat twee starren als ze flaauwden,
De Aarde en den Hemel mij verduistren zouden?

Nu zie ik hoe men wijsheid leeren moet;
En ik beklaag ze diep, die, al te goed,
Op de eeuwigheid van 't oogenblik vertrouwden!

XII.

Al de uitverkoren zielen, al de scharen
Van englen, ijlden met een blijden spoed
Van eerbied en verbazing, haar te moet',
Ten dage als zij ten hemel was gevaren.

Zij fluisterden: „Wat licht is dit? zoo zoet,
„Zoo rein! Waarom, sints zooveel duizend jaren
„Het welkomstlied weêrklinkt uit onze snaren,
„Werd zóó iets heerlijks nooit door ons begroet? ..."

Zij, zalig in de wissling haar geschonken,
Zij hoort het niet, in stil gepeins verzonken -
Maar wendt zich nu en dan verlangende om,

Of ik ook volg - ik, nog aan 't stof geklonken!
Dies hef ik oog en wensch naar 't Heiligdom,
Want in mijne ooren ruischt haar bede: „Ei, kom!"

1862.

MODERNE POËTRYE.

Een Klinkdicht, ja! dat wil ik eens probeeren...
Het is een sjouw, zoo viermaal 't zelfde rijm!
En dat nog wel op dat ellendige ijm;
Maar 'k heb den tijd, en 'k wil en zal het leeren.

Dat's één koeplet! Het zal wel rëusseeren.
Maar kieze ik nu, eer ik soms verder lijm,
Een onderwerp... Tsa, Muzen! ik bezwijm
En weet niet waar ik 't eerste mij zal keeren!

Een rijkdom van gedachten lacht mij aan:
Wien voegt het meest de hulde mijner noten?
De Roos? De Herfst? Maria, of de Maan?

Een min-begaafde had al lang besloten.
't Wordt toch hoog tijd, zoo 't ergens op wil slaan...
Neen, 't hoeft niet meer: 't ding staat al op zijn poten!

1842.

MINNEDICHTJENS EN ANAKREONTIKA.

ἁ βάρβιτος δὲ χορδαῖς

Ἔρωτα μοῦνον ἠχεῖ.

ANAKREON, ODE I.

OCHTENDLIEDTJEN.

Zijt welkom, blonde dageraad,
Op bergen en in dalen!
Reeds breken door het eikenloof
Uw eerstgeworpen stralen.

Uw glans verzilvert d'uchtenddauw,
Die zich op 't lover wiegelt,
Terwijl ge u 't lachend aangezicht
In 't hupplend stroomnat spiegelt!

De zefier, die in 't roosjen sliep,
Verlaat bij 't morgenkrieken
Met nieuwe kracht zijn geurig bed
Op de ongeziene wieken.

Hij dartelt om de bloemen heen,
Op veldtapijt en akker,
En die nog sluimren schudt hij zacht
Met zoet gefluister wakker.

Van ieders slapen zijn op eens
De bonte droomenscharen,

Bij 't rijzen van de Dagvorstin
Klapwiekend weggevaren:

Als zomervlinders speelden zij,
Van dartle vreugd bevangen,
Bij 't nederdalen van den nacht
Om Chloë's rozenwangen.

Gij, dungewiekte zefierstoet!
Ontvouw uw lichte vlerken,
En zweef om ieder knopjen heen
Op de overbloemde perken!

Ontschaak aan roos en anjelier,
Zoo rijk gedoscht in kleuren,
Op balsemende roof belust
De liefelijkste geuren!

Wil dan naar Chloë's legerkoets
U vrolijk henen reppen,
En duizend kusjens van heur mond
En blanken boezem scheppen!

En als zij 't oog verrascht ontsluit,
O, lisp haar dan in de ooren
Dat ik haar naam aan berg en dal
Lang vóór de morgenzon verlangend heb doen hooren!

1835.

DRINKLIED.

Breng' my Kupido-zelf den vollen beker aan!
BILDERDIJK.

Dwazen, die met lauwerblaân
U het hoofd omstrengelt,
En het zilver van uw hair
Met hun groen doormengelt!

Zullen ontevredenheid
Wrevel en misnoegen
Immer op uw stroef gelaat
Dieper rimpels ploegen?

Even als 't verbleekend licht
Aan de omwolkte boogen,
Breekt een doffe twijfelglans
Uit uw lustloze oogen.

Dwazen! waartoe steeds gemord
Over zielsbezwaren,
U op 't grijzend hoofd getast
Door den dwang der jaren?

Als de Dood ons tegentreedt
Aan het eind van 't leven,
En zijn vuist ons met zich sleurt,
Baat geen tegenstreven!

Immers telt hij evenzeer
De uren vol van plagen,
Als de stonden van genot
Onzer levensdagen!

Even als het schittrend schuim
Op de wilde baren
Door den wind wordt voortgezweept,
Vlieden onze jaren;

Even snel als 't lillend schuim
In de diepe golven,
Worden we in den koelen schoot
Van het graf bedolven!

Zie, hoe ik mij 't blonde hoofd
Kroon met klimopblaâren,
Of me een frisschen rozenkrans
Strengel door de hairen;

Zie, hoe ik met blijden geest
Door het leven dartel,
En met geen onnutte zorg
Mij den boezem martel!

'k Heb reeds driemaal mijn pokaal
Vrolijk volgeschonken;

'k Heb hem reeds ten derden maal
Vrolijk leêggedronken;

En nog lacht mij 't druivenbloed
Onverminderd tegen!
Ja, het heeft nog meer waardij
In mijn oog verkregen:

Vreugde woont in Libers vocht,
En zij groeit in 't drinken!
'k Zie haar lachend door 't kristal
Mij in de oogen blinken.

Beemd en akker dansen rond
Met een floers omtogen,
En de donzen vlerk der rust
Dekt mijn scheemrende oogen!

1834.

BLIJGEESTIGHEID.

Ne freudig Stündli,
Ischs nit e Fündli?
Jez hemmers und iez simmer do.
HEBEL.

I.

't Ongekunsteld Vreugdelied,
Vrienden! neen, dat wraak ik niet.

Doen niet duizend vooglenchooren
In het overhangend groen
Ons hun zoete zangen hooren,
Daar zij de echoos schaatren doen?
Juichen duizend boschchoralen
Niet aan bergen en aan dalen
De aankomst van den morgen toe,
Als het windtjen door de berken
Huppelt op onzichtbre vlerken,
't Vrolijk dartlen nimmer moê?

Wie toch kan 't Geluk bevatten,
Zonder onbeklemd gemoed?
Kalmte in ramp en wederspoed,
Opgeruimd en vrolijk bloed,
Dàt zijn onwaardeerbre schatten,
Eindloos meer dan geld en goed!

II.

't Teugjen dat ons Bacchus biedt,
Neen! dat teugjen laak ik niet.

Drinken duizend lenteknoppen
Niet een zee van uchtenddroppen,
Als de dageraad genaakt,
En zefier bij 't morgenkrieken
Hen door 't zuizen zijner wieken
Uit hun droomen wakker maakt?

Zie door gindsche beukeblaâren
  In het overschaduwd dal
  't Paerlenspattend stroomkristal
Wentlen met gekrulde baren,
  Daar het, golvend, van zijn vloed
  Dorstige oevers drinken doet!
't Roosjen, stervende afgezegen,
  Heeft vaak, door de zon verschroeid,
Bij het drinken van den regen
't Jeugdig blosjen weêrgekregen,
  Straks in al heur glans herbloeid!

III.

't Kusjen, dat de Liefde ons biedt,
Neen! dat kusjen laak ik niet.

Kust het koeltje', op lichte brozen,
  Als hij, fladdrende af en aan,
Rondzweeft door een zee van rozen,
Die hem schuchter tegenblozen,
  Niet haar ongerepte blaân?
Kust hij, als hem 't uchtendgraauwen
  Nieuwen moed en koenheid gaf,
Als de kimmen hooger blaauwen,
  't Zilver niet van 't lover af?

Blijdschap is de ziel van 't leven:
  Mocht ze op 's waerelds slingerpaân
Onverhinderd ons omzweven,

Dan toch loeg bij al ons streven
Niets dan reine weelde ons aan!

IV.

Maar — zij is als 't uchtendroosjen:
(Naauw ontloken is 't verdord!)
En 't is meestal voor een poosjen,
Dat zij ons geschonken wordt.
Nimmer komt het uurtjen weder,
Dat de Vreugd ons eenmaal gaf,
En wij dalen spoedig neder
In het onverbidlijk graf!

Daar heeft elk genot van 't leven,
Liefde en vreugd, voor immer uit,
Waar, na doorgeworsteld streven,
Ons des aardrijks schoot omsluit....
Maar wanneer een rein geweten
Ons hier troonen mag in 't hart,
Als wij God noch Plicht vergeten,
Baart ons dan het sterfuur smart?

1835.

Naar 't Allemanniesch of Zwaabsch van
J. P. HEBEL.

AMORS SLAVERNIJ.

Venus' telgjen, moêgezworven, sloeg de vlerkjens in elkaâr,
En streek sluimerziek ter neder in Erwines dartlend hair.
Hier, zich wieglende op heur tressen, vloog hij dartel heen en weêr,
Doch ten laatsten lag hij 't hoofdtjen in de blonde lokken neêr.

't Wichtjen echter, dat zoo dikwerf staal en marmer had getart,
Voelde alras de donzen wiekjens in het golvend goud verward;
Schoon hem ook de blos der schaamte op de albasten koontjens gloeit,
Door de Schoonheid-zelf verwonnen, is hij reddingloos geboeid.

Wel zoekt Venus thands heur spruitjen van zijn ketenen te ontdoen,
Doch zij biedt vergeefs der Schoonheid duizend kussen tot rantsoen.
Vruchtloos blijft uw smart, Cythere! zelfs al wierd het wichtjen vrij,
't Keerde wis volvrolijk weder tot zijn eerste slavernij!

1835.

Uit het Italiaansch van BENEDETTO GUIDI.

WENSCHEN.

AAN * * *

O, kon ik een vlinder zijn,
Dat ik, leven van mijn leven!

Om uw donzig lipsatijn
Immer af en aan mocht zweven;
Dat ik iedren ademtocht,
Die de koralijnen tippen
Van uw mondtjen zoude ontglippen,
Op mijn wiekjens vangen mocht!

Of – wanneer ge in 't avonduur
In de maagdelijke plassen
Van het rimplend stroomazuur
De elpen leden af komt wasschen,
Mocht ik dan op d'effen vloed
Als een golfjen rond u huppelen,
Paerels om u heen doen druppelen,
Kusjens drukken op uw voet!

Ware ik slechts een rozenknop,
Die uw blonde lok versieren,
En, bedauwd van d'uchtenddrop,
Langs uw wangen heen mocht zwieren:
Schooner waar' die zetel mij
Dan het kleed, uit groen geweven,
Dat zich uitrolt langs de dreven
In het lachend lentgetij'!

Dan – de golf is wisselziek,
En de roos – wat dort gezwinder?
Dof en krachtloos wordt de wiek
Van den bontgedoschten vlinder. –
Neen, standvaster is de vlam,

Die ik in dit hart voel gloeien,
Die mij steeds aan u blijft boeien,
U, uit wie zij oorsprong nam!

Daarom wenschte ik dit alleen:
Wierd ik u een lenteluchtjen,
Dat ik rustloos om u heen
Rond mocht spelen met een zuchtjen:
Ware ik dan van 't fladdren moê,
'k Vlood naar roos noch leliebloezem,
Neen, - op uw albasten boezem
Plooide ik stil de vlerkjens toe!

'k Zou reeds op uw legerspond,
Als de sluimring u bleef kluisteren,
U op iedren uchtendstond
Minnedartel wakker fluisteren!
'k Zou bij 't eerste morgenrood
Kusjens van uw voorhoofd scheppen,
Honig van uw mondtjen leppen,
Tot gij de oogleên opensloot!

Ieder bloemtjen van het dal
Zou ik bij uw blijd ontwaken,
U, Melieve! ten gevall'
Al haar balsemgeur ontschaken!
Nimmer vlood ik van uw zij';
Ja, mocht soms mijn kracht bezwijken,
In uw schoot ter neêr te strijken,
Zou een hemel zijn voor mij!

En – wanneer de Wintervorst
Met zijn kopren wagenraderen
't Land, van sneeuw en ijs omschorst,
Kwam verbrijzlen onder 't naderen;
Als zijn adem, guur en straf,
Mij gevoel en lust deed derven,
'k Zou dan op uw boezem sterven,
Eens mijn wiegjen, dan mijn graf!

1836.

DE GONDEL.

VENETIAANSCHE MINNEZANG.

Lieve Schoone, die ik min!
Volg mij op mijn vluggen gondel,
Als de blonde dagvorstin
Sluimerziek den stralenbondel,
Die haar schittert om het hoofd,
In de westergolven dooft;
Als van 's hemels nachtgordijnen
Slechts het maanlicht nederziet,
En ons zoet gekoos bespiedt;
Als de klank der mandolijnen,
Henen ruischend langs den vloed,
't Luchtig avondwindtjen kwijnen
En het stroomnat zwijgen doet!

Hobblen we op der baren rug,
O gij leven van mijn leven!
En geen vogel kan zoo vlug
't Dundoek van de lucht doorzweven,
Als mijn boot het stroomkristal
Der lagunen klieven zal.
'k Wil u daar in de armen strengelen,
En, doorgloeid van liefdedorst,
Heemlen op uw blanke borst,
Honderd duizend kusjens mengelen,
Nimmer moede of mat gekust,
Zalig als twee minnende Engelen,
Van de Waereld onbewust!

Dan - zie rond u: de avond graauwt
Aan de onmeetbre hemeltinnen;
't Starrenheir, gedoscht in goud,
Gaat op nieuw den dans beginnen,
En de azuren waterbaan,
Lieve Schoone! lacht ons aan.
Blijde vreugd heerscht allerwegen,
Om, en voor, en boven ons;
Dwars door zefiers wiekgegons
Galmt de barcarolle ons tegen -
Luit en cither streelen 't oor ....
Kom, den gondel thands bestegen,
Immers wijst de Liefde 't spoor!

1836.

SERENADE.

AAN ELVIRE.

't Windtjen danst rond door de slapende blaadren;
't Sprenkelt de tranen der nacht rond zich heen,
En om ze u te offren, wanneer gij zult naadren,
Gaart het de geuren der bloemen bijeen.
Komt toch, ik toefde zoo lang reeds, Elvire!
Ligt u den maankopkrans af van het hair,
Dat ik het weeldrig met rozen verciere:
Immers het uur onzer afspraak is daar!

Blozende en traag treedt de Maan uit heur tente,
't Duister krimpt weg voor heur glinstrend gewaad;
Schoon is heur lichtkrans, en 't koeltjen der lente
Blaast haar geen wolkjen in 't vriendlijk gelaat.
't Blaauwend tapeet, dat de nacht voor heur voet spreidt,
Tintelt van loovren en flonkert van gloed;
Maar ach, voor mij derft zij luister en zoetheid:
Gij zijt de Maan, die mij 't donker vergoedt!

Houdt u de schaamte terug, mijn Beminde?
Vreest gij wellicht voor de stilte van 't woud,
't Rheetjen gelijk, of de schuchtere hinde,
Die niet alleen zich in 't lover vertrouwt?

O, laat die ijdele vreeze toch glippen:
  Immers ik wacht u: gij zijt niet alleen,
En door 't gemurmel van kussende lippen
  Vliedt ras de sombere stilte daar heen!

Doch neen! Gij waakt niet, dan waart gij gekomen:
  Teder en trouw is uw liefde voor mij.
Zeker omfladdren de hupplende droomen
  Luchtig uw koets in hun bonte livrij!
Hulle u de slaap dan in 't dons van zijn sluier!
  Maal' hij u beelden vol lieflijken glans!
En als ge in d'uchtend ontwaken moogt, kruie er
  Zelfs niet één wolkj' aan d' u groetenden trans!

Ware ik een duifje' in deze ure, o ik steeg er
  Niet in omhoog tot Auroor was gedaagd:
Neen, 'k zocht door 't venster 't benijdbare leger,
  Dat, als ge rust, in uw schoonheid u draagt!
'k Zou op het golvende sneeuwbed vernachten,
  Dat ongefloerst mij uw boezem zou biên;
't Voorhoofd u koelen door 't wappren der schachten,
  En bij den straal van den dag weêr ontvliên!

Maar . . . is het waarheid? het loof schijnt te ruischen!
  Speelt er een koeltjen door 't wieglend plantsoen?
Is 't een sylfide wier vleuglen dus suizen,
  Of een dryade die ronddanst op 't groen? . . . .
't Nachtbloemtjen sloot reeds het kelkfluweel open,
  Dat naar den lavenden hemeldrop smacht:
Zacht wiegt zij 't hoofd tusschen vreezen en hopen -
  Kom toch, o Dauw! tot de bloem die u wacht!

Ja, zie! zij daalt op het toevend gebladert'!
Dorst wordt tot laafnis en vrees wordt tot vreugd!
Ja, mijn Elvire, gij zijt het die nadert!
Dauw, die de bloem mijner jonkheid verheugt!
Kom dan, Bruinlokkige! en vlotten uw zorgen
Weg met de geuren van 't waassemend kruid!
Maak mij den nacht tot een lichtenden morgen,
D' eik van het Noorden ten myrth van het Zuid!

1837.

KUSJENS.

Wilt gij weten, lieve Schoone,
Zielvermeestrend als Dione!
Hoeveel kusjens ik verlang,
Als ik, van uw arm omstrengeld,
Door de zoetste min verengeld,
Hijgende aan uw boezem hang?
Tel dan (zoo gij 't moogt) de zuchtjens
Van de zwoele lenteluchtjens,
Die hier, fladdrende af en aan,
Dartlen door de lindeblaân;
Tel het heir der bloesemknoppen,
Dat bij zefiers lentegroet
Van zijn zwachtels zich ontdoet,
Of de vruchtbre paereldroppen,

Die de blonde Aurore weent,
Als ze, omgord van al heur luister,
Na het scheemrend avondduister
't Aardrijk nieuwe kracht verleent;
Tel de zilverblanke vlokken,
Die de norsche wintervorst
Bibbrende afschudt van zijn lokken,
Als hij 't veld met sneeuw omschorst;
Tel de starren die er glansen
Aan het onbewolkt azuur
Van de dichtbestrooide transen
In het zwijgend avonduur,
Of de golfjens, die er dansen
Op den kristallijnen vloed,
Die hier kabbelt aan mijn voet:

Even zooveel malsche kusjens,
Gloeiend van de teêrste lustjens
En bevrucht met ambrozijn,
Blijf ik van uw lipsatijn
En uw donzen rozenwangen,
Lieve! in zulk een stond verlangen.

1836.

ZETEL DER LIEFDE.

Dov' hai tu nido, Amore,
Nell' viso di Madonna, o nel mio cuore?
GUARINI.

Ai zeg, waar hebt ge uw nestjen,
Gij plaagziek Minnewicht?
Is 't in mijn eigen boezem,
Of Lauraas aangezicht?
Wanneer ik op heur oogjens,
Heur goudgelijke vlecht,
Heur zoete rozenkaken
De blijde blikken hecht;
Of als ik ze laat dwalen
Langs 't purper van heur mond,
Dan voel ik, dat ge uw zetel
Nooit schooner vesten kondt.
Maar ach, mijn hart, o Amor!
Hebt gij in liefde ontbrand:
Hoe klopt gij in dat harte,
Waarin ge uw schichtjen plant!
Wilt ge ons uw macht bewijzen,
Die staal en ijzer tart,
Och, stijg dan mij in de oogen,
En mijn Laurette in 't hart!

1835.

ANDERE TEKST:

Wáár heerscht gij, o Amor!
  Wáár sticht gij uw troon?
In de oogen van Laura,
  Zoo godlijk en schoon?
Of voedt ge in mijn binnenst'
  Een hooploze smart,
En zwaait gij uw scepter
  Alleen in mijn hart? -
Ja, als ik heur lokjens,
  Heur oogjens vol vuur,
Heur purperen lipjens
  Verlangend begluur:
'k Gevoel dan, o Amor!
  Dat gij-slechts daar troont,
Maar - dat gij ook tevens
  Mijn boezem bewoont!
O geef mij, gij Knaapjen!
  Een proef van uw macht,
Die zeën en bergen
  En grendels veracht,
Die harten van ijzer,
  Marmersteen tart: -
Rijs mij dan in de oogen,
  En haar in het hart!

1835.

Naar het Italiaansch van GUARINI.

AAN EEN LIEF MEISJEN.

(Naar 't oud-Friesch van SCHULTZ JACOBI.)

Liefst min ik een meisjen
Van Hollandschen grond,
– Geen land is mij zoeter
De waereld in 't rond! –
Bevallig van trekken,
En deugdzaam daarbij,
In 't kort – liefst een meisjen,
Mijn Engel, als gij!

1835.

AAN LAURETTA.

Hoe, 't windtjen der lente,
Nooit moede gekust,
Omzweeft u en kust u,
Zoo vaak het hem lust?
Wat wrokt gij op mij dan,
Die eens bij geval
Uw bloeienden lipjens
Een kusjen ontstal?

Zeg, kust dan in 't lover,
  Bespat van den dauw,
De zefier de knopjens
  En bloemtjens niet lauw?
En zijt gij geen roosjen,
  Wier blinkende dosch
De bloemtjens doet kwijnen
  En rooft van haar blos?

Schenk mij dan, Melieve!
  Den zegen in 't end
Van steeds op uw wangen
De plaats te vervangen
  Van 't koeltjen der lent!

Of – kùnt ge 't niet dulden?
  Volhardt ge, even stug?
Wel neem dan, preutsch Zusjen!
't Gestolene kusjen
  Met intrest terug!

1835.
1841.

AAN EEN BIETJEN.

Wilt gij, dungevleugeld Bietjen,
  Dat hier langs de bloemen speelt!

Wilt ge een fijner honig smaken
  Dan waarmeê u 't roosjen streelt?
Zweef en dartel dan niet langer
  Over 't bonte veldkleed rond:
Lep een eindloos zoeter balsem
  Van Lauretta's rozenmond!

Flora's schuchtre morgenbloemtjens
  Tieren slechts in 't lenteweêr;
Haar die bij Lauretta blozen,
  Slaat geen norsche winter neêr.
Weldra sterven Flora's roosjens,
  Als de zomer 't veld ontvliedt:
Die bij mijn Lauretta bloeien,
  Dorren of verwelken niet!

Maar alëer ge op lichte wieken
  Naar die lipjens henenspoedt,
Wil ik echter u doen weten,
  Waar gij u voor wachten moet:
Eénmaal kuste ik slechts dat mondtjen,
  Dat den blos van 't roosjen draagt –
Wacht u voor zijn gloed, o Bietjen,
  Zoo ge u aan zijn nektar waagt!

1835.

(Uit het Hoogduitsch.)

O HOE TEÊR KLINKT DE HARP.

LIED VAN TOM MOORE.

I.

O, hoe teêr klinkt de Harp, als de blijde verwinnaar
Na den slaap der vermoeidheid in blijdschap ontwaakt,
Als de lauwer het voorhoofd ontvalt van den minnaar,
En Kupido zijn krijgspluim tot wiekjens vermaakt!
Maar keert ooit de vijand weêr,
Eensklaps is de Held herboren:
Pantsers vonklen, zwaarden gloren,
En hij blinkt aan 't hoofd van 't heir.
Wien de strijdkolf nederpletter',
Hij blijft de ijzren rots gelijk,
En het luid klaroengeschetter,
't Schildgeratel, 't staalgekletter,
Is hem 't heerlijkst keurmuzijk!
En dan lispt weêr de Harp, als de zege gevierd wordt,
Als hij 't zoet van den vrede en de vreugde weêr smaakt,
Als hem 't hoofd door de hand zijner Maagd gelauwrierd wordt,
En Kupido zijn krijgspluim tot wiekjens vermaakt!

II.

Dartel ruischte de Harp, toen in zalige weelde
Zich de Krijgsgod in de armen der Schoonheid verloor;
Toen de wieglende mirt om zijn wapenen speelde,
En het duifjen zijn krijgshelm tot nestjen verkoor:
Maar de strijd ving naauwlijks aan,
Of, de dartle koets ontvlogen,
Snelde hij met vlammende oogen
Naar de daavrende oorlogsbaan.
Wie er wijken mocht of zinken,
Hij hield stand, d'Olymp gelijk,
En het luid trompetweêrklinken,
't Harnaskraken, 't zwaardrinkinken,
Was hem 't heerlijkst keurmuzijk!
Maar dan klonk weêr de Harp, als 't viktorielicht glanste,
Als de God zich in de armen der Schoonheid verloor,
Als hij 't goud van heur tres met zijn lauwer bekranste,
En het duifjen zijn krijgshelm tot nestjen verkoor!

1835.

LIEDEKENS VAN ROBERT BURNS.

I.

'k Zit vaak alleen bij 't rustloos golfgewemel,
Dat mij van hem dien 'k min gescheiden houdt,
En zend voor hem mijn beden naar den hemel,
Die ginds den rug der baren zich betrouwt.

Nu doet de Hoop mijn vreugde op nieuw herleven,
Dan slaat de Vrees met nieuwe kracht haar neêr;
En 't geestenheir, dat om mij heen komt zweven,
Spreekt mij van hem die rondzwalpt op het meir.

Bemint den dag, gij, die in weelde rondzweeft,
En zwijmelt in den schoot van liefde en lust!
Helaas! mijn hart, dat smart bij smart doorwond heeft,
Verlangt alleen naar duisternis en rust.

O stille Nacht, bestijg dan de oosterkimmen!
En gij, o Slaap, strijk op mijn rustkoets neêr!
Omzweeft op nieuw mijn peluw, dierbre schimmen!
En spreekt van hem die rondzwalpt op het meir.

II.

'k Heet u weêr welkom, besneeuwde December!
'k Heet u weêr welkom in weemoed en smart!
Droef was het afscheid, dat gij mij herinnert:
't Afscheid dat Nancy mij scheurde van 't hart.
't Uur van vaarwel is niet wreed voor gelieven,
Als nog de hoop hun die stonde verzoet,
Maar van elkander voor eeuwig te scheiden,
O dit doorvlijmt, dit verplet het gemoed!

Woest als de winter, die 't woud thands ontbladert,
Dat voor de orkanen zich sidderend bukt,
Zoo is de storm, die mijn boezem blijft schokken,
Sints mij voor immer de hoop werd ontrukt.

Als ik u welkom heet, grijze December!
Doe ik 't u immer in weemoed en smart:
Droef was het afscheid, dat gij mij herinnert,
't Afscheid, dat Nancy mij scheurde van 't hart.

III.

HARE OOGEN.

Uit twee zieldoorgloeiende oogen,
Blaauwer dan de hemeltin,
Is de dartle telg der Min
Mij ten boezem ingevlogen,
En met onbesefbre smart
Vlijmt zijn pijltjen mij door 't hart!

Neen, Laurette! niet de rozen,
Die er op uw wangen blozen
In Aurora's hoogtijdosch;
Niet uw flaauwontloken blos,
Niet uw honigzoete lipjens,
(Overpurperd ambrosijn,)
Niet die inkarnaten tipjens,
Schoon ze ook onvermijdbre klipjens
Voor de hulk der Rede zijn! –

Neen, mijns levens Lentebloesem!
  Niet dat golven van 't albast,
  Tot twee heuvlen saamgetast
Op uw zachtbewogen boezem:
  Niet de aan 't lint ontstroomde tress',
  Lieve zielvermeesteres!
Die 'k uw schoudren langs zie dwalen:
  Niet dat sneeuwomhupplend goud,
Waar de gloor der middagstralen
  Aan de transen bij verflauwt! -

Neen! - maar uit uw blaauwende oogjens,
Van wier zijden wenkbraauwboogjens
  Venus' spruit zijn schichten schoot,
Uit de heete minnevonkjens
Van uw tooverende lonkjens,
  Dronk mijn minnend hart den dood!

Deel, o deel dan in mijn liefde,
  Stel mijn uitzicht niet te loor!
Gij die mij zoo teder griefde,
  Geef, o geef der Min gehoor!
Want zoo u mijn blik moest vreezen,
  En de dood mij 't licht onttoog,
Wat zou daarvan de oorzaak wezen
  Dan uw zieldoortintlend oog?

1835.

AAN HAAR.

Ik zag u weenen: 'k zag een traan
Zich spieglen in uw blaauwende oogen,
En 't loeg mij als 't viooltjen aan,
Door d'eersten morgendauw betogen.
Gij lacht, en der juweelen gloed,
Die door uw lieve lokken flonkert,
Is bij den rozenblos verdonkerd,
Die thands uw kaakjens blozen doet.

Gelijk in 't zwijgend avonduur
De zon, als ze afdaalt van de kimmen,
Nog flaauw het westerluchtazuur
Van purpren wederschijn doet glimmen,
Die, schoon de jongste zonneglans
Verdwenen is in al zijn luister,
Zelfs niet door 't vallend avondduister
Geheel verjaagd wordt van den trans:
Zóó deelt het lachjen uwer kaken
Aan 't somberst hart zijn zoetheid meê,
En 't mag nog lang den nagloor smaken
Der blijdschap, die u blozen deê!

1835.

BYRON gevolgd.

AAN DE AFWEZIGE.

Zoo heb ik waarlijk u verloren?
Zijt gij, Geliefde! mij ontvloôn?
Nog fluistert in mijn luistrende ooren
Het kleinste woord, de minste toon.

Gelijk vergeefs ten vroegen morgen
Des wandlaars blik de lucht doordringt,
Als, in de blaauwe lucht verborgen,
Hoog boven hem de leeuwrik zingt:

Zoo dwaalt, met onvervuld verlangen,
Mijn blik de heuvlen op en neêr:
U, dierbre, roepen al mijn zangen,
U al mijn zuchten toe: „Keer weêr!"

1840.

Naar GÖTHE.

LAURETTA.

VENETIAANSCHE GLOSSE.

Duizend wenschen, teêr en zoet,
Smart in lust, en lust in smarte,
Woelen in het jeugdig harte,
Bij den teedren maanlichtgloed!

I.

Ranke gondel! klief den spiegel
Der lagunen, stuif door 't nat!
Dobber als een rozenblad
Op het hupplend meirgewiegel,
Dat uw boeg met schuim bespat!
Zoek het voor mij op te sporen,
Op wat plek ik de uitverkoren
Kleine boot te vinden heb,
Die zoo vaak mijn minnende' ooren
Streelender geklots deed hooren
Dan eens duifjens wiekgeklep!
Wáár, in 't masker half verscholen
Als de bloode star der nacht
Die ter zijde 't wolkjen lacht,
Mijn Lauretta rond mag dolen,

Zij, de bloemstruik voor mijn voet,
Zij, de zefier op mijn stroomen,
Zij, de bron van duizend droomen,
Duizend wenschen, teêr en zoet!

II.

Zeg mij, golfjen! of u 't luchtjen,
Dat u stil zijn kusjens geeft,
't Zoet geheim verraden heeft,
Waar heur lisplend boezemzuchtjen
Hem zoo straks is toegezweefd?
Of de murmelende noten,
Op de vlerkjens van satijn
Aan de zilvren snaar ontschoten
Van heur teedre mandolijn,
Of het klaatrend riemgeplasch
't U niet melden waar zij was?

O, wien ooit in zacht ontroeren
De eigen geestdrift, de eigen vlam,
Die mijn ziel ten altaar nam,
Mocht doorgloeien en vervoeren,
Hij, hij kent het ongeduld,
Dat geheel die ziel vervult,
Hij, die slingring van het harte,
Hij, die mengling van geneucht,
Vreugd in vrees, en vrees in vreugd,
Smart in lust en lust in smarte!

III.

Hadd' slechts de echo die er zweeft,
Mij heur stanzaas nagezongen!
Hadd' de hemel zooveel tongen
Als hij stralende oogen heeft!
'k Zou het weten wààr zij dwaalde!
Sneller dan op vlugge veêr
Ooit de leeuwrik nederdaalde,
Vloog mijn gondel over 't meir,
En - ik vond haar juichend weêr,
Even als de lentewind
't Geurig roosjen van den morgen,
Onder groene mirt verborgen,
Eindlijk juichend wedervindt!
Door geen beuzlende aard verstoord,
De armen door elkaâr gestrengeld,
Lip met lip te saam gemengeld,
Gleden we op de golfjens voort;
En vervlogen was die smarte,
Rustloosheid en boezemangst,
Die bij kwijnend minverlangst
Woelen in het jeugdig harte!

IV.

Maar - o blijdschap nooit verwacht!
Maar, o heil! zij zijn vervlogen!
Zie, zij nadert voor mijn oogen,
Zij, naar wie mijn boezem smacht!

Driemaal welkom, zalig uur!
Golfjens! wilt nu hooger dansen!
Starren! wilt nu heldrer glansen!
Blink nu lichter, wolkazuur!
Verder! verder! d'effen vloed
Aan heur zij' thands opgespoed! . . .
'k Durf naauw aan de vreugde denken,
Die de weêrkeer mij zal schenken
Bij den teedren maanlichtgloed!

1838.

AAN CHLOË.

Ge ontvlucht me, als gij mij naadren ziet,
Gelijk een schuchter rheetjen vliedt,
Dat, afgedwaald, de moederhinde
Poogt te achterhalen op het veld,
Door onverwinlijke angst bekneld
Op 't minst geruisch van eik of linde.

Wanneer, met bloesemgeur bevrucht,
Het lentewindtje' in 't lover zucht,
Of 't hagedisjen flaauw de blaâren
Der groene struiken ritslen doet,
Dan trilt ze en wankelt op heur voet,
Terwijl haar 't bloed bevriest in de aâren.

En toch, geen scheurziek wolfsgebit,
Geen tijgerwelp op moord verhit,
Bedreigt uw leven, lieve Schoone!
O neen, ik min u innig teêr -
Volg, volg uw moeder dan niet meer,
Maar offer eindlijk aan Dione!

1835.

Naar HORATIUS (Lib. I. Ode XXIII).

HET MINNEGOODTJEN.

Soete Min, dwael niet te veer!
JAN HERMANSZ. KRUL, Pampiere Wereld.

Vrolijk als het lenteluchtjen
In de groenende eikenblaân,
Zweefde een heir van Minnegoodtjens
Rondom Laura af en aan:
Velen vlogen, moê van 't vlindren,
In de golfjens van heur hair;
Andren plooiden op heur lipjens
De effen wieken in elkaâr;
Twee, van minnekneepjens zwanger,
Streken neder in heur oog,
En verborgen pijl en koker,
In heur zijden wenkbraauwboog,

Of gezeteld in de groefjens
Van haar blozend aangezicht,
Dreigden ze ieders hart te treffen
Met hun scherpgevlijmde schicht.

Één – de dartelste onder allen,
En het hoofd van 't fladdrend heir –
Daalde listig in het kuiltjen
Van heur blanken boezem neêr;
En, mij ziende, vroeg hij lachend,
Zachtkens fluistrend van ter zij':
„Wie toch onzer zit hier 't beste?
„Lieve Dichter, zeg het mij!"

1835.

Uit het Italiaansch van ZAPPI.

AAN DE EENIGE.

(Naar THOMAS MOORE.)

Kom, rust aan mijn boezem, o gij die ik min!
Wie ook u verstoote, steeds heerscht gij er in:
Neen, 'k leg met uw voorspoed mijn liefde niet af –
Mijn hart als mijn hand behoort u tot aan 't graf!

Wat waar' toch de Min, zoo ze in jammren en druk
Dezelfde niet bleef als bij 't lachend geluk? . . .
Ik weet niet, ik vraag niet, of 't schuld heeft, uw hart:
'k Weet dit slechts: ik min u in vreugde en in smart!

Gij noemdet me uw Engel in zaliger tijd. . . .
Uw Engel zal 'k blijven, het noodlot ten spijt:
Onwrikbaar wil 'k immer ter zijden u staan,
U hoeden, beschermen, of – met u vergaan!

1835.

AAN DE LIEFSTE.

(La blanca nieve, y colorada rosa
Que el verano no garta, ni el invierno, etc.)

Roem' de winter op de blankte
  Van den sneeuwvlok, dien hij strooit,
Roem' de zomer op het blosjen,
  Dat zijn donkre rozen tooit:
Naauwlijks brandt het zonneblaken,
  Of de sneeuwvlok is niet meer!
Naauwlijks woedt de najaarsadem,
  Of de roos zijgt stervend neêr!

Maar het sneeuwdons, lieve Schoone!
  Dat rondom uw boezem rust,

Blijft daar onversmeltbaar blinken,
Hoe de zomergloed het kust;
En het purper liefderoosjen,
Dat uw kaken blozen doet,
Blijft daar onverwelkbaar bloeien,
Hoe de najaarsadem woedt!
't Schoon van zomer en van winter
Houdt ùw schoon vereenigd in,
Maar de broosheid van het hunne
Is het uwe vreemd, Vriendin!

1836.

Naar het Spaansch.

DE MORGENSTER.

'k Zie in 't Oosten reeds van verr',
Blondgelokte Morgenster!
't Zilver uwer vlechten glimmen:
Maar waartoe d'azuren trans
Zoo vroegtijdig op te klimmen,
Uitgedoscht in purperglans?

Zeg mij waar ge uw schreden richt,
Met dat blozend aangezicht,
Overdauwd van de uchtenddroppen!
Zeg mij, daar ge uw post betrekt,

Waarom gij de lenteknoppen
Thands reeds uit hun sluimring wekt?

Waant ge, o ster! u onverzeld?
Neen, ik heb op 't groenend veld,
Vóór gij 't luchtzwerk waart genaderd,
Reeds bij gindschen stroom gerust,
Waar hij 't veldkarpet dooradert,
En zijn oevers golvend kust.

Streelend is 't voor 't hart en zoet,
't Dagen van den morgengloed
In het groen vooruit te snellen,
En in 't onbeneveld dal
Duizend wondren op te tellen
Van den Schepper van 't heelal.

De uchtendscheemring breekt reeds door
Aan 't herrijzend hemelspoor,
En ontelbre voglenchooren,
(Zoete zangers van het woud,)
Doen door hun gekweel ons hooren,
Dat aan 't zwerk de morgen blaauwt.

Ook het koeltjen is ontwaakt,
Nu de dagvorstin genaakt:
Vrolijk doet hij 't lover wapperen,
Dat hem lisplend tegenzucht,
En zijn dunne vlerkjens klapperen
Door het dundoek van de lucht!

'k Weet thands wat ge aan 't luchtzwerk zoekt,
Waartoe gij de Zon verkloekt
Aan de wolkeloze boogen!
Morgenster! 't is mij bekend,
Waar gij van uw glans omtogen
In dit uur uw schreden wendt: –

Ja, gij zoekt uw speelgenoot'
In het purper' morgenrood,
Onder 't vonklend stargewemel,
En om haar en haar-alleen,
Drijft gij langs den blaauwen hemel
Met verlangende oogen heen'.

Maar – als gij haar tegenbloost,
Staat uw moeder op in 't Oost,
En met bleekbestorven wangen,
Vlucht ge, als gij haar naadren ziet,
Van bedwelmende angst bevangen
In de golfjens van den vliet.

Zie, daar steigert ze uit de bron,
De eeuwig koesterende Zon,
En, omstuwd van al heur luister,
Rijst zij in heur dagkaros
Uit het zwerkbeneevlend duister
In een diamanten dosch.

Groener worden veld en land,
Nu de dag den nacht verbant:
Sneller golft het graan op d'akker,
Even als een gouden zee;

't Koeltjen kust het lover wakker,
Dat de Zon verzilvren deê.

Maar - wie nadert ginds in 't dal,
Bij het murmlend stroomkristal?
Zie die lokken 't hoofd omkronkelen,
't Git gelijk der ravenvlerk;
't Vuur, waarvan hare oogen vonkelen,
Is als de uchtendgloed aan 't zwerk!

't Lenteluchtjen fladdert rond
Langs heur inkarnaten grond,
En voor d'adem harer lippen,
Die hij op zijn wiekjens neemt,
Laat hij blad en bloesem glippen,
In het loof van woud en beemd.

Laura is 't, die in dit uur
Voor den Vader der natuur
Nederknielt in heilige' eerbied;
Laura, die als 't roosjen bloeit,
Op wier schoon geen jongling neêrziet,
Dan in minneweelde ontgloeid.

Uchtendster! als ik den trans,
Gloeiend van den morgenglans,
Eens, als gij nu, moest betreden,
En zij trad mij in 't gemoet',
O ik daalde er naar beneden,
Zelfs ten koste van mijn gloed!

1835.

Van verre naar HEBEL.

AANTEEKENINGEN.

AANTEEKENINGEN TOT DIT ACHTSTE DEEL.

Blz. 83. EENS GEESTES WIEGELIED.

„Eens op Glen-Dochart reizende, vergezeld van DONALD FISHER, een herder uit den omtrek, wees deze mij een groepjen groene dennen, aan de zijde der beek, die van Ben-More afdaalt, welke in het Gaëliesch *de woning der feën* genoemd wordt. Een inboorling dier landstreek, thands nog in leven, gebeurde het op zekeren zomer dat hij aldaar overnachtte. Omstreeks middernacht werd hij door de betooverendste muziek gewekt; en als hij luisterde, vernam hij dat het de stem eener vrouw was, die haar kind in slaap zong. Zij zong de vaerzen tweemaal, zoodat hij er den volgenden morgen verscheidene nit van buiten kende.

FISHER had ze menigmalen in het Gaëliesch hooren opzeggen, en hij zeide dat ze meer dan menschelijk wild en droevig waren. Hij herinnerde zich alleen eenige weinige regels (ook in dit gedicht overgenomen), waarin zij zeide heur kind uit de oorden hier beneden boven op de aarde gebracht te hebben, om het door het koeltjen der waereld te doen verfrisschen, en dat zij spoedig verplicht zou zijn te vertrekken; want het kindtjen moest naar den hemel, maar zijzelve was veroordeeld nog een jaargetijde lang in 't „Vagevuur" te blijven." - JAMES HOGG.

Bl. 106. MONNIKHUYZEN.

Het Karthuizerklooster *Monnikhuyzen*, bij *Arnhem*, werd gesticht door REINALD II, Graaf van Gelre, die later, door Keizer LODEWIJK V, tot Hertog en Rijksvorst werd verheven. Deze ontaarde zoon vereenigde zich met de oproerige steden, die van zijnen vader REINALD I waren afgevallen, en hield hem tot zijn dood toe op 't slot van Montfoort gevangen.

Het was na eene overwinning, ten jare 1328 bij Hasselt op den Lui-

kenaars bevochten, (die tegen hunnen Bisschop, zijn neef, waren opgestaan) een overwinning die hem op duizende van menschenlevens stond, (4000 of 32000, zooveel verschillen de geschiedverhalen: zie PONTANUS *Hist. Gelrica*, lib. VII. p. 211, SLICHTENHORST *Geldersche Geschiedenissen*, VII, bl. 120) dat hij het voornemen opvatte', om, ter verzoening van zooveel vergoten bloed, dit klooster te stichten. Volgends de legende (VAN SPAEN, *Hist. van Gelderland*, I. bl. 537 en volg.) zou hij te paard rond hebben gereden om er een geschikte plaats voor te vinden. Daar naderde hem een oud man, die beloofde hem de daartoe bestemde plek te zullen aanwijzen. Immers wist hij een oord, waar hij voor lange jaren een gezang gehoord, grooten glans en kerkfeesten aanschouwd had. De Abt van Mariënweerd, die den Hertog vergezelde, zat af van zijn paard, en ten gebede nederknielende, vernam hij een stem die sprak: „Dit is mijn plaats." De voorname stichtingsbrief teekent van 1342. Het klooster bleef in groot aanzien, totdat de kerkhervorming ook tot hier doordrong. Toen moesten de karthuizers weldra hun verblijf verlaten (1572); de gebouwen, die door den oorlog reeds veel geleden hadden, werden sedert afgebroken, en hunne steenen tot herstelling der stadswerken, enz., gebruikt.

Blz. 345. INDISCHE ROZEN.

1) *Kalpa* is een Hindoe-woord voor den tijd, aanduidende duizend eeuwen (100,000 jaren).

2) Bij ons gewoonlijk CONFUCIUS genoemd naar zijnen door de Jezuïten verlatijnschten naam.

Blz. 351. HARIÇTSCHANDRA.

Het kan misschien niet onbelangrijk geacht worden, dat gedeelte der latere Indische *Haritsçhanda-Sage*, die met de Hebreeuwsche *Job-Sage* de meeste overeenkomst heeft, in een vrij naauwkeurige reproductie voor oogen te hebben, en het bonte Indische kleurenspel met de verhevene Hebreeuwsche eenvoudigheid te vergelijken. Daarom hebben wij het gewaagd, onder geleide van SCHLOTTMANN, onze krachten aan het vorenstaande fragment te beproeven.

Dezulken mijner lezers, die met de Indische Mythologie minder vertrouwd mochten zijn, diene het volgende tot opheldering.

INDRA en de andere Indische Goden, treden, reeds in de Epische periode, als de Ondergeschikte Waereldkrachten, ten tooneele, tegen-

over de *Trimúrti*, de drie openbaringsvormen van den absoluten God. De beide hoofdsekten houden uit deze drie, hetzij VISCHNU, hetzij ÇIVA, voor den waren God, die de gantsche *Trimúrti*-zelve is.

Als zoodanig verschijnt in ons fragment ÇIVA, die in den hemel der Lagere Goden, der Waereldbestuurders, aan deze zelven onbekend, optreedt in de gedaante van VIÇVAMITRA, dien ouden Koning, die eens, in wedstrijd met den Brâhman VASISCHTA, door het vermogen der boete, dat zelfs de kracht des absolnten Gods te boven gaat, zich de Brâmanen-waardigheid verwierf, in spijt van INDRA en alle Waereldbestuurders, naar luid dier verwonderlijke Episode van den *Râmâyana*, die uit BOPPS Hoogduitsche vertaling genoeg bekend is.

In het volgende Gedicht ontmoeten wij uit de lagere Goden, buiten INDRA (die ook overeenkomstig zijn naam DIVASPATI en DIV, de *Diespiter* en *Ζεὺς* der Romeinen en Grieken is), ook nog VARENA (= *Οὐρανός*, later de God der Zee); AGNI (= *ignis*, vuur) en YIMA of DSCHEMDCHED der Zendsage, bij de Indiërs de Vorst des Doodenrijks).

Op verscheidene plaatsen worden op verscheidene wijze de *vier* of *acht* windstreken onder de *vier* of *acht* Waereldbestuurders verdeeld. De Manus, de heilige kluizenaars en boetelingen, onder hen VASISCHTA en BHRIGU, zijn de gewone gasten in IMDRAAS Hemel.

De hier gelerde proeve is het begin van den Eersten Zang uit den: „*Hariçtschandra.*"

Blz. 357. MORGENLIED.

De *Soemeroe* of *Meroe* is de hoogste, heilige top van den *Himalajah*, die (naar de Indische voorstelling) van goud en edelgesteente vonkelt. Wie slechts eenmaal een sneeuwgebergte in de zon zag schitteren, zal gemakkelijk begrijpen waarom *Soemeroe* gehouden werd voor den zetel van BRAHMA die daar troont, van al zijne Goede Geesten omringd. De Maan is in de Indische Mythologie mannelijk en heet „de Vorst der Planten." Zie BERNHARD HIRZEL, Aanteek. op *Kálidasá*, blz. 116.

Blz. 458. DE ZOMER.

Van het Gedicht *De Jaargetijden* (*Ritusanhará*) bezit ik den oorspronkelijken tekst, met eene Latijnsche en Hoogduitsche vertaling van P. VON BOHLEN. De navolging van HÖFER is meer eene *paraphrase* dan eene vertaling. De hier geschilderde *Zomertijd* omvat naar onze tijdrekening half-Mei, Juni en half-Juli, bij de Indiërs de twee volle maanden *Sutschi* en *Sukra*.

De *Sandel*, hetzij als poeder, hetzij als balsem gebruikt, is in Indiën een beroemd verkoelingsmiddel.

De hier genoemde *klokjens* zijn de *schelletjens*, die de Indische schoonen aan de voeten droegen. De laatste heeten hier *rozenrood*, van wege de *laxa*, eene soort van *cochenille*, waarin zij geverfd werden, even als de armen en het aangezicht en vooral de nagels.

Eene zinspeling op de welbekende *mirage* of luchtspiegeling, die het dorstige gedierte meermalen met zijn bedriegelijk schijnsel te leur stelt.

Blz. 362. HET VORSTELIJK RUSTUUR.

De hier bedoelde *zangers* of *roepers* (*vaitâlika*) waren (volgends HIRZEL) belast om den Koning de verschillende tijdperken des daags te herinneren, die alle hunne eigenaardige bezigheden aanbrachten, waarnaar dan natuurlijk de *Roepstem* of het *Lied* werd ingericht. In dit ons Lied wordt de zesde are (bij ons van 2—3) aangekondigd, de éénige die den Koning tot uitspanning verleend was. — Zie OTTO BOECHTLINKS uitgave an den oorspronkelijken tekst van de *Ring-Çakuntala*, met bijgevoegde vertaling en noten, blz. 65.

Blz. 363. ELEGIE OF DEN DOOD DER GELIEFDE.

Dit merkwaardig Gedicht is gevolgd naar de metrische overzetting van ALBERT HÖFER, die den oorspronkelijken tekst hersteld heeft: — het maakt de derde afdeeling uit van een uitvoerig gedicht.

Blz. 364. Eene zinspeling op zeker gebruik bij de bruiloft, wanneer de Bruid een steen betrad, die hier met den hemel eene tegenstelling maakt. Zie HÖFERS *Ind. Ged.* Deel II, blz. 237.

Blz. 365. Zinspeling op de Geschiedenis van INDRA, die door de Nymf SAUDÂMINÎ bezocht werd.

Blz. 365. JAMA, de God des Doods, dien men kent uit de schoone Episode van SÂVITHRI uit de *Mahâbhârata*, waaruit ANDERSEN de stof voor een zijner schoonste sprookjens ontleende.